คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน

ปริญญานิพนธ์

ของ

รัตนประชา อานาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
ธันวาคม 2557

คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน

ปริญญานิพนธ์

ของ

รัตนประชา อานาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ธันวาคม 255

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน

บทคัดย่อ

ของ

รัตนประชา อานาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
ธันวาคม 2557

รัตนประชา อานาลี (2557) *คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์: อาจารย์ ดร. นันทนา วงษ์ไทย.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวและวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม โดยศึกษาวิเคราะห์ด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำเพื่อหาความสัมพันธ์ของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้กับคำลักษณนามเดียวกัน งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามที่ใช้ในภาษาลาวมาตรฐานหรือเรียกว่าภาษาเวียงจันทร์เท่านั้น ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ทฤษฎีต้นแบบ (Prototype) ของ รอช (Rosch. 1975) แนวคิดเรื่องคุณสมบัติ (attributes) ของ อุงเกเรอร์ และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) และแนวคิดแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models) หรือ ICMs ของ เลคอฟ (Lakoff. 1987) ผลการศึกษาพบคำลักษณนามในภาษาลาวจำนวน 65 คำ และพบแบบจำลองทางความคิดที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม 3 แบบ ได้แก่ แบบจำลอง image-schematic model แบบจำลอง propositional model และแบบจำลองทางความคิด metonymic model ซึ่งกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ทางร่างกาย ปัจจัยทางภูมิประเทศและวัฒนธรรมรวมทั้งความเชื่อทางศาสนา

CLASSIFIERS IN LAO: A COGNITIVE LINGUISTIC APPROACH

AN ABSTRACT

BY

RATTANAPRAXA ANALEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Education degree in Educational Linguistics

at Srinakharinwirot University

December 2014

Rattanapraxa Analee. (2014). *Classifiers in Lao: A Cognitive Linguistic Approach.* Master thesis, M.Ed. (Educational Linguistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Nuntana Wongthai.

This research is aimed at studying classifiers in Lao and the cognitive process of Lao native speakers reflected by their usage of classifiers. The scope of the study is limited to classifiers in standard Lao (Vientiane dialect). The analysis is based on the prototype theory by Rosch (1975), attributes in categorization by Ungerer & Schmid (1996) and idealized cognitive models (ICMs) by Lakoff (1987). The results show that there are 65 classifiers in Lao and it is found that the usage of classifier reflects three idealized cognitive models, which are image-schematic model, propositional model and metonymic model. The study shows that the cognitive system of Lao people is influenced by their bodily experiences, geographic and cultural factors as well as religious beliefs.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนในการไปนำเสนอผลงานทางวิชาการที่ต่างประเทศ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ไปนำเสนอที่
24th Meeting of the Southeast Asian Linguistics Society
National Centre for English Language
Marlar Hall, Yangon University
The Union of Myanmar
27-31 May 2014

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน
ของ
รัตนประชา อานาลี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน ธันวาคม พ.ศ 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์
.....ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศกานดา จตุรงคโชค)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์เพราะได้รับคำแนะนำและความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.นันทนา วงษ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ตลอดระยะเวลาการทำปริญญานิพนธ์อาจารย์ได้มอบความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำและเสียสละเวลาให้กับผู้วิจัยมาเป็นอย่างดีโดยตลอด ให้ความอนุเคราะห์ตรวจทานแก้ไขปริญญานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่และมอบกำลังใจซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างที่สุดและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เรืองจรูญ อาจารย์ที่ปรึกษาและประธานสอบปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศกานดา จตุรงคโชค กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขปริญญานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ทอๆอาม เหื๊อมอัดทะบๆ (ทองอาน เหลื่อมวัดทะนา) และอาจารย์ พิมพอบ พิมมะจับ (พิมพอน พมมะจัน) อาจารย์สอนภาษาลาวที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับภาษาลาวซึ่งเป็นประโยชน์ต่อปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณกานต์ ลิขิตรัตนพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ญาณิสา บูรณะชัยทวี ดร.สุพัตรา ทองกัลยา ดร.ณัฐยา พิริยะวิบูลย์ และอาจารย์ Nicole Lasas ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเปิดโลกการศึกษาทางภาษาศาสตร์ให้กับผู้วิจัยมาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บอกภาษาชาวลาวทุกท่าน รวมทั้งนักเรียน นักศึกษาชาวลาวจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสีสัดตะนาก โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเจ้าอานุวง (โธๆธฺงบ มส. เจ้ๆอาบุอ๋ๆ) มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในนครหลวงเวียงจันทร์ ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้ทั้งชีวิต สติปัญญา ทุนทรัพย์ ความรัก และกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

รัตนประชา อานาลี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดการจำแนกประเภท	5
ทฤษฎีต้นแบบ	6
แนวคิดคุณสมบัติ	10
แบบจำลองทางความคิด	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาลาว	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	42
4 วิเคราะห์คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามในภาษาลาว	43
คำลักษณนาม “ກ້ອນ” /kɔ̀ːn/ “ก้อน”	48
คำลักษณนาม “ດ້ານ” /dàːm/ “ด้าน”	52
คำลักษณนาม “ເມັດ” /mēt/ “เม็ด”	56
คำลักษณนาม “ฝัก” /f ăk/ “ฝัก”	59
คำลักษณนาม “แท่งๆ” /tʰɛ̄ːŋ/ “แท่ง”	62
คำลักษณนาม “ກะบອก”/kábɔ̀ːk/ “กระบอก”	65
คำลักษณนาม “ກ້ວ” /kɔ̀ː/ “ม้วน”	67
คำลักษณนาม “แก้อ” /kɛ̀wː/ “ขวด”	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 (ต่อ)

คำลักษณนาม “ ” /bàŋ/ “บั้ง”..... 73

คำลักษณนาม “ ” /kʰáːn/ “คัน”..... 77

คำลักษณนาม “ ” /dŭaːŋ/ “ดวง”..... 80

คำลักษณนาม “ ” /toː/ “ตัว”..... 84

คำลักษณนาม “ ” /lám/ “ลำ”..... 85

คำลักษณนาม “ ” /hŭaː/ “หัว”..... 87

คำลักษณนาม “ ” /nuaːj/ “หน่วย” 92

คำลักษณนาม “ ” /háːŋ/ “รัง”..... 97

คำลักษณนาม “ ” /dɔ̂ːk/ “ดอก” 99

คำลักษณนาม “ ” /sên/ “เส้น” 101

คำลักษณนาม “ ” /lɔ̂ːt/ “หลอด” 106

คำลักษณนาม “ ” /sábàp/ “ฉบับ” 109

คำลักษณนาม “ ” /săːj/ “สาย”..... 112

คำลักษณนาม “ ” /hɛ̄ːŋ/ “แห่ง”..... 117

คำลักษณนาม “ ” /khûː/ “คู่” 122

คำลักษณนาม “ ” /lêm/ “เล่ม” 125

คำลักษณนาม “ ” /sɔːŋ/ “ซอง” 126

คำลักษณนาม “ ” /daːŋ/ “ดาง” 129

คำลักษณนาม “ ” /tôn/ “ต้น” 132

คำลักษณนาม “ ” /baj/ “ใบ” 137

คำลักษณนาม “ ” /baːn/ “บาน” 142

คำลักษณนาม “ ” /káː pɔ̄ːŋ/ “กระป๋อง” 144

คำลักษณนาม “ ” /pʰŭːn/ “ผืน” 147

คำลักษณนาม “ ” /pʰèn/ “แผ่น” 150

คำลักษณนาม “ ” /káp/ “กล่อง” 155

คำลักษณนาม “ ” /wóŋ/ “วง” 158

คำลักษณนาม “ ” /kɔːŋ/ “กอง” 159

คำลักษณนาม “ ” /lăŋ/ “หลัง” 162

คำลักษณนาม “ ” /nɔ̆ː/ “หน่อ” 164

คำลักษณนาม “ ” /pâːk/ “ปาก” 166

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 (ต่อ)

คำลักษณนาม “ᨡᩮᨻᩬᨾ” /kʰábua:n/ “ขบวน” 167
คำลักษณนาม “ᨾᩴ” /knɔ̌:/ “กอ” 170
คำลักษณนาม “ᨴᩬᩋᩫ” /húa:ŋ/ “รวง” 173
คำลักษณนาม “ᨾ้ᩣᨶ” /kà:n/ “ก้าน” 174
คำลักษณนาม “ᨴ้ᩣᨶ” /hà:n/ “ร้าน” 176
คำลักษณนาม “ᨹᩬᩋᩫ” /pʰúa:ŋ/ “พวง” 178
คำลักษณนาม “ᩈᩮᩋᩫ” /săw/ “เสา” 180
คำลักษณนาม “ᨹᩪᩋᩫ” /fú:ŋ / “ฝูง” 182
คำลักษณนาม “ᩉᩪ” /hŭ:/ “หู” 186
คำลักษณนาม “ᨡᩮᩁᩢ” /kʰû:t/ “ขวด” 188
คำลักษณนาม “ᩍᩢᨶ” /ʔan/ “อัน” 190

5. สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ 196
สรุปผลการศึกษา 196
อภิปรายผลการศึกษา 201
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 206

บรรณานุกรม 207

ภาคผนวก 211
ภาคผนวก ก 213
ภาคผนวก ข 234
ภาคผนวก ค 238
ภาคผนวก ง 241

ประวัติย่อผู้วิจัย 247

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 แสดงคุณสมบัติในประเภทนก..... 11

2 การใช้คำลักษณนามในภาษาลาวที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางสังคม..... 19

3 คำลักษณนามบอกจำนวนในภาษาลาว..... 21

4. คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะ (numeral classifiers restricted semantics) 22

5 การเรียงวลีในภาษาต่างๆ 24

6 แบบรายการคำที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำลักษณนาม..... 36

7 คำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามเพื่อนำไปสอบถามผู้บอกภาษา 37

8 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม 39

9. ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦎᦷᧁᦎᦹᧁ” “กระบอก” 40

10 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦵᦺᧁ” “ก้อน” 49

11 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ ᦻᦱᧁ” “ด้าม” 53

12 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦃᦸᧁ” “เม็ด” 56

13 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦅᦸᧁ” “ฝัก”
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦅᦸᧁ” “ฝัก” 59

14 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦉᦲᧁᧁ” “แท่ง” 62

15 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦎᦷᧁᦎᦹᧁ” “กระบอก” 65

16 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦵᦟᧁ” “ม้วน” 67

17 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦉᦵᧁᦷ” “ขวด” 70

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

18 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ยั้ง” “บั้ง” 73

19 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ลัม” “คัน” 77

20 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ดอง” “ดวง” 80

21 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “โต” “ตัว” 83

22 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ลำ” “ลำ” 85

23 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ห๊อ” “หัว”..... 88

24 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ห่วย” “หน่วย”..... 93

25 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ ฮัง” “รัง”..... 97

26 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ดอกา” “ดอก”..... 99

27 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “เส้ม” “เส้น”..... 102

28 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฆอด” “หลอด”..... 107

29 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “สะบับ” “ฉบับ”..... 109

30 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “สาย” “สาย” 113

31 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แห่ง” “แห่ง”..... 118

32 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “คู่ ” “คู่” 122

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

33 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “เฒ้ม” “เล่ม”..... 125

34 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᩈᩮᩢ” “ซอง” 127

35 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨴᩣᩢ” “ดาง” 129

36 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨲᩥ้ᩴ” “ต้น” 133

37 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ใบ” “ใบ” 138

38 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨻᩣᨶ” “บาน” 142

39 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨠᩕᩢᩬᩮᩢ” “กระป๋อง”..... 144

40 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨹᩥᩴ” “ผืน”..... 147

41 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨹᩮᩢᨶ” “แผ่น”..... 151

42 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨽᩢᨷ” “กล่อง”..... 155

43 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᩋᩮᩢ” “วง” 158

44 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨡᩮᩢ” “กอง” 160

45 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᩉᩢᩬᩮᩢ” “หลัง”..... 162

46 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨹᩢ่” “หน่อ”..... 164

47 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨻᩣᨡ” “ปาก”..... 166

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

48 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪊꪖꪊꪖꪫ” “ขบวน” 168

49 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪎꪴ” “กอ”..... 170

50 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪉꪫๆ” “รวง”..... 173

51 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪎ้าꪫ” “ก้าน” 175

52 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪉ้าꪫ” “ร้าน”..... 176

53 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪚꪫๆ” “พวง”..... 178

54 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪱꪸา” “เสา”..... 180

55 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ผูๆ” “ฝูง” 183

56 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪜꪱ” “หู”..... 187

57 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪊꪮด” “ขวด”..... 188

58 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบ
ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ꪎꪴꪫ” “อัน” 191

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 ภาพแสดงการแยกประเภทดอกแดนดิเลี่ยน และดอกเดซี่…….. 7

2 ภาพแสดงต้นแบบของนก…….. 9

3 ผังภาพเส้นทาง…… 14

4 ผังภาพเส้นทาง…… 45

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ลักษณนามเป็นคำประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญทางไวยากรณ์ในภาษาแถบเอเชีย เช่น ภาษาไทย ภาษาลาว ภาษาเวียดนาม ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเกาหลี เนื่องจากมีความสำคัญในการอธิบายความหมายของคำและจำแนกหมวดหมู่ของวัตถุ หรือมโนทัศน์ต่างๆ คำลักษณนามช่วยจำแนกกลุ่มของคำนาม เช่น คำลักษณนาม “ลูก” ใช้กับคำนามที่มีลักษณะกลม เช่น ลูกบอล ไข่ ส้ม คำลักษณนาม “ใบ” ใช้กับคำนามประเภทกลมแบน เช่น จาน ใบไม้ ถาด คำลักษณนาม “เส้น” ใช้กับคำนามที่มีลักษณะเล็กยาว เช่น ผม ไหม ด้าย นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาต่างๆในแถบนี้ ดังต่อไปนี้

นักภาษาศาสตร์ภาษาไทย ทั้งพระยาอุปกิตศิลปสาร (2539) และบรรจบ พันธุเมธา (2541) มีความเห็นพ้องกันว่า คำลักษณนามเป็นคำที่มีความสำคัญ โดยพระยาอุปกิตศิลปสาร (2539: 72) กล่าวว่า ลักษณนามเป็นคำที่ใช้บอกลักษณะของสามานยนามอีกทีหนึ่ง เช่น เรียกพระว่า “รูป” เรียกสัตว์ว่า “ตัว” เรียกเรือว่า “ลำ” เป็นต้น ส่วน บรรจบ พันธุเมธา (2541: 160) กล่าวว่า คำลักษณนามเป็นคำที่กำหนดขึ้นไว้ท้ายคำคุณศัพท์บอกจำนวนนับหรือประมาณเพื่อขยายคำนามข้างหน้าบอกรูปลักษณะและชนิดหรือประเภทของคำที่อยู่ข้างหน้าคำบอกจำนวนนับไปพร้อมกัน กล่าวคือ คำลักษณนามช่วยทำให้คำที่มีหลายความหมายนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น ดังเช่น เมื่อพูดว่า “กา” อาจหมายถึง กาที่เป็นสัตว์หรือภาชนะ แต่ถ้าเราพูดว่า “กาสามใบ” กับ “กาสามตัว” ก็จะรู้ความหมายของคำว่ากาชัดเจนขึ้นว่าต้องการหมายถึงสิ่งใด

พูมี วงวิจิด (1991: 44-47) นักภาษาศาสตร์ในภาษาลาว ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือไวยากรณ์ลาวว่า คำลักษณนามเป็นคำที่ใช้เฉพาะแต่ละคำนามตามลักษณะของมัน เช่น

ໜ່ວຍ /nua:j/ “หน่วย” ใช้สำหรับเรียกภูเขา ผลไม้ ไข่ หมวก หมอน ฟูก เตียงนอน ตู้ใส่ของ ถุงใส่ของ โต๊ะ นาฬิกา และอื่นๆ เช่น ภูเขาสองหน่วย มะม่วงสองหน่วย ไข่สองหน่วย เตียงสองหน่วย นาฬิกาสองหน่วย

ລຳ /lám/ “ลำ” ใช้สำหรับเรียกไม้ที่เป็นท่อนยาวและยานพาหนะที่มีลักษณะเป็นลำยาว เช่น ไม้ไผ่ อ้อย เรือ เครื่องบิน เช่น ไม้ไผ่สองลำ อ้อยสองลำ เครื่องบินสองลำ

ຄັນ /k^{h}á:n/ “คัน” ใช้สำหรับเรียกรถยนต์ จักรยาน จักรยานยนต์ ร่ม คันเบ็ด เช่น รถสองคัน จักรยานสองคัน ร่มสองคัน เบ็ดตกปลาสองคัน

ส่วนคำลักษณนามในภาษาเวียดนามนั้น ทอมสัน (สิริวงษ์ หงษ์สวรรค์. 2540: 23; อ้างอิงจาก Thompson. 1965: 193-198) กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาเวียดนามว่า คำลักษณนามหมายถึง คำที่ไม่สามารถปรากฏโดดๆ เพียงลำพังคำเดียวได้ แต่จะปรากฏเป็นคำหลักในโครงสร้างนามวลี ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ตามโครงสร้างหลักของภาษาเวียดนามนั้น คำบอก

จำนวนนับถือว่าเป็นส่วนประกอบหลักของคำลักษณนาม เช่น một con chó (หนึ่ง-ตัว-สุนัข) ba cái ghế (สาม-ตัว-เก้าอี้)

ในภาษาญี่ปุ่น มัตซึโมโต (คะซุโอะ นะงะมะสึ. 2550: 1-2; อ้างอิงจาก Matsumoto. 1991: 82) ให้คำจำกัดความของคำลักษณนามโดยกล่าวว่า “เป็นหน่วยคำที่ปรากฏในตำแหน่งที่ติดกับจำนวนนับและใช้ให้สัมพันธ์กับลักษณะที่มีตามคุณสมบัติของกลุ่มคำนามที่ได้ระบุตามจำนวนนับ” และได้กล่าวถึงการปรากฏของคำลักษณนาม 3 ข้อ ได้แก่ 1. เป็นคำที่อยู่หลังคำบอกจำนวน 2. เกิดร่วมกับคำนามที่ถูกนับ (co - occurrence) 3. ทำให้เข้าใจภาวะของวัตถุได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างการใช้คำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่น เช่น การใช้คำลักษณนาม 本 (hon) กับวัตถุที่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปทรงยาว เป็นวัตถุที่ยืดหยุ่นได้หรือไม่ยืดหยุ่นก็ได้ เช่น

1. 紐 2 本 (himo nihon) “เชือก 2 เส้น” 糸2 本 (ito nihon) “ด้าย 2 เส้น”

2. 鎖2 本 (kusari nihon) “โซ่ 2 เส้น” ベルト2 本 (beruto nihon) “เข็มขัด 2เส้น”

ผู้วิจัยในฐานะเจ้าของภาษาลาวพบว่าคำลักษณนามในภาษาลาวใช้เพื่อบอกลักษณของคำนามเช่นกันแต่มันสามารถใช้ได้กับคำนามหลายประเภท เช่น คำลักษณนาม “ລຳ” /lám/ “ลำ” ใช้ได้กับคำนามประเภทยานพาหนะทางน้ำ เช่น “ເຮືອ” /hɯ́a:/ “เรือ” คำนามประเภทยานพาหนะทางอากาศ เช่น “ຍົນ” /ɲón/ “เครื่องบิน” รวมทั้งยังใช้กับคำนามประเภทพืชที่มีลักษณะยาว เช่น “ອ້ອຍ” /ʔɔ̀:j/ “อ้อย” และ “ໄມ້ໃຜ่” /maj̀ pʰāj/ “ไม้ไผ่” หรือคำลักษณนาม “ຄັນ” /kʰá:n/ “คัน” ใช้ได้กับคำนามประเภทยานพาหนะทางบก เช่น “ລົດ” /lōt/ “รถยนต์” “ລົດຈັກ” /lōttɕák/ “จักรยานยนต์” “ລົດຖີບ” /lōt tʰî:p/ “รถจักรยาน” และยังใช้กับคำนามประเภทของใช้ เช่น “ຄັນຮົ່ມ” /kʰán hōm/ “ร่ม” เป็นต้น

เมื่อผู้วิจัยลองพิจารณาคำนามต่างๆที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำเบื้องต้นก็พบว่าคำนามต่างๆเหล่านั้นมีลักษณะบางประการร่วมกัน เช่น คำนามที่ใช้กับลักษณนาม “ລຳ” /lám/ “ลำ” จะมีลักษณะเป็นรูปร่างยาวเหมือนกัน ส่วนคำนามที่ใช้คำลักษณนาม “ຄັນ” /kʰá:n/ “คัน” จะมีคันจับเหมือนกัน ลักษณะที่มีร่วมกันที่ปรากฏในคำนามต่างๆ สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดในทฤษฎีต้นแบบ (prototype theory) ของ รอช (Rosch. 1975) ที่กล่าวถึงการจำแนกสรรพสิ่งต่างๆออกเป็นกลุ่มหรือประเภทต่างๆ ตามคุณสมบัติที่มีร่วมกันกับสมาชิกที่ดีที่สุดของกลุ่ม (best examplar) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาวตามแนวทฤษฎีต้นแบบ โดยผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเรื่องคุณสมบัติ (attribute) ของอุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำเพื่อหาความสัมพันธ์ของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้กับคำลักษณนามเดียวกัน นอกจากนี้ยังนำแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models: ICMs) ของ เลคอฟ (Lakoff. 1987) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาลาวต่อไป

ที่ผ่านมามีผู้ศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเขียนในหนังสือไวยากรณ์ลาว พจนานุกรมลาว ซึ่งผู้เขียนจะกล่าวถึงเพียงคำจำกัดความ ความหมาย การจำแนก

ประเภท และหลักการใช้คำลักษณนามอย่างคร่าว ๆ เท่านั้น นอกจากนี้ ยังไม่มีผู้ใดศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวตามแนวทฤษฎีต้นแบบมาก่อน งานวิจัยนี้จึงเป็นแนวทางในการศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาว และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาค้นคว้าภาษาลาวในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้เข้าใจกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาคำลักษณนามตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน
3. เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาลาว
4. เป็นแนวทางในการจัดทำหนังสือเกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาลาว

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะคำลักษณนามที่ใช้ในภาษาลาวมาตรฐานที่ใช้อย่างเป็นทางการอยู่ในปัจจุบันนี้หรือเรียกว่าคำลักษณนามในภาษาเวียงจันทร์ ไม่รวมถึงภาษาถิ่นอื่น หรือภาษาลาวโบราณ
2. ศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวที่ใช้ประกอบกับคำนามในโครงสร้างนามวลี ไม่ศึกษาคำลักษณนามที่ปรากฏในโครงสร้างกริยาวลี เช่น มา 2 หน อ่าน 2 ที ไป 2 ครั้ง
3. โครงสร้างนามวลีที่จะศึกษาในการวิจัยนี้จะมีลักษณะการเรียงคำตามโครงสร้างดังต่อไปนี้

	คำนาม	คำบอกจำนวน	คำลักษณนาม
เช่น	ม้า	2	ตัว

4. ศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาว โดยใช้แหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1. พจนานุกรม ลาว-ไทย ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2543

4.2. พจนานุกรม “ไทย-ลาว-อังกฤษ” ของคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2543

4.3. พจนานุกรมประกอบรูป (อัดจะบานุกมปะกอบธูบ) ของดวงเดือน บุนยาวง ค.ศ. 1995

4.4. พจนานุกรมภาษาลาว (อัดจะบานุกมพาสาลาอ) ของกระทรวงศึกษาธิการลาว พ.ศ. 2505

4.5. หนังสือภาษาลาวพื้นฐาน เล่ม 1- 4 ของ ดร.วิเชียร อำพนรักษ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ทฤษฎีต้นแบบ (Prototype) ของ รอช (Rosch. 1975) ซึ่งเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการจำแนกประเภทของสรรพสิ่งต่างๆ ออกเป็นกลุ่มหรือประเภทต่างๆ โดยมีตัวอย่างที่ดีที่สุดของกลุ่มกันและนำเอาแนวคิดเรื่องคุณสมบัติ (attributes) ของ อุงเกเรอร์ และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำของคำ เพื่อหาความสัมพันธ์ของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบใช้กับคำลักษณนามเดียวกัน รวมทั้งใช้แนวคิดแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models: ICMs) ของ เลคอฟ (Lakoff. 1987) มาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นกระบวนการทางปริชานของการใช้คำลักษณนามในภาษาลาว

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

[ ] คุณสมบัติทางความหมายของคำ

[ ] คุณสมบัติทางความหมายที่ทำให้คำนามต่างๆ สามารถใช้ร่วมกับคำลักษณนามเดียวกัน

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยใช้แนวคิดการจำแนกประเภท (categorization) ของไนดา (Nida. 1975) มาเป็นแนวทางในการจำแนกประเภทคำนามในภาษาลาวเพื่อนำไปสอบถามการใช้คำลักษณนามของผู้บอกภาษา และนำแนวคิดต้นแบบ (prototype) ของ รอช (Rosch. 1975) มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบในภาษาลาวเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามต้นแบบกับคำนามต่างๆที่ใช้คำลักษณนามร่วมกัน โดยผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเรื่องคุณสมบัติ (attributes) ของอุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำ เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติทางความหมายของคำนามต้นแบบกับคำนามต่างๆ ที่ใช้คำลักษณนามร่วมกันในภาษาลาว รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการทาง ปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม โดยใช้แนวคิดแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models) ของเลคอฟ (Lakoff. 1987)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงทบทวนแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่างๆดังต่อไปนี้

1. การจำแนกประเภท (categorization)
2. ทฤษฎีต้นแบบ (prototype theory)
3. คุณสมบัติ (attributes)
4. แบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models หรือ ICMs)
5. คำลักษณนามในภาษาลาว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม

1. การจำแนกประเภท (categorization)

การจำแนกประเภท (categorization) เป็นการที่มนุษย์จัดสิ่งต่างๆ เข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยสมาชิกในกลุ่มจะมีลักษณะร่วมกันครบถ้วนและชัดเจน ซึ่งการจำแนกประเภทนั้นมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งแนวคิดการจำแนกประเภทมีหลายแนวคิดด้วยกันดังนี้

เทย์เลอร์ (Taylor. 1995) ได้แบ่งแนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกประเภทออกเป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดดั้งเดิม ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยอริสโตเติล และแนวคิดต้นแบบ ทั้งสองแนวคิดนี้ต่างมีความสำคัญในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดของมนุษย์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาต้นแบบ ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงแนวคิดดั้งเดิม ส่วนแนวคิดต้นแบบนั้นจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

เทย์เลอร์ (Taylor. 1995: 20-21) กล่าวว่าการจำแนกประเภทตามแนวคิดดั้งเดิมนั้น มีมาอย่างน้อยตั้งแต่สมัยเพลโตและอริสโตเติลโดยมีแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. ประเภท (category) นิยามโดยอรรถลักษณ์จำนวนน้อยที่สุดที่จำเป็นและพอเพียงต่อการเป็นสมาชิก (necessary and sufficient features) การจะตัดสินว่าสมาชิกในกลุ่มมีลักษณะเช่นไร อยู่ในประเภทใดหรือไม่ จึงพิจารณาจากว่าประเภทนั้นต้องมาจากสมาชิกที่มีลักษณะครบถ้วนก็จะจัดว่าอยู่ในประเภทนั้น

2. อรรถลักษณ์อยู่ในรูปของทวิลักษณ์คือ การมีหรือไม่มีลักษณะเช่นนั้นเท่านั้น ไม่สามารถทั้งมีและไม่มี หรือ มีในบางส่วน

3. ประเภทมีขอบเขตที่ชัดเจน สมาชิกในกลุ่มสามารถตัดสินได้แน่ชัดว่าสิ่งใดเป็นสมาชิกของประเภทใดหรือไม่ จะไม่สามารถทั้งเป็น และไม่เป็นในเวลาเดียวกันได้

4. สมาชิกทุกตัวในประเภทใดๆ มีฐานะความเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันทั้งหมด

ตามแนวคิดแบบดั้งเดิมที่กล่าวมานี้ จรัลวิไล จรูญโรจน์ (2543) ได้กล่าวว่า เมื่อเราพบสิ่งใหม่ใดๆ เป็นครั้งแรก เราก็จะนำลักษณะที่เรารับรู้ได้จากสิ่งนี้มาเปรียบเทียบกับลักษณะจำเป็นของสมาชิกในประเภทอื่นๆ ที่เรารู้จัก หากมีลักษณะที่ตรงกับลักษณะของประเภทใดครบถ้วนเราก็จะจำแนกให้สิ่งที่เราพบใหม่อยู่ในประเภทนั้นด้วย

จากแนวคิดดั้งเดิมที่กล่าวมาข้างต้น การจำแนกประเภทมีความสัมพันธ์กับอรรถลักษณ์ ซึ่งไนดา (Nida. 1975: 178-184) ได้จัดประเภทของคำนามตามกลุ่มของความหมาย ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำต่างๆ โดยคำเหล่านั้นจะประกอบไปด้วยกลุ่มความหมายที่มีองค์ประกอบทางความหมายย่อย (semantic component) ร่วมกัน และการจัดกลุ่มทางความหมายของไนดานั้น เป็นการจัดกลุ่มโดยการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ (componential analysis) ไนดาได้จัดประเภทคำนามตามกลุ่มความหมายไว้ 4 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ สรรพสิ่ง เหตุการณ์ นามธรรม ความสัมพันธ์ เป็นต้น

2. ทฤษฎีต้นแบบ (Prototype theory)

รอช (Rosch. 1975) กล่าวว่าแนวคิดต้นแบบเป็นการจำแนกสรรพสิ่งต่างๆ ออกเป็นกลุ่มหรือประเภทต่างๆ โดยมีตัวแทนที่ดีที่สุดของกลุ่ม หรือ ต้นแบบ และสมาชิกต่างๆ ในกลุ่มถูกจัดเข้ากลุ่มได้จากการมีคุณสมบัติร่วมกับต้นแบบ

เทย์เลอร์ (Taylor. 1995: 63) ได้สรุปแนวคิดต้นแบบไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ประเภทมีขอบเขตที่ไม่ชัดเจน

2. การที่จะตัดสินว่าสิ่งใดจะเป็นสมาชิกของประเภทใดๆ นั้นมักจะไม่ตัดสินแต่เพียงว่าสิ่งนั้นมีลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นสมาชิกครบถ้วน

3. สมาชิกแต่ละตัวในประเภทก็มีฐานะการเป็นสมาชิกที่ไม่เท่าเทียมกันด้วย มีสมาชิกบางตัวในประเภทเดียวกันที่ดูจะมีความเป็นสมาชิกมากกว่าสมาชิกอื่นๆ

4.คนเราจำแนกประเภทสิ่งต่างๆ ด้วยการนำสิ่งนั้นมาเปรียบเทียบกับต้นแบบ ของประเภท เป็นต้น

จากแนวคิดของ รอช และเทย์เลอร์ข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดของอุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แนวคิดต้นแบบได้พัฒนามาจากแนวคิดการจำแนกประเภท และยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับความสามารถของมนุษย์ในการจัดสรรพสิ่งต่างๆเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งอุงเกเรอร์และชมิดได้กล่าวถึงการจัดสรรพสิ่งต่างๆ ของมนุษย์ว่ามนุษย์มีความสามารถในการจัดประเภทหรือเรียกสิ่งต่างๆ ในโลกให้มีความแตกต่างกัน แม้บางครั้งในการจำแนกประเภทของสิ่งต่างๆ หรือปรากฏการณ์บางอย่างที่ไม่สามารถระบุขอบเขต หรือกำหนดประเภทได้อย่างชัดเจน แต่มนุษย์สามารถกำหนดประเภทให้กับสิ่งนั้นหรือปรากฏการณ์นั้นๆได้ เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถในการจัดประเภทโดยใช้การรับรู้และความคิดของมนุษย์ในการตัดสินประเภทของสรรพสิ่ง โดยมีตัวแทน (examplar) ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบจากมากที่สุดเรียงลำดับไปจนถึงตัวแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบน้อยที่สุด

นอกจากนี้อุงเกเรอร์และชมิดยังได้กล่าวถึงหลักในการจัดกลุ่มซึ่งจะเน้นในเรื่องของโครงสร้างของการจัดประเภทในระดับพื้นฐาน (basic level) กล่าวคือ จะเป็นกลุ่มคำที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคำต้นแบบ ซึ่งคำในกลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ทำให้คำที่เป็นสมาชิกในกลุ่มนั้นสามารถถูกจำแนกออกจากคำในกลุ่มเดียวกันได้ ยกตัวอย่าง เช่น ดอกแดนดิเลี่ยน (dandelion) และ ดอกเดซี่ (daisy) ดอกไม้ทั้งสองชนิดนี้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มดอกไม้ แต่มนุษย์เราก็สามารถแยกดอกไม้ทั้งสองชนิดออกจากกันได้ว่าเป็นดอกไม้คนละชนิดกันโดยดูจากลักษณะของรูปทรง และสี เป็นต้น ดังภาพตัวอย่างนี้

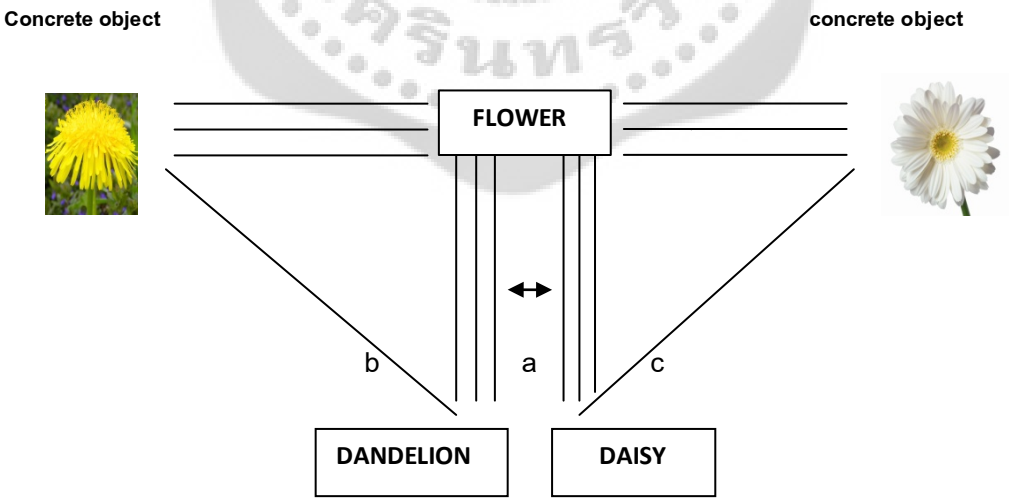

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงการแยกประเภทดอกแดนดิเลี่ยน และดอกเดซี่

ที่มา: Ungerer; & Schmid. (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. p. 87.

(a) Shared attributes (คุณสมบัติที่มีเหมือนกัน)
“has stem” (มีลำต้น)
“has bloom” (มีดอก)
“has leaves” etc. (มีใบ และอื่นๆ)

(b) Specific attributes (คุณสมบัติเฉพาะ)
“has jagged leaves” (มีใบหยัก)
“has yellow blossom” (มีดอกสีเหลือง)

(c) Specific attributes (คุณสมบัติเฉพาะ)
“has yellow disc” (มีใจกลางดอกเป็นสีเหลือง)
“has white rays” (มีกลีบสีขาว)

จากรูปภาพแสดงการแยกประเภทดอกแดนดิเลี่ยนและดอกเดซี่ แสดงให้เห็นว่าดอกไม้ทั้งสองชนิดนี้จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มดอกไม้เนื่องจากดอกไม้ทั้งสองชนิดนี้มีคุณสมบัติที่เหมือนกัน คือ มีลำต้น มีดอก มีใบ แต่ในขณะเดียวกันมนุษย์เราก็สามารถแยกดอกไม้ทั้งสองประเภทออกจากกันได้ โดยดูจากลักษณะของรูปทรง และสี โดย ดอกแดนดิเลี่ยนจะมีคุณสมบัติเฉพาะ คือ มีใบหยัก มีดอกสีเหลือง ในขณะที่ดอกเดซี่มีคุณสมบัติเฉพาะ คือ มีใจกลางดอกเป็นสีเหลือง มีกลีบเป็นสีขาว ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าถึงแม้ว่าดอกไม้ทั้งสองประเภทนี้จะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน แต่มนุษย์เราสามารถจัดดอกไม้ทั้งสองประเภทเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยดูจากคุณสมบัติที่มีอยู่ร่วมกัน คือ มีลำต้น มีดอก และมีใบ ร่วมกัน เป็นต้น

อุงเกเรอร์ และชมิด ได้กล่าวถึงงานของนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่สนใจศึกษาแนวคิดต้นแบบ ดังนี้

เบอร์ลินและเคย์ (Ungerer; & Schmid. 1996: 3-5 อ้างอิงจาก Berlin; & Kay. 1969) เป็นนักมานุษยวิทยาได้ศึกษาคำเรียกสี และประเภทสีในภาษาต่างๆ หลายภาษา และมีส่วนสำคัญต่อการบุกเบิกแนวคิดต้นแบบ เบอร์ลินและเคย์ไม่ได้สนใจเฉพาะการหาขอบเขตของประเภทสีต่างๆ แบบที่นักมานุษยวิทยาร่วมสมัยคนอื่นๆ สนใจศึกษา แต่พวกเขายังสนใจการหาตัวอย่างสีที่ดีที่สุดของแต่ละประเภทสี โดยเรียกว่า ใจกลางสี (focal colour) ด้วยใจกลางสีหมายถึงต้นแบบของสีหรือสีที่ดีที่สุดและเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของสีนั้นๆ ซึ่งตัดสินจากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น สีที่สามารถจัดอยู่ในประเภทสี “แดง” มีจำนวนมากมายหลายสีในภาษาหนึ่ง แต่เมื่อทำการทดลองโดยให้ผู้รับการทดลองเลือกตัวอย่างที่ดีที่สุดของสีแดง ผู้รับการทดลองส่วนใหญ่จะเลือกสีแดงแบบหนึ่งขึ้นมาเสมอ สีแดงที่ผู้รับการทดลองส่วนใหญ่เลือกนั้นจัดว่าเป็นใจกลางสี

แนวคิดใจกลางสีกับแนวคิดต้นแบบมีลักษณะการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ใจกลางสีก็คือต้นแบบหรือตัวอย่างที่ดีที่สุดของประเภทสี การค้นพบว่าใจกลางสีและประเภทสีต่างๆ มีขอบเขตที่ไม่แน่ชัด (fuzzy boundary) เป็นการขัดแย้งกับแนวคิดดั้งเดิม และเป็นการสนับสนุนแนวคิดของต้นแบบ เบอร์ลินและเคย์ศึกษาประเภทและคำเรียกสีในภาษาหลายตระกูลรวม 98 ภาษา และตีความผลที่ได้จากการศึกษาจำนวนภาษาที่มากมายเช่นนี้ว่าเป็นสากลลักษณ์ ผลที่ได้มีความน่าสนใจมากคือนอกจากผู้พูดภาษาเดียวกันมักจะมีใจกลางสีที่ตรงกันแล้ว เมื่อเปรียบเทียบ

ระหว่างภาษาก็ยังพบว่าใจกลางสีในภาษาต่างๆ ก็ยังตรงกันด้วย และเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีใจกลางสีที่เป็นสากลของมนุษย์

ต่อมา รอช (Rosch. 1973) ได้ทำการทดลองเรื่องการรับรู้สีเช่นกัน โดยให้เด็กหยิบสีที่เหมือนกัน แต่มีความเข้มและสว่างของสีแตกต่างกันออกไปขึ้นมา โดยมีสีหลัก 1 สี ผลออกมา คือ เด็กจะเลือกสีที่เป็นใจกลางมากกว่าสีอื่นๆ ซึ่งรอชได้กล่าวว่าสีที่เป็นใจกลางนั้นถือได้ว่าเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของสีแต่ละสี และถือว่าเป็นสีต้นแบบ

ต่อมาในปี 1975 รอช ได้ศึกษาถึงความสามารถของมนุษย์ในเรื่องของการจำแนกประเภทของสรรพสิ่งต่างๆ รอชใช้แบบสอบถามจำนวน 10 หน้า โดยแต่ละหน้ามีชื่อประเภทของสิ่งต่างๆ เช่น นก ผลไม้ ผัก ยานพาหนะ อาวุธ และในแต่ละประเภทมีรายการตัวอย่างประมาณ 50 รายการ โดยให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของกลุ่ม (prototypical members) ด้วยการให้คะแนนระว่าง 1-7 1 หมายถึงตัวแทนที่ดีที่สุดของกลุ่ม ส่วน 7 หมายถึงตัวแทนที่จัดอยู่ในกลุ่มสมาชิกที่แตกต่างมากที่สุด หรือแย่ที่สุด หรือไม่จัดอยู่ในกลุ่มสมาชิกเลย ในส่วนของการจัดประเภท “นก” พบว่า กลุ่มตัวอย่างจัดให้นกรอบบิ้น (robin) เป็นตัวแทนที่ดีที่สุดในกลุ่มสมาชิกนกและถือว่าเป็นต้นแบบที่ดีที่สุดของนก ส่วนนกกระจอก (sparrow) นกบลูเจย์ (blue jay) นกบลูเบิร์ด (bluebird) นกขมิ้น (canary) นกแบล็คเบิร์ด (blackbird) นกพิราบ (dove) และนกลาร์ก (lark) จัดอยู่ในระดับที่รองๆ ลงมา ส่วนนกที่จัดอยู่ในลำดับกลางได้แก่ เหยี่ยว (hawk) อีกา(raven) นกโกลด์ฟินช์ (goldfinch) นกแก้ว (parrot) และ นกอีก๋อย (sandpiper) นกที่จัดอยู่ใน 5 ลำดับสุดท้าย คือ นกกระจอกเทศ (ostrich) นกกระจิบ (titmouse) นกอีมู (emu) นกเพนกวิน (penguin) และค้างคาว (bat) ตามลำดับ (Ungerer; & Schmid. 1996: 12-13) ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นดังภาพประกอบ 2

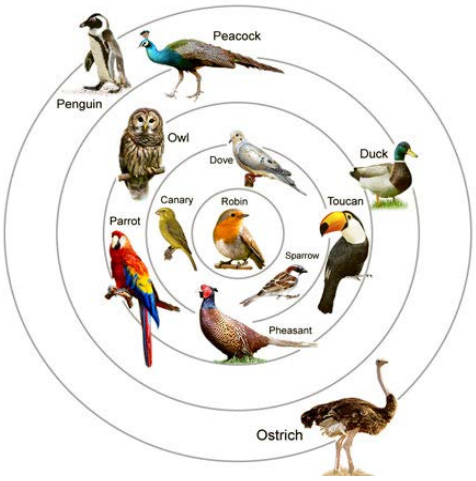

ภาพประกอบ 2 ภาพแสดงภาพต้นแบบของนก

ที่มา: Goddard. (1998). Semantic Analysis : *A Practical Introduction*. p. 72.

จากแนวคิดต้นแบบที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีการจัดสรรพสิ่งต่างๆไว้ในประเภทเดียวกันโดยมีตัวแทนที่ดีที่สุดของกลุ่มเป็นต้นแบบของกลุ่มนั้นและจัดสรรพสิ่งต่างๆไว้ในกลุ่มตามคุณสมบัติที่สรรพสิ่งต่างเหล่านั้นมีร่วมกันในต้นแบบ หากมีคุณสมบัติร่วมกันกับต้นแบบครบทุกประการ ถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่ม แต่หากมีตัวแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบไม่ครบทุกประการก็เรียงลำดับตัวแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบในลำดับถัดไป หรือลำดับท้ายๆ นอกจากนี้ สมาชิกต่างๆ ในกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน (family resemblance) กล่าวคือ แม้ว่าทุกคำจะไม่มีองค์ประกอบทางความหมายเหมือนกันทุกประการ ถึงแม้จะมีเพียงองค์ประกอบเดียวที่เหมือนกันก็ถือว่าเป็นคำที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ด้วยเหตุนี้คุณสมบัติจึงเป็นส่วนสำคัญในการจำแนกประเภทของสิ่งต่างๆ (นันทนา วงษ์ไทย. 2552)

3. แนวคิดคุณสมบัติ (attributes)

จากการจัดประเภท “นก” ในหัวข้อที่ผ่าน มาอุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996: 40) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนกรอบบิ้นที่เป็นตัวแทนที่ดีที่สุด ไว้ดังนี้

1. lays eggs (วางไข่)
2. has a beak (มีจงอยปาก)
3. has two wings and two legs (มีสองปีก และมีสองขา)
4. has feather (มีขน)
5. small and lightweight (ตัวเล็กและน้ำหนักเบา)
6. can fly (สามารถบินได้)
7. chirp and sing (ร้องจิ๊บๆ และร้องเพลง)
8. thin and short legs (ผอม และขาสั้น)
9. short tail (หางสั้น)
10. red breast (หน้าอกสีแดง)

(Ungerer; & Schmid. 1996: 22-23)

จากคุณสมบัติข้างต้นของนกรอบบิ้น จะเห็นได้ว่าสมาชิกของกลุ่มในลำดับรองลงไป หรือลำดับท้ายๆ เช่น นกกระจอกเทศ (ostrich) มีคุณสมบัติร่วมกับต้นแบบน้อยที่สุดในบรรดาประเภทนกทั้งหมด ได้แก่

1. lays eggs (วางไข่)
2. has beak (มีจงอยปาก)
3. two wings and two legs (มีสองปีก และมีสองขา)

จากคุณสมบัติของนกกระจอกเทศแสดงให้เห็นว่า สมาชิกต่างๆในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน คือ การมีคุณสมบัติที่เหมือนกันกับสมาชิกต้นแบบหรือสมาชิกกลุ่มอื่นในกลุ่มเพียงบางประการก็ถือได้ว่าเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากตารางแสดงดังนี้

ตาราง 1 ตารางแสดงคุณสมบัติในประเภทนก

Attributes	**category member**				
	robin	sparrow	dove	parrot	ostrich
lays eggs	+	+	+	+	+
beak	+	+	+	+	+
two wing & two legs	+	+	+	+	+/-
feather	+	+	+	+	+
small & lightweight	+	+	+/-	+/-	-
can fly	+	+	+	+	-
chirp & sings	+	+	+	+/-	-
thin & short legs	+	+	+	+/-	-
short tail	+	+	+	+/-	-
red breast	+	-	-	-	-

ที่มา: Ungerer; & Schmid. (1996). *An Introduction to Cognitive Linguistics*. p. 24.

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สมาชิกต่างๆในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน คือ การมีคุณสมบัติที่เหมือนกันกับสมาชิกต้นแบบหรือสมาชิกกลุ่มอื่นในกลุ่มเพียงบางประการก็ถือได้ว่าเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน เช่น นกรอบบิ้นเป็นต้นแบบของสมาชิกในกลุ่มเนื่องจากมีคุณสมบัติครบถ้วนทุกประการ เช่น ออกไข่ มีจงอยปาก มีสองปีกและสองขา มีขน ตัวเล็กและน้ำหนักเบา สามารถบินได้ ร้องจิ๊บๆหรือร้องเพลงได้ ผอมและขาสั้น หางสั้น หน้าอกแดง ส่วนนกกระจอก นกพิราบ และนกแก้ว สามารถจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับนกรอบบิ้นได้เนื่องจากมีคุณสมบัติร่วมกันนกรอบบิ้นเกือบทุกประการ ยกเว้นองค์ประกอบเดียวที่นกเหล่านี้ไม่มีคือ มีหน้าอกแดง ในขณะที่นกกระจอกเทศมีคุณสมบัติร่วมกับนกรอบบิ้นที่เป็นต้นแบบเพียง 4 ประการเท่านั้น เช่น ออกไข่ มีจงอยปาก มีสองปีกและสองขา มีขน แต่นกกระจอกเทศก็สามารถจัดเข้าในกลุ่มเดียวกันได้ โดยมีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันตามลำดับรองลงไป

อุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996: 40) ได้กล่าวถึงเรื่องคุณสมบัติว่า คุณสมบัติของคำเป็นสิ่งที่มีอยู่ในคำ และทำให้คำแต่ละคำมีความคล้ายคลึง เหมือนกัน หรือแตกต่าง

กัน ซึ่งจะทำให้จัดอยู่ในกลุ่ม หรือพวกเดียวกันได้ จัดว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เราสามารถแยกความหมายของคำแต่ละคำออกจากกันได้ และยังสามารถนำมาจัดกลุ่มทางความหมายของคำเข้าด้วยกัน โดยการจัดกลุ่มคำที่มีคุณสมบัติร่วมกันเข้าไว้ด้วยกันตามทฤษฎีต้นแบบ ซึ่งคุณสมบัตินั้นเป็นความหมายย่อยที่อยู่ในกลุ่มคำ เช่นคุณสมบัติของนกรอบบิ้นที่มีคุณสมบัติที่เป็นตัวแทนที่ดีที่สุดในกลุ่ม

ในทางการศึกษาความหมายในภาษา อุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่เป็นความหมายย่อยที่มีอยู่ในกลุ่มคำ เป็นลักษณะสำคัญในการช่วยจำแนกความหมายของคำแต่ละคำ เช่น คำว่า เก้าอี้

“chair” เก้าอี้
(has seat) มีที่นั่ง
(has back) มีหลังพิง
(is used to sit on) ใช้สำหรับนั่ง
(has legs) มีขา
(made of wood or metal) ทำจากไม้ หรือโลหะ
(goes with the table) ใช้ร่วมกับโต๊ะ

(Ungerer; & Schmid. 1996: 68)

ส่วนที่อยู่ในวงเล็บ คือคุณสมบัติของคำว่า “chair” ซึ่งแต่ละส่วนต่างเป็นความหมายย่อยของคำว่า “chair” และเกิดเป็นคุณสมบัติประจำคำนี้

นอกจากนี้คุณสมบัติอาจประกอบด้วยลักษณะรูปร่างโดยทั่วไป (the common overall shape) หรือลักษณะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ (sensory - motor) ดังตัวอย่าง เช่น

Additional movements for basic level category
“chair”

Head:	turn
Body:	turn: move back position
Knee:	bend
Arm:	extend-touch
Waist:	bend
Butt:	touch
Body-legs:	release weight
Back-torso:	straighten, lean back

(Ungerer; & Schmid. 1996: 71)

จากตัวอย่างจะเป็นการแสดงลักษณะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อที่มีต่อเก้าอี้ โดยเป็นการกระทำที่มีต่อเก้าอี้ เช่น ลำตัวและขา ทิ้งน้ำหนักลงบนเก้าอี้ หรือ ลำตัวส่วนหลังตั้งตรงและเอนไปข้างหลัง เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดเรื่องคุณสมบัติข้างต้น ของอุงเกเรอร์และชมิด (Ungerer; & Schmid. 1996) มาวิเคราะห์หาคุณสมบัติทางความหมายของคำนามต้นแบบ (prototypical noun) และคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ (non-prototypical noun) ว่ากลุ่มคำนามทั้งสองนี้มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันอย่างไร และด้วยเหตุผลใดคำนามทั้งสองจึงใช้คำลักษณนามร่วมกัน

ลำดับต่อไปเพื่อแสดงให้เห็นกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม ผู้วิจัยนำแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม ดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

4. แบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models (ICMs))

เลคอฟ (Lakoff. 1987) ได้กล่าวถึงแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models หรือ ICMs) ว่าเป็นตัวสะท้อนกระบวนการทางปริชานที่เกิดขึ้น หรือเป็นกระบวนการคิดของมนุษย์ที่สะท้อนจากการใช้ภาษา โดยได้แบ่งออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

แบบจำลองต่างๆมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. Propositional Models เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของวัตถุ เช่น คุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ หน้าที่การใช้งานของวัตถุ วัสดุที่นำมาประดิษฐ์และสร้างวัตถุนั้น นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ รวมทั้งความเชื่อในตำนานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุนั้น ซึ่งดิกสัน (Lakoff. 1987: 113-114; อ้างอิงจาก Dixon. 1986: 121) ได้กล่าวถึงความเชื่อในตำนานที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้ภาษาว่า ชาวดยีรบัล (Dyirbal) จัดคำนามพระอาทิตย์และผู้หญิงเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพราะว่าชาวดยีรบัลมีความเชื่อที่ว่าพระอาทิตย์คือผู้หญิง

2. Image-schematic Models เป็นแบบจำลองที่เกิดจากภาพร่างทางความคิด (image schema) ซึ่งมีที่มาจากประสบการณ์ต่างๆของมนุษย์ทั้งประสบการณ์ทางร่างกายซึ่งหมายถึงการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งประสบการณ์ทางวัฒนธรรม เมื่อมนุษย์ได้รับประสบการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ไม่ว่าจะเป็นการที่มนุษย์เคลื่อนไหวร่างกาย และการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวจะทำให้เกิดภาพในความคิด (mental image) และก่อร่างเป็นผังภาพ (image schema) ขึ้นในความคิด ซึ่งผังภาพเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะองค์รวม (gestalt structures) ประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ มีความสัมพันธ์และจัดเรียงกันเป็นลำดับ นอกจากนี้ ยังได้ยกตัวอย่างของผังภาพซึ่งมีที่มาจากประสบการณ์ร่างกายของมนุษย์และจากการที่ร่างกายของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวเช่น ผังภาพการบรรจุ (containment schema) ที่เกิดจากประสบการณ์ของมนุษย์เองในเรื่องการบรรจุ หรือจัดวางสิ่งต่างๆในภาชนะ เช่น แก้ว หรือ กล่อง

หรือการเอาสิ่งของใส่ในลิ้นชัก เป็นต้น นอกจานี้ยังมีผังภาพอื่นๆอีก เช่น ผังภาพเส้นทาง (path schema) ซึ่งสะท้อนประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเราในการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง หรือการพบเห็นการเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งต่างๆ ประสบการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผังภาพขึ้นในความคิดดังภาพที่

ภาพประกอบ 3 ผังภาพเส้นทาง

ที่มา: Johnson. (1987). p.114.

ผังภาพข้างต้น ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด (ซึ่งระบุไว้ด้วยตัวอักษร A และ B ตามลำดับ) และลำดับของสถานที่ต่างๆที่เชื่อมจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งแสดงด้วยลูกศร จากผังภาพที่กลาวมาข้างต้น ผังภาพมีความแตกต่างจากภาพ ซึ่งผังภาพไม่ใช่ภาพที่เกิดขึ้นจริงๆ แบบที่เห็นหรือสัมผัสได้ แต่เป็นรูปแทนความคิด (mental representation) ที่มีรายละเอียดคร่าวๆ และเป็นมีความเป็นนามธรรมมากกว่า (Johnson. 1987; อ้างอิงจาก นันทนา วงษ์ไทย. 2557)

เลคอฟ (Lakoff. 1987: 27) ได้กล่าวถึงผังภาพทางความคิดที่เชื่อมโยงกับรูปทรงยาวเรียว และเส้นตรง ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นใช้คำลักษณนาม “hon” กับวัตถุที่มีรูปทรงยาวเรียว และมีลักษณะแข็ง เช่น ดินสอ ปากกา เทียนไข ต้นไม้ เส้นผม คำลักษณนาม “hon” ยังขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่นๆ เช่น ม้วนเทป ซึ่งเกิดจากภาพของฟิล์มที่ถูกม้วนอยู่ในตลับเทป ซึ่งเมื่อคลี่ออกมาจะมีลักษณะยาว นอกจากนี้ยังได้ขยายไปใช้กับการกระทำที่มีลักษณะการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง (trajectory) เช่น การชู้ตลูกบาสเก็ตบอล การเสิร์ฟวอลเลย์บอล

3. Metaphorical Models เป็นแบบจำลองที่เกิดจากการถ่ายโยงความหมายจากประสบการณ์ หรือถ่ายถอดรูปแบบทางความคิดจากแวดวงต้นทาง (source domain) ไปยังแวดวงปลายทาง (target domain) ซึ่งแวดวงต้นทางจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่า ส่วนแวดวงปลายทางมักมีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่า แวดวงต้นทางและแวดวงปลายทางจะสัมพันธ์ด้วยการเชื่อมโยง (mapping) โครงสร้างหรือคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันระหว่างแวดวงทั้งสอง เช่นความรักเป็นการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้รูปภาษา เช่น ทางแยก ทางตัน ทางเดิน ไปไม่ถึงไหน ที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับการเดินทางมากล่าวถึงความรัก ในที่นี้การเดินทางเป็นแวดวงต้นทาง และความรักเป็นแวดวงปลายทาง แสดงให้เห็นว่าความรักกับการเดินทางมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ คู่รักเปรียบกับผู้เดินทาง พัฒนาการของความรักเปรียบได้

กับระยะทางในการเดินทางที่เพิ่มมากขึ้น (Lakoff and Johnson. 1980; อ้างอิงจาก นันทนา วงษ์ไทย. 2557)

4. Metonymic Models เป็นแบบจำลองที่กล่าวถึงคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งให้มีความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด เลคอฟ (Lakoff. 1980) ได้กล่าวถึงนามนัยว่า เป็นการใช้ความหมายของคำที่เป็นส่วนประกอบ (part) ของสิ่งๆหนึ่งมาใช้ในความหมายที่อ้างถึงสิ่งนั้นทั้งหมด (The part for the whole) เช่น

There are a lot of <u>good heads</u> in the university.

จากตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายที่อ้างถึง “ intelligent people” นอกจากนี้ โคเวกเซส (Kövecses. 2002) ได้กล่าวว่า นามนัยเป็นการเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งอยู่ในวงความหมายเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น คำว่า “new faces” ในประโยคที่ว่า “We need new faces around here” ซึ่ง “new faces” หมายถึงบุคคลที่ยังไม่รู้จัก ลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเอาอวัยวะของร่างกายคือ “หน้า” ไปไปอ้างถึงคน ซึ่งอยู่ในวงความหมายที่ใกล้เคียงกัน

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเบื้องต้นว่ามีคำนามหลายประเภทที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามหนึ่งคำ ซึ่งผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบของคำนามต่างๆ ที่มีร่วมกัน รวมทั้งวิเคราะห์ในด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำเพื่อหาความสัมพันธ์ของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้กับคำลักษณนามเดียวกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวจากการใช้คำลักษณนาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิด 3 แนวคิดมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีต้นแบบ แนวคิดเรื่องคุณสมบัติ และแนวคิดแบบจำลองทางความคิด (ICMs) ซึ่งทฤษฎีต้นแบบเป็นการจัดสรรพสิ่งต่างๆไว้ในประเภทเดียวกันโดยมีตัวแทนที่ดีที่สุดของกลุ่มเป็นต้นแบบของกลุ่มนั้นและจัดสรรพสิ่งต่างๆไว้ในกลุ่มตามคุณสมบัติที่สรรพสิ่งต่างเหล่านั้นมีร่วมกันในต้นแบบ หากมีคุณสมบัติร่วมกันกับต้นแบบครบทุกประการ ถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่ม แต่หากมีตัวแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบไม่ครบทุกประการก็เรียงลำดับตัวแทนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับต้นแบบในลำดับถัดไป หรือลำดับท้ายๆ นอกจากนี้ สมาชิกต่างๆ ในกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน (family resemblance) กล่าวคือ แม้ว่าทุกคำจะไม่มีองค์ประกอบทางความหมายเหมือนกันทุกประการ ถึงแม้จะมีเพียงองค์ประกอบเดียวที่เหมือนกันก็ถือว่าเป็นคำที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีต้นแบบมาวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบของคำนาม จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดด้านคุณสมบัติมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ในด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำเพื่อหาความสัมพันธ์ของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้กับคำลักษณนามเดียวกัน และผู้วิจัยได้นำแนวคิดแบบจำลองทางความคิด (ICMs) มาวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม

5. เอกสารที่เกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาลาว

คำลักษณนามในภาษาลาวนั้นมีผู้ศึกษาไว้น้อยมากเท่าที่พบส่วนใหญ่จะเขียนในหนังสือไวยากรณ์ลาว พจนานุกรมลาว ซึ่งผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงคำลักษณนามอย่างละเอียด ส่วนใหญ่มักจะเป็นคำจำกัดความ ความหมาย การจำแนกประเภท และหลักการใช้อย่างคร่าวๆ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร ตำรา และพจนานุกรมภาษาลาวพบดังนี้

พูมี วงวิจิด (1991: 44-47) ได้ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือไวยากรณ์ลาวว่า ลักษณนามเป็นคำที่ใช้เฉพาะแต่ละคำนามตามลักษณะของมัน เช่น

ພະອົງ /pʰá ong/ พระองค์ ใช้สำหรับเรียกพระสงฆ์ในพุทธศาสนา และราชวงศ์ เช่น (พระสงฆ์สองพระองค์ กษัตริย์สองพระองค์)

ຕົນ /ton / ตน ใช้สำหรับเรียกสามเณรในพุธศาสนา เช่น สามเณรสองตน

ຄົນ /kʰon/ คน ใช้เรียกคนทั่วไป เช่น คนงานสองคน ชาวสวนสองคน ลูกศิษย์สองคน ผู้หญิงสองคน เด็กสองคน

ໂຕ ຫຼື ຕົວ /to/ หรือ /toi/ โต หรือ ตัว ใช้สำหรับเรียกสัตว์ทั่วไป เช่น ช้างสองโต ม้าสองตัว หมูสองโต ไก่สองตัว

ເສັ້ນ /sen/ เส้น ใช้สำหรับเรียกเส้นทาง เชือก หญ้า ผม ขน เช่น เส้นทางสองเส้น เชือกสองเส้น หญ้าสองเส้น ผมสองเส้น ขนสองเส้น

ຫຼັງ /lang/ หลัง ใช้สำหรับเรียกบ้าน โรงเรียน ยุ้งข้าว กระท่อม เกวียน เช่น บ้าน หนึ่งหลัง โรงเรียนสองหลัง ยุ้งข้าวสองหลัง กระท่อมหนึ่งหลัง เกวียนสองหลัง

ລຳ /lam/ ลำ ใช้สำหรับเรียกไม้ที่เป็นท่อนยาว ไม้ไผ่ อ้อย เรือ เครื่องบิน เกวียน ปืน เช่น ไม้ไผ่สองลำ อ้อยสองลำ เครื่องบินสองลำ เกวียนสองลำ ปืนสองลำ

ໜ່ວຍ /nuay/ หน่วย ใช้สำหรับเรียกภูเขา ผลไม้ ไข่ หมวก หมอน ฟูก เตียงนอน ตู้ใส่ของ ถุงใส่ของ โต๊ะ นาฬิกาและ อื่นๆ เช่น ภูเขาสองหน่วย มะม่วงสองหน่วย ไข่สองหน่วย เตียงสองหน่วย นาฬิกาสองหน่วย

ຄັນ /kʰan/ คัน ใช้เรียกกับรถยนต์ จักรยาน จักยานยนต์ ร่ม เบ็ดตกปลา เช่น รถสองคัน จักรยานสองคัน ร่มสองคัน เบ็ดตกปลาสองคัน

ກ້ານ /kan/ ก้าน ใช้เรียกทัพพี ช้อน ส้อม เช่น ทัพพีสองก้าน ช้อนสองก้าน ส้อมสองก้าน

ຜືນ /phuan/ ผืน ใช้เรียกผ้า เสื้อ กางเกง เสื่อ ไร่นา เช่น เสื้อสองผืน ผ้าห่มสองผืน เสื่อสองผืน ไร่ข้าวสองผืน

ພັ່ນ ຫຼື ພູດ /pʰan/ หรือ /pʰud/ พั่น หรือ พูด ใช้สำหรับเรียกแปลงเพาะชำ นา เช่น นาสองพูด

ໃບ /bai/ ใบ ใช้สำหรับเรียก กระด้ง ตุ่ม ถ้วย จาน ใบตอง กระดาษ เช่น กระด้งสองใบ ถ้วยสองใบ กระดาษสองใบ

ດ້ງ /dang/ ดาง ใช้สำหรับเรียก แห มุ้ง เช่น แหสองดาง มุ้งสองดาง

ບັ້ງ ຫຼື ກະບອກ /bang/ หรือ /kabok/ บั้ง หรือ กระบอก ใช้สำหรับเรียกกระบอกน้ำ บั้งไฟ ปืน เช่น กระบอกน้ำสองบั้ง หรือ กระบอกน้ำสองกระบอก บั้งไฟสองบั้ง หรือ บั้งไฟสองกระบอก

ເຫຼັ້ມ /lem/ เล่ม ใช้เรียก ฟัน เรือ กำปั่น เกวียน เช่น ฟันสองเล่ม เกวียนสองเล่ม กำปั่นสองเล่ม

ແຜ່ນ /paen/ แผ่น ใช้เรียก กระดาษ หนังสัตว์ ไม้กระดาน เช่น กระดาษสองแผ่น หนังสัตว์สองแผ่น ไม้กระดานสองแผ่น

ເມັດ /med/ เม็ด ใช้สำหรับเรียกเมล็ดข้าว เมล็ดพืช หินขนาดเล็ก ทราย เกลือ ยารักษาโรค ลูกเห็บ น้ำฝน เช่น ข้าวสองเม็ด ทรายสองเม็ด ยาสองเม็ด

ກ້ອນ /kon/ ก้อน ใช้เรียกหินขนาดใหญ่ อิฐ เมฆ กลุ่มคน เช่น หินสามก้อน อิฐสามก้อน เมฆสามก้อน กลุ่มคนสามกลุ่ม

ກອງ /kong/ กอง ใช้เรียก ไม้ ฟืน หิน ทราย ผลไม้ ข้าว คนงาน ทหาร ตำรวจ เช่น ไม้หนึ่งกอง หินสองกอง คนงานสองกอง ตำรวจสองกอง

ຮວງ /huang/ รวง ใช้เรียกรวงข้าว หรือรวงของพืชหรือไม้ที่มีดอกหรือเมล็ดและใบติดอยู่ทำให้กิ่งไม้หนักและโน้มลงมา เช่น รวงข้าวหนึ่งรวง รวงดอกไม้หนึ่งรวง

ຕົ້ນ /ton/ ต้น ใช้เรียกสิ่งที่เป็นต้น เป็นกอ ตั้งอยู่บนหน้าดิน เช่น ข้าวหนึ่งต้น อ้อยหนึ่งต้น กล้วยหนึ่งต้น ต้นข่าหนึ่งต้น

ส่วนลักษณนาม ອັນ /ʔan/ “อัน” เมื่อคำนามใดมีลักษณะที่ไม่ชัดเจน หรือสิ่งของนั้นๆ มีรูปทรงไม่ชัดเจน ที่จะนำมาใช้กับคำลักษณนามนั้นได้ ผู้พูดภาษาจึงเรียกคำลักษณะนามกับคำนามที่มีรูปทรงไม่ชัดเจนนั้นว่า ອັນ /ʔan/ “อัน” เช่น ຫວີໜຶ່ງອັນ /wee nuang aan/ หวีหนึ่งอัน

นอกจากนี้คำลักษณนามในภาษาลาวยังมีลักษณนามที่ซ้ำรูปคำนาม เช่น (ຂົວໜຶ່ງຂົວ) /kua nuang kua/ (สะพานหนึ่งสะพาน) และลักษณนามที่ซ้ำรูปคำนามบางส่วน เช่น (ສວນຜັກໜຶ່ງສວນ) /suan pak nuang suan/ (สวนผักหนึ่งสวน) (ຕູ້ເສື້ອຜ້າສອງຕູ້) /tu sua pha song tu/ (ตู้เสื้อผ้าสองตู้)

นอกจากการให้คำจำกัดความของคำลักษณนามในภาษาลาวที่ พูมี วงวิจิด กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีผู้ศึกษาคำลักษณนามของสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตในภาษาลาว ได้แก่สมทรง บุรุษพัฒน์ (2550) และคอนกลิน (Conklin. 1981) โดยสมทรง บุรุษพัฒน์ ได้กล่าวถึงลักษณนามของสิ่งที่มีชีวิตในภาษาตระกูลไต-กะไดโดยได้กล่าวถึงภาษาลาวว่าการจัดหมวดคำนามจะขึ้นอยู่กับลักษณะเด่นของสิ่งของที่คำนามนั้นใช้เรียก ลักษณะเด่นนี้อาจไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม (culture-free) หรือผูกติดอยู่กับวัฒนธรรม (culture-bound) ของกลุ่มชนนั้น ลักษณะเด่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชนจะเป็นลักษณะที่คนทั่วไปเห็นได้ชัดเจน ในขณะที่ลักษณะเด่นที่ผูกติดอยู่กับวัฒนธรรมจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสังคมหรือทัศนคติของกลุ่มชน ในขณะที่คอนกลิน ชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบทางความหมายที่เป็นพื้นฐานในระบบการจัดหมวด (classification system) ของภาษาตระกูลไต-กะได คือ “มีชีวิต” คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีชีวิตได้แบ่งย่อยออกเป็นมนุษย์

(human) และไม่ใช่มนุษย์ (non-human) สิ่งของที่ไม่มีชีวิตจะมีการจัดหมวดตามเกณฑ์ของการรับรู้ (perceptual basic) ของมนุษย์นั้นคือตามลักษณะเด่นที่สังเกตได้ของสิ่งของ เช่น สัณฐาน ขนาด และความยืดหยุ่น ส่วนการจัดหมวดของสิ่งของที่มีชีวิตส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของกลุ่มชน ซึ่งมีองค์ประกอบทางสังคมเป็นส่วนสำคัญ เช่น การเลือกใช้ทำเนียบภาษา (register choice) อายุ เครือญาติ เพศ และฐานะทางสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตารางสรุป ดังนี้

ตาราง 2 การใช้คำลักษณนามในภาษาลาวที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางสังคม

คำลักษณนาม	ชนชั้นกษัตริย์	สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ใช่มนุษย์	สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นมนุษย์	สิ่งที่เคารพสักการะ	บุคคลชั้นสูงในสังคม	บุคคลทั่วไป
	กษัตริย์	เทวดา	พระพุทธเจ้า	พระพุทธรูป	-	-
ອົງ /ʔoŋ/	พระราชินี	นางฟ้า	พระสงฆ์	-	-	-
	จักรพรรดิ	-	-	-	-	-
ท่าน /than/	-	-	-	-	นายกรัฐมนตรี	-
	-	-	-	-	หมอ	-
	-	-	-	-	ครู	-
	-	-	-	-	อาจารย์	-
นาย /nai/	-	-	-	-	-	ทหาร
	-	-	-	-	-	ตำรวจ
ຄົນ /khon/	-	-	-	-	-	คนทั่วไป
ຕົນ /ton/	-	-	นางชี	-	-	-
	-	-	เณร	-	-	-
ໂຕ /to/	-	ยักษ์	-	-	-	-
	-	วิญญาณ	-	-	-	-
	-	ผี	-	-	-	-

ที่มา: Udom Warotamasikkhadit (2009). *Festschrift in Linguistics, Applied Linguistics, Language and Literature*. pp. 202-204.

จากตาราง 2 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทางสังคมได้เป็นตัวกำหนดระบบคำลักษณนามของสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิตในภาษาลาวซึ่งอยู่ในภาษาตระกูลไต-กะได (Tai-Kadai animate classifier system)

โฮชิโน และ มาร์คัส (Hoshino; & Marcus. 1980: 150-151) ได้กล่าวถึงคำลักษณนามในภาษาลาวว่า ภาษาลาวนั้นมีความแตกต่างจากภาษาอื่นๆ เช่น ในภาษาอังกฤษมีคำนามสองประเภท ได้แก่นามนับได้ คือ “หนังสือ” “book” และนามนับไม่ได้ คือ “น้ำ” “water” ในภาษาอังกฤษ ถ้าเราจะนับนามที่นับไม่ได้นั้นเราจะใช้หน่วยวัดในตัววัตถุนั้น เช่น a loaf of bread, a drop of water, a roll of paper, a bunch of bananas, a heard of cattle แต่ในทางตรงกันข้ามคำนามนับไม่ได้ในภาษาลาวทำตัวเหมือน mass noun ที่ต้องมีหน่วยนับทั้งหมดโดยเราจะใช้คำนามนั้นร่วมกับลักษณนามเพื่อบอกจำนวน เช่น /nohng sai sohng khon/ (ນ້ອງຊາຍສອງຄົນ) (น้องชายสองคน) /sang sohng tua/ (ຊ້າງສອງໂຕ) (ช้างสองตัว) นอกจากนี้ลักษณนามบอกจำนวนในภาษาลาวสามารถวางตำแหน่งจำนวนนับ “one” หนึ่ง ไว้หลังตำแหน่งคำลักษณนามได้ เช่น /heuan la:ng neu:ng/ (house one) (ເຮືອນຫຼັງໜຶ່ງ) (บ้านหลังหนึ่ง) /chi bai: neu:ng/ (paper one) (เจ้ยใบໜຶ່ງ) (กระดาษใบหนึ่ง)

ส่วนเอ็นฟิลด์ (Enfield. 2007: 120-133) ได้จำแนกคำลักษณนามในภาษาลาวออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) คำลักษณนามบอกจำนวน (numeral classifier) 2) คำลักษณนามบอกจำนวนที่ซ้ำกับคำนาม (repeater numeral classifiers)

1. คำลักษณนามบอกจำนวน (numeral classifiers) เช่น คำลักษณนาม “โต”

(1) Kuu3 sùù4 paa3 sòòng3 too3
1SG.B buy fish two CLF.ANIM
I bought two fish. (ກູຊື້ປາສອງໂຕ) (กูซื้อปลาสองตัว)

2. คำลักษณนามบอกจำนวนที่ซ้ำกับคำนาม (repeater numeral classifiers)

ในภาษาลาวนั้นนอกจากการใช้โครงสร้างคำลักษณนามบอกจำนวนทั่วไปแล้ว ยังมีโครงสร้างของคำลักษณนามของคำนามซ้ำคำนาม (repeater numeral classifiers) เช่น คำลักษณนาม “hang” และคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีชีวิต เช่น มนุษย์

(2) Kuu3 siø hêt2 hang2 sip2 hang2
1SG.B IRR make nest ten CLF. NEST
I am going to make ten nests “for the chickens”
(ກູຊິເຮັດຮັງສິບຮັງ) (กูจะสร้างรังสิบรัง)

(3) Kuu3 hen3 khon2 sòòng3 khon2
1SG.B make person two CLF. HUM
I saw two people.
(ກູເຫັນຄົນສອງຄົນ) (กูเห็นคนสองคน)

ตาราง 3 คำลักษณนามบอกจำนวนในภาษาลาว (common numeral classifiers)

คำลักษณนาม (classifiers)	ความหมายของคำนาม (meaning of nouns)	ความหมายและตัวอย่างอ้างอิง (semantics and example referents)
kòòn4 (ก้อน)	'lump' (ก้อน)	เป็นก้อนมีหลายรูปทรงเกิดขึ้นตามธรรมชาติ (เช่น ก้อนน้ำแข็ง ก้อนหิน)
sên5 (เส้น)	'line' (เส้น)	โบว์/ทางยาว /สิ่งที่มีลักษณะเป็นเส้นยาว (เช่น ถนน สายโทรเลข)
khon2 (คน)	'person' (บุคคล)	คนทั่วไป ไม่รวมพระสงฆ์ (เช่น ครู เด็ก ผู้ชาย)
too3 (ตัว)	'body' (ร่างกาย)	สิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ใช้แทนส่วนของ 'ร่างกาย' (เช่น สุนัข งู เสื้อ)
ton4 (ต้น)	'plant' (ต้น)	ต้นไม้ (เช่น พุ่มไม้ ต้นไม่ชนิดเตี้ย ต้นไม้)
tòòn1 (ชิ้น)	'piece' 'hunk' (ชิ้น) (ก้อน)	เป็นก้อนที่มีหลายรูปทรงมีลักษณะอ่อน (เช่น ก้อนเนื้อ)
nuaj1 (หน่วย)	'unit' (หน่วย)	มีลักษณะกลม / เป็นของใช้ (เช่น ไข่ เก้าอี้ ภูเขา)
phùùn3 (ผืน)	'soft sheet' (ผืน)	เป็นผืนอ่อนนุ่มมีลักษณะคล้ายเสื้อผ้า (เช่น ผ้าปูโต๊ะ กระโปรง)
phèèn1 (แผ่น)	'stiff sheet' (แผ่น)	ลักษณะแข็ง เป็นแผ่นแบนแข็ง (เช่น แผ่นกระดาษ แผ่นข้าวเกรียบ)
khan2 (คัน)	'handle' (ที่จับ)	สิ่งที่มีที่จับหรือคันบังคับ (เช่น ยานพาหนะ)
mêt1 (เม็ด)	'grain' (เมล็ด)	สิ่งที่เป็นเม็ดเล็กๆ (เช่น เมล็ดพืช ขี้แมลงวัน)
lam2 (ลำ)	-	มีรูปทรงกระบอกยาว (เช่น ลำต้นไม้ เรือ เครื่องบิน)
lang3 (หลัง)	'back' (หลัง)	เช่น บ้าน รถเทียมม้า
hua3 (หัว)	'head' (หัว)	qan3 (ก้าน)

ที่มา: Enfield. (2007). *A Grammar of Lao*. p. 125.

ตาราง 4 คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะ (numeral classifiers restricted semantics)

ลักษณนาม (classifiers)	ความหมายของคำนาม (meaning of nouns)	ความหมายและตัวอย่างอ้างอิง (semantics and example referents)
daang3 (ดาง)	'square fish net for dipping' (ตาข่ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าใช้สำหรับดักจับปลา)	เช่น ตาข่ายสี่เหลี่ยมผืนผ้าใช้สำหรับดักจับปลา หรือป้องกันยุง
lêm5 (เล่ม)	-	เช่น ฟัน เทียน
qong3 (องค์)	-	เช่น พระสงฆ์
taa3 (ตา)	'eye' (ตา)	เช่น ข้าวที่งอกออกจากเมล็ด
maan2 (ฝัก)	'ear of grain' (ฝัก)	เช่น ฝักข้าวโพด

ที่มา: Enfield. (2007). *A Grammar of Lao*. p. 125.

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนาม

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับคำลักษณนามในภาษาต่างๆ โดยแยกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของนามวลีที่มีคำลักษณนามปรากฏร่วม การจำแนกประเภทของคำนามด้วยคำลักษณนาม โครงสร้างนามวลีบอกจำนวนในภาษาไทย การปรากฏร่วมของคำลักษณนามกับคำนามในภาษาไทย และกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม

ประเด็นที่หนึ่ง ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของนามวลีที่มีคำลักษณนามปรากฏร่วม

มีผู้ศึกษาโครงสร้างนามวลีของคำลักษณนามในภาษาต่างๆ เช่น ในภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเวียดนาม ภาษาจีนกลาง ภาษาถิ่นไทย ได้แก่ ภาษาซอง ภาษาญัฮกุร ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช โครงสร้างนามวลีของคำลักษณนามของภาษาเหล่านี้มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยของ พรทิพย์ วิฐุชุลี (2545) ศึกษาโครงสรังนามวลีในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น สิริวงษ์ หงส์สวรรค์ (2540) ศึกษาโครงสร้างนามวลีในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม สุนทรี ชัยสถาผล (2543) ศึกษาโครงสร้างนามวลีของคำลักษณนามในภาษาจีนกลาง ขวัญใจ วงษ์อยู่ (2536) ศึกษาโครงสร้างนามวลีในภาษาซองกับภาษาไทย โสภา จุฑาพัฒนา (2535) ศึกษาโครงสร้างนามวลีของคำลักษณนามในภาษาญัฮกุรกับภาษาไทย เหรียญ ทอง ชำนาญรบ (2540) ศึกษาโครงสร้างนามวลีคำลักษณนามในภาษาอีสาน และ เรณู ไชยขันข์ (2541) ศึกษาโครงสร้างนามวลีของคำลักษณนามในภาษาถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นความเหมือนและความต่างของโครงสร้างนามวลีของภาษาต่างๆ ได้ในตาราง 5

ตาราง 5 การเรียงคำในนามวลีที่มีลักษณนามปรากฏร่วมในภาษาต่างๆ

กลุ่มที่มีการเรียงคำแบบเดียว	
ภาษาไทย ภาษาถิ่นไทย (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ภาษาถิ่นไทย (อีสาน) ภาษาถิ่นไทย (ภาษาซอง) ภาษาถิ่นไทย (ภาษาญัฮกุร)	1. คำนาม คำบอกจำนวน คำลักษณนาม (N+ Nume + CL)
ภาษาเวียดนาม ภาษาจีนกลาง	1. คำบอกจำนวน คำลักษณนาม คำนาม (Nume + CL + N)
กลุ่มภาษาที่มีการเรียงคำสองแบบ	
ภาษาญี่ปุ่น	1. คำนาม คำบอกจำนวน คำลักษณนาม (N+ Nume + CL) 2. คำบอกจำนวน คำลักษณนาม คำนาม (Nume + CL + N)

ประเด็นที่สอง การจำแนกประเภทของคำนามด้วยคำลักษณนาม

คำลักษณนามยังมีส่วนสำคัญในการช่วยจำแนกกลุ่มของคำนาม กล่าวคือ คำนามที่มีลักษณะรูปทรงกลม เช่น ลูกบอล ไข่ ส้ม ใช้กับลักษณนาม “ลูก” คำนามที่มีลักษณะรูปทรงแบน เช่น จาน ใบไม้ ถาด ใช้กับลักษณนาม “ใบ” และคำนามที่มีลักษณะรูปทรงเล็กยาว เช่น ผม ไหม ด้าย ใช้กับลักษณนาม “เส้น” เป็นต้น คำลักษณนามที่ทำหน้าที่ในการจำแนกกลุ่มของคำนามในภาษาต่างๆ มีเกณฑ์การใช้ทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันพบในงานวิจัยของพรทิพย์ วิฐุชุลี (2545) ที่ศึกษาคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย เพื่อหาเกณฑ์ในการเลือกใช้คำลักษณนามกับคำนามของทั้งสองภาษาพบว่า เกณฑ์การใช้คำลักษณนามในการช่วยจำแนกกลุ่มของคำนามในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือในการจัดกลุ่มคำนามเรียกสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวของทั้งสองภาษา โดยแบ่งสิ่งต่างๆ เช่น สิ่งที่มีรูปทรงยาวใช้คำลักษณนามคำใด หรือสิ่งที่มีรูปทรงแบนใช้คำลักษณนามคำใดนั้น แม้ทั้งสองภาษาจะคล้ายคลึงกันก็ตาม แต่ในภาษาไทยนอกจากการพิจารณาด้านรูปทรงแล้วยังให้ความสำคัญกับวัสดุ ความคงตัว ขนาด และอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งหมดนี้จึงเป็นเงื่อนไขทำให้ในภาษาไทยมีการใช้คำลักษณนามบอกรูปทรงเป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับในภาษาญี่ปุ่น ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นพิจารณาเฉพาะรูปทรงเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงวัสดุ ขนาด แต่อย่างใด ซึ่งในภาษาญี่ปุ่นมีคำลักษณนามบอกรูปทรงทั้งหมด 4 คำ ได้แก่ คำลักษณนาม 個 (ko) 玉 (tama) 本 (hon) 枚 (mai) ซึ่ง 玉 (tama) ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงกลมประเภทพืช เช่น แตงโม มะเขือเทศ แต่ใช้คำลักษณนาม 個 (ko) แทนคำลักษณนาม 玉 (tama) ได้ และคำ

ลักษณนาม 個 (ko) ยังใช้ร่วมกับสิ่งที่มีรูปทรงอื่นได้ด้วย ส่วน 本 (hon) ใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาว และ 枚(mai) และใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงแบน ดังตัวอย่าง

การใช้คำลักษณนาม 個 (1) (ko1) เช่น ガラス玉 2 個 (garasudama niko) “ลูกแก้ว 2 ลูก”

การใช้คำลักษณนาม 玉 (tama) เช่น トマト1 玉 (tomato hitotama) มะเขือเทศ 1 ลูก

การใช้คำลักษณนาม 本 (hon) เช่น 紐 2 本 (himo nihon) “เชือก 2 เส้น”

การใช้คำลักษณนาม 枚 (mai) เช่น 葉 1 枚 (ha ichimai) ใบไม้ 1 ใบ

ส่วนในภาษาไทยมีคำลักษณนามบอกรูปทรงทั้งหมด 17 คำ เช่น

คำลักษณนามบอกรูปทรงใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาว คือ ต้น คัน สาย เส้น เล่ม ด้าม และแท่ง

เช่น ต้นไม้ 1 ต้น รถ 1 คัน หนังสือ 1 เล่ม ปากกา 1 แท่ง

คำลักษณนามบอกรูปทรงใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงแบน คือ บาน ใบ แผ่น และผืน

เช่น ประตู 1 บาน กระดาษ 1 แผ่น เสื่อ 1 ผืน

คำลักษณนามบอกรูปทรงใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงกลม คือ ก้อน ดวง ผล ลูก และหัว

เช่น สบู่ 1 ก้อน ไข่ 1 ผล มันเทศ 1 หัว

ในขณะที่ สิริวงษ์ หงส์สวรรค์ (2540) มองว่าคำลักษณนามบอกรูปทรงนั้นเป็นคำลักษณนามที่แสดงการรับรู้ หมายถึงสิ่งที่รับรู้โดยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งจะเห็นได้ในคำลักษณนามในภาษาเวียดนามที่มีลักษณะเด่นในเรื่องรูปทรงและความคงตัวของสิ่งของเช่นเดียวกับคำลักษณนามในภาษาไทยเพราะมีการพิจารณาในด้านรูปทรงและยังให้ความสำคัญกับวัสดุ ความคงตัว ขนาดของวัตถุที่เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่แตกต่างจากคำลักษณนามในภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากว่าในภาษาญี่ปุ่นพิจารณาเฉพาะรูปทรงเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึง วัสดุ ขนาด ของวัตถุ ดังนั้นลักษณะเด่นของคำลักษณนามในภาษาเวียดนามที่แสดงการรับรู้ก็คือ อรรถลักษณ์บอกรูปทรงและความคงตัวของวัตถุ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ มีรูปทรง และ มีความคงตัวของวัตถุ มีรายละเอียดดังนี้

1. รูปทรง มี 2 รูปแบบ คือ

1.1 รูปทรงที่มีมิติ มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1.1.1 คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และสิ่งที่มีอยู่ตธรรมชาติที่มีลักษณะยาว เช่น

เช่น เส้น สาย ตู้ เล่ม แท่ง ท่อน กิ่ง ราก ใบ ก้าน

เช่น เชือก 1 เส้น หนังสือ 1 เล่ม ไม้ 1 ท่อน

1.1.2. คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีลักษณะแบน เช่น

แผ่น ฉบับ บาน ผืน ใบ เล่ม ปื้น ชิ้น

เช่น กระดาษ 1 แผ่น ผ้า 1 ผืน หนังสือ 1 เล่ม

2. ความคงตัวของวัตถุ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

2.1 ความยืดหยุ่น คำลักษณนามที่มีความเด่นที่ความยืดหยุ่น มี 1 ประเภท คือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ ตัว

2.2 ความแข็ง คำลักษณนามที่ความเด่นที่ความแข็ง มี 1 ประเภท คือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ ท่อน

จากคำลักษณนามบอกรูปทรงของคำลักษณนามในภาษาเวียดนาม จะเห็นได้ว่าคำลักษณนามทำหน้าที่จำแนกคำนามที่มีรูปทรงและความคงตัวของวัตถุ ส่วนคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาจีนกลาง สุนทรี ชัยสถาผล (2543) มองว่าคำลักษณนามในภาษาจีนกลางทำหน้าที่จำแนกคำนามกับคำนามประเภทสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น คำนามที่มีรูปทรงยาว ใช้กับคำลักษณนาม ต้น คัน สาย และเส้น คำนามรูปทรงกลม ใช้กับคำลักษณนาม ก้อน ดวง ใบ ผล ลูก และหัว และคำนามที่มีรูปทรงแบน ใช้กับคำลักษณนาม บาน ใบ แผ่น และผืน ซึ่งคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาจีนกลางนี้มีการใช้ที่เหมือนกันกับคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาไทยและภาษาเวียดนามเนื่องจากพิจารณาด้านรูปทรงและยังให้ความสำคัญกับวัสดุ ความคงตัว ขนาด ของวัตถุนั้น ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นพิจารณาเฉพาะรูปทรงเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึง วัสดุ ขนาด ของวัตถุ

กล่าวโดยสรุปคำลักษณนามที่ทำหน้าที่จำแนกคำนามนั้นมีการจำแนกโดยพิจารณาด้านรูปทรงแล้วและให้ความสำคัญกับวัสดุ ความคงตัว ขนาด และอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งมีในภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาจีนกลาง ส่วนภาษาญี่ปุ่นนั้นจะพิจารณาเฉพาะรูปทรงเท่านั้นโดยไม่คำนึงถึง วัสดุ ขนาด ของวัตถุ ซึ่งแสดงให้เห็นเกณฑ์การใช้คำลักษณนามในการจำแนกประเภทของคำนามที่แตกต่างกัน

ประเด็นที่สาม โครงสร้างคำลักษณนามบอกจำนวนในภาษาไทย

คำลักษณนามเป็นคำที่กำหนดขึ้นไว้ท้ายคำคุณศัพท์บอกจำนวนนับเพื่อขยายคำนามข้างหน้าเพื่อบอกรูปลักษณะและชนิดหรือประเภทของคำที่อยู่ข้างหน้าคำบอกจำนวนนับ เช่น แมวสองตัว กระดาษหนึ่งแผ่น ซึ่งคำลักษณนามบอกจำนวนนี้ คาซุมิ ยามาโมโต (Kasumi Yamamoto. 2005: 1-5) ได้กล่าวถึงโครงสร้างคำลักษณนามบอกจำนวนในภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีความแตกต่างจากภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ในภาษาอังกฤษประกอบด้วยนามนับได้ (count noun) และนามนับไม่ได้ (mass noun) ที่มีความเกี่ยวข้องกับพจน์ ซึ่งเป็นประเภททางไวยากรณ์ประเภทหนึ่งเนื่องจากมีการนับได้-นับไม่ได้เข้ามากำหนดว่าคำใดสามารถบ่งชี้พจน์ได้ เช่น เมื่อต้องการจะบอกจำนวนของคำนามจะเป็นการแสดงพจน์ หรือ เรียกว่านามพหูพจน์ เช่น three pencils แต่ในภาษาไทยจะใช้คำลักษณนามบอกจำนวน (numeral classifer) เช่น

(4) ma sì tua
dog four classifier
“four dogs”

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า “tua” เป็นคำลักษณนามที่ใช้ร่วมกับคำนามสัตว์ เช่น “ma” (สุนัข) และยังปรากฏร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้ เช่น

(5) a. N Num Cl

Kradàat sa̍am phàen

นอกจากนี้คำลักษณนามในภาษาไทยยังทำหน้าที่ขยายคุณศัพท์โดยวางคำคุณศัพท์ไว้หน้าคำบอกจำนวน เช่น

b. N Adj Num Cl

Kradàat nàa sa̍am phàen

จากตัวอย่าง (b) แสดงให้เห็นว่าคำลักษณนามที่ทำหน้าที่ขยายคำคุณศัพท์ในภาษาไทยนั้นจะวางคำคุณศัพท์ไว้หน้าคำบอกจำนวน แต่จะไม่วางคำบอกจำนวนไว้หน้าคำคุณศัพท์ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ผิดหลักการใช้คำลักษณนามในภาษาไทย เช่น

c. N Num Adj Cl

*Kradàat sa̍am nàa phàen

จากตัวอย่าง (c) แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยไม่ใช้คำคุณศัพท์หลังคำบอกจำนวน ดังนั้นเมื่อผู้พูดภาษาต้องการขยายคำคุณศัพท์ ผู้ทพูดภาษาไทยจะวางคำคุณศัพท์ไว้หน้าคำบอกจำนวน ดังจะเห็นได้ในตัวอย่างนี้

d. N Adj Num Cl

Kradàat nàa sa̍am phàen

จากโครงสร้างคำลักษณนามบอกจำนวนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าคำลักษณนามบอกจำนวนกำหนดขึ้นไว้ท้ายคุณศัพท์และคำนามเพื่อบอกจำนวนนับ

นอกจากนี้คำลักษณนามบอกจำนวนยังใช้กับนามวลีชี้เฉพาะ ซึ่งผู้วิจัยได้พบในงานของณัฐยา พิริยะวิบูลย์ (2010) ศึกษาคำลักษณนามภายใต้กรอบทฤษฎีมินิมัลลิซึ่ม (Minimalism) ที่ปรากฏในนามวลีบอกจำนวนในข้อ (6) นามวลีแสดงการชี้เฉพาะในข้อ (7) และนามวลีที่มีคำคุณศัพท์ขยายในข้อ (8) ซึ่งแสดงให้เห็นตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

(6) raw hĕn maa̍ sŏng tua nai baan

1 see dog two CL in house

“I saw two dogs in the house.”

(7) raw cho̍p maa̍ tua nan̍

1 like dog CL that

“I like that dog.”

(8) raw cho̍p maa̍ tua sǐikhaa̍w

1 like dog CL white

“I like a particular white dog.” (among a pool of dogs in sight)

นอกจากนี้ณัฐยาได้กล่าวว่า คำลักษณนามในภาษาไทยทำหน้าที่เปลี่ยนคำนามจากนามนับไม่ได้ (mass noun) เป็นนามนับได้ (count noun) ซึ่งเป็นข้อเสนอของคริฟก้า และเคียเคีย

(Krifka. 1995; & Chierchia 1998) ที่กล่าวว่าคำนามในภาษาที่มีลักษณนามจะไม่สามารถนับได้ด้วยตัวของมันเองต้องอาศัยคำลักษณนามมานับแทนคำนาม โดยได้เสนอโครงสร้างของลักษณนามวลี (Classifier Phrase) ตามต้นไม้ในข้อ (9) ดังนี้

(9) A classifier phrase

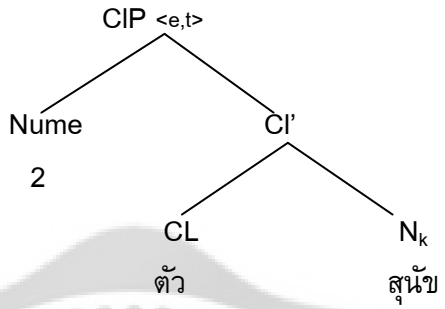

โครงสร้างต้นไม้ในข้อ (9) ข้างต้น หมายถึงคำนามที่เป็น kind (N_k) รวมตัวกับคำลักษณนาม (CL) แล้วค่อยรวมตัวกับคำจำนวนนับ (Nume) ดังนั้นโครงสร้างพื้นฐานของลักษณนามวลีในข้อ (9) คือ 2 ตัว สุนัข ส่วนในภาษาไทยนั้นมีการย้ายคำนาม (noun) มาไว้ข้างหน้าวลีชี้เฉพาะ (specific phrase หรือ Clp) ตามตัวอย่างต้นไม้ที่ (10)

(10) A classifier phrase (ในภาษาไทย)

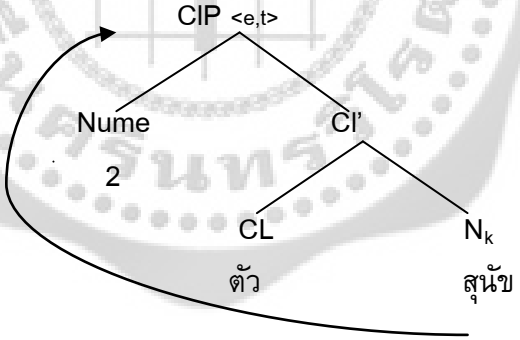

โครงสร้างต้นไม้ในข้อ (10) ข้างต้น หมายถึงคำนามที่เป็น kind (N_k) ย้ายตำแหน่งมาอยู่หน้าวลีชี้เฉพาะ และเกิดการรวมตัวกับคำบอกจำนวน แล้วค่อยรวมตัวกับคำลักษณนาม ดังนั้นโครงสร้างพื้นฐานของคำลักษณนามวลีในภาษาไทย ข้อ (10) คือ สุนัข 2 ตัว

จากโครงสร้างต้นไม้ของลักษณนามวลีจะเห็นได้ว่า คำนามในภาษาที่มีลักษณนามจะไม่สามารถนับได้ด้วยตัวของมันเองต้องอาศัยคำลักษณนามมานับแทนคำนาม เช่น คำนามที่เป็น kind (N_k) รวมตัวกับคำลักษณนามแล้วค่อยรวมตัวกับคำจำนวนนับ เช่น 2 ตัว สุนัข ส่วนในภาษาไทยมีการย้ายคำนามมาไว้ข้างหน้าวลีชี้เฉพาะ เช่น คำนามที่เป็น kind (N_k) ย้ายตำแหน่งมาอยู่หน้าวลีชี้เฉพาะ และเกิดการรวมตัวกับคำบอกจำนวน แล้วค่อยรวมตัวกับคำลักษณนาม เช่น สุนัข 2 ตัว

ประเด็นที่สี่ กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม

คำลักษณนามหนึ่งคำอาจจะใช้ร่วมกับคำนามเพียงคำเดียว หรืออาจจะใช้ร่วมกับคำนามมากกว่าหนึ่งคำ ซึ่งคำนามเหล่านั้นอาจจะมีลักษณะบางประการร่วมกัน สิ่งดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นประสบการณ์ของผู้พูดภาษาที่สะท้อนออกมาจากการใช้คำลักษณนาม เช่น คำลักษณนาม “ป้าย” ใช้กับคำนาม ป้าย เพียงคำเดียว ในขณะเดียวกันคำลักษณนาม “คัน” ใช้ร่วมกับคำนาม รถ ช้อน ส้อม และ ร่ม โดยคำนามเหล่านี้มีคุณสมบัติร่วมกัน คือ มีที่จับ นั่นเอง พลาเช็ก (Placzek. 1992: 258) ได้ศึกษาคำลักษณนาม “ตัว” ในภาษาไทย ที่ปรากฏร่วมกับคำนาม โต๊ะ เก้าอี้ เตียง และตู้ โดยเขาได้กล่าวว่า การที่ผู้พูดภาษาไทยใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับสิ่งของดังกล่าวนั้น ผู้พูดไม่ได้มองว่าสิ่งของดังกล่าวเป็นสัตว์ หากแต่มองว่าสิ่งของเหล่านั้นมีรูปทรงของร่างกาย (body shape) ที่เหมือนกับสัตว์ คำว่า “ร่างกาย” หมายถึงอวัยวะส่วนหัว ลำตัว (รวมแขน) และขา ลักษณะดังกล่าวนี้อธิบายการใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับเครื่องใช้ในครัวเรือน และเสื้อผ้าได้ว่า เครื่องใช้ในครัวเรือนที่มีสี่ขา พื้นผิว มีความแบน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เตียง และตู้ มีลักษณะคล้ายรูปร่างของร่างกายสัตว์ทุกส่วน ส่วนเสื้อผ้า มีลักษณะคล้ายอวัยวะสัตว์บางส่วน กล่าวคือ เสื้อ (รวมทั้งแขนเสื้อ) มีลักษณะคล้ายลำตัว กางเกงมีลักษณะคล้ายส่วนขา ทั้งนี้มีข้อยกเว้นคือ หมวก และรองเท้า ถึงแม้จะมีความยืดหยุ่นเหมือนเสื้อและกางเกง แต่ก็ไม่ใช่คำลักษณนาม “ตัว” เนื่องจากไม่ได้เปรียบกับรูปทรงของร่างกายสัตว์ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยจำแนกประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือนที่มี 4 ขา ดังกล่าว และเสื้อผ้าจากรูปทรงของร่างกายสัตว์ ไม่ได้พิจารณาจากความมีชีวิต หรือความเป็นสัตว์

คาร์เพนเตอร์ (Carpenter. 1986) ได้ศึกษาคำลักษณนาม “ตัว” ในภาษาไทยเช่นกัน แต่มองในเรื่องประโยชน์การใช้สอย ซึ่งเขาได้กล่าวว่า แต่เดิมคำลักษณนาม “ตัว” เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ซึ่งโดยทั่วไปมีสี่ขา ต่อมาได้ขยายไปใช้กับคำนามโต๊ะ เก้าอี้ ที่มีสี่ขาและขยายต่อไปสู่เครื่องเรือนอื่นๆ ที่มีการใช้สอยคล้ายกับโต๊ะและเก้าอี้ และได้ขยายไปใช้กับเสื้อและกางเกงด้วยลักษณะร่วมของการมีแขนขาแล้วขยายไปใช้กับเสื้อผ้าชนิดอื่นๆ ด้วยประโยชน์การใช้สอย ตุ๊กตาและหุ่นก็ใช้ลักษณนาม “ตัว” ด้วยการมีแขนและขา ส่วนตัวหนังสือภาษาไทยก็ใช้ลักษณนาม “ตัว” เนื่องจากการใช้ซ้ำคำนามบางส่วน จากนั้นตัวเลขและเครื่องหมายในการเขียนอื่นๆ ก็ใช้ลักษณนาม “ตัว” ตามแบบตัวหนังสือไปด้วยการมีหน้าที่คล้ายกับตัวหนังสือ เป็นต้น

สิ่งดังกล่าวนี้ เกศกานดา จตุรงคโชค (2538) ได้ศึกษาคำลักษณนามกับคำนามในภาษาไทยตามแนวปริชาน (cognitive approach) ซึ่งใช้ทฤษฎีต้นแบบ ในการวิเคราะห์คำลักษณนามเพื่อหาต้นแบบของคำนามแต่ละคำที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม ว่าคำนามใดเป็นต้นแบบที่ดีที่สุด (prototype) และคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ (non-prototype) เพื่อหาเหตุผลว่าด้วยเหตุใดคำนามทั้งสองกลุ่มจึงใช้คำลักษณนามเดียวกัน นอกจากนี้ ยังนำเอาแนวคิดทางด้านคุณสมบัติมาวิเคราะห์ด้าน

คุณสมบัติของคำ เพื่อหาคำอธิบายว่าเพราะเหตุใดคำนามที่เป็นต้นแบบ และกลุ่มคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบจึงใช้คำลักษณนามร่วมกัน โดยใช้หลักความเชื่อมโยง (chaining principles) ซึ่งคำนามต้นแบบที่ดีที่สุด และกลุ่มคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบที่ใช้กับคำลักษณนามเดียวกันนั้นมีความเชื่อมโยงกันทางกายภาพ และหน้าที่การใช้งานของคำนามนั้น นอกจากนี้ยังรวมถึงตำแหน่งหรือสถานที่ที่วัตถุนั้นอยู่ด้วย และประการสุดท้ายยังใช้แบบจำลองทางความคิด มาวิเคราะห์กระบวนการคิดของผู้พูดภาษาไทยที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาวไทย จำนวน 75 คน ได้ศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทยจำนวน 18 คำ ได้แก่ ก้อน คัน ดวง ดอก ด้าม ต้น ตัว แท่ง ใบ เม็ด ลูก เล่ม ลำ ผืน แผ่น เส้น หลัง อัน ซึ่งได้นำคำลักษณนามจำนวน 18 คำ ไปสอบถามผู้บอกภาษาชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า มีคำนามที่เป็นต้นแบบ และคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ มีดังนี้

กลุ่มคำนามที่เป็นต้นแบบเดียว (one prototype) เช่น ต้นไม้ และ สัตว์ ซึ่งใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ต้น” และ “ตัว”

กลุ่มคำนามที่เป็น (one common prototype) เช่น บ้าน หนังสือ ยานพาหนะ ดอกไม้ ผลไม้ ใบไม้ กระดาษ และดินสอ ซึ่งใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “หลัง” “เล่ม” “คัน” “ดอก” “ลูก” “ใบ” “แผ่น” และ “แท่ง”

ส่วนกลุ่มคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ (non-prototype) เช่น คำนาม เสา “pillar” ซึ่งใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ต้น”

ประการสุดท้าย เกศกานดา จตุรงคโชค ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้ใช้ภาษาไทย โดยใช้แบบจำลองทางความคิด (ICMs) มาวิเคราะห์ ซึ่งพบว่า

แบบจำลอง propositional models แสดงให้เห็นถึงกระบวนการคิดของผู้พูดภาษาไทยที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม “คัน” ที่ใช้ร่วมกับกลุ่มคำนาม รถ และช้อน เนื่องจากว่าแบบจำลอง propositional models เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ และลักษณะของวัสดุที่นำมาประดิษฐ์ และสร้างวัตถุนั้นด้วย ดังนั้น คำนาม รถ และช้อน มีคุณสมบัติเชื่อมโยงกันทางด้านคุณสมบัติของวัตถุ คือ มีคันจับ และลักษณะของวัสดุที่นำมาประดิษฐ์วัตถุนั้นด้วย เช่น คำนาม รถ และช้อน เป็นวัตถุที่ทำขึ้นจากโลหะร่วมกัน ดังนั้นผู้พูดภาษาไทยจึงใช้คำลักษณนาม “คัน” ร่วมกับคำนาม รถ และช้อน เป็นต้น

แบบจำลอง image schematic models ซึ่งเป็นแบบจำลองที่เกิดจากภาพร่างทางความคิด ซึ่งมีที่มาจากประสบการณ์ต่างๆของมนุษย์ทั้งประสบการณ์ทั้งร่างกายซึ่งหมายถึงการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งประสบการณ์ทางวัฒนธรรม เมื่อมนุษย์ได้รับประสบการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ไม่ว่าจะเป็นการที่มนุษย์เคลื่อนไหวร่างกาย และการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวจะทำให้เกิดภาพในความคิดและก่อร่างเป็นผังภาพขึ้นในความคิด ซึ่งรวมทั้งผังภาพทางความคิดที่เชื่อมโยงกับรูปทรงยาวเรียว และเส้นตรง เช่น เทียนไข ปากกา ดินสอ เป็นต้น ดังจะ

เห็นได้จากคำนาม ปากกา และดินสอ คำนามทั้งสองคำนี้มีคุณสมบัติทางกายภาพที่เชื่อมโยงกัน คือ มีลักษณะ ยาว ร่วมกัน ดังนั้นผู้พูดภาษาไทยจึงใช้คำลักษณนาม “ด้าม” ร่วมกันกับคำนามสองคำนี้

แบบจำลอง metonymic models เป็นแบบจำลองที่กล่าวถึงสิ่งหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติหรือลักษณะของสิ่งหนึ่งมาใช้ให้มีความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด เลคอฟ (Lakoff. 1980) ได้กล่าวถึงนามนัยว่า เป็นการใช้ความหมายของคำที่เป็นส่วนประกอบ (part) ของสิ่งๆหนึ่งมาใช้ในความหมายที่อ้างถึงสิ่งนั้นๆ ทั้งหมด (The part for the whole) ดังจะเห็นได้จากกลุ่มคำนาม เก้าอี้ โต๊ะ กระโปรง และ สัตว์ เป็นคำนามที่มีคุณสมบัติทางกายภาพของคำนามที่เป็นต้นแบบของลักษณนาม “ตัว” เช่น การมีลำตัว ร่วมกัน ดังนั้นผู้พูดภาษาไทยจึงใช้คำลักษณนาม “ตัว” กับกลุ่มคำนามดังกล่าว

ในขณะที่ยางวอน ฮยอน (2555) ได้ศึกษาต่างออกไปจากเกศกานดา โดยยางวอน ได้ศึกษาการจัดประเภทคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเกาหลี โดยใช้แบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติ 4 แบบ ดังนี้

1. แบบจำลองการจัดจำพวกตามแนวเดิม (classical taxonomy model) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีโครงสร้างแบบมีระดับชั้นของประเภทตามแนวเดิม (hierarchical structure of classical category) ซึ่งพบในคำลักษณนาม “마리” /mari/ ในภาษาเกาหลี เป็นแบบจำลองแบบการจัดจำพวกสิ่งที่มีชีวิตที่เป็นสัตว์ซึ่งเป็นกระบวนการทางปริชานที่ใช้ในการจัดประเภทคำนามเป็นกลุ่มสัตว์ทั่วไป กล่าวคือผู้พูดภาษาเกาหลีจัดประเภทจำพวกที่มีชีวิตตามแบบจำลองที่มีโครงสร้างแบบมีระดับชั้น โดยประเภทสิ่งที่มีชีวิตในระดับสูงกว่า ประเภทสัตว์อยู่ในระดับพื้นฐาน และประเภทสัตว์ทั่วไปอยู่ในระดับต่ำกว่า สำหรับประเภทสัตว์ทั่วไปครอบคลุมถึงสัตว์ชนิดต่างๆ ที่อยู่ในระดับต่ำกว่า เช่น สุนัข แมว กระต่าย เสือ หมู และม้า เป็นต้น คำเหล่านี้มีสถานะความเป็นสมาชิกเท่าเทียมกันหมดโดยมีคุณลักษณะเป็นสัตว์ร่วมกันในคำนามทุกคำในประเภทสัตว์ทั่วไป สมาชิกทุกคำจึงเป็นสมาชิกต้นแบบได้ แบบจำลองที่มีโครงสร้างแบบมีระดับชั้นของประเภทสิ่งมีชีวิตที่เป็นสัตว์ดังกล่าวมีบทบาทในการรับรู้ว่าแบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติของคำลักษณนาม “마리” /mari/ อยู่ในระดับต่ำกว่าของการจัดจำพวกของสิ่งมีชีวิตที่เป็นสัตว์ คือประเภทสัตว์ทั่วไปซึ่งครอบคลุมสัตว์ทุกชนิด

2. แบบประเภทรัศมี (radial category model) คือ โครงสร้างแบบศูนย์กลาง–ขอบนอก (center-periphery structure) ซึ่งมีกลุ่มหนึ่งอยู่ที่ศูนย์กลาง (central subcategory) กลุ่มอื่นๆ อยู่ขอบนอกหรือไม่อยู่ศูนย์กลาง (non-central subcategory) และมีการเชื่อม (linked) หรือขยาย (extended) จากศูนย์กลางไปสู่ขอบนอกในรูปแบบหลากหลาย นอกจากนี้กลุ่มที่เชื่อมหรือขยายมาจากศูนย์กลางดังกล่าวอาจทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางย่อย (sub-center) ที่เอื้อให้เกิดการเชื่อมหรือขยายต่อไปสู่กลุ่มอื่นๆ แบบจำลองนี้เป็นกระบวนการทางปริชานที่ช่วยทำให้กลุ่มที่อยู่ศูนย์กลางเป็นกลุ่มที่เป็นต้นแบบและขยายจากกลุ่มที่เป็นต้นแบบไปสู่กลุ่มที่อยู่ขอบนอกหรือกลุ่มที่ไม่เป็นต้นแบบ จากแบบจำลองนี้จะพบได้ในกระบวนการทางปริชานในการใช้คำลักษณนาม “ตัว” ในภาษาไทย ซึ่งเป็นกระบวนการทางปริชานที่ใช้การจัดประเภทคำนามเป็นกลุ่มสัตว์ กลุ่มเครื่องเรือน และกลุ่ม

เครื่องแต่งกาย กล่าวคือ คำลักษณนาม “ตัว” เป็นแบบจำลองที่มีโครงสร้างแบบรัศมี โดยมีกลุ่มสัตว์อยู่ที่ศูนย์กลาง ส่วนกลุ่มเครื่องเรือนและเครื่องแต่งกายนั้นอยู่รอบนอก รวมทั้งมีการขยายจากกลุ่มสัตว์ไปสู่เครื่องเรือน เครื่องแต่งกายโดยผ่านอุปลักษณ์ความคล้ายคลึง (resemblance metaphor) ที่เกิดจากความรับรู้ความคล้ายคลึงการมีตัวหรือร่างกาย

3. แบบจำลองที่เรียบง่าย (simple model) คือ แบบจำลองที่ถูกนิยามโดยแบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติเดียวตามเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม เงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขที่เป็นภูมิหลัง (background conditions) ของแบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติดังกล่าวและทำหน้าที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นภูมิหลังในการจัดประเภท และการพิจารณาความสอดคล้อง (fit / match) ของคำนามกับเงื่อนไขที่เป็นภูมิหลังของแบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติช่วยให้เกิดอิทธิพลต้นแบบของประเภทและเป็นกระบวนการทางปริชานที่ใช้ในการจัดประเภท แบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติแบบเรียบง่ายนี้พบในคำลักษณนาม “นาย” ในภาษาไทย โดยจัดประเภทคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “นาย” ตามเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับอาชีพของผู้ชายว่าอาชีพบางอาชีพมักใส่เครื่องแบบและต้องอาศัยร่างกายที่แข็งแรง เช่น ตำรวจ ทหาร อาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพของผู้ชายที่ทำเป็นส่วนใหญ่และมีความชำนาญในกิจการนั้น เงื่อนไขนี้เป็นแบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติของคำลักษณนาม “นาย” คำลักษณนามนี้จึงจัดประเภทคำนามเป็นกลุ่มอาชีพของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่หรือชำนาญในกิจการนั้น ส่วนในภาษาเกาหลีพบในคำลักษณนาม “놈” /nom/ ที่จัดประเภทคำนามต่างๆ ตามกลุ่มบุคคลที่มีความประพฤติที่ไม่ดีตามเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมเกาหลีเกี่ยวกับหลักการของลัทธิขงจื้อที่สอนให้คำนึงถึงความเป็นมนุษย์และปฏิบัติอย่างเป็นมนุษย์ ซึ่งให้ความสำคัญกับการประพฤติปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมและศีลธรรม ถ้าหากไม่ประพฤติปฏิบัติอย่างเป็นมนุษย์ย่อมดูถูกเหยียดหยามจากสังคม นั่นเอง

4. แบบจำลองที่ซับซ้อน (complex model) คือ แบบจำลองที่มีหลายแบบจำลองปริชานเกาะเกี่ยวหรือลู่เข้าเป็นหนึ่งเดียว (cluster model) แต่ละแบบจำลองที่เกาะเกี่ยวหรือลู่เข้าต่างมีส่วนช่วยทำให้เกิดต้นแบบของประเภทที่มีส่วนประกอบต่างๆ หลายส่วนแบบผสมผสานหรือเรียกว่าต้นแบบผสม (prototype composite) และแต่ละแบบจำลองต่างมีบทบาทในกระบวนการทางปริชานที่ใช้ในการจัดประเภทแบบจำลองปริชานที่เป็นอุดมคติ แบบจำลองนี้พบในคำลักษณนาม “ท่าน” ในภาษาไทย และ คำลักษณนาม “분” /bun/ โดยจัดประเภทคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ท่าน” และ คำลักษณนาม “분” /bun/ เข้ากลุ่มบุคคลที่น่าเคารพโดยอาศัยแบบจำลองวัยอาวุโส แบบจำลองความดีความเคารพนับถือ แบบจำลองฐานะและแบบจำลองความรู้ความสามารถเกาะเกี่ยวหรือลู่เข้าเป็นหนึ่งเดียวจนกลายเป็นแบบจำลองที่ซับซ้อน แบบจำลองแต่ละแบบดังกล่าวต่างมีส่วนช่วยแสดงมโนทัศน์ **บุคคลที่น่าเคารพ** คำลักษณนาม “ท่าน” และ ลักษณนาม “분” /bun/ จึงจัดประเภทคำนามเข้ากลุ่มบุคคลที่น่าเคารพ

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ายังไม่มีงานใดใช้แนวคิดเรื่องการจำแนกประเภท แนวคิดต้นแบบ แนวคิดเรื่องคุณสมบัติ รวมทั้งแบบจำลองทางความคิด (ICMs) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว เพื่อหาคำนามต้นแบบที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต่าง ๆที่ใช้คำลักษณนามเดียวกัน ตลอดจนถึงวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนการใช้คำลักษณนามในภาษาลาวมาก่อน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1. การเก็บรวบรวมคำนามจากพจนานุกรมรวมทั้งสิ้น 540 คำ 2. เมื่อได้คำนามจากขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 1 และนำไปสอบถามผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำลักษณนามที่ใช้ร่วมกับคำนามในภาษาลาว โดยผู้วิจัยกำหนดผู้บอกภาษาไว้ 10 คน 3. เมื่อได้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำลักษณนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 2 และนำไปสอบถามผู้บอกภาษาโดยผู้วิจัยจะให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ เมื่อให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามแต่ละคำ โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้บอกภาษาไว้ 40 คน 4. เมื่อได้คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำจากผู้บอกภาษาในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ซึ่งเป็นคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 3 จากนั้นให้ผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนกับคำนามตามจำนวนคำนามที่พบ เช่น หากพบว่ามีผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกกับคำลักษณนามหนึ่งจำนวน 7 คำ กับคำลักษณนามนั้นจะมีระดับคะแนน 1-7 โดยกำหนดให้ระดับคะแนน 1 เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม ส่วนคำนามอื่นๆ ที่ได้ระดับคะแนนรองลงไปไม่ใช่คำนามต้นแบบ หากมีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนคำนามเท่ากัน ผู้วิจัยจะยึดเอาคำนามที่ผู้บอกภาษาตอบมากที่สุดในขั้นตอนที่ 3 ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมคำนามในภาษาลาว

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสารเพื่อสอบถามคำนามในภาษาลาว โดยรวบรวมคำนามในภาษาลาวจากพจนานุกรม 4 เล่ม ดังนี้

1. พจนานุกรมภาษาลาว ของ กระทรวงศึกษาธิการประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2505)

2. พจนานุกรมภาษาลาวประกอบรูป ของ ดวงเดือน บุนยะวง (1995)

3. พจนานุกรมภาษาลาว-ไทย-อังกฤษ ของ คณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2543)

4. พจนานุกรมลาว-ไทย ของ วีระพงศ์ มีสถาน (2543)

ผู้วิจัยรวบรวมคำนามได้ทั้งหมด 644 คำ ตัดคำนามที่ซ้ำกันออกจำนวน 104 คำ รวมจำนวนคำนามที่ใช้ในงานวิจัยทั้งสิ้น 540 คำ ผู้วิจัยแยกคำนามทั้งหมดออกเป็นประเภทต่างๆ โดยใช้เกณฑ์การจำแนกประเภททางความหมายของไนดา (Nida. 1975) ได้ 22 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น หม้อ ช้อน ถ้วย
2. ประเภทเครื่องมือจับสัตว์ เช่น แห สุ่ม ไซ
3. ประเภทอุปกรณ์การเรียน เช่น ปากกา หนังสือ
4. ประเภทส่วนประกอบของสิ่งก่อสร้าง เช่น ประตู หน้าต่าง
5. ประเภทยานพาหนะ เช่น รถยนต์ จักรยาน รถบรรทุก
6. ประเภทเครื่องดนตรี เช่น ไวโอลิน กลอง กีต้าร์
7. ประเภทมนุษย์ เช่น นักเรียน ครู ตำรวจ
8. ประเภทพืช เช่น ใบผัก กล้วย ถั่ว อ้อย ดอกไม้
9. ประเภทส่วนต่างๆ ในร่างกายมนุษย์ เช่น หัว หู ตา แขน ขา
10. ประเภทสัตว์ เช่น หมู วัว ควาย ช้าง เป็ด
11. ประเภทสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา ดวงดาว พระจันทร์
12. ประเภทเครื่องกีฬา เช่น ลูกบอล ไม้ตีเทนนิส โต๊ะปิงปอง
13. ประเภทเครื่องเรือน เช่น ตู้ เตียง ชั้น
14. ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์
15. ประเภทสิ่งปลูกสร้างก่อสร้าง เช่น บ้าน ตึก สะพาน
16. ประเภทเครื่องมือช่าง เช่น เลื่อย ค้อน ไขควง
17. ประเภทเครื่องสำอาง เช่น สบู่ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน
18. ประเภทเสื้อผ้า เช่น เสื้อ กางเกง กระโปรง ผ้าเช็ดตัว
19. ประเภทเครื่องมือทำสวน เช่น เสียม จอบ คราด
20. ประเภทเครื่องประดับ เช่น สร้อย กำไลมือ เข็มขัด
21. ประเภทอาวุธ เช่น ปืน ลูกระเบิด ธนู ดาบ
22. ประเภทเครื่องมือเย็บผ้า ทอผ้า เช่น เข็ม ด้าย จักรเย็บผ้า กี่

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมคำลักษณนามในภาษาลาว

เมื่อได้คำนามจากขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยคัดลอกคำนามทั้งหมดตามลำดับตัวอักษรภาษาลาว เพื่อให้คำนามในประเภทต่างๆ คละกัน เพื่อป้องกันผู้บอกภาษาตอบแบบสอบถามแบบเหมารวม กล่าวคือ หากผู้วิจัยเรียงคำนามตามประเภทต่างๆ เช่น ประเภทของใช้

ในครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มักใช้กับลักษณนาม “หน่วย” เมื่อผู้บอกภาษาได้ยินคำนามต่างๆ ที่จัดอยู่ในประเภทดังกล่าวเช่น หม้อ ไห ฝาหม้อ ครก เตาไฟ กะละมัง ผู้บอกภาษาจะเกิดการคาดเดาได้และมักตอบว่า “หน่วย” ทั้งหมด ซึ่งในความเป็นจริงคำนามประเภทของใช้ในครัวเรือนมีการใช้ร่วมกับลักษณนามอื่นด้วย เช่น ฝาหม้อ ใช้ร่วมกับลักษณนาม “อัน” ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้บอกภาษาตอบแบบสอบถามแบบเหมารวมคำลักษณนามเดียวกันกับคำนามทั้งหมด ผู้วิจัยจึงคละคำนามประเภทต่างๆ เมื่อจัดทำแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงนำไปสอบถามผู้บอกภาษาลาว โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกคำลักษณนามที่ผู้บอกภาษาบอกมาลงในแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง

ตาราง 6 แบบรายการคำที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำลักษณนาม

แบบสอบถามผู้บอกภาษาลาว

ข้อมูลผู้บอกภาษาชาวลาว

ชื่อ.....อายุ..... ปี เพศ.....

บ่อนเกิด..... อาชีพ.....

ละดับการสึกสา.....

ลำดับ	คำนามภาษาลาว	คำลักสะนะนาม
1	ภาม้	
2	ต๋ังอี้	
3	ผ้า	
:		
540	ขอดมิม	

ผู้วิจัยกำหนดผู้บอกภาษาไว้ 10 คน โดยผู้บอกภาษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

คุณสมบัติของผู้บอกภาษาขั้นตอนที่ 2

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้บอกภาษาไว้ 10 คน โดยผู้บอกภาษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีเชื้อชาติลาวและสัญชาติลาว
2. พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่

3. มีอายุประมาณ 15-60ปี ไม่จำกัดเพศและอาชีพ

4. ได้รับการศึกษาขั้นต่ำในระบบโรงเรียนภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

5. มีถิ่นกำเนิดในเขตนครหลวงเวียงจันทร์หรือบริเวณใกล้เคียงเขตนครหลวงเวียงจันทร์ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้บอกภาษาใช้ภาษาลาวมาตรฐานโดยไม่ใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 การหาคำนามแรกที่ใช้กับคำลักษณนาม

เมื่อได้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำลักษณนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 2 และนำไปสอบถามผู้บอกภาษาโดยผู้วิจัยจะให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้เมื่อให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามแต่ละคำ

ตาราง 7 คำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามเพื่อนำไปสอบถามผู้บอกภาษา

แบบสอบถามผู้บอกภาษาลาว

ข้อมูลผู้บอกภาษาชาวลาว

ชื่อ .....อายุ..... ปี เพศ.....

บ่อนเกิด..... อาชีพ.....

ระดับการศึกษา.....

ลำดับ	คำลักสะนะนาม	คำนามทำอิด
1	ก้อม	
2	ด้าม	
3	เม็ด	
4	ลิบ	
5	ฝัก	
6	แห่ง	
7	กะบอก	
8	ก้ำ	
:		
65	ขอด	

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้บอกภาษาไว้ 40 คน ผู้บอกภาษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีเชื้อชาติลาวและสัญชาติลาว
2. พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่
3. มีอายุประมาณ 12-60 ปี
4. ระดับการศึกษาระหว่างชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น – ระดับปริญญาตรี
5. มีถิ่นกำเนิดในเขตนครหลวงเวียงจันทร์หรือบริเวณใกล้เคียงเขตนครหลวงเวียงจันทร์ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้บอกภาษาใช้ภาษาลาวมาตรฐานไม่ได้รับอิทธิพลของภาษาถิ่นหรือภาษาอื่น

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามกับผู้บอกภาษา แล้วให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามคำแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ โดยกำหนดเวลาให้ผู้บอกภาษาตอบภายใน 5 วินาทีหลังจากได้ยินคำลักษณนามดังกล่าว หลักการ interstimulus interval (ISI) (Ingram. 2007) เนื่องจากผู้วิจัยให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามแต่ละคำแก่ผู้บอกภาษาไป และต้องการให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ ได้ทันที โดยไม่ต้องการให้ผู้บอกภาษาลังเลและพยายามนึกถึงคำนามอื่นหรือจินตนาการคำนามประเภทอื่นๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามในภาษาลาว เนื่องจากคำลักษณนามในภาษาลาวใช้กับคำนามหลายคำและหลายประเภท จึงอาจจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาประมาณ 5-6 นาทีต่อหนึ่งคน เช่น ผู้วิจัยให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนาม “คัน” ผู้บอกภาษาตอบคำนามคำแรกที่นึกได้ ว่า “รถ”

2. ผู้วิจัยทวนคำตอบของผู้บอกภาษาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้บอกภาษา เช่น เมื่อผู้บอกภาษาพูดคำว่า “ກອງ” /kɔ:ŋ/ ซึ่งเป็นคำพ้องรูป (homonym) อาจหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่รวมกันไว้ เช่น “ກອງທັບ” /kɔ:ŋ tʰāp/ “กองทัพ” “ກອງຫີນ” /kɔ:ŋ hî:n/ “กองหิน” “ກອງຟອນ” /kɔ:ŋ fɔ̌:n/ “กองฟอน” หรือหมายถึง กลองที่เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง เช่น “ກອງເພນ” /kɔ:ŋ pʰé:n/ “กลองเพล” “ກອງແລງ” /kɔ:ŋ léŋ/ “กลองแลง” “ກອງແຂກ”/kɔ:ŋ kʰɛ̂:k/ “กลองแขก”

3. ผู้วิจัยบันทึกคำนามที่ได้ลงในแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 การหาคำนามต้นแบบ

เมื่อได้คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำจากผู้บอกภาษาในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ซึ่งเป็นคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 3 จากนั้นให้ผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนกับคำนามตามจำนวนคำนามที่พบ เช่น หากพบว่ามีผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกกับคำลักษณนามหนึ่งจำนวน 7 คำ กับคำลักษณนามนั้นจะมีระดับคะแนน 1-7 โดยกำหนดให้ระดับ

คะแนน 1 เป็นคำนามต้นแบบของลักษณนาม ส่วนคำนามอื่นๆ ที่ได้ระดับคะแนนรองลงไปไม่ใช่คำนามต้นแบบ หากมีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนคำนามเท่ากัน ผู้วิจัยจะยึดเอาคำนามที่ผู้บอกภาษาตอบมากที่สุดในขั้นตอนที่ 3 ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว

ตาราง 8 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม

ຄຳລັກສະນະນາມ	ຄຳນາມທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມ	ຜູ້ບອກພາສາຕອບ
1. ຄັນ	ລົດຖີບ	2
	ລົດຈັກ	3
	ຄັນธົ່ມ	4
	ລົດ	1

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาในขั้นตอนที่ 4 ไว้ ดังนี้

คุณสมบัติของผู้บอกภาษาขั้นตอนที่ 4

ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้บอกภาษาไว้ 40 คน ซึ่งประกอบด้วย เพศชาย 20 เพศหญิง 20 โดยผู้บอกภาษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีเชื้อชาติลาวและสัญชาติลาว
2. พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่
3. มีอายุประมาณ 12-60 ปี
4. ระดับการศึกษาระหว่างชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น – ระดับปริญญาตรี
5. มีถิ่นกำเนิดในเขตนครหลวงเวียงจันทร์หรือบริเวณใกล้เคียงเขตนครหลวงเวียงจันทร์ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้บอกภาษาใช้ภาษาลาวมาตรฐานไม่ได้รับอิทธิพลของภาษาถิ่นหรือภาษาอื่น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้คำนามต้นแบบและคำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบของคำลักษณนามแต่ละคำแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายเพื่อหาคำตอบว่าเหตุใดคำนามต่างๆ จึงใช้ร่วมกับคำลักษณนามเดียวกัน จากนั้นจะวิเคราะห์แบบจำลองทางความคิดที่สะท้อนจากการใช้คุณสมบัติทางความหมายดังกล่าว

ตัวอย่างการวิเคราะห์

คำลักษณนาม “ກະບອກ” /kábɔ̂ːk/ “กระบอก”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦞᦰᧁᦞ” “กระบอก” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตารางที่ 9

ตาราง 9 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦞᦰᧁᦞ” “กระบอก”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ᦞᦰᧁᦞ (กระบอก)	ᦷᦺᧃ (ปืน)	**32**	3	5	40
	ᦞᦰᧁᦞᦲᧉᧈ (กระบอกไม้ไผ่)	5	**29**	6	40
	ᦞᦰᧁᦞᦓᧉᧉ (กระบอกน้ำ)	2	9	**29**	40

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᦞᦰᧁᦞᦷᦺᧃ” /kábɔ̂:kpɯ̌:n/ “กระบอกปืน” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ᦞᦰᧁᦞᦲᧉᧈ” /ká bɔ̂:k màjpʰāj/ “กระบอกไม้ไผ่” และ “ᦞᦰᧁᦞᦓᧉᧉ” /kábɔ̂:k nàm/ “กระบอกน้ำ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦞᦰᧁᦞᦷᦺᧃ” “กระบอกปืน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦞᦰᧁᦞ” “กระบอก” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦞᦰᧁᦞᦲᧉᧈ” “กระบอกไม้ไผ่” และ “ᦞᦰᧁᦞᦓᧉᧉ” “กระบอกน้ำ” ไม่ใช่คำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦞᦰᧁᦞ” “กระบอก”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦞᦰᧁᦞ” “กระบอก” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃ” “กระบอก”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม“ᦞᦸᧉᦞᦹᧃᦷᧁ” “กระบอกปืน”</u>
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใช้เป็นอาวุธ]
[มีลักษณะยาว]
[ข้างในกลวง]
[รูปทรงกระบอก]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃᦵᧁᦵᧂᦵᧈ” “กระบอกไม้ไผ่”</u>
[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]
[ของใช้ในครัวเรือน]
[มีลักษณะยาว]
[ข้างในกลวง]
[รูปทรงกระบอก]

<u>คำนาม“ ᦞᦸᧉᦞᦹᧃᦺᧁᦷᧉᦵᧁ” “กระบอกน้ำ”</u>
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ของใช้ในครัวเรือน]
[มีลักษณะยาว]
[ข้างในกลวง]
[รูปทรงกระบอก]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃ” “กระบอก” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว] [ข้างในกลวง]** และ **[รูปทรงกระบอก]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติ **[มีลักษณะยาว] [ข้างในกลวง]** และ **[รูปทรงกระบอก]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง 2 แบบ คือ image-schematic model และ propositional model ซึ่งผู้พูดภาษาลาวนำแบบจำลอง image-schematic model ที่เกิดจากภาพร่างทางความคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงกับวัตถุที่มีรูปทรงเรียวยาว จากแนวคิด image-schematic model แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีลักษณะยาว ด้วยเหตุนี้คำนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃᦷᧁ” “กระบอก” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃ” “กระบอก” และยังได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่น เช่น คำนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃᦵᧁᦵᧂᦵᧈ” “กระบอกไม้ไผ่” “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃᦺᧁᦷᧉᦵᧁ” “กระบอกน้ำ” ส่วนแบบจำลอง propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ได้แก่ **[ข้างในกลวง]**และ **[รูปทรงกระบอก]** จากแนวคิดแบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้คำลักษณะนามในภาษาลาวผู้พูดภาษาลาวจัดคำนาม “ᦞᦸᧉᦞᦹᧃ

ปืน” “กระบอกปืน” “ทะบอกไม้ไผ่” “กระบอกไม้ไผ่” “ทะบอกบ้” “กระบอกน้ำ” เข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เนื่องจากมีคุณสมบัติทางความหมายที่เชื่อมโยงกัน

3. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 4
การวิเคราะห์คำนามที่ใช้กับคำลักษณนามในภาษาลาว

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎีต้นแบบ (prototype) ของ รอช (Rosch,1975) เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามในภาษาลาว ทฤษฎีต้นแบบเป็นการจำแนกสรรพสิ่งต่างๆออกเป็นกลุ่มหรือประเภทต่างๆตามต้นแบบ กล่าวคือการจัดสรรพสิ่งต่างๆไว้ในประเภทเดียวกันจะมีตัวแทน (examplar) ที่ดีที่สุดของกลุ่มเป็นต้นแบบของกลุ่มนั้นและจัดสรรพสิ่งต่างๆไว้ในกลุ่มตามคุณสมบัติที่สรรพสิ่งต่างๆ เหล่านั้นมีร่วมกันกับต้นแบบ หากสรรพสิ่งใดมีคุณสมบัติร่วมกันกับต้นแบบครบทุกประการจะถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่ม แต่หากสรรพสิ่งใดมีคุณสมบัติร่วมกับต้นแบบเพียงบางประการก็จะถือว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มเช่นกัน แต่จัดเป็นสมาชิกในลำดับรองลงไป ด้วยเหตุนี้ สมาชิกต่างๆ ในกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน (family resemblance) กล่าวคือ สรรพสิ่งต่างๆ ในกลุ่มไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการ แต่มีเพียงคุณสมบัติเดียวที่เหมือนกันก็ถือว่าจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกันได้ การที่สมาชิกของกลุ่มมีจำนวนคุณสมบัติที่ไม่เท่ากันนั้นเป็นผลของต้นแบบ (prototype effects) ด้วยเหตุนี้ คุณสมบัติจึงเป็นส่วนสำคัญในการจำแนกประเภทของสิ่งต่างๆ และผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคุณสมบัติ (attribute) ของ อุงเกเรอร์ และชมิด (Ungerer & Schmid: 1996) มาประยุกต์ในการวิเคราะห์ด้านคุณสมบัติทางความหมายของคำ ซึ่งคำแต่ละคำมีคุณสมบัติที่คล้ายกันและแตกต่างกัน ทำให้เราสามารถจัดคำที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน และแยกคำแต่ละคำออกจากกัน

ทฤษฎีต้นแบบจึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว เนื่องจากผู้วิจัยสังเกตว่าคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนามนั้นมาจากหลายประเภท แต่มีลักษณะร่วมกันบางประการ เช่น คำลักษณนาม “ລຳ” /lám/ “ลำ” ใช้ได้กับคำนามประเภทยานพาหนะทางน้ำ ได้แก่ “ເຮືອ” /hɯ́a/ “เรือ” คำนามประเภทยานพาหนะทางอากาศ ได้แก่ “ຍົນ” /ɲón/ “เครื่องบิน” รวมทั้งยังใช้กับคำนามประเภทพืชที่มีลักษณะยาว เช่น “ອ້ອຍ” /ʔɔ̀ːj/ “อ้อย” และ “ไม้ไผ่” /màj pʰāj/ “ไม้ไผ่” คำลักษณนาม “ຄັນ” /kʰáːn/ “คัน” ใช้ได้กับคำนามประเภทยานพาหนะทางบก เช่น “ລົດ” /lōt/ “รถยนต์” “ລົດຈັກ” /lōt tɕák/ “จักรยานยนต์” “ລົດຖີບ”/lōt tʰîːp/ “รถจักรยาน” และยังใช้กับคำนามประเภทของใช้ ได้แก่ “ຄັນຮົ่ມ” /kʰán hōm/ “ร่ม” ซึ่งคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำนั้นก็พบว่าคำนามต่างๆเหล่านี้มีลักษณะบางประการร่วมกัน เช่น คำนามที่ใช้กับลักษณนาม “ລຳ” /lám/ “ลำ” (ได้แก่คำนามในประเภทยานพาหนะทางน้ำ ได้แก่ “ເຮືອ” /hɯ́a/ “เรือ” คำนามประเภทยานพาหนะทางอากาศ ได้แก่ “ຍົນ” /ɲón/ “เครื่องบิน” และคำนามในประเภทพืชบางประเภท เช่น “ອ້ອຍ” /ʔɔ̀ːj/ “อ้อย” และ “ไม้ไผ่” /màj pʰāj/ “ไม้ไผ่” นั้น) มีลักษณะเป็นรูปร่างยาวเหมือนกัน ส่วนคำนามที่ใช้คำลักษณนาม “ຄັນ” /kʰáːn/ “คัน” (ได้แก่คำนามในประเภทยานพาหนะทางบก เช่น “ລົດ” /lōt/ “รถยนต์” “ລົດຈັກ” /lōt tɕák/ “จักรยานยนต์” “ລົດຖີບ” /lōt tʰîːp/

“รถจักรยาน” และคำนามประเภทของใช้ เช่น “ຄັນຮົ่ม” /kʰán hōm/ “ร่ม” นั้น) มีคันจับเหมือนกัน ลักษณะที่มีร่วมกันที่ปรากฏในคำนามต่างๆ สามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีต้นแบบและแนวคิดเรื่องคุณสมบัติ นอกจากนี้เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models) ของเลคอฟ (Lakoff. 1987) มาร่วมใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งแบบจำลองทางความคิด หรือ ICMs คือ เป็นตัวสะท้อนกระบวนการทางปริชานที่เกิดขึ้น หรือเป็นกระบวนการคิดของมนุษย์ที่สะท้อนจากการใช้ภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แบบ ดังต่อไปนี้

แบบจำลองต่างๆมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. Propositional Models เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของวัตถุ เช่น คุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ หน้าที่การใช้งานของวัตถุ วัสดุที่นำมาประดิษฐ์และสร้างวัตถุนั้น นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ รวมทั้งความเชื่อในตำนานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุนั้น ซึ่งดิกสัน (Lakoff. 1987: 113-114; อ้างอิงจาก Dixon. 1986: 121) ได้กล่าวถึงความเชื่อในตำนานที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้ภาษาว่า ชาวดยีรบัล (Dyirbal) จัดคำนามพระอาทิตย์และผู้หญิงเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพราะว่าชาวดยีรบัลมีความเชื่อที่ว่าพระอาทิตย์คือผู้หญิง

2. Image-schematic Models เป็นแบบจำลองที่เกิดจากภาพร่างทางความคิด (image schema) ซึ่งมีที่มาจากประสบการณ์ต่างๆของมนุษย์ทั้งประสบการณ์ทางร่างกายซึ่งหมายถึงการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งประสบการณ์ทางวัฒนธรรม เมื่อมนุษย์ได้รับประสบการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ไม่ว่าจะเป็นการที่มนุษย์เคลื่อนไหวร่างกาย และการที่ร่างกายมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆรอบตัวจะทำให้เกิดภาพในความคิด (mental image) และก่อร่างเป็นผังภาพ (image schema) ขึ้นในความคิด ซึ่งผังภาพเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะองค์รวม (gestalt structures) ประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ มีความสัมพันธ์และจัดเรียงกันเป็นลำดับ นอกจากนี้ ยังได้ยกตัวอย่างของผังภาพซึ่งมีที่มาจากประสบการณ์ร่างกายของมนุษย์และจากการที่ร่างกายของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวเช่น ผังภาพการบรรจุ (containment schema) ที่เกิดจากประสบการณ์ของมนุษย์เองในเรื่องการบรรจุ หรือจัดวางสิ่งต่างๆในภาชนะ เช่น แก้ว หรือ กล่อง หรือการเอาสิ่งของใส่ในลิ้นชัก เป็นต้น นอกจานี้ยังมีผังภาพอื่นๆอีก เช่น ผังภาพเส้นทาง (path schema) ซึ่งสะท้อนประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเราในการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง หรือการพบเห็นการเคลื่อนที่ของสรรพสิ่งต่างๆ ประสบการณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผังภาพขึ้นในความคิดดังภาพที่ 4

ภาพประกอบ 4 ผังภาพเส้นทาง

ที่มา: Johnson. (1987). p.114.

ผังภาพข้างต้น ประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด (ซึ่งระบุไว้ด้วยตัวอักษร A และ B ตามลำดับ) และลำดับของสถานที่ต่างๆที่เชื่อมจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งแสดงด้วยลูกศร จากผังภาพที่กลาวมาข้างต้น ผังภาพมีความแตกต่างจากภาพ ซึ่งผังภาพไม่ใช่ภาพที่เกิดขึ้นจริงๆ แบบที่เห็นหรือสัมผัสได้ แต่เป็นรูปแทนความคิด (mental representation) ที่มีรายละเอียดคร่าวๆ และเป็นมีความเป็นนามธรรมมากกว่า (Johnson. 1987; อ้างอิงจาก นันทนา วงษ์ไทย. 2557)

เลคอฟ (Lakoff. 1987: 27) ได้กล่าวถึงผังภาพทางความคิดที่เชื่อมโยงกับรูปทรงยาวเรียว และเส้นตรง ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นใช้คำลักษณนาม “hon” กับวัตถุที่มีรูปทรงยาวเรียว และมีลักษณะแข็ง เช่น ดินสอ ปากกา เทียนไข ต้นไม้ เส้นผม คำลักษณนาม “hon” ยังขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่นๆ เช่น ม้วนเทป ซึ่งเกิดจากภาพของฟิล์มที่ถูกม้วนอยู่ในตลับเทป ซึ่งเมื่อคลี่ออกมาจะมีลักษณะยาว นอกจากนี้ยังได้ขยายไปใช้กับการกระทำที่มีลักษณะการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง (trajectory) เช่น การชู้ตลูกบาสเก็ตบอล การเสิร์ฟวอลเลย์บอล

3. Metaphorical Models เป็นแบบจำลองที่เกิดจากการถ่ายโยงความหมายจากประสบการณ์ หรือถ่ายถอดรูปแบบทางความคิดจากแวดวงต้นทาง (source domain) ไปยังแวดวงปลายทาง (target domain) ซึ่งแวดวงต้นทางจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่า ส่วนแวดวงปลายทางมักมีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่า แวดวงต้นทางและแวดวงปลายทางจะสัมพันธ์ด้วยการเชื่อมโยง (mapping) โครงสร้างหรือคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันระหว่างแวดวงทั้งสอง เช่นความรักเป็นการเดินทาง (LOVE IS A JOURNEY) ซึ่งจะเห็นได้จากการใช้รูปภาษา เช่น ทางแยก ทางตัน ทางเดิน ไปไม่ถึงไหน ที่มีความหมายประจำรูปเกี่ยวกับการเดินทางมากล่าวถึงความรัก ในที่นี้การเดินทางเป็นแวดวงต้นทาง และความรักเป็นแวดวงปลายทาง แสดงให้เห็นว่าความรักกับการเดินทางมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ คู่รักเปรียบกับผู้เดินทาง พัฒนาการของความรักเปรียบได้กับระยะทางในการเดินทางที่เพิ่มมากขึ้น (Lakoff and Johnson. 1980; อ้างอิงจาก นันทนา วงษ์ไทย. 2557)

4. Metonymic Models เป็นแบบจำลองที่กล่าวถึงคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งให้มีความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด เลคอฟ (Lakoff. 1980) ได้กล่าวถึงนามนัยว่า เป็นการใช้ความหมายของคำที่

เป็นส่วนประกอบ (part) ของสิ่งๆหนึ่งมาใช้ในความหมายที่อ้างถึงสิ่งนั้นทั้งหมด (The part for the whole) เช่น

There are a lot of good heads in the university.

จากตัวอย่างคำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายที่อ้างถึง " intelligent people" นอกจากนี้ โคเวกเซส (Kövecses. 2002) ได้กล่าวว่า นามนัยเป็นการเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งอยู่ในวงความหมายเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น คำว่า "new faces" ในประโยคที่ว่า "We need new faces around here" ซึ่ง "new faces" หมายถึงบุคคลที่ยังไม่รู้จัก ลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเอาอวัยวะของร่างกายคือ "หน้า" ไปไปอ้างถึงคน ซึ่งอยู่ในวงความหมายที่ใกล้เคียงกัน

ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นการวิเคราะห์ลักษณะที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม และวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบของคำลักษณะนาม รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาลาวดังต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมคำนาม

ผู้วิจัยรวบรวมคำนามทั้งหมดที่พบในพจนานุกรมรวมทั้งสิ้น 540 คำ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมคำลักษณนาม

เมื่อได้คำนามจากขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 1 และนำไปสอบถามผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำลักษณนามที่ใช้ร่วมกับคำนามในภาษาลาว โดยผู้วิจัยกำหนดผู้บอกภาษาไว้ 10 คน ผู้บอกภาษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีเชื้อชาติลาวและสัญชาติลาว
2. พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่
3. มีอายุประมาณ 15-60 ปี ไม่จำกัดเพศและอาชีพ
4. ได้รับการศึกษาขั้นต่ำในระบบโรงเรียนภายในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
5. มีถิ่นกำเนิดในเขตนครหลวงเวียงจันทร์หรือบริเวณใกล้เคียงเขตนครหลวงเวียงจันทร์ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้บอกภาษาใช้ภาษาลาวมาตรฐานไม่ได้รับอิทธิพลของภาษาถิ่นหรือภาษาอื่น

จากขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยพบคำลักษณนามในภาษาลาวทั้งสิ้น 65 คำ

ขั้นตอนที่ 3 การหาคำนามแรกที่ใช้กับคำลักษณนาม

เมื่อได้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำลักษณนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 2 และนำไปสอบถามผู้บอกภาษาโดยผู้วิจัยจะให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้เมื่อให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามแต่ละคำ โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้บอกภาษาไว้ 40 คน ผู้บอกภาษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้มีเชื้อชาติลาวและสัญชาติลาว
2. พูดภาษาลาวเป็นภาษาแม่
3. มีอายุประมาณ 12-60 ปี
4. ระดับการศึกษาระหว่างชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น – ระดับปริญญาตรี
5. มีถิ่นกำเนิดในเขตนครหลวงเวียงจันทร์หรือบริเวณใกล้เคียงเขตนครหลวงเวียงจันทร์ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้บอกภาษาใช้ภาษาลาวมาตรฐานไม่ได้รับอิทธิพลของภาษาถิ่นหรือภาษาอื่น

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามกับผู้บอกภาษา แล้วให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามคำแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ โดยกำหนดเวลาให้ผู้บอกภาษาตอบภายใน 5 วินาทีหลังจากได้ยินคำลักษณนามดังกล่าว หลักการ interstimulus interval (ISI) (Ingram. 2007) เนื่องจากผู้วิจัยให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนามแต่ละคำแก่ผู้บอกภาษาไป และต้องการให้ผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ ได้ทันที โดยไม่ต้องการให้ผู้บอกภาษาลังเลและพยายามนึกถึงคำนามอื่นหรือจินตนาการคำนามประเภทอื่นๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามในภาษาลาว เนื่องจากคำลักษณนามในภาษาลาวใช้กับคำนามหลายคำและหลายประเภท จึงอาจจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ การเก็บข้อมูลจากกลุมตัวอย่างใช้เวลาประมาณ 5-6 นาทีต่อหนึ่งคน เช่น ผู้วิจัยให้คำกระตุ้นที่เป็นคำลักษณนาม “คัน” ผู้บอกภาษาตอบคำนามคำแรกที่นึกได้ ว่า “รถ”

2. ผู้วิจัยทวนคำตอบของผู้บอกภาษาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้บอกภาษา เช่น เมื่อผู้บอกภาษาพูดคำว่า “ກອງ” /kɔ:ŋ/ ซึ่งเป็นคำพ้องรูป (homonym) อาจหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่รวมกันไว้ เช่น “ກອງທັບ” /kɔ:ŋ tʰāp/ “กองทัพ” “ກອງຫີນ” /kɔ:ŋ hî:n/ “กองหิน” “ກອງຟອນ” /kɔ:ŋ fɔ̌:n/ “กองฟอน” หรือหมายถึง กลองที่เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง เช่น “ກອງເພນ” /kɔ:ŋ pʰé:n/ “กลองเพล” “ກອງແລງ” /kɔ:ŋ léŋ/ “กลองแลง” “ກອງແຂກ”/kɔ:ŋ kʰɛ̂:k/ “กลองแขก”

3. ผู้วิจัยบันทึกคำนามที่ได้ลงในแบบสอบถาม

จากขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยพบว่าคำลักษณนามแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเพียงคำเดียว มีทั้งหมด 16 คำ ซึ่งคำลักษณนามกลุ่มนี้ผู้วิจัยจะไม่นำมาวิเคราะห์เนื่องจากในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบของคำลักษณนามรวมทั้งวิเคราะห์หาคุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามนั้น ด้วยเหตุนี้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเพียงคำเดียวจึงไม่มีความ

จำเป็นต้องนำมาหาวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบ ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามมากกว่า 1 คำ มีทั้งหมด 49 คำ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบของคำนามที่มีอยู่ร่วมกันในขั้นตอนที่ 4 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การหาคำนามต้นแบบ

เมื่อได้คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำจากผู้บอกภาษาในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามอีกหนึ่งชุด ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้คัดลอกคำนามแรกที่ผู้บอกภาษานึกได้ซึ่งเป็นคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามที่ได้ทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 3 จากนั้นให้ผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนกับคำนามตามจำนวนคำนามที่พบ เช่น หากพบว่ามีผู้บอกภาษาตอบคำนามแรกกับคำลักษณนามหนึ่งจำนวน 7 คำ กับคำลักษณนามนั้นจะมีระดับคะแนน 1-7 โดยกำหนดให้ระดับคะแนน 1 เป็นคำนามต้นแบบของลักษณนาม ส่วนคำนามอื่นๆ ที่ได้ระดับคะแนนรองลงไปไม่ใช่คำนามต้นแบบ หากมีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนคำนามเท่ากัน ผู้วิจัยจะยึดเอาคำนามที่ผู้บอกภาษาตอบมากที่สุดในขั้นตอนที่ 3 ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว

จากขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยพบว่าคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามเดียวกันต่างก็มีคำนามต้นแบบ ซึ่งสะท้อนผลของต้นแบบ (prototype effects) กล่าวคือ คำนามต่างๆ มีคุณสมบัติร่วมกันกับคำนามต้นแบบในจำนวนไม่เท่ากัน กล่าวคือ คำนามบางคำมีคุณสมบัติร่วมกับคำนามต้นแบบเพียงหนึ่งคุณสมบัติ ในขณะเดียวกันคำนามบางคำมีคุณสมบัติร่วมกับคำนามต้นแบบมากกว่าหนึ่งคุณสมบัติ และพบแบบจำลองทางความคิด (ICMs) ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาลาว 3 แบบ คือ แบบจำลองทางความคิด proposiotional model แบบจำลองทางความคิด image-schematic model และแบบจำลองทางความคิด metonymic model ดังรายละเอียดในการวิเคราะห์ต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว

1. คำลักษณนาม “ກ້ອນ” /kɔ̀ːn/ “ก้อน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກ້ອນ” “ก้อน” จำนวน 13 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກ້ອນ” “ก้อน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน													รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
ก้อน (ก้อน)	ก้อนหิน (ก้อนหิน)	**38**	2												40
	ก้อนดินจี่ (ก้อนอิฐ)	1	**35**	4											40
	ก้อนดิน (ก้อนดิน)			**33**	2	1	1				1	2			40
	ก้อนขะหนม (ก้อนขนม)	1	1	1	**33**	3	1								40
	ก้อนเค้ก (ก้อนขนมเค้ก)				2	**30**	1	1	2	1	1	1		1	40
	ก้อนเข้าจี่ (ก้อนข้าวจี่)				2	4	**27**	2	1	1	1		2		40
	น้ำก้อน (น้ำแข็ง)			1		2	8	**25**	1	1	1			1	40
	ก้อนสะบู่ (ก้อนสบู่)							3	**24**	1	3	2	2	5	40
	ถ่าน (ถ่านหุงต้ม)									**22**	1	2	8	7	40
	คำ (ทองคำ)		2						1	1	**22**	4	4	6	40
	ก้อนน้ำตาล (ก้อนน้ำตาล)									5	4	**21**	5	5	40
	ก้อนยา (ก้อนยา)			1	1		2	6	5	1	3		**19**	2	40
	ก้อนขะหนมอิม (ลูกอม)							3	6	7	3	8		**12**	40

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ก้อนหิน” /kɔ̀:nhǐ:n/ “ก้อนหิน” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ก้อนอิฐ” /kɔ̀:n dintɕī:/ “ก้อนอิฐ” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 กับคำนาม “ก้อนดิน” /kɔ̀:n din/ “ก้อนดิน” และคำนาม “ก้อนขะหมอม” /kɔ̀:n kʰámŏm/ “ลูกอม” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ในระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ก้อนเค้ก” /kɔ̀:n kʰék/ “ก้อนขนมเค้ก” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนาม “ก้อนเข้าจี่” /kɔ̀:n kʰâw tɕī:/ “ก้อนข้าวจี่” ผู้บอกภาษาจำนวน 25 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนาม “น้ำก้อน” /màm kɔ̀:n/ “น้ำแข็ง”ผู้บอกภาษาจำนวน 24 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “ก้อนสะบู่” /kɔ̀:n sábu:/ “ก้อนสบู่” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 22 คน ให้ระคะแนน 9-10 เท่ากันกับคำนาม “ถ่านไฟ” /tʰā:nfāj/ “ถ่านหุงต้ม” และ คำนาม “ทอง” /kʰám/ “ทองคำ” ผู้บอกภาษาจำนวน 21 คน ให้ระดับคะแนน 11 กับคำนาม “ก้อนน้ำตาล” /kɔ̀:n nàm ta:n/ “ก้อนน้ำตาล” ผู้บอกภาษาจำนวน 19 คน ให้ระดับคะแนน 12 กับคำนาม “ก้อนยา” /kɔ̀:n ja:/ “ก้อนยา” และในระดับคะแนนสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 12 คนให้ระดับคะแนน 13 กับคำนาม “ก้อนขะหมอม” /kɔ̀:n kʰánŏmʔom/ “ลูกอม”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ก้อนหิน” “ก้อนหิน” เป็นนามต้นแบบ (prototypical noun) ของคำลักษณนาม “ก้อน” “ก้อน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ก้อนอิฐ” “ก้อนอิฐ” “ก้อนดิน” “ก้อนดิน” “ก้อนขนม” “ก้อนขนม” “ก้อนเค้ก” “ก้อนขนมเค้ก” “ก้อนข้าวจี่” “ก้อนข้าวจี่” “น้ำก้อน” “น้ำแข็ง” “ก้อนสะบู่” “ก้อนสบู่” “ถ่านไฟ” “ถ่านหุงต้ม” “ทอง” “ทองคำ” “ก้อนน้ำตาล” “ก้อนน้ำตาล” “ก้อนยา” “ก้อนยาหนึ่งก้อน” “ก้อนขะหมอม” “ลูกอม”ไม่เป็นคำนามต้นแบบ (non-prototypical nouns)

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ก้อน” “ก้อน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ก้อน” “ก้อน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “ฮ้อบ” “ก้อน”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ฮ้อบหิน” “ก้อนหิน”

[วัตถุของแข็ง]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ฮ้อบดินจี่” “ก้อนอิฐ”

[ดินเผา]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบเอ้ๆจี่” “ก้อนข้าวจี่”

[ทำจากแป้ง]

[มีลักษณะยาว]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฅำ”“ทองคำ”

[เครื่องประดับมีค่า]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบดิน” “ก้อนดิน”

[ใช้สำหรับปลูกพืชผล]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “บ๊ฮ้อบ” “น้ำแข็ง”

[ใช้ผสมเครื่องดื่ม]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม“ฮ้อบมล้ตาบ” “ก้อนน้ำตาล”

[เครื่องปรุงอาหาร]

[มีรสหวาน]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบขะขมม” “ก้อนขนม”

[ทำจากแป้งหรือข้าว]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบสะบู่” “ก้อนสบู่”

[เครื่องสำอาง]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบยาๆ” “ก้อนยา”

[ยารักษาโรค]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบเลิฆ” “ก้อนขนมเค้ก”

[ขนมฝรั่งชนิดหนึ่ง]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฐ่านไฬ” “ถ่านหุงต้ม”

[เชื้อเพลิงจากไม้เผา]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

คำนาม “ฮ้อบขะขมอิม” “ลูกอม”

[ใช้อม]

[ติดรวมกันแน่น]

[ข้างในตัน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ກ້ອນ” “ก้อน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[ติดรวมกันแน่น]** และ **[ข้างในตัน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ກ້ອນຫີນ” “ก้อนหิน” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ກ້ອນດິນຈີ່” “ก้อนอิฐ” “ກ້ອນດິນ” “ก้อนดิน” “ກ້ອນຂະໜົມ” “ก้อนขนม” “ກ້ອນເຄັກ” “ก้อนขนมเค้ก” “ກ້ອນເຂົ້າຈີ່” “ก้อนข้าวจี่” “ນ້ຳກ້ອນ” “น้ำแข็ง” “ກ້ອນສະບູ່” “ก้อนสบู่” “ຖ່ານໄຟ” “ถ่านหุงต้ม” “ຄຳ” “ทองคำ” “ກ້ອນນ້ຳຕານ” “ก้อนน้ำตาล” “ກ້ອນຢາ” “ก้อนยา” “ກ້ອນຂະໜົມອົມ” “ลูกอม” ด้วยคุณสมบัติทางความหมายที่ **[ติดรวมกันแน่น]** และ **[ข้างในตัน]** โดยคุณสมบัติทั้งสองประการนี้สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ จากสิ่งดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวที่เชื่อมโยงคำนาม “ກ້ອນຫີນ” “ก้อนหิน” ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและพบเห็นในชีวิตประจำวัน ต่อมาได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ที่มีขนาดและรูปทรงแตกต่างกัน เช่น คำนาม “ກ້ອນດິນຈີ່” “ก้อนอิฐ” “ກ້ອນດິນ” “ก้อนดิน” ซึ่งคำนามทั้งสองคำนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ในขณะเดียวกันผู้พูดภาษาลาวยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ผลิตขึ้น ได้แก่ “ກ້ອນຂະໜົມ” “ก้อนขนม” “ກ້ອນເຄັກ” “ก้อนขนมเค้ก” “ກ້ອນເຂົ້າຈີ່” “ก้อนข้าวจี่” “ນ້ຳກ້ອນ” “น้ำแข็ง” “ກ້ອນສະບູ່” “ก้อนสบู่” “ຖ່ານໄຟ” “ถ่านหุงต้ม” “ຄຳ” “ทองคำ” ซึ่งคำนามเหล่านี้มีลักษณะติดรวมกันแน่น ข้างในตัน และมีขนาดใกล้เคียงกับคำนามต้นแบบ นอกจากนี้ผู้พูดภาษาลาวยังได้ขยายไปใช้กับคำนามที่มีขนาดเล็กและมีลักษณะติดรวมกันแน่น ข้างในตันเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ เช่น “ກ້ອນນ້ຳຕານ” “ก้อนน้ำตาล” “ກ້ອນຢາ” “ก้อนยาหนึ่งก้อน” “ກ້ອນຂະໜົມອົມ” “ลูกอม” คำนามทั้งหมดที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ກ້ອນ” “ก้อน” เป็นคำนามประเภทสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประเภทอาหาร ประเภทยารักษาโรค และประเภทเครื่องประดับ

2. คำลักษณนาม “ດ້ານ” /dà:m/ “ด้าม”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ດ້ານ” “ด้าม” จำนวน 8 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ ด้ามˊ” “ด้าม”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน								รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ด้ามˊ (ด้าม)	ด้ามพ้าˊ (ด้ามพร้า)	**33**	2	3					2	40
	ด้ามสฺยมˊ (ด้ามเสียม)		**27**	6	4	3				40
	ด้ามมีดˊ (ด้ามมีด)	4	7	**26**	2				1	40
	ด้ามไม้ฝอย(ด้ามไม้กวาด)	2	3	4	**21**	4	3		3	40
	ด้ามซ้อม (ด้ามพลั่ว)	1	1		11	**18**	6	2	1	40
	ด้ามสิ่อ (ด้ามสิ่ว)			1	2	8	**18**	5	6	40
	ด้ามดาบ (ด้ามดาบ)				1	3	8	**16**	12	40
	ด้ามจิฬ (ด้ามจอบ)			1		3	6	15	**15**	40

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ด้ามพ้าˊ” /dà:m pʰà:/ “ด้ามพร้า” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ด้ามสฺยมˊ” /dà:m sĭa:m/ “ด้ามเสียม” ผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ ด้ามมีดˊ” /dà:m mì:t/ “ด้ามมีด” ผู้บอกภาษาจำนวน 21 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ ด้ามไม้ฝอยˊ” /dà:m màj fɔ̀:j/ “ด้ามไม้กวาด” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 18 คน ให้คะแนน 5-6 เท่ากัน กับคำนาม “ ด้ามซ้อมˊ” /dà:m swà:n/ “ด้ามพลั่ว” และคำนาม “ ด้ามสิ่อˊ” /dàm sĭ:w/ “ด้ามสิ่ว” ผู้บอกภาษาจำนวน 16 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “ ด้ามดาบˊ” /dà:mdâ:p/ “ด้ามดาบ” และในลำดับสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 15 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “ด้ามจิฬˊ” /dà:m tɕóːk/ “ด้ามจอบ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ด้ามพ้าˊ” “ด้ามพร้า” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ ด้ามˊ” “ด้าม” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ ด้ามสฺยมˊ” “ด้ามเสียม” “ ด้ามมีดˊ” “ด้ามมีด” “ด้ามไม้ฝอยˊ” “ด้ามไม้กวาด” “ด้ามซ้อมˊ” “ด้ามพลั่ว” “ด้ามสิ่อˊ” “ด้ามสิ่ว” “ ด้ามดาบˊ” “ด้ามดาบ” “ ด้ามจิฬˊ” “ด้ามจอบ” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ ด้ามˊ” “ด้าม”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ ด้ามˊ” “ด้าม” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “ด้ามˆ” “ด้าม”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ด้ามผ้าˆ”“ด้ามพร้า”</u>

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้เป็นเครื่องมือ สับ ฟัน]

[มีขนาดใหญ่]

[มีลักษณะยาว]

[มีด้ามจับ]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ด้ามสฺยม” “ด้ามเสียม”</u>

[เครื่องมือทำสวน]

[ใช้ในการขุดดิน]

[ปลายแหลม]

[มีลักษณะยาว]

[มีด้ามจับ]

<u>คำนาม “ด้ามมีดˆ” “ด้ามมีด”</u>

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้เป็นเครื่องมือ สับ ฟัน]

[มีลักษณะยาว]

[มีด้ามจับ]

<u>คำนาม “ ด้ามไม้ฟอย”“ด้ามไม้กวาด”</u>

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้เป็นเครื่องมือทำความสะอาด]

[มีลักษณะยาว]

[มีด้ามจับ]

<u>คำนาม “ ด้ามช้อบ”“ด้ามพลั่ว”</u>

[เครื่องมือทำสวน]

[ใช้ในการขุดดิน]

[มีที่ขุดดินรูปทรงแบน]

[มีลักษณะยาว]

[มีด้ามจับ]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “ด้าม” “ด้าม” (ต่อ)

คำนาม “ด้ามสื่อ”“ด้ามสิ่ว”	คำนาม “ด้ามดาบ” “ด้ามดาบ”	คำนาม “ด้ามจิฑ ”“ด้ามจอบ”
[เครื่องมือช่าง]	[อาวุธสำหรับฟันแทง]	[เครื่องมือทำสวน]
[ใช้สำหรับตอก]	[ปลายแหลม]	[ใช้ในการขุดดิน]
[มีลักษณะยาว]	**[มีลักษณะยาว]**	[มีที่ขุดดินหน้าแบนกว้าง]
[มีด้ามจับ]	**[มีด้ามจับ]**	**[มีลักษณะยาว]**
		[มีด้ามจับ]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ ດ້ວມ” “ด้าม” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว]** และ **[มีด้ามจับ]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ດ້ວມໜ້າ” “ด้ามพร้า” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ດ້ວມສຽມ” “ด้ามเสียม” “ ດ້ວມມີດ” “ด้ามมีด” “ ດ້ວມໄມ້ຟອຍ” “ด้ามไม้กวาด” “ ດ້ວມຊ້ອນ” “ด้ามพลั่ว” “ ດ້ວມສິ່ວ”“ด้ามสิ่ว” “ ດ້ວມດາບ” “ด้ามดาบ” “ ດ້ວມຈົກ” “ด้ามจอบ” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** และ **[มีด้ามจับ]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ส่วนคุณสมบัติ **[มีด้ามจับ]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด metonymic model ที่เกิดการใช้ส่วนหนึ่งเพื่ออ้างถึงทั้งหมด (part for whole) ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงเชื่อมโยงคุณสมบัติของคำนามที่มีอยู่ร่วมกันมาใช้กับคำลักษณนาม “ ດ້ວມ” “ด้าม” จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ด้าม” เป็นคำนามประเภทของใช้ในครัวเรือน เครื่องมือทำสวน เครื่องมือช่าง และอาวุธ

3. คำลักษณนาม “ເມັດ” /mɛt/ “เม็ด”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ເມັດ” “เม็ด” จำนวน 7 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ເມັດ” “เม็ด”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน							รวม
		1	2	3	4	5	6	7	
ເມັດ (เม็ด)	ເມັດເຂົ້າ (เม็ดข้าว)	**34**	4		1	1			40
	ເມັດໆ (เม็ดงา)		**29**	2	6			3	40
	ເມັດຊາຍ (เม็ดทราย)	1	6	**26**	5			2	40
	ເມັດເກືອ (เม็ดเกลือ)	3		4	**21**	6	2	4	40
	ເມັດສາລີ (เม็ดข้าวโพด)	1			7	**19**	8	5	40
	ເມັດກະດຸມ (เม็ดกระดุม)					13	**18**	9	40
	ເມັດເພັດ (เม็ดเพชร)		2	4	4	1	12	**17**	40

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “เม็ดเข้า”/mētk^{h}âw/ “เม็ดข้าว” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “เม็ดงา” /mēt ŋá:/ “เม็ดงา” ผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “เม็ดซาย” /mētsa:j/ “เม็ดทราย” ผู้บอกภาษาจำนวน 21 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “เม็ดเกือ” /mētkɯa:/ “เม็ดเกลือผู้บอกภาษาจำนวน 19 คน ให้คะแนน 5 กับคำนาม “เม็ดเข้าสาลิ” /mēt k^{h}âwsă:lí:/ “เม็ดข้าวโพด”ผู้บอกภาษาจำนวน 18 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “เม็ดกะดุม” /mēt kádum/ “เม็ดกระดุม” และในลำดับสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 17 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “เม็ดเพ็ด” /mētp^{h}ēt/ “เม็ดเพชร”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “เม็ดเข้า” “เม็ดข้าว” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “เม็ด” “เม็ด” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “เม็ดงา” “เม็ดงา” “เม็ดซาย” “เม็ดทราย” “เม็ดเกือ” “เม็ดเกลือ” “เม็ดกะดุม” “เม็ดกระดุม” “เม็ดเข้าสาลิ” “เม็ดข้าวโพด” “เม็ดเพ็ด” “เม็ดเพชร” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “เม็ด” “เม็ด”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “เม็ด” “เม็ด” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “เม็ด” “เม็ด”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “เม็ดเข้า” “เม็ดข้าว”

[ธัญพืช]

[อาหาร]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “เม็ดงา” “เม็ดงา”

[พืชล้มลุก]

[ใช้ประกอบอาหาร]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

คำนาม “เม็ดทราย” “เม็ดทราย”

[สิ่งที่ขึ้นตามธรรมชาติ]

[วัสดุก่อสร้าง]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

คำนาม “เม็ดเกลือ” “เม็ดเกลือ”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[เครื่องปรุงรส]

[มีรสเค็ม]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

คำนาม “กะดุม” “เม็ดกระดุม”

[สิ่งทีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[อุปกรณ์ตัดเย็บเสื้อผ้า]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

คำนาม “เม็ดสาลี” “เม็ดข้าวโพด”

[พืชใบเลี้ยงเดี่ยว]

[อาหาร]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

คำนาม “เม็ดเพ็ด” “เม็ดเพชร”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[เครื่องประดับ]

[มีลักษณะกลม]

[มีขนาดเล็ก]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ເມັດ” “เม็ด” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะกลม]** และ **[มีขนาดเล็ก]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลม ซึ่งผู้พูดภาษาลาวได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามที่มีลักษณะกลม ได้แก่ “ເມັດເຂົ້າ” “เม็ดข้าว” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ເມັດ” “เม็ด” ต่อมาได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทพืชเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ เช่น คำนาม “ເມັດໆ” “เม็ดงา” และยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทดินและคำนามประเภทอาหาร ได้แก่ คำนาม “ເມັດຊາຍ” “เม็ดทราย” และคำนาม “ເມັດເກືອ” “เม็ดเกลือ” รวมทั้งขยายไปใช้กับประเภทเครื่องมือตัดเย็บ ได้แก่ “ເມັດກະດຸມ” “เม็ดกระดุม” นอกจากนี้ยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทพืชที่มีเม็ดเรียงติดกันในฝัก ได้แก่ “ເມັດເຂົ້າສາລີ” “เม็ดข้าวโพด” และยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องประดับ ได้แก่ “ເມັດເພັດ” “เม็ดเพชร” อีกด้วย ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติร่วมกันกับคำนามต้นแบบ คือ **[มีลักษณะกลม]** และ **[มีขนาดเล็ก]** จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ເມັດ” “เม็ด” เป็นคำนามประเภทพืช ประเภทสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประเภทอาหาร และเครื่องมือตัดเย็บ

4. คำลักษณนาม “ฝัก” /f ăk/ “ฝัก”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฝัก” “ฝัก” จำนวน 5 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่าง ๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฝัก” “ฝัก”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน					รวม
		1	2	3	4	5	
ฝัก (ฝัก)	ໝາກຖົ່ວ(ถั่วฝักยาว)	**37**	1			2	40
	ໝາກຂາມ(มะขาม)	1	**33**	3	1	2	40
	ໝາກຖົ່ວຂຽວ(ถั่วเขียว)	1	4	**30**	1	4	40
	ໝາກສາລີ (ข้าวโพด)			7	**28**	5	40
	ຝັກພ້າ (ฝักพร้า)	1	2		10	**27**	40

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ໝາກຖົ່ວ”/mâ:kt^{h}ūa:/ “ถั่วฝักยาว” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ໝາກຂາມ”/mâ:kk^{h}ă:m/ “มะขาม” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ໝາກຖົ່ວຂຽວ” /mâ:kt^{h}ūa:k^{h}ĭa:w/ “ถั่วเขียว” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ໝາກສາລີ” /mâ:ksă:lí:/ “ข้าวโพด” และผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้คะแนน 5 กับคำนาม “ຝັກພ້າ” /făk p^{h}à:/ “ฝักพร้า”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม“ໝາກຖົ່ວ” “ถั่วฝักยาว”เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ ฝัก” “ฝัก” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ໝາກຂາມ”“มะขาม” “ໝາກຖົ່ວຂຽວ” “ถั่วเขียว” “ໝາກສາລີ” “ข้าวโพด” “ຝັກພ້າ” “ฝักพร้า” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ฝัก” “ฝัก”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฝัก” “ฝัก” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “ ฝักฯ” “ฝัก”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ໝາກຖົ່ວ” “ถั่วฝักยาว”

[พืชประเภทไม้เลื้อย]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[มีเปลือกห่อหุ้ม]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม“ ໝາກຂາມ” “มะขาม”

[พืชไม้พุ่ม]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[มีเปลือกห่อหุ้ม]

คำนาม “ ໝາກຖົ່ວຂຽວ”“ถั่วเขียว”[1]

[พืชล้มลุก]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[มีเปลือกห่อหุ้ม]

คำนาม “ໝາກສາລິ” “ข้าวโพด”

[พืชใบเลี้ยงเดี่ยว]

[มีลักษณะยาว]

[มีกาบห่อหุ้ม]

คำนาม“ ຝັກພ້າ” “ฝักพร้า”

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ไว้สำหรับหุ้มพร้า]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[1] ความหมายของ “ໝາກຖົ່ວຂຽວ” “ถั่วเขียว” ในภาษาลาวหมายถึงฝักถั่วเขียวทั้งฝัก มีรูปร่างแบบทรงกระบอก

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ฝัก” “ฝัก” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว]** และ **[ข้างในกลวง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ໝາກຖົ່ວ” “ถั่วฝักยาว” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ໝາກຂາມ” “มะขาม” “ໝາກຖົ່ວຂຽວ” “ถั่วเขียว” “ໝາກສາລີ” “ข้าวโพด” “ฝักผ้า” “ฝักพร้า” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** และ **[ข้างในกลวง]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ส่วนคุณสมบัติทางความหมาย **[ข้างในกลวง]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฝัก” “ฝัก” กับคำนาม “ໝາກຖົ່ວ” “ถั่วฝักยาว” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทพืชที่มีลักษณะยาวเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ เช่น คำนาม “ໝາກຂາມ” “มะขาม” “ໝາກຖົ່ວຂຽວ” “ถั่วเขียว” “ໝາກສາລີ” “ข้าวโพด” ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ คำนาม “ฝักผ้า” “ฝักพร้า” จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกันเป็นคำนามประเภทพืช และประเภทของใช้ในครัวเรือน

5. คำลักษณนาม “แท่งๆ” /tʰɛ̂ːŋ/ “แท่ง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แท่งๆ” “แท่ง” จำนวน 7 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แท่งๆ” “แท่ง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน							รวม
		1	2	3	4	5	6	7	
แท่งๆ (แท่ง)	ຄຳ (ทองคำ)	**38**	1					1	40
	ເຫຼັກ (เหล็ก)	1	**31**	1	3	2		2	40
	ທອງ (ทองแดง)		3	**30**	1	2	3	1	40
	ກະແລັມ (ไอศครีม)		1	8	**28**	1		2	40
	ສໍຊາວ (ชอล์ก)		1		6	**27**	5	1	40
	ທໍ່ນ້ຳສ້ຳໆ (แท่งปูนทำบ่อน้ำ)					7	**25**	8	40
	ແທ່ງນ້ຳກ້ອນ (น้ำแข็งแท่ง)	1	3	1	2	1	7	**24**	40

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ຄຳ” /kʰàːm/ “ทองคำ” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ເຫຼັກ” /lék/ “เหล็ก” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ທອງ” /tʰɔ́ːŋ/ “ทองแดง” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ກະແລັມ” /ká lɛ̀ːm/ “ไอศกรีม” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้คะแนน 5 กับคำนาม “ສໍຂາວ” /sɔ̌kʰǎːw/ “ชอล์ก” ผู้บอกภาษาจำนวน 25 คน ให้คะแนน 6 กับคำนาม “ທໍ່ນ້ຳສ້າງ”/tʰɔ́ːnàmsâːŋ/ “แท่งปูนทำบ่อน้ำ” และในลำดับสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 24 คน ให้คะแนน 7 กับคำนาม “ແທ່ງນ້ຳກ້ອນ” /tʰɛ̄ːŋnàmkɔ̀ːn/ “น้ำแข็งแท่ง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ຄຳ” “ทองคำ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ແທ່ງ” “แท่ง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ເຫຼັກ” “เหล็ก” “ ທອງ” “ทองแดง” “ ກະແລັມ” “ไอศกรีม” “ສໍຂາວ” “ชอล์ก” “ທໍ່ນ້ຳສ້າງ” “แท่งปูนทำบ่อน้ำ” และ “ແທ່ງນ້ຳກ້ອນ” “น้ำแข็งแท่ง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “แท่ง” “แท่ง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “แท่ง” “แท่ง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “แท่งๆ” “แท่ง”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ꪗꪖ”“ทองคำ”</u>

[เครื่องประดับ]

[มีลักษณะแบน]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม“ เᦵᦱᦣ”“เหล็ก”</u>

[วัสดุก่อสร้าง]

[มีลักษณะกลม]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม“ ᦉᦲᦉ”“ทองแดง”</u>

[อุปกรณ์ไฟฟ้า]

[มีลักษณะกลม]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม “ ᦕᦸᦎᦲᦡ” “ไอศกรีม”</u>

[ทำด้วยน้ำหวาน]

[มีลักษณะแบน]

[มีลักษณะแข็งและเย็น]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม “ ᦅᦷᦋᦱᦉ” “ชอล์ก”</u>

[อุปกรณ์เครื่องเขียน]

[มีลักษณะกลม]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม “ ᦉᦸᦙᦲᦉᦲᦉ”“แท่งปูนทำบ่อน้ำ”</u>

[อุปกรณ์ก่อสร้างบ่อน้ำ]

[มีลักษณะกลม]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม“แท่งๆบᦵ้ᦶᦋᦴᦙ”“น้ำแข็งแท่ง”</u>

[ใช้ผสมเครื่องดื่ม]

[มีลักษณะแบน]

[มีลักษณะยาว]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ແທ່ງ” “แท่ง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ຄຳ” “ทองคำ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ເຫຼັກ” “เหล็ก” “ ທອງ” “ทองแดง” “ ກະແລັມ” “ไอศกรีม” “ສໍຂາວ” “ชอล์ก” “ท่อน้ำสั้นๆ” “แท่งปูนทำบ่อน้ำ” และ “ແທ່ງນ້ຳກ້ອນ” “น้ำแข็งแท่ง” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ແທ່ງ” “แท่ง” กับคำนาม “ຄຳ” “ทองคำ” และเกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทที่มีลักษณะยาวเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ เช่น คำนาม “ເຫຼັກ” “เหล็ก” “ ທອງ” “ทองแดง” ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทอาหารและคำนามประเภทเครื่องเขียน เช่น “ກະແລັມ” “ไอศกรีม” “ແທ່ງນ້ຳກ້ອນ” “น้ำแข็งแท่ง” “ สໍຂາວ” “ชอล์ก” และ ยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องมือก่อสร้าง เช่น “ท่อน้ำสั้นๆ” “แท่งปูนทำบ่อน้ำ” คำนามทั้งหมดที่มีร่วมกันเป็นคำนามประเภทสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประเภทอาหาร ประเภทเครื่องเขียน และประเภทอุปกรณ์ก่อสร้าง

6. คำลักษณนาม “ກະບອກ” /kábɔ̂:k/ “กระบอก”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກະບອກ” “กระบอก” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກະບອກ” “กระบอก”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ກະບອກ (กระบอก)	ປືນ (ปืน)	**32**	3	5	40
	ກະບອກໄມ້ໄຜ່ (กระบอกไม้ไผ่)	5	**29**	6	40
	ກະບອກນ້ຳ (กระบอกน้ำ)	2	9	**29**	40

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ກະບອກປືນ” /kábɔ̂:kpɯ̌:n/ “กระบอกปืน” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ກະບອກໄມ້ໄຜ່” /ká bɔ̂:k màjpʰāj/ “กระบอกไม้ไผ่” และ “ກະບອກນ້ຳ” /kábɔ̂:k nàm/ “กระบอกน้ำ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦵᧈ” “กระบอกปืน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃ” “กระบอก” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦵᧈᦣᦲᧉᦵᧈ” “กระบอกไม้ไผ่” และ “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦟᦳᧉ” “กระบอกน้ำ” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃ” “กระบอก”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃ” “กระบอก” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับลักษณนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃ” “กระบอก”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦵᧈ” “กระบอกปืน”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้เป็นอาวุธ]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[รูปทรงกระบอก]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม“ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦵᧈᦣᦲᧉᦵᧈ” “กระบอกไม้ไผ่”

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[ของใช้ในครัวเรือน]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[รูปทรงกระบอก]

คำนาม“ ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦟᦳᧉ” “กระบอกน้ำ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ของใช้ในครัวเรือน]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

[รูปทรงกระบอก]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃ” “กระบอก” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว] [ข้างในกลวง]** และ **[รูปทรงกระบอก]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦵᧈ” “กระบอก” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦵᧈᦣᦲᧉᦵᧈ” “กระบอกไม้ไผ่” และ “ᦞᦷᧁᦞᦹᧃᦟᦳᧉ” “กระบอกน้ำ” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว] [ข้างในกลวง]** และ **[รูปทรงกระบอก]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะ**

ยาว] สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรงในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ส่วนคุณสมบัติ **[ข้างในกลวง]** และ **[รูปทรงกระบอก]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม "ทะบอก" "กระบอก" กับคำนาม "ทะบอกปืน" "กระบอกปืน" และยังได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่น เช่น คำนาม "ทะบอกไม้ไผ่" "กระบอกไม้ไผ่" "ทะบอกบ้ำ" "กระบอกน้ำ" คำนามทั้งหมดที่ใช้ร่วมกันกับคำลักษณนาม "ทะบอก" "กระบอก" เป็นคำนามประเภทอาวุธ และประเภทของใช้ในครัวเรือน

7. คำลักษณนาม "ก้ำ" /kɔ̀:/ "ม้วน"

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม "ก้ำ" "ม้วน" จำนวน 7 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม "ก้ำ" "ม้วน"

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน							รวม
		1	2	3	4	5	6	7	
ก้ำ (ม้วน)	ก้ำเจ้ย (ม้วนกระดาษทิชชู)	**37**	1	1				1	40
	ก้ำด้าย (ม้วนด้ายเย็บผ้า)	1	**30**	1	3	2		3	40
	ก้ำสายไฟ (ม้วนสายไฟ)		2	**29**	1	2	3	3	40
	ก้ำฝ้าย (ม้วนฝ้าย)		2	6	**27**	2	1	2	40
	ก้ำเชือก (ม้วนเชือก)		2	1	7	**26**	3	1	40
	ก้ำสายไฟมิ้น (ปลั๊กไฟกลม)	2	1			7	**25**	5	40
	ก้ำสายยางๆ (ม้วนสายยาง)		2	1	2	1	9	**25**	40

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม "ก้ำเจ้ย"/kɔ̀:tɕìa:/ "ม้วนกระดาษทิชชู" ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม "ก้ำด้าย" /kɔ̀:dà:j/ "ม้วนด้ายเย็บผ้า" ผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม "ก้ำสายไฟ" /kɔ̀:sǎ:jfáj/ "ม้วนสายไฟ" ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม " ก้ำฝ้าย" /kɔ̀:fâ:j/ "ม้วนฝ้าย" ผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้คะแนน 5 กับคำนาม " ก้ำเชือก" /kɔ̀:sɯ̀a:k/ "ม้วนเชือก" ผู้บอกภาษาจำนวน 25 คน ให้คะแนน 6-7 เท่ากันกับคำนาม "ก้ำสายไฟมิ้น" /kɔ̀:sǎ:jfájmon/ "ปลั๊กไฟกลม" " ก้ำสายยางๆ" /kɔ̀:sǎ:jja:ŋ/ "ม้วนสายยาง"

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ภ้เจ้ย” “ม้วนกระดาษทิชชู” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ภ้” “ม้วน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ ภ้ด้าย” “ม้วนด้ายเย็บผ้า” “ภ้สายไฟ” “ม้วนสายไฟ” “ ภ้ฝ้าย” “ม้วนฝ้าย” “ ภ้เชือก” “ม้วนเชือก” “ภ้สายไฟมิบ” “ปลั๊กไฟกลม” และ“ ภ้สายยางๆ” “ม้วนสายยาง”ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ภ้” “ม้วน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ภ้” “ม้วน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ม้ำ” “ม้วน”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ม้ำเจ้ย” “ม้วนกระดาษทิชชู”

[ใช้สำหรับทำความสะอาด]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ม้ำด้าย” “ม้วนด้ายเย็บผ้า”

[ของใช้ในการตัดเย็บ]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

คำนาม “ม้ำสายไฟ” “ม้วนสายไฟ”

[อุปกรณ์ไฟฟ้า]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

คำนาม “ม้ำฝ้าย” “ม้วนฝ้าย

[ของใช้ในการตัดเย็บ]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

คำนาม “ม้ำเชือก” “ม้วนเชือก”

[ใช้สำหรับผูกหรือมัด]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

คำนาม “ม้ำสายไฟมีบ” “ปลั๊กไฟกลม”

[อุปกรณ์ไฟฟ้า]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

คำนาม “ม้ำสายยางๆ” “ม้วนสายยาง”

[ใช้สำหรับฉีดน้ำ]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

[มีลักษณะซ้อนทับกัน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ฮ้” “ม้วน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]** และ **[มีลักษณะซ้อนทับกัน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]** และ **[มีลักษณะซ้อนทับกัน]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาวที่มีลักษณะทับซ้อนกัน ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณะนาม “ฮ้” “ม้วน” กับคำนาม “ฮ้เจ้ย” “ม้วนกระดาษทิชชู” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบ ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องมือตัดเย็บ เช่น “ฮ้ด้าย” “ม้วนด้ายเย็บผ้า” “ฮ้ผ้าย” “ม้วนฝ้าย” คำนามประเภทอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น “ ฮ้สายไฟ” “ม้วนสายไฟ” “ฮ้สายไฟมิม” “ปลั๊กไฟกลม” และคำนามประเภทของใช้ในบ้านเรือน เช่น “ฮ้เชือก” “ม้วนเชือก” และ “ฮ้สายยางๆ” “ม้วนสายยาง” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต้นแบบ คำนามต่างๆ เหล่านี้เป็นคำนามประเภทของใช้ในครัวเรือน ประเภทเครื่องมือตัดเย็บ ประเภทอุปกรณ์ไฟฟ้า และประเภทของใช้ในบ้านเรือน

8. คำลักษณนาม “แก้อ” /kɛ̀w:/ “ขวด”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด” จำนวน 5 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน					รวม
		1	2	3	4	5	
แก้อ (ขวด)	แก้อยา (ขวดยา)	**36**	2	2			40
	แก้อบ้ำหอม (ขวดน้ำหอม)	1	**34**	2	3		40
	แก้อพิกไท (ขวดพริกไทย)	2	2	**30**	4	2	40
	แก้อเกือ (ขวดเกลือ)	1		1	**28**	10	40
	แก้อยาสะผม (ขวดยาสระผม)			4	8	**28**	40

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “แก้อยา” /kɛ̀w:ja:/ “ขวดยา” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “แก้อบ้ำหอม” /kɛ̀w:nàmhɔ̌:m/ “ขวดน้ำหอม” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 3

กับคำนาม “แก้อพิกไท” /kɛ̀w:pʰīktʰáj/ “ขวดพริกไทย” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 4-5เท่ากันกับคำนาม “แก้อเกือ” /kɛ̀wkɯa:/ “ขวดเกลือ” และ “แก้อยาสะผิม”/kɛ̀w:ja:sápʰŏm/ “ขวดยาสระผม”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “แก้อยา” “ขวดยา” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “แก้อบ้ำหอม” “ขวดน้ำหอม” “แก้อพิกไท” “ขวดพริกไทย” “แก้อเกือ” “ขวดเกลือ” และ “แก้อยาสะผิม” “ขวดยาสระผม” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “แก้ว” “ขวด”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“แก้วยาๆ” “ขวดยา”

[ใช้บรรจุยารักษาโรค]

[ทำด้วยแก้ว]

[มีลักษณะสูงกลม]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม“ แก้วน้ำหอม” “ขวดน้ำหอม”

[ใช้บรรจุน้ำหอม]

[ทำด้วยแก้ว]

[มีลักษณะสูงกลม]

คำนาม“แก้วเกือ” “ขวดเกลือ”

[ใช้บรรจุเกลือ]

[ทำด้วยแก้ว]

[มีลักษณะสูงกลม]

คำนามแก้วพริกไท” “ขวดพริกไทย”

[ใช้บรรจุพริกไทย]

[ทำด้วยแก้ว]

[มีลักษณะสูงกลม]

คำนาม “แก้วยาสะผม” “ขวดยาสระผม” [1]

[ใช้บรรจุยาสระผม]

[ทำด้วยแก้ว]

[มีลักษณะสูงกลม]

[1] ขวดยาสระผมในภาษาลาวหมายถึงขวดยาสระผมที่ทำด้วยแก้ว ผู้พูดภาษาลาวใช้ลักษณนาม “แก้ว” กับขวดยาสระผม แต่ถ้าเป็นขวดยาสระผมที่ทำด้วยพลาสติกผู้พูดภาษาลาวใช้ลักษณนามตุก เช่น ยาสระผมหนึ่งตุก

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 5 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ແກ້ວ” “ขวด” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[ทำด้วยแก้ว]** และ **[ลักษณะสูงกลม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ແກ້ວຢາ” “ขวดยา” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ແກ້ວນ້ຳຫອມ” “ขวดน้ำหอม” “ແກ້ວພິກໄທ” “ขวดพริกไทย” “ແກ້ວເກືອ”“ขวดเกลือ” “ແກ້ວຢາສະຜົວ”“ขวดยาสระผม” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ทำด้วยแก้ว]** และ **[ลักษณะสูงกลม]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย**[ทำด้วยแก้ว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับวัสดุที่นำมาประดิษฐ์และสร้างวัตถุนั้น ส่วนคุณสมบัติทางความหมาย **[ลักษณะสูงกลม]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสูง ตั้งตรง ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้กับคำลักษณนาม “ແກ້ວ” “ขวด” กับคำนาม “ແກ້ວຢາ” “ขวดยา” ต่อมาได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ແກ້ວນ້ຳຫອມ ” “ขวดน้ำหอม” “ແກ້ວພິກໄທ” “ขวดพริกไทย” “ແກ້ວເກືອ” “ขวดเกลือ” “ ແກ້ວຢາສະສະຜົມ” “ขวดยาสระผม” จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ແກ້ວ” “ขวด” ทั้งหมดเป็นภาชนะใช้บรรจุสิ่งของประเภทยารักษาโรค ประเภทเครื่องเครื่องสำอางและประเภทอาหาร

9. คำลักษณนาม “ບັ້ງ” /bàŋ/ “บั้ง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ບັ້ງ” “บั้ง” จำนวน 6 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ບັ້ງ” “บั้ง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน						รวม
		1	2	3	4	5	6	
ບັ້ງ (บั้ง)	ບັ້ງໄຟ (บั้งไฟ)	**38**	1	1				40
	ບັ້ງເຂົ້າໜາມ (บั้งข้าหลาม)	2	**31**	1	2	2	2	40
	ບັ້ງສູບ (บั้งสูบล้อรถ)		3	**27**	3	2	5	40
	ບັ້ງໄມ້ໄຜ່ (บั้งไม้ไผ่)		1	5	**27**	3	4	40
	ບັ້ງໝຸ (บั้งไฟพลุ)		1	4	6	**26**	3	40
	ບັ້ງອອກຊີ (เครื่องทำออกซิเจน)		2	3	2	7	**26**	40

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ขั้ๆไฟ” /bàŋfáj/ “บั้งไฟ” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ขั้ๆเข้ำหาม” /bàŋkʰâwlă:m/ “บั้งข้าวหลาม” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “ขั้ๆสูบ” /bàŋsû:p/ “บั้งสูบล้อรถ” และ คำนาม “ขั้ๆไม้ไผ่” /bàŋmàj pʰāj/ “บั้งไม้ไผ่” และผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 5-6 เท่ากันกับคำนาม “ขั้ๆพุ” /bàŋpʰū/ “บั้งไฟพลุ” และ คำนาม “ขั้ๆออกซิ” /bàŋʔôksí:/ “เครื่องทำออกซิเจน”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ขั้ๆไฟ” “บั้งไฟ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ขั้ๆ” “บั้ง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ขั้ๆเข้ำหาม” “บั้งข้าวหลาม” “ขั้ๆสูบ” “บั้งสูบล้อรถ” “ขั้ๆไม้ไผ่” “บั้งไม้ไผ่” “ขั้ๆพุ” “บั้งไฟพลุ” และ คำนาม “ขั้ๆออกซิ” “เครื่องทำออกซิเจน” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ขั้ๆ” “บั้ง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 6 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ขั้ๆ” “บั้ง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ ยั้ๆ” “บั้ง”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม“ ยั้ๆไฆ” “บั้งไฟ”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์]

[ใช้ในงานพิธีบุญบั้งไฟ]

[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]

[ข้างในกลวง]

[บรรจุดินประสิว]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ยั้ๆเฮ้าฆาม”“บั้งข้าวหลาม”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์]

[ใช้ประกอบอาหาร]

[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]

[ข้างในกลวง]

[บรรจุข้าวหลาม]

<u>คำนาม “ยั้ๆสูบ” “บั้งสูบล้อรถ”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์]

[เป็นอุปกรณ์ซ่อมรถ]

[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]

[ข้างในกลวง]

[บรรจุลม]

<u>คำนาม “ยั้ๆไม้ไผ่” “บั้งไม้ไผ่”</u>

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]

[ข้างในกลวง]

[ใช้บรรจุสิ่งของต่างๆ]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ขั้ง” “บั้ง” (ต่อ)

คำนาม“ขั้งพุ” “บั้งไฟพลุ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐขึ้น]

[ใช้จุดในงานพิธีต่างๆ]

[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]

[ข้างในกลวง]

[บรรจุดินประสิว]

คำนาม “ขั้งออกซิ” “เครื่องทำออกซิเจน”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[อุปกรณ์การแพทย์]

[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]

[ข้างในกลวง]

[บรรจุออกซิเจน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 6 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ยั้ງ” “บั้ง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]** และ **[ข้างในกลวง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ยั้ງไฟ” “บั้งไฟ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ยั้ງเຂ້ າໜ ່ ານ” “บั้งข้าวหลาม” “ยั้ງสูบ” “บั้งสูบล้อรถ” “ยั้ງไม้ไผ่” “บั้งไม้ไผ่” “ยั้ງพุ” “บั้งไฟพลุ” “ยั้ງออกซิ” “เครื่องทำออกซิเจน” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]** และ **[ข้างในกลวง]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะเป็นบ้องยาว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ส่วนคุณสมบัติทางความหมาย **[ข้างในกลวง]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ เช่น คำนาม “ยั้ງไฟ” “บั้งไฟ” ที่เป็นคำนามต้นแบบ ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้กับคำลักษณนาม “ยั้ງ” “บั้ง” กับคำนาม “ยั้ງไฟ” “บั้งไฟ” และต่อมาได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามที่เป็นบ้องยาวเหมือนกันกับคำนามต้นแบบ

10. คำลักษณนาม “ຄັນ” /kʰáːn/ “คัน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 19

ตาราง 19 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
ຄັນ(คัน)	ລົດ (รถยนต์)	**37**	1		2	40
	ລົດຖີບ (รถจักรยาน)	1	**30**	3	6	40
	ລົດຈັກ (รถจักรยานยนต์)		8	**30**	2	40
	ຄັນธ่ม (ร่ม)	2	1	7	**30**	40

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ລົດ” /lōt/ “รถยนต์” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 2-4 เท่ากันกับคำนาม “ລົດຖີບ” /lōt tʰīːp/ “รถจักรยาน” คำนาม “ລົດจักร” /lōt tɕák/ “รถจักรยานยนต์” และคำนาม “ຄັนธ่ม” /kʰán hōm/ “ร่ม”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ລົດ” “รถยนต์” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ລົດຖີບ” “รถจักรยาน” คำนาม “ລົດຈັກ” “รถจักรยานยนต์” และคำนาม “ຄັນຮົ່ມ” “ร่ม” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ถับ” “คัน”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “รถยนต์”</u>

[ยานพาหนะ]

[มีที่จับ]

[มีเครื่องยนต์]

[มีประตู]

[มีที่นั่ง]

[มีสี่ล้อ]

<u>คำนามไม่เป็นต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ลิดถิย” “รถจักรยาน”</u>

[ยานพาหนะ]

[มีที่จับ]

[มีที่นั่ง]

[มีสองล้อ]

<u>คำนาม “ ลิดจัย” รถจักรยานยนต์</u>

[ยานพาหนะ]

[มีที่จับ]

[มีเครื่องยนต์]

[มีที่นั่ง]

[มีสองล้อ]

<u>คำนาม “ถัมธิ่ม” “ร่ม”</u>

[ของใช้บังแดดฝน]

[มีที่จับ]

[มีที่บังแดดฝน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพคือ **[มีที่จับ]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ລົດ” “รถยนต์” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ລົດຖີບ” “รถจักรยาน” “ລົດຈັກ” “รถจักรยานยนต์” และ “ຄັນຮົ่ม” “ร่ม” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีที่จับ]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຄັນ” “คัน” กับคำนาม “ລົດ” “รถยนต์” จากคำนามต่างๆ ที่มีอยู่ร่วมกันนั้นเป็นคำนามประเภทยานพาหนะด้วยกัน ได้แก่ “ລົດຖີບ” “รถจักรยาน” “ລົດຈັກ” “รถจักรยานยนต์” และประเภทของใช้ ได้แก่ “ຄັນຮົ่ม” “ร่ม”

11. คำลักษณนาม “ດວງ” /dŭa:ŋ/ “ดวง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ดวง” จำนวน 8 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ดวง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน								รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ดวง	ดาว (ดวงดาว)	**39**							1	40
	เดือน(พระจันทร์)		**35**					1	4	40
	ตาเว้น(พระอาทิตย์)		1	**34**	2				3	40
	ตา (ตา)			2	**31**	1	1	2	3	40
	ดวงใจ (ดวงใจ)			2	1	**31**	6	4	1	40
	เข้ม (เข็ม)	1	1	2	3	1	**28**	2	2	40
	มีด(มีด)		1		3	5	4	**24**	3	40
	สะแตม (สแตมป์)		2			2	6	7	**23**	40

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ดาว” /da:w/ “ดวงดาว” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 3 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “เดือน” /dɯa:n/ “ดวงเดือน” ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ตาเว้น” /ta:wán/ “พระอาทิตย์” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 4-5 เท่ากันกับคำนาม “ตา”

/ta:/ “ตา” และ คำนาม “ดวงใจ” /dŭa:ŋtɕaj/ “ดวงใจ” นอกจากนี้มีผู้บอกภาษาจำนวน 28 คนให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “เข้ม” /kʰĕm/ “เข็ม” ผู้บอกภาษาจำนวน 24 คนให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “มีด” /mì:t/ “มีด” และระดับคะแนนสุดท้ายมีผับอกภาษาจำนวน 23 คนให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “สะแตม” /sátɛ:m/ “สแตมป์”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ดาว” “ดวงดาว” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ดวง” “ดวง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “เดือน” “ดวงเดือน” “พระอาทิตย์” “ตา” “ดวงใจ” “ดวงใจ” “เข้ม” “เข็ม” “มีด” “มีด” “สะแตม” “สแตมป์” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ดวง” “ดวง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ดาว” “ดวงดาว” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ดวงๆ” “ดวง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“ดาว” “ดวงดาว”
[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]
[อยู่บนท้องฟ้า]
[มีลักษณะกลม]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม“เดือน” “ดวงเดือน”
[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]
[อยู่บนท้องฟ้า]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม“อาทิตย์” “พระอาทิตย์”
[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]
[อยู่บนท้องฟ้า]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม“ตา” “ตา”
[อวัยวะของร่างกาย]
[อยู่บนสุดของร่างกาย]
[ใช้ในการมอง]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ใจ” “ดวงใจ”
[อวัยวะของร่างกาย]
[อยู่บริเวณอก]
[สูบฉีดเลือดไปเลี้ยงร่างกาย]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “เข็ม” “เข็ม”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เป็นเครื่องมือตัดเย็บ]
[ใช้เย็บผ้า]
[มีส่วนท้ายสุดเป็นรูกลม]

คำนาม“มีด” “มีด”
[สิ่งมนุษย์ประดิษฐ]
[เป็นของใช้ในครัวเรือน]
[ใช้หั่น ฟัน จัก เหลา]
[มีส่วนท้ายสุดของด้ามจับกลม]

คำนาม“สแตมป์” “สแตมป์”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใช้ติดซองจดหมาย]
[ใช้เป็นค่าธรรมเนียมในการส่งจดหมาย]
[มีรอยปรุเป็นวงกลม]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 8 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ดอๆ” “ดวง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะกลม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ดาอ” “ดวงดาว” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “เดือน” “ดวงเดือน” “ตาเอับ” “พระอาทิตย์” “ตา” “ตา” “ดอๆใจ” “ดวงใจ” “เฮ็ม” “เข็ม” “มีด” “มีด” “สะแต็ม” “สแตมป์” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะกลม]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลม จากคำนามต้นแบบแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนามจากประสบการที่พบเห็นเป็นประจำกับวัตถุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมีลักษณะกลมอยู่บนท้องฟ้าได้แก่ “ดาอ” “ดวงดาว” ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ดอๆ” “ดวง” กับคำนาม “ดาอ” “ดวงดาว” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามที่มีลักษณะกลม ได้แก่ “เดือน” “ดวงเดือน” “ตาเอับ” “พระอาทิตย์” นอกจากนี้ยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทอวัยวะของร่างกายที่มีลักษณะกลม ได้แก่ คำนาม “ตา” “ตา” และ “ดอๆใจ” “ดวงใจ” และคำนามประเภทของใช้ ได้แก่ คำนาม “เฮ็ม” “เข็ม” “มีด” “มีด” ซึ่งคำนามทั้งสองคำนี้มีคุณสมบัติร่วมกันกับคำนามต้นแบบ คือ มีส่วนท้ายสุดที่มีลักษณะกลม โดยเข็มมีส่วนท้ายที่ใช้สนเข็มมีลักษณะกลม และมีดมีลักษณะกลมที่ส่วนท้ายของด้ามจับ นอกจากนี้คำลักษณนาม “ดอๆ” “ดวง” ยังใช้กับคำนาม “สะแต็ม” “สแตมป์” ซึ่งคุณสมบัติที่เชื่อมโยงกันกับคำนามต้นแบบ คือ มีรอยปรุที่มีลักษณะกลมอยู่รอบ

12. คำลักษณนาม “โต” /to:/ “ตัว”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “โต” “ตัว” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 21

ตาราง 21 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “โต” “ตัว”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
โต (ตัว)	สัด (สัตว์)	**39**		1	40
	เสื้อๆมุ่งๆ (เสื้อผ้า)	3	**36**	1	40
	ตุหาะตา (ตุ๊กตา)	2	3	**35**	40

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ສັ” /sát/ “สัตว์” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “เสื้อๆมุ่งๆ” /kʰɯaːŋnɯŋ/ “เสื้อผ้า” และระดับคะแนนสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ตุกกะตาๆ” /tuːk ká taː/ “ตุ๊กตา”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ສັ” “สัตว์” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ໂ” “ตัว” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “เสื้อๆมุ่งๆ” “เสื้อผ้า” “ตุกกะตาๆ” “ตุ๊กตา” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ໂ” “ตัว”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ໂ” “ตัว” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ໂ” “ตัว”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ສັ” “สัตว์”</u>

[สิ่งที่มีชีวิต]

[มีลำตัว]

[มีแขน]

[มีขา]

<u>คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “เสื้อๆมุ่งๆ” “เสื้อผ้า”</u>	<u>คำนาม“ตุกกะตาๆ” “ตุ๊กตา”</u>
[สิ่งของประเภทเสื้อผ้า]	[ของเล่น]
[มีลำตัว]	**[มีลำตัว]**
[มีแขน]	**[มีแขน]**
[มีขา]	**[มีขา]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ໂ” “ตัว” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลำตัว] [มีแขน]** และ **[มีขา]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลำตัว] [มีแขน]** และ**[มีขา]**ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ metonymic model ที่เกิดการใช้ส่วนหนึ่งเพื่ออ้างถึงทั้งหมด

(part for whole) จากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ᦎᦷ” “ตัว” กับคำนามต้นแบบ ได้แก่ “ᦈᦳ” “สัตว์” ที่มีคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลำตัว] [มีแขน]** และ**[มีขา]** มาใช้ในความหมายที่อ้างถึงสิ่งนั้นทั้งหมด กล่าวคือ ผู้พูดภาษาลาวได้นำเอาลำตัว แขน และขา ของสัตว์มาอ้างถึงลำตัว แขน และขาของเสื้อผ้า และตุ๊กตาทั้งหมด ซึ่งทั้ง “เสื้อๆบุ่งๆ” “เสื้อผ้า” และ“ᦑᦸᦎᦱᦎᦁ” “ตุ๊กตา” ต่างก็มีลำตัว แขน และขาร่วมกับสัตว์ นั่นเอง

13. คำลักษณนาม “ᦜᦲᧁ” /lám/ “ลำ”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦜᦲᧁ” “ลำ” จำนวน 5 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 22

ตาราง 22 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦜᦲᧁ” “ลำ”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน					รวม
		1	2	3	4	5	
ᦜᦲᧁ (ลำ)	ᦓᦲᦋ (เรือ)	**40**					40
	ᦋᦵᦙ (เครื่องบิน)		**38**	1		1	40
	ᦣᦱᦺᦉᦷ (ไม้ไผ่)		1	**36**	1	2	40
	ᦈᦲᦋᦋ (อ้อย)			3	**36**	1	40
	ᦜᦲᧁᦑᦱᦙ (ลำตาล)		1		3	**36**	40

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม“ᦓᦲᦋ” /hɯ́a:/ “เรือ” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ᦋᦵᦙ”/ɲón/ “เครื่องบิน” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 3-5 เท่ากันกับคำนาม “ᦜᦲᧁᦣᦱᦺᦉᦷ” /lám màj pʰāj/ “ไม้ไผ่” คำนาม “ᦈᦲᦋᦋ” /ʔɔ̀:j/ “อ้อย” และคำนาม “ᦜᦲᧁᦑᦱᦙ” /lámta:n/ “ลำตาล”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦓᦲᦋ” “เรือ”เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦜᦲᧁ” “ลำ” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦋᦵᦙ” “เครื่องบิน” คำนาม “ᦜᦲᧁᦣᦱᦺᦉᦷ” “ไม้ไผ่” คำนาม “ᦈᦲᦋᦋ” “อ้อย” และคำนาม “ᦜᦲᧁᦑᦱᦙ” “ลำต้นตาล” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦜᦲᧁ” “ลำ”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦜᦲᧁ” “ลำ” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ลำ” “ลำ”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “เรือ” “เรือ”</u>

[ยานพาหนะทางน้ำ]

[ใช้ในการเดินทาง]

[มีลักษณะยาว]

[มีที่นั่ง]

<u>คำนามไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ ยิบ” “เครื่องบิน”</u>

[ยานพาหนะทางอากาศ]

[ใช้ในการเดินทาง]

[มีลักษณะยาว]

[มีที่นั่ง]

<u>คำนาม “ลำไม้ไผ่” “ไม้ไผ่”</u>

[ไม่พุ่มขึ้นเป็นกอ]

[ลำต้นเป็นปล้องกลวง]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม “อ้อย” “อ้อย”</u>

[พืชล้มลุกขึ้นเป็นกอ]

[ลำต้นเป็นปล้องตัน]

[มีลักษณะยาว]

<u>คำนาม “ลำตาล” “ลำต้นตาล”</u>

[พืชประเภทปาล์ม]

[มีใบใหญ่]

[มีลักษณะยาว]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 5 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ลำ” “ลำ” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ลำ” “ลำ” กับคำนาม “เฮือ” “เรือ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบ และต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ที่มีลักษณะยาว ได้แก่ คำนาม “ยิบ” “เครื่องบิน” ซึ่งเป็นคำนามประเภทยานพาหนะเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบและยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทพืชที่มีลักษณะยาว เช่น “ลำไม้ไผ่” “ไม้ไผ่” “อ้อย” “อ้อย” “ลำตาบ” “ลำต้นตาล” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายรวมกัน

14. คำลักษณนาม “ຫົວ” /hŭa:/ “หัว”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว” จำนวน 17 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 23

ตาราง 23 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦷᦲᧉ” “หัว”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน																	รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
ᦷᦲᧉ (หัว)	ᦈᦳᦠᦱᦟᦷᦺ (กะหล่ำปลี)	**40**																	40
	ᦵᦡᧃᦲ (เผือก)		**38**	2															40
	ᦙᦱᧁᦻᧁ (มันสำปะหลัง)		1	**38**		1													40
	ᦙᦱᧁᦟᦱᧉ (มันเทศ)				**38**	1	1												40
	ᦙᦱᧁᦵᦢᧃ (มันแกว)					**38**		1		1									40
	ᦷᦲᦲᦱᧃᦺ (หัวกลอย)						**38**							2					40
	ᦣᦵᦣᦱᦣᦻᦀ (แครอท)							**35**	1		1		1	2					40
	ᦷᦲᦲᦱᦟᦱᦣᦻᦀ (หัวไชเท้า)								**35**			2				1	1	1	40
	ᦷᦲᦲᦱᦙᦱᦷᦺᦷᦲ (หอมแดง)				1	1		2		**33**	1	1					1		40
	ᦷᦲᦲᦱᦈᦳᦠᦱᦟᦷᦺᦙ (หัวกระเทียม)		1				1	1	2	2	**33**								40
	ᦷᦲᦲᦱᦴᦴᧃ (หัวขิง)											**33**	1	1	1	1	1	2	40
	ᦷᦲᦲᦱᦴᦱ (หัวข่า)								1	1			**33**			3		2	40
	ᦷᦲᦲᦱᦷᦺᦣᦱᦺ (ตะไคร้)										2			**33**		1	2	2	40
	ᦷᦲᦲᦱ (ศีรษะ)				1			1		1	1	2	1		**30**			3	40
	ᦷᦲᦲᦱᦙᦱᦷᦺᦙ (หนังสือ)								1	1	1	1	1		3	**27**	2	3	40
	ᦷᦲᦲᦱᦷᦺᦙᦱᦷᦺᦙ (ขนมจีน)													2	4	7	**27**		40
	ᦷᦲᦲᦱᦷᦺᦷᦲᦷᦺᦷᦲᦱᦷᦺᦷᦲᦱᦷᦺᦷᦲᦱ

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ກะຫລ່ຳປີ” /kálámpi:/ “กะหล่ำปลี” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2-6 เท่ากันกับคำนาม “ເຜືອກ” /pʰɯ̂a:k / “เผือก” คำนาม “ມັນຕົ້ນ” /mantòn/ “มันสำปะหลัง” คำนาม “ມັນດ້ຳໆ” /mondā:ŋ/ “มันเทศ” คำนาม “ມັນເພົ້ຳ” /man pʰă:w / “มันแกว” และคำนาม “ຫົວກອຍ” /hŭa:kɔ:j/ “หัวกลอย” นอกจากนี้ผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 7-8 เท่ากันกับคำนาม “ແຄລອດ” /kʰɛ̄:lōt/ “แครอท” และคำนาม “ຫົວກາລົດ” /hŭa:kalōt / “หัวไชเท้า” ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 9-13 เท่ากันกับคำนาม “ຫົວຜັກບົ້ວ” /hŭa:pʰákbū:/ “หอมแดง” คำนาม “ຫົວກະທຽມ” /hŭa:ka:tʰía:m/ “กระเทียม” คำนาม “ຫົວຂີ້ໆ” /hŭa:kʰíŋ/ “หัวขิง” คำนาม “ຫົວຂ່ຳ” /hŭa:kʰā:/ “หัวข่า” และคำนาม “ຫົວສີໄຄ” /hŭa:sĭ:kʰá:/ “ตระไคร้” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 14 กับคำนาม “ຫົວ” /hŭa:/ “ศีรษะ” และผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 14-17 กับคำนาม “ປຶ້ມ” /pùm/ “หนังสือ” คำนาม “ເຂົ້ຳປຸ້ນ” /kʰâwpùn/ “ขนมจีน” และคำนาม “ຫົວບົວອາບນ້ຳ” /hŭa:bū:ʔâ:pnàm/ “ฝักบัว”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ກะຫລ່ຳປີ” “กะหล่ำปลี” เป็นนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว”เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ເຜືອກ” “เผือก” “ມັນຕົ້ນ” “มันสำปะหลัง” “ມັນດ້ຳໆ” “มันเทศ” “ມັນເພົ້ຳ” “มันแกว” “ຫົວກອຍ” “หัวกลอย” “ແຄລອດ” “แครอท” “ຫົວກາລົດ” “หัวไชเท้า” “ຫົວຜັກບົ້ວ” “หอมแดง” “ຫົວກະທຽມ” “กระเทียม” “ຫົວຂີ້ໆ” “หัวขิง” “ຫົວຂ່ຳ” “หัวข่า” “ຫົວສີໄຄ” “ตระไคร้” “ຫົວ” “ศีรษะ” “ ປຶ້ມ” “หนังสือ” “ เຂົ້ຳປຸ້ນ” “ขนมจีน” และ “ຫົວບົວອາບນ້ຳ” “ฝักบัว” ไม่เป็นนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 17 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฆ๊อ” “หัว”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ มะขลำ่ป๊ี” “กะหลำ่ปลี”

[พืชล้มลุก]

[เป็นอาหาร]

[มีลักษณะกลม]

[มีใบซ้อนกัน]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “เผ๊ือฆ” “เผือก”

[พืชล้มลุก]

[เป็นอาหาร]

[มีใบใหญ่]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “มันติ๊บ” “มันสำปะหลัง”

[พืชไม้พุ่ม]

[เป็นอาหาร]

[มีรูปทรงยาว]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “มันด้าๆ” “มันเทศ”

[พืชไม้เลื้อย]

[เป็นอาหาร]

[มีรูปทรงยาว]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “มันเผ๊า” “มันแกว”

[พืชวงศ์ถั่ว]

[เป็นอาหาร]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ฆ๊อฆอย” “หัวกลอย”

[พืชไม้เถา]

[เป็นอาหาร]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “แคลอด” “แครอท”

[พืชล้มลุก]

[เป็นอาหาร]

[มีรูปทรงยาว]

[มีลักษณะกลม]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฮิอ” “หัว” (ต่อ)

คำนาม “ฮิอภาฉิด” “หัวไชเท้า”
[พืชจำพวกผักมีหัวใต้ดิน]
[เป็นอาหาร]
[มีรูปทรงยาว]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ฮิอฮิๆ”“หัวขิง”
[พืชล้มลุกมีเหง้าใต้ดิน]
[เป็นอาหาร]
[มีรูปทรงยาว]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ฮิอ” “ศีรษะ”
[อวัยวะของร่างกาย]
[อยู่บนสุดของร่างกาย]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ฮิอบ๊ออาบน้ำ” “ฝักบัว”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เป็นอุปกรณ์ใช้สำหรับอาบน้ำ]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ฮิอผักบ๊อ” “หอมแดง”
[พืชไม้ล้มลุกมีหัวใต้ดิน]
[เป็นอาหาร]
[มีลักษณะกลม]
[มีกลีบซ้อนกัน]

คำนาม “ฮิอฮ่า” “หัวข่า”
[พืชล้มลุกมีเหง้าและปล้องใต้ดิน]
[เป็นอาหาร]
[มีรูปทรงยาว]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ปั๊ม” “หนังสือ”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เป็นอุปกรณ์การเรียน]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีกระดาษซ้อนกัน]

คำนาม “ ฮิอกะทูม” “กระเทียม”
[พืชสมุนไพรมีหัวใต้ดิน]
[เป็นอาหาร]
[มีลักษณะกลม]
[มีกลีบซ้อนกัน]

คำนาม “ฮิอสิไถ” “ตระไคร้”
[มีใบเรียวยาว]
[เป็นอาหาร]
[มีรูปทรงยาว]
[มีเปลือกซ้อนกัน]

คำนาม “เฮ้าปุ้ม” “ขนมจีน”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[เป็นอาหาร]
[มีลักษณะม้วนกลม]
[มีเส้นซ้อนกัน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 17 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะกลม] [มีใบซ้อนกัน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะกลม] [มีใบซ้อนกัน]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง 2 แบบ คือ image-schematic model และ propositional model ซึ่งผู้พูดภาษาลาวนำแบบจำลอง image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลมได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวจากการใช้คำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว” ที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีรูปทรงกลม ได้แก่ คำนาม “ກະຫລ່ຳປີ” “กะหล่ำปลี” ที่เป็นคำนามต้นแบบ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຫົວ” “หัว” กับคำนาม “ກະຫລ່ຳປີ” “กะหล่ำปลี” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ที่มีคุณสมบัติร่วมกับคำนามต้นแบบ เช่น คำนามประเภทพืชที่มีหัวใช้ดิน ได้แก่ “ເຜືອກ” “เผือก” “ມັນຕົ້ນ” “มันสำปะหลัง” “ມັນດ້ຽງ” “มันเทศ” “ມັນເພົ້າ” “มันแกว” “ຫົວກອຍ” “หัวกลอย” “ແຄລອດ” “แครอท” “ຫົວກ້າລົດ” “หัวไชเท้า” “ຫົວຜັກບົ້ວ” “หอมแดง” “ຫົວກະທຽມ” “กระเทียม” “ຫົວຂີງ” “หัวขิง” “ຫົວຂ່າ” “หัวข่า” นอกจากนี้ยังขยายไปใช้กับคำนามประเภทอวัยวะของร่างกายมนุษย์ ได้แก่ “ຫົວ” “ศีรษะ” รวมทั้งขยายไปใช้กับคำนามประเภทอาหาร ได้แก่ “ເຂົ້າປຸ້ນ” “ขนมจีน” และขยายไปใช้จนกระทั่งถึงคำนามประเภทเครื่องสุขภัณฑ์ ได้แก่ “ຫົວບ໊ວອາບນ້ຳ” “ฝักบัว” อีกด้วย คำนามที่กล่าวมานี้ล้วนแต่มีคุณสมบัติร่วมกันกับคำนามต้นแบบ คือ **[มีลักษณะกลม]** ในขณะเดียวกันคุณสมบัติทางความหมาย **[มีใบซ้อนกัน]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของวัตถุ จากแบบจำลองนี้สะท้อนให้เห็นว่าระบบคำลักษณนามในภาษาลาวจัดคำนาม “ກະຫລ່ຳປີ” “กะหล่ำปลี” “ຫົວຜັກບົ້ວ” “หอมแดง” “ຫົວກະທຽມ” “กระเทียม” “ຫົວສີໄຄ” “ตระไคร้” “ ปื้ม” “หนังสือ” และ “ເຂົ້າປຸ້ນ” “ขนมจีน” เข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยมีคุณสมบัติทางความหมายที่เชื่อมโยงกัน คือ **[มีใบซ้อนกัน]** ในขณะเดียวกันจากการวิเคราะห์ไม่ได้หมายความว่าทั้งหมด คือ **[มีใบซ้อนกัน]** แต่ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นอีกว่าคำนามต่างๆ ดังกล่าวยังมีลักษณะทับซ้อนกันอีกด้วย เช่น ลักษณะที่มีใบทับซ้อนกัน ได้แก่ “ກະຫລ່ຳປີ” “กะหล่ำปลี” ส่วนคุณสมบัติที่มีกลีบ และกาบทับซ้อนกัน ได้แก่ “ຫົວຜັກບົ້ວ” “หอมแดง” “ຫົວກະທຽມ” “กระเทียม” “ຫົວສີໄຄ” “ตระไคร้” และคุณสมบัติที่มีเส้นทับซ้อนกัน ได้แก่ “ເຂົ້າປຸ້ນ” “ขนมจีน” ซึ่งทั้งสองคุณสมบัตินี้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณาม “ຫົວ” “หัว” กับคำนามที่มีคุณสมบัติที่มีลักษณะทับซ้อนกัน นั่นเอง

15. คำลักษณนาม “ໜ່ວຍ” /nua:j/ “หน่วย”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ໜ່ວຍ” “หน่วย” จำนวน 20 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 24

ตาราง 24 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ขฺ่อย” “หน่วย”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน																				รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
ขฺ่อย (หน่วย)	ถุ (ถังน้ำ)	**40**																				40
	ไฮ่ (ไข่)		**38**	1	1																	40
	ตา (ตา)		1	**38**			1															40
	ฆามยาบ (ลูกบอล)				**38**						1	1										40
	โต๊ะ (โต๊ะ)					**37**		1			1		1									40
	ตั่ง (เก้าอี้)					1	**37**		1	1												40
	ตู้ (ตู้)							**37**				1		1		1						40
	ตู้เย็น (ตู้เย็น)								**37**										1	1	1	40
	พัดลิม (พัดลม)					1		1		**37**										1		40
	โทละซับ (โทรศัพท์)		1						1		**37**							1				40
	ทำละทัด (โทรทัศน์)											**37**				1		1			1	40
	กะเป๋า (กระเป๋า)				1		1				1		**34**	2							1	40
	ฆามาฆๆ (ส้ม)											1	1	**33**					1	2	2	40
	ฆามาโม (แตงโม)														**33**	2	2	1	2			40
	ฆามาข้าอ (มะพร้าว)												2	4	1	**33**						40
	ฆามาโย่ม (แอปเปิ้ล)			1											6		**33**					40
	ฆามายิม (มะยม)							1								1	1	**33**	1		2	40
	ฆามาฆย่ม (น้อยหน่า)					1	1		1							1	1	2	**33**			40
	ฆามาม่อๆ (มะม่วง)												1			1		2	2	**33**	1	40
	ฆู (ภูเขา)									2			1				2			3	**32**	40

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ຄຸ” /kʰū/ “ถังน้ำ” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2-4 เท่ากันกับคำนาม “ໄຂ่” /kʰāj/ “ไข่” “ຕາ” /ta:/ “ตา” และ “ໝາກບານ” /mâ:kba:n/ “ลูกบอล” ผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 5-11 เท่ากันกับคำนาม “ໂຕະ” /tó:/ “โต๊ะ” “ຕັ່ງອີ້” /tāŋʔì:/ “เก้าอี้” “ຕູ້” /tù:/ “ตู้” “ຕູ້ເຢັນ”/tù:jɛn/ “ตู้เย็น” “ພັດລົມ” /pʰātlóm/ “พัดลม” “ໂທລະຊັບ” /tʰó:lāsàp/ “โทรศัพท์” “ທໍລະທັດ” /tʰɔ́lātʰāt/ “โทรทัศน์” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 12 กับคำนาม “ກະເປົ໋າ” /kápaw/ “กระเป๋า” นอกจากนี้ยังมีผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 13-19 เท่ากันกับคำนาม “ໝາກກ້ຽງ” /mâ:k kìa:ŋ/ “ส้ม” “ໝາກໂມ” /mâ:k mō/ “แตงโม” “ໝາກພ້າວ” /mâ:k pʰă:w/ “มะพร้าว” “ໝາກໂປມ” /mâ:k pō:m/ “แอปเปิ้ล” “ໝາກຍົມ” /mâ:k ɲóm/ “มะยม” “ໝາກຊຽບ” /mâ:kkʰía:p/ “น้อยหน่า” “ໝາກມ່ວງ” /mâ:kmūa:ŋ/ “มะม่วง” และระดับคะแนนสุดท้าย คือ ระดับคะแนน 20 มีผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนาม “ພູ” /pʰū:/ “ภูเขา”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ຄຸ” “ถังน้ำ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ໜ່ວຍ” “หน่วย” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ໄຂ่” /kʰāj/ “ไข่” “ຕາ” /ta:/ “ตา” “ໝາກບານ” /mâ:kba:n/ “ลูกบอล” “ໂຕະ” /tó:/ “โต๊ะ” “ຕັ່ງອີ້” /tāŋʔì:/ “เก้าอี้” “ຕູ້” /tù:/ “ตู้” “ຕູ້ເຢັນ” /tù:jɛn/ “ตู้เย็น” “ພັດລົມ” /pʰātlóm/ “พัดลม” “ໂທລະຊັບ” /tʰó:lāsàp/ “โทรศัพท์” “ທໍລະທັດ” /tʰɔ́lātʰāt/ “โทรทัศน์” “ກະເປົ໋າ” /kápaw/ “กระเป๋า” “ໝາກກ້ຽງ” /mâ:k kìa:ŋ/ “ส้ม” “ໝາກໂມ” /mâ:k mō/ “แตงโม” “ໝາກພ້າວ” /mâ:k pʰă:w/ “มะพร้าว” “ໝາກໂປມ” /mâ:k pō:m/ “แอปเปิ้ล” “ໝາກຍົມ” /mâ:k ɲóm/ “มะยม” “ໝາກຊຽບ” /mâ:kkʰía:p/ “น้อยหน่า” “ໝາກມ່ວງ” /mâ:kmūa:ŋ/ “มะม่วง” และ “ພູ” “ภูเขา” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ໜ່ວຍ” “หน่วย”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 20 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ໜ່ວຍ” “หน่วย” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฆ่อย” “หน่วย”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ถุ” “ถังน้ำ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้บรรจุน้ำ]

[มีลักษณะกลม]

[ข้างในกลวง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ไข่” “ไข่”

[อาหาร]

[มีลักษณะกลม]

[มีไข่แดงอยู่ข้างใน]

คำนาม “ตา” “ตา”

[อวัยวะของร่างกาย]

[มีลักษณะกลม]

[ใช้ในการมอง]

คำนาม “ฆฺาฆบาบ” “ลูกบอล”

[อุปกรณ์กีฬา]

[ใช้เตะ]

[มีลักษณะกลม]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “โต๊ะ” “โต๊ะ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีที่วางสิ่งของ]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ตั่งฮี้” “เก้าอี้”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์]

[เครื่องเรือน]

[สำหรับนั่ง]

[ข้างในกลวง]

คำนาม“ตู้” “ตู้”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์]

[เครื่องเรือน]

[สำหรับใส่เสื้อผ้า]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ตู้เย็บ” “ตู้เย็น”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์]

[เป็นของใช้ไฟฟ้า]

[เก็บถนอมอาหาร]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “พัดลิม” “พัดลม”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ของใช้ไฟฟ้า]

[ให้ความเย็น]

[มีลักษณะกลม]

[ข้างในกลวง]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฆ่อย” “หน่วย” (ต่อ)

คำนาม “โทละซับ” “โทรศัพท์”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เป็นเครื่องมือสื่อสาร]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[ข้างในกลวง]

คำนาม “ทัละทัด” “โทรทัศน์”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ของใช้ไฟฟ้า]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[ส่งสัญญาณภาพเสียง]
[ข้างในกลวง]

คำนาม “กะเป๋า” “กระเป๋า”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใส่ของ]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[ข้างในกลวง]

คำนาม “ขนาดส้ม” “ส้ม”
[ผลไม้]
[รสเปรี้ยวหวาน]
[มีเปลือกสีส้ม]
[ข้างในกลวง]

คำนาม “ขนาดโม” “แตงโม”
[ผลไม้]
[มีรสหวานฉ่ำน้ำ]
[มีเปลือกสีเขียว]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ขนาดฝ้าอ” “มะพร้าว”
[ผลไม้]
[มีเนื้อและน้ำ]
[มีลักษณะกลม]
[ข้างในกลวง]

คำนาม “ขนาดโยม” “แอปเปิ้ล”
[ผลไม้]
[มีเนื้อทรายรสหวาน]
[มีเปลือกสีแดง เขียว เหลือง]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ขนาดยิม”“มะยม”
[ผลไม้]
[มีรสเปรี้ยวฉ่ำน้ำ]
[มีผิวสีเหลือง]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ขนาดฆูย” “น้อยหน่า”
[ผลไม้]
[มีรสหวานเนื้อขาว]
[มีผิวสีเขียวนูนเป็นตา ๆ]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ขนาดม่อง” “มะม่วง”
[ผลไม้]
[มีรสเปรี้ยวหวานเนื้อกรอบ]
[มีเปลือกสีเขียว]
[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ฆู” “ภูเขา”
[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]
[เนินสูงขึ้นเป็นจอมเด่น]
[ขนาดใหญ่]
[ข้างในกลวง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 20 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ข่วย” “หน่วย” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะกลม] [ข้างในกลวง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะกลม] [ข้างในกลวง]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง 2 แบบ คือ image-schematic model และ propositional model ซึ่งผู้พูดภาษาลาวนำแบบจำลอง image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลม ได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวจากการใช้คำลักษณนาม “ข่วย” “หน่วย” ที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีรูปทรงกลม ได้แก่ คำนาม “ຄຸ” “ถังน้ำ” ซึ่งเป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ ในชีวิตประจำวันของคนลาวที่มีมาช้านาน ด้วยเหตุนี้คำนาม “ຄຸ” “ถังน้ำ” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ข่วย” “หน่วย” ต่อมาได้ขยายไปใช้กับคำนามอื่นๆ ที่มีรูปทรงกลมได้แก่คำนาม “ไຂ่” “ไข่” “ตาๆ” “ตา” “ໝາກບານ” “ลูกบอล” “ໝາກສ້ົງ” “ส้ม” “ໝາກໂມ” “แตงโม” “ໝາກພ້ າວ” “มะพร้าว” “ໝາກໂປມ” “แอปเปิ้ล” “ໝາກຍົມ” “มะยม” “ໝາກຊຽບ” “น้อยหน่า” และ “ໝາກມ່ວງ” “มะม่วง ในขณะเดียวกันคุณสมบัติทางความหมาย **[ข้างในกลวง]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของวัตถุ จากแบบจำลองนี้สะท้อนให้เห็นว่าระบบคำลักษณนามในภาษาลาวจัดคำนาม “ໝາກບານ” “ลูกบอล” “โตะ” “โต๊ะ” “ตั่งอี้” “เก้าอี้” “ตู้” “ตู้” “ตู้เย็ม” “ตู้เย็น” “ພັดລົມ” “พัดลม” “โทละซับ” “โทรศัพท์” “ทໍ ละทัด” “โทรทัศน์” “ກะเป๋า” “กระเป๋า” และ “ພູ” /pʰūː/ “ภูเขา” มีคุณสมบัติทางความหมายที่เชื่อมโยงกับคำนามต้นแบบ

16. คำลักษณนาม “ ຮັ ง” /háːŋ/ “รัง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ ຮັ ง” “รัง”จำนวน 2 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 25

ตาราง 25 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ ຮັ ง” “รัง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ดับคะแนน		รวม
		1	2	
ຮັ ง (รัง)	ຮັ งนົ ก (รังนก)	**39**	1	40
	ຮັ งผึ้ ง (รังผึ้ง)	2	**38**	40

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ຮັ໎ງນົກ” /há:ŋnōk/ “รังนก” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ ຮັ໎ງເຜິ້ງ” /há:ŋpʰə̂:ŋ/ “รังผึ้ง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ຮັ໎ງນົກ” “รังนก” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ ຮັ໎ງ” “รัง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ ຮັ໎ງເຜິ້ງ” “รังผึ้ง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ ຮັ໎ງ” “รัง”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 2 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ ຮັ໎ງ” “รัง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ ຮັ໎ງ” “รัง”

คำนามต้นแบบ	**คำนามไม่เป็นต้นแบบ**
คำนาม “ ຮັ໎ງນົກ” “รังนก”	คำนาม “ຮັ໎ງເຜິ້ງ” “รังผึ้ง”
[ที่อยู่อาศัย]	**[ที่อยู่อาศัย]**
[ทำด้วยใบไม้ใบหญ้า]	[ทำขึ้นจากขี้ผึ้ง]
[อยู่บนต้นไม้]	**[อยู่บนต้นไม้]**

จากวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 2 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ ຮັ໎ງ” “รัง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านหน้าที่การใช้งาน คือ **[ที่อยู่อาศัย]** และคุณสมบัติที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ คือ **[อยู่บนต้นไม้]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ຮັ໎ງນົກ” “รังนก” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ ຮັ໎ງເຜິ້ງ” “รังผึ้ง” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ที่อยู่อาศัย] [อยู่บนต้นไม้]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ที่อยู่อาศัย]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุนั้น และคุณสมบัติทางความหมาย **[อยู่บนต้นไม้]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ ຮັ໎ງ” “รัง” กับคำนาม “ຮັ໎ງນົກ” “รังนก” และขยายไปใช้กับคำนาม “ ຮັ໎ງເຜິ້ງ” “รังผึ้ง”

17. คำลักษณนาม “ດອກ” /dɔ̂:k/ “ดอก”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ດອກ” “ดอก” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 26

ตาราง 26 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ດອກ” “ดอก”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
ดอก (ดอก)	ดอกจำปา (ดอกลีลาวดี)	**38**			2	40
	ดอกป๋กไก่ (ลูกขนไก่)	2	**33**	2	3	40
	ดอกไฟ (หลอดไฟสั้น)		4	**30**	6	40
	ตะปู (ตะปู)		3	8	**29**	40

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ดอกจำปา” /dɔ̀:ktɕampa:/ “ดอกลีลาวดี” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ดอกป๋กไก่” /dɔ̂:kpî:kkāj/ “ลูกขนไก่” มีผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ดอกไฟ” /dɔ̂:kfáj/ “หลอดไฟสั้น” และลำดับสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 29 คนให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ตะปู” /ta:pu:/ “ตะปู”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ดอกจำปา” “ดอกลีลาวดี” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ดอก” “ดอก” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ดอกป๋กไก่” “ลูกขนไก่” “ดอกไฟ” “หลอดไฟสั้น” “ตะปู” “ตะปู” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ดอก” “ดอก”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ดอก” “ดอก” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ดอก” “ดอก”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“ดอกจำปา” “ดอกลีลาวดี”

[พืชประเภทดอกไม้]

[มีกลีบซ้อนกัน]

[มีลักษณะกลม]

[ส่วนท้ายกลม][1]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม“ดอกปีกไก่” “ลูกขนไก่”	คำนาม “ดอกไฟ” “หลอดไฟสั้น”[2]	คำนาม“ตะปู” “ตะปู”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]	[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]	[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[อุปกรณ์กีฬา]	[เครื่องใช้ไฟฟ้า]	[อุปกรณ์ก่อสร้าง]
[ขนไก่ซ้อนกัน]	**[มีลักษณะกลม]**	[มีลักษณะยาว]
[มีลักษณะกลม]	**[ส่วนท้ายกลม]**	**[มีส่วนท้ายกลม]**
[ส่วนท้ายกลม]		

[1] มโนทัศน์ของคนลาวนั้นมองส่วนท้ายของดอกไม้ คือ ส่วนที่ติดอยู่กับก้าน ส่วนด้านปลายของกลีบดอกไม้นั้นคนลาวมองเป็นส่วนด้านหน้า ในขณะเดียวกันลูกขนไก่และหลอดไฟขนาดสั้น คนลาวก็มองส่วนท้ายและส่วนด้านหน้าในลักษณะเดียวกันกับดอกไม้ ส่วนตะปูคนลาวมองบริเวณกลมๆ ที่ใช้ค้อนตอกเป็นส่วนท้าย ส่วนด้านแหลมนั้นคนลาวมองเป็นส่วนส่วนด้านหน้า

[2] คำว่า “ดอกไฟ” “ดอกไฟ” ในภาษาลาวหมายถึงหลอดไฟสั้นในภาษาไทย

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ดอฆ” “ดอก” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะกลม] [ส่วนท้ายกลม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะกลม] [ส่วนท้ายกลม]** ที่มีร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลม ได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวจากการใช้คำลักษณนาม “ดอฆ” “ดอก” กับคำนาม “ดอฆจำปา” “ดอกลีลาวดี” ที่เป็นคำนามต้นแบบ ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ที่มีลักษณะเล็กกลม ได้แก่ “ดอฆปีกไก่” “ลูกขนไก่” “ดอฆไฟ” “หลอดไฟสั้น” เข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ส่วนคำนาม “ตะปู” “ตะปู” ถึงแม้จะไม่มีลักษณะกลมเหมือนคำนามต้นแบบแต่คำนาม “ตะปู” “ตะปู” ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกับคำนามต้นแบบ คือ **[ส่วนท้ายกลม]** ดังนั้น ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ดอฆ” “ดอก” กับคำนามดังกล่าว

18. คำลักษณนาม “เส้ม” /sên/ “เส้น”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “เส้ม” “เส้น” จำนวน 13 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 27

ตาราง 27 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “เสั้บ” “เส้น”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน													รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
เสั้บ (เส้น)	เสั้บໝี่ (เส้นหมี่)	**40**													40
	เสั้บเฝ๋ (เส้นก๋วยเตี๋ยว)		**38**	2											40
	เสั้บเฮ๊าปฺๆ (เส้นก๋วยจับญวน)			**37**		1					1			1	40
	เสั้บเฮ๊าฮอย (เส้นข้าวซอย)		1	1	**37**		1								40
	เสั้บเฮ๊าปุ้บ (เส้นขนมจีน)					**35**		1		1	1	1	1		40
	เสั้บไฒ (เส้นไหม)						**34**	2					2	2	40
	เสั้บฝ้าย (เส้นฝ้าย)						1	**33**	1	1	1		1	2	40
	เสั้บด้าย (เส้นด้าย)							2	**32**			2	2	2	40
	เสั้บเฮือๆ(เส้นเชือก)				1				2	**31**	1		2	3	40
	เสั้บลอด (เส้นลวด)		1		1	2		2	1	3	**30**				40
	เสั้บสายคໍ (สร้อยคอ)				1	1	2			2		**28**	3	3	40
	เสั้บผึม (เส้นผม)					1	1		1	1	6	3	**27**		40
	เสั้บเลือด (เส้นเลือด)						1		1	1	2	6	2	**27**	40

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “เส้ันหมี่” /sênmì:/ “เส้นหมี่” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “เส้ันเฝ้” /sênfə:/ “เส้นก๋วยเตี๋ยว” มีผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “เส้ันเฮ้ำปฺรา” /sênk^{h} âwpîa:k/ “เส้นก๋วยจับญวน” และคำนาม “เส้ันเฮ้ำฃอย” /sênk^{h} âwsɔ̂j/ “เส้นข้าวซอย” ผู้บอกภาษาจำนวน 35 คนให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “เส้ันเฮ้ำปุ้น”/sênk^{h} âwpùn/ “เส้นขนมจีน” ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คนให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “เส้ันไฒ” /sênmăj/ “เส้นไหม” ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คนให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “เส้ันฝ้าย” /sênfá:j/ “เส้นฝ้าย” ผู้บอกภาษาจำนวน 32 คนให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “เส้ันด้าย” /sêndá:j/ “เส้นด้าย” ผู้บอกภาษาจำนวน 31 คนให้ระดับคะแนน 9 กับคำนาม “เส้ันเฮือกา” /sênsŭa:k/ “เส้นเชือก” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คนให้ระดับคะแนน 10 กับคำนาม “เส้ันลอด” /sênlùa:t/ “เส้นลวด” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คนให้ระดับคะแนน 11 กับคำนาม “เส้ันสายคอ” /sênsă:jk^{h}ɔ́:/ “สร้อยคอ” และผู้บอกภาษาจำนวน 27 คนให้ระดับคะแนน 12-13 เท่ากันกับคำนาม “เส้ันผิม” /sênpŏm/ “เส้นผม” และคำนาม “เส้ันเลือด” /sênlŭa:t/ “เส้นเลือด”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “เส้ันหมี่” “เส้นหมี่” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “เส้ัน” “เส้น” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “เส้ันเฝ้” “เส้นก๋วยเตี๋ยว” “เส้ันเฮ้ำปฺรา” “เส้นก๋วยจับญวน” “เส้ันเฮ้ำฃอย” “เส้นข้าวซอย” “เส้ันเฮ้ำปุ้น” “เส้นขนมจีน” “เส้ันไฒ” “เส้นไหม”“เส้ันฝ้าย” “เส้นฝ้าย” “เส้ันด้าย” “เส้นด้าย” “เส้ันเฮือกา” “เส้นเชือก” “เส้ันลอด” “เส้นลวด” “เส้ันสายคอ” “สร้อยคอ” “เส้ันผิม” “เส้นผม” และ “เส้ันเลือด” “เส้นเลือด” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “เส้ัน” “เส้น”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “เส้ัน” “เส้น” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “เส้บ” “เส้น”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “เส้บ̊ขฆ” “เส้นหมี่”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อาหาร]

[ขนาดเล็กเรียว]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “เส้บเฝ” “เส้นก๋วยเตี๋ยว”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อาหาร]

[ขนาดเล็กแบน]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บเอ๊าปุ๊บ” “เส้นขนมจีน”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อาหาร]

[ขนาดเล็กกลมม้วนเป็นจับ]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “ เส้บเอ๊าปฺรฮ”“เส้นก๋วยจั๊บญวน”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อาหาร]

[ขนาดเล็กกลม]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บไฆ” “เส้นไหม”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการทอผ้า]

[ขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บเอ๊าฃอย” “เส้นข้าวซอย”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อาหาร]

[ขนาดเล็กแบนแข็ง]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บฝ้าย” “เส้นฝ้าย”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการทอผ้า]

[ขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บด้าย” “เส้นด้าย”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[อุปกรณ์ตัดเย็บ]

[มีขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บสายอ” “สร้อยคอ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[เป็นเครื่องประดับ]

[มีขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บเฮือฅ” “เส้นเชือก”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ของใช้]

[มีขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บผิม” “เส้นผม”

[อวัยวะของมนุษย์]

[อยู่บนศีรษะ]

[มีขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บลอด” “เส้นลวด”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[เครื่องมือช่าง]

[มีขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “เส้บเลือด” “เส้นเลือด”

[อวัยวะของมนุษย์]

[ทำหน้าที่ลำเลียงเลือดในร่างกาย]

[มีขนาดเล็ก]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีร่วมกันของคำนามทั้ง 13 คำข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “เส้ม” “เส้น” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ได้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีลักษณะยาว ได้แก่ คำนาม “เส้มໝี่” “เส้นหมี่” ที่เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “เส้ม” “เส้น” ต่อมาได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทอาหารที่มีลักษณะเป็นเส้นยาวเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ ได้แก่ “เส้มเฝ” “เส้นก๋วยเตี๋ยว” “เส้มเຂົ້າປຽກ” “เส้นก๋วยจั๊บญวน” “เส้มเຂົ້າຊອย” “เส้นข้าวซอย” “เส้มเຂົ້າປຸ້ນ” “เส้นขนมจีน” และยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ เช่น อุปกรณ์ตัดเย็บ ได้แก่ “เส้มไໝ” “เส้นไหม” “เส้มฝ้าย” “เส้นฝ้าย” “เส้มด้าย” “เส้นด้าย” คำนามประเภทของใช้ในบ้านเรือนและเครื่องประดับ ได้แก่ “เส้มเชือก” “เส้นเชือก” “เส้มลอด” “เส้นลวด” “เส้มสายคໍ” “สร้อยคอ” รวมทั้งได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทอวัยวะของมนุษย์ ได้แก่ “เส้มผົม” “เส้นผม” และ“เส้มเลือด” “เส้นเลือด” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต้นแบบ

19. คำลักษณนาม “ฆอด” /lɔ̂:t/ “หลอด”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฆอด” “หลอด” จำนวน 8 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 28

ตาราง 28 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦟᦲᦴ” “หลอด”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน								รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ᦟᦲᦴ (หลอด)	ᦟᦲᦴᦵᦋ (หลอดไฟ)	**39**							1	40
	ᦟᦲᦴᦶᦷᦲ (หลอดแก้ว)	1	**36**	1			2			40
	ᦟᦲᦴᦅᦳᦷᦲᦰᦙ(หลอดน้ำหอม)		1	**35**	1				3	40
	ᦈᦱᦟᦲᦴ (ปรอท)		1	4	**30**	2	3			40
	ᦟᦲᦴᦷᦢᦱ (หลอดยา)				5	**29**	4	1	1	40
	ᦟᦲᦴᦈᦱᦋ (หลอดฝ้าย)					3	**27**	5	5	40
	ᦟᦲᦴᦇᦳᦴ (หลอดดูด)		1		4	4	1	**26**	4	40
	ᦟᦲᦴᦟᦷᦙ (หลอดลม)		1		1		3	9	**26**	40

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᦟᦲᦴᦵᦋ” /lɔ̂:t fáj/ “หลอดไฟ” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ᦟᦲᦴᦶᦷᦲ” /lɔ̂:t kɛ̄:w/ “หลอดแก้ว” มีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ᦟᦲᦴᦅᦳᦷᦲᦰᦙ” /lɔ̂:t nàm hɔ̌:m/ “หลอดน้ำหอม” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ᦈᦱᦟᦲᦴ” /ba:lɔ̂:t/ “ปรอท” ผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ᦟᦲᦴᦷᦢᦱ” /lɔ̂:t ja:/ “หลอดยา” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “ᦟᦲᦴᦈᦱᦋ” /lɔ̂:t fá:j/ “หลอดฝ้าย” และผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 7-8 เท่ากันกับคำนาม “ᦟᦲᦴᦇᦳᦴ” /lɔ̂:t dû:t/ “หลอดดูด” และคำนาม “ᦟᦲᦴᦟᦷᦙ” /lɔ̂:t lóm/ “หลอดลม”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦟᦲᦴᦵᦋ” “หลอดไฟ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦟᦲᦴ” “หลอด” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦟᦲᦴᦶᦷᦲ” “หลอดแก้ว” “ᦟᦲᦴᦅᦳᦷᦲᦰᦙ” “หลอดน้ำหอม” “ᦈᦱᦟᦲᦴ” “ปรอท” “ᦟᦲᦴᦷᦢᦱ” “หลอดยา” “ᦟᦲᦴᦈᦱᦋ” “หลอดฝ้าย” “ᦟᦲᦴᦇᦳᦴ” “หลอดดูด” “ᦟᦲᦴᦟᦷᦙ” “หลอดลม” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦟᦲᦴ” “หลอด”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦟᦲᦴ” “หลอด” กับคำนามดังกล่า

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฑอด” “หลอด”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ฑอดไฟ” “หลอดไฟ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ของใช้ไฟฟ้า]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ฑอดแก้อ” “หลอดแก้ว”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้บรรจุของเหลว]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ฑอดบ้ำหอม”“หลอดน้ำหอม”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้บรรจุน้ำหอม]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “บาฑอด” “ปรอท”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้วัดอุณหภูมิร่างกาย]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ฑอดยาๆ” “หลอดยา”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้บรรจุยารักษาโรค]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ ฑอดฝ้าย” “หลอดฝ้าย”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้พันฝ้าย]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ฑอดดูด” “หลอดดูด”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้สำหรับดูดน้ำ]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

คำนาม “ฑอดลิม” “หลอดลม”

[อวัยวะร่างกายของมนุษย์]

[ใช้สำหรับหายใจ]

[มีลักษณะยาว]

[ข้างในกลวง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ᦓᦲᦟ” “หลอด” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว] [ข้างในกลวง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ᦓᦲᦟᦵᦐ” “หลอดไฟ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ᦓᦲᦟᦷᦃᦳᦺ” “หลอดแก้ว” “ᦓᦲᦟᦷᦘᦳᦺᦠᦲᦟ” “หลอดน้ำหอม” “ᦈᦱᦓᦲᦟ” “ปรอท” “ᦓᦲᦟᦿᦱ” “หลอดยา” “ᦓᦲᦟᦝᦱᦡᦳᦺ” “หลอดฝ้าย”“ᦓᦲᦟᦴᦟ” “หลอดดูด” “ᦓᦲᦟᦷᦟᦵᦙ” “หลอดลม” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว] [ข้างในกลวง]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว ส่วนคุณสมบัติทางความหมาย **[ข้างในกลวง]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ᦓᦲᦟ” “หลอด” กับคำนาม “ᦓᦲᦟᦵᦐ” “หลอดไฟ” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทหลอดที่ทำด้วยแก้ว ได้แก่ “ᦓᦲᦟᦷᦃᦳᦺ” “หลอดแก้ว” “ᦓᦲᦟᦷᦘᦳᦺᦠᦲᦟ” “หลอดน้ำหอม” “ᦈᦱᦓᦲᦟ” “ปรอท” “ᦓᦲᦟᦿᦱ” “หลอดยา” และยังได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่นๆ เช่น คำนามประเภทอุปกรณ์ตัดเหย็บ เช่น “ᦓᦲᦟᦝᦱᦡᦳᦺ” “หลอดฝ้าย” คำนามประเภทของใช้ ได้แก่ “ᦓᦲᦟᦴᦟ” “หลอดดูด” และคำนามประเภทอวัยวะของร่างกาย ได้แก่ “ᦓᦲᦟᦷᦟᦵᦙ” “หลอดลม”

20. คำลักษณนาม “สะบับ” /sábàp/ “ฉบับ”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “สะบับ” “ฉบับ” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 29

ตาราง 29 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “สะบับ” “ฉบับ”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
สะบับ (ฉบับ)	ᨧᩥᨯᩁᩣᨿ (จดหมาย)	**40**				40
	ᨽᨦᩃᩈᩦᨾ (หนังสือพิมพ์)		**35**	1	4	40
	ᨩᩣᩃᩮᩈᩣᨾ (วารสาร)		3	**31**	6	40
	ᨡᨩᨠᩮᩈᩣᨾ (เอกสาร)		2	8	**30**	40

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “จ๊ดหมาย” /tɕó:t mă:j/ “จดหมาย” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ขบ๎งสือพิม” /năŋ sŭ: pʰím/ “หนังสือพิมพ์” มีผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “อาละสาม” /wá:lá sa:n/ “วารสาร” และผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “เอกกะสาม” /ʔe: ká: să:n/ “เอกสาร”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “จ๊ดหมาย” “จดหมาย” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “สะบับ” “ฉบับ” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ขบ๎งสือพิม” “หนังสือพิมพ์” “อาละสาม” “วารสาร” “เอกกะสาม” “เอกสาร” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“สะบับ” “ฉบับ”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “สะบับ” “ฉบับ” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “สะยับ” “ฉบับ”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “จิดหมาย” “จดหมาย”

[ทำจากกระดาษ]

[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร]

[ส่งข้อความถึงกัน]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “หฺงฺสือพิมพ์” “หนังสือพิมพ์”

[ทำจากกระดาษ]

[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร]

[สิ่งตีพิมพ์นำเสนอข่าวสารเป็นแผ่นพับ]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ม]

[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]

คำนาม “อาละสาม” “วารสาร”

[ทำจากกระดาษ]

[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร]

[สิ่งตีพิมพ์ข่าวสารเย็บเป็นเล่ม]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]

คำนาม “เอกกะสาม” “เอกสาร”

[ทำจากกระดาษ]

[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร]

[ใช้ติดต่อในงานราชการ]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ສະບັບ” “ฉบับ” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพและหน้าที่การใช้งาน คือ **[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร] [มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]**และ **[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “จิดหมาย” “จดหมาย” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ขบ๋ๅสือพิม” “หนังสือพิมพ์” “อาละสาม” “วารสาร” “เอกะทะสาม” “เอกสาร” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร] [มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]**และ**[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุนั้น และคุณสมบัติทางความหมาย **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]**และ**[มีลักษณะเป็นแผ่นบาง]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม และมีลักษณะบาง ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ สะบับ” “ฉบับ” กับคำนาม “จิดหมาย” “จดหมาย” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ขบ๋ๅสือพิม” “หนังสือพิมพ์” “อาละสาม” “วารสาร” “เอกะทะสาม” “เอกสาร” จากคำนามทั้งหมดล้วนแต่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การใช้งาน คือ การติดต่อสื่อสาร

21. คำลักษณนาม “ສາຍ” /sǎ:j/ “สาย”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ສາຍ” “สาย” จำนวน 11 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 30

ตาราง 30 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “สาย” “สาย”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน											รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
สาย (สาย)	ສายນ้ຳຂອງ (สายน้ำโขง)	**39**						1					40
	ສายທາງ (สายทาง)		**34**	1	1							4	40
	ສายພູ (สายภูเขา)		1	**33**		1	1				1	3	40
	ສายຝົນ (สายฝน)		1	1	**32**		1		1		1	3	40
	ສายฟ้າ(สายฟ้า)				1	**30**	2	2		1	2	2	40
	ສายไฟฟ้າ (สายไฟฟ้า)	1			2	2	**28**		2		2	3	40
	ສายเຊືອກ (สายเชือก)			2		2	2	**27**		4	2	1	40
	ສายไໝ (สายไหม)		1	1		2		3	**23**	3	4	3	40
	ສายลวด (สายลวด)		1		1			4	6	**22**	2	4	40
	ສายกะเป๋า (สายกระเป๋า)		1		2	1	4	1	5	7	**19**	1	40
	ສายแອວ (สายเข็มขัด)		1	2	1	2	1	2	3	3	8	**16**	40

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ສາຍນ້ຳຂອງ”/sǎ:jnàmkʰoŋ/ “สายน้ำโขง” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ສາຍທາງ” /sǎ:jtʰa:ŋ/ “สายทาง” มีผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ສາຍພູ”/sǎ:jpʰú:/ “สายภูเขา” ผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ສາຍຝົນ” /sǎ:jfón/ “สายฝน” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ສາຍຟ້າ” /sǎ:jfà:/ “สายฟ้า” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “ສາຍໄຟຟ້າ”/sǎ:jfǎ:jfà:/ “สายไฟฟ้า” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “ສາຍເຊືອກ” /sǎ:jsɯ̀a:k/ “สายเชือก” ผู้บอกภาษาจำนวน 23 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “ສາຍໄໝ” /sǎ:jmǎj/ “สายไหม” ผู้บอกภาษาจำนวน 22 คน ให้ระดับคะแนน 9 กับคำนาม “ສາຍລວດ” /sǎ:jlùa:t/ “สายลวด” ผู้บอกภาษาจำนวน 19 คน ให้ระดับคะแนน 10 กับคำนาม “ສາຍກະເປົ໋າ” /sǎ:jká:paw/ “สายกระเป๋า” และผู้บอกภาษาจำนวน 16 คน ให้ระดับคะแนน 11 กับคำนาม “ສາຍກະເປົ໋າ” /sǎ:jká:paw/ “สายกระเป๋า”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ສາຍນ້ຳຂອງ” “สายน้ำโขง” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ สาย” “สาย” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ສາຍທາງ” “สายทาง” “ สายพู” “สายภูเขา” “ สายฝน” “สายฝน” “ สายฟ้า” “สายฟ้า” “ สายไฟฟ้า” “สายไฟฟ้า” “ สายเชือก” “สายเชือก” “ สายไหม” “สายไหม” “ สายลวด” “สายลวด” “ สายกระเป๋า” “สายกระเป๋า” “ สายกระเป๋า” “สายกระเป๋า” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “สาย” “สาย”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 11 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “สาย” “สาย” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “สาย” “สาย”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“สายบ้ๆๆ” “สายน้ำโขง”

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[ลำน้ำใหญ่]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “สายทางๆ” “สายทาง”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[พื้นที่สำหรับสัญจร]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายพู” “สายภู”

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[เนินที่สูงขึ้น]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายฝน” “สายฝน”

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[น้ำที่ตกลงมาจากเมฆ]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายฟ้าๆ” “สายฟ้า”

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[แสงเกิดเมื่อฟ้าผ่า]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายไฟฟ้าๆ” “สายไฟฟ้า”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการเชื่อมต่อกระแสไฟฟ้า]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายเชือกๆ” “สายเชือก”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้มัดรวมวัตถุสิ่งของ]

[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “สาย” “สาย” (ต่อ)

คำนาม “สายไฆ” “สายไหม”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ทำจากใยของไหม]
[มีรูปทรงเรียวเล็ก]
[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายแออ” “สายเข็มขัด”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เครื่องแต่งกาย]
[ใช้คาดที่เอว]
[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายลอด” “สายลวด”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใช้มัดรวมวัตถุสิ่งของ]
[ทำจากโลหะ]
[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

คำนาม “สายกะเป๋า” “สายกระเป๋า”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ยึดติดอยู่กับหูกระเป๋าสองข้าง]
[ใช้สำหรับสะพายหรือถือ]
[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 11 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ສາຍ” “สาย” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะเป็นเส้นยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว จากแบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีลักษณะยาว ได้แก่ คำนาม “ສາຍบ้ำຂอๆ” “สายน้ำโขง” จากคำนามต้นแบบน่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพทางภูมิศาสตร์ของลาว และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้พูดภาษาลาว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษาชาวลาว โดยแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำเพียงสายเดียวที่ใหญ่ที่สุดที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนลาวในด้านต่าง ได้แก่ การประมง การคมนาคมขนส่งทางน้ำ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากงานประเพณีต่างๆ โดยฉเพาะอย่างยิ่งเป็นประเพณีการแข่งเรือเป็นประจำทุกปี ด้วยเหตุนี้คำนาม “ສາຍบ้ำຂอๆ” “สายน้ำโขง” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ສาย” “สาย” ต่อมาได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ ได้แก่ “ສายทาๆ” “สายทาง” “ສายขู” “สายภูเขา” “ສายฝับ” “สายฝน” “ສายฟ้าๆ” “สายฟ้า” ในขณะเดียวกันยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่นๆ ได้แก่ “ສายไฟฟ้าๆ” “สายไฟฟ้า” “ສายเชือกา” “สายเชือก” “ສายไฆ” “สายไหม” “ສายลอด” “สายลวด” “ສายกะเป๋าๆ” “สายกระเป๋า” “ສายแออ” “สายเข็มขัด” จากคำนามทั้งหมดที่มีร่วมกันเป็นคำนามประเภทสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประเภทสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ประเภทเครื่องมือตัดเย็บ ประเภทเครื่องมือช่าง ประเภทของใช้ และประภทเครื่องแต่งกาย

22. คำลักษณนาม “แห่ๆ” /hɛ̄:ŋ/ “แห่ง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แห่ๆ” “แห่ง” จำนวน 13 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 31

ตาราง 31 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แข่ๆ” “แห่ง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน													รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
แข่ๆ (แห่ง)	โฮๆฮ฽ม (โรงเรียน)	**40**													40
	โฮๆฆ๋ (โรงพยาบาล)		**35**	4	1										40
	อัด (วัด)			**34**	2	2						2			40
	ตะฑลาด (ตลาด)		1	1	**33**	2	1							2	40
	ฆู่บ้าม (หมู่บ้าน)				2	**31**	1	1	2		1	1		1	40
	สอม (สวน)				2	2	**30**	2					2	2	40
	บ้ำติภ (น้ำตก)			1		2	2	**28**	2	1	1	1	1	1	40
	สะบ้ำ (สระน้ำ)								**27**	1	4	2	2	4	40
	สอมสัด (สวนสัตว์)								2	**24**	1	3	6	4	40
	แข่ๆข่องฑ๋อ (แหล่งท่องเที่ยว)		4				4	2		2	**23**			5	40
	โฮๆแฮม (โรงแรม)					1	2	5	4	1	4	**21**	2		40
	โฮๆๆาม (โรงงาน)							1	3	8		7	**19**	2	40
	ฑะบาถาม (ธนาคาร)							1		3	6	3	8	**19**	40

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “โธงธ฽ม” /hó:ŋ hía:n/ “โรงเรียน” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “โธงฒ๋” /hó:ŋmɔ̌:/ “โรงพยาบาล” มีผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “อัด” /wát/ “วัด” ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ตะหลาด” /tá là:t/ “ตลาด” ผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ฒู่บ้าม” /mū:bà:n/ “หมู่บ้าน” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “สอม” /sŭa:n/ “สวน” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “มา้ตึก” /nà:m tók/ “น้ำตก” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “สะมา้” /sá nà:m/ “สระน้ำ” ผู้บอกภาษาจำนวน 24 คน ให้ระดับคะแนน 9 กับคำนาม “สอมสัด” /sŭa:nsát/ “สวนสัตว์” ผู้บอกภาษาจำนวน 23 คน ให้ระดับคะแนน 10 กับคำนาม “แห่งห่องห่องเที่ยว” /hɛ̄:ŋ:tʰɔ̄:ŋtʰí:w/ “แหล่งท่องเที่ยว” ผู้บอกภาษาจำนวน 21 คน ให้ระดับคะแนน 11 กับคำนาม “โธงแธม” /hó:ŋhɛ́:m/ “โรงแรม” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 19 คน ให้ระดับคะแนน 12-13 เท่ากันกับคำนาม “โธงงาม” /hó:ŋŋá:n/ “โรงงาน” และคำนาม “ทะมาถาม” /tʰānáːkʰá:n/ “ธนาคาร”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “โธงธ฽ม” “โรงเรียน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “แห่งๆ” “แห่ง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “โธงฒ๋” “โรงพยาบาล” “อัด” “วัด” “ตะหลาด” “ตลาด” “ฒู่บ้าม” “หมู่บ้าน” “สอม” “สวน” “มา้ตึก” “น้ำตก” “สะมา้” “สระน้ำ” “สอมสัด” “สวนสัตว์” “แห่งห่องห่องเที่ยว” “แหล่งท่องเที่ยว” “โธงแธม” “โรงแรม” “โธงงาม” “โรงงาน” “ทะมาถาม” “ธนาคาร” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “แห่งๆ” “แห่ง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “แห่งๆ” “แห่ง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม แข่ๆ” “แห่ง”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “โธๆธฺม” “โรงเรียน”</u>

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[สำหรับศึกษา]

[เป็นสถานที่]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “โธๆฆ̊ม̊” “โรงพยาบาล”</u>

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[สำหรับรักษาพยาบาล]

[เป็นสถานที่]

<u>คำนาม “อัด” “วัด”</u>

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[สำหรับสงฆ์หรือนักบวชอาศัย]

[เป็นสถานที่]

<u>คำนาม “ตะฆลาด” “ตลาด”</u>

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[สำหรับค้าขาย]

[เป็นสถานที่]

<u>คำนาม “ฆฺมู่บ้าน” “หมู่บ้าน”</u>

[เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[สำหรับอยู่อาศัย]

[เป็นสถานที่]

<u>คำนาม “สอน” “สวน”</u>

[เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[สำหรับปลูกพืชผล]

[เป็นสถานที่]

<u>คำนาม “น้ำตก” “น้ำตก”</u>

[เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[สำหรับท่องเที่ยว]

[เป็นสถานที่]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม แข่ๆ” “แห่ง” (ต่อ)

คำนาม “สะบ้ำ” “สระน้ำ”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[สำหรับเลี้ยงปลา]
[เป็นสถานที่]

คำนาม “สอบสัด” “สวนสัตว์”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[สำหรับแสดงสัตว์]
[เป็นสถานที่]

คำนาม “แข่ๆข่อๆขๆอ” “แหล่งท่องเที่ยว”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[สำหรับพักผ่อน]
[เป็นสถานที่]

คำนาม “โธๆแธม” “โรงแรม”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[สำหรับพักแรมของผู้เดินทาง]
[เป็นสถานที่]

คำนาม “โธๆๆบ” “โรงงาน”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[สำหรับผลิตสินค้า]
[เป็นสถานที่]

คำนาม “ขะบาดาบ” “ธนาคาร”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[สำหรับธุรกรรมทางการเงิน]
[เป็นสถานที่]

จากวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ແຫ່ງ” “แห่ง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่คือ **[เป็นสถานที่]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ໂຮງຮຽນ” “โรงเรียน” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ໂຮງໝໍ” “โรงพยาบาล” “ວັດ” “วัด” “ຕະຫລາດ” “ตลาด” “ໝູ່ບ້ານ” “หมู่บ้าน” “ສວນ” “สวน” “ນ້ຳຕົກ” “น้ำตก”“ສະນ້ຳ” “สระน้ำ” “ສວນສັດ” “สวนสัตว์” “ແຫ່ງທ່ອງທ່ຽວ” “แหล่งท่องเที่ยว” “ໂຮງແຮມ” “โรงแรม” “ໂຮງງານ” “โรงงาน” “ທະນາຄານ” “ธนาคาร” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[เป็นสถานที่]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ແຫ່ງ” “แห่ง” กับคำนาม “ໂຮງຮຽນ” “โรงเรียน” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทสถานที่เช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ

23. คำลักษณนาม “ຄູ່ ” /khûː/ “คู่”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຄູ່” “คู่” จำนวน 8 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 32

ตาราง 32 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຄູ່ ” “คู่”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน								รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ຄູ່ (คู่)	ເກີບ (รองเท้า)	**39**						1		40
	ຕຸ້ມຫູ (ตุ้มหู)		**36**	1		1	2			40
	ຕ່ອງຫູ (ต่างหู)	1		**35**	1				3	40
	ຖົງຕີນ (ถุงเท้า)		1	3	**30**	2	3		1	40
	ຖົງມື (ถุงมือ)				4	**29**	4	2	1	40
	ຄູ່ຮັກ (คู่รัก)				1	3	**27**	5	4	40
	ຕາ(ตา)		1	1	3	2	2	**26**	5	40
	ໄມ້ຖູ່ (ตะเกียบ)		1		1	2	3	7	**26**	40

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “เกิบ”/kə̂p/ “รองเท้า” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ตุ้มขู” /tùmhŭ:/ “ตุ้มหู” มีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ต๋อๆขู” /tɔ̄ŋhŭ:/ “ต่างหู” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ถึงตีบ” /t^{h}ŏŋti:n/ “ถุงเท้า” ผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ถึงมี” /t^{h}ŏŋmū:/ “ถุงมือ” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “ฮู่ธัก” /k^{h}ūhāk/ “คู่รัก” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 7-8 เท่ากันกับคำนาม “ตา” /ta:/ “ตา” และคำนาม “ไม้ฆู่” /màjt^{h}ū:/ “ตะเกียบ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม“เกิบ” “รองเท้า” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ฮู่” “คู่” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ตุ้มขู” “ตุ้มหู” “ต๋อๆขู” “ต่างหู” “ถึงตีบ” “ถุงเท้า” “ถึงมี” “ถุงมือ” “ฮู่ธัก” “คู่รัก” “ตา” “ตา” “ไม้ฆู่” “ตะเกียบ” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ฮู่” “คู่”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฮู่” “คู่” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฐู่” “คู่”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “เกิบ” “รองเท้า”

[เครื่องแต่งกาย]

[ใช้สวมที่เท้า]

[มีสองข้าง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ ต๋อๆขู” “ต่างหู”

[เครื่องแต่กาย]

[ใช้ใส่ที่หู]

[ลักษณะห้อยยาว]

[มีสองข้าง]

คำนาม “ฐู่ธัฆา” “คู่รัก”

[มนุษย์]

[มีความผูกพันด้วยความเสน่หา]

[มีสองคน]

คำนาม “ตุ๊บขู” “ตุ้มหู”

[เครื่องแต่งกาย]

[ใช้ใส่ที่หู]

[ติดแนบติ่งหู]

[มีสองข้าง]

คำนาม “ถิๆมิ” “ถุงมือ”

[เครื่องแต่งกาย]

[ใช้สวมที่มือ]

[มีสองข้าง]

คำนาม “ไม้ฐู่” “ตะเกียบ”

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้คีบอาหาร]

[มีสองข้าง]

คำนาม “ถิๆติบ” “ถุงเท้า”

[เครื่องแต่งกาย]

[ใช้สวมเท้า]

[มีสองข้าง]

คำนาม “ตๆ” “ตา”

[อวัยวะของร่างกาย]

[ใช้ในการมอง]

[มีสองข้าง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຄູ່” “คู่” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านหน้าที่การใช้งาน คือ **[มีสองข้าง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ເກີບ” “รองเท้า” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับ “ຕຸ້ມຫູ” “ตุ้มหู” “ຕ່ອງຫູ” “ต่างหู” “ຖົງຕີນ” “ถุงเท้า” “ຖົງມື” “ถุงมือ” “ຄູ່ຮັກ” “คู่รัก” “ຕາ” “ตา” “ไม้ถู่” “ตะเกียบ” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีสองข้าง]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์ทางด้านหน้าที่การใช้งานของวัตถุ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ຄູ່” “คู่” กับคำนาม “ເກີບ” “รองเท้า”และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องแต่งกาย ได้แก่ “ຕຸ້ມຫູ” “ตุ้มหู” “ຕ່ອງຫູ” “ต่างหู” “ຖົງຕີນ” “ถุงเท้า” “ຖົງມື” “ถุงมือ” ประเภทมนุษย์ ได้แก่ “ຄູ່ຮັກ” “คู่รัก” ประเภทอวัยวะร่างกาย ได้แก่ “ຕາ” “ตา” และประเภทของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ “ไม้ถู่” “ตะเกียบ”

24. คำลักษณนาม “ເຫຼັ້ມ” /lêm/ “เล่ม”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ເຫຼັ້ມ” “เล่ม” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 33

ตาราง 33 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ເຫຼັ້ມ” “เล่ม”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ເຫຼັ້ມ (เล่ม)	ແຂ້ວ (ฟัน)	**33**	2	5	40
	ກວຽນ (เกวียน)	5	**30**	5	40
	ທຽນ (เทียน)	2	8	**30**	40

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ແຂ້ວ”/k^{h} ɛ̂:w/ “ฟัน” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ກວຽນ” /kwia:n/ “เกวียน” และคำนาม “ທຽນ” /t^{h} ia:n/ “เทียน”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ແຂ້ວ”“ฟัน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ເຫຼັ້ມ” “เล่ม” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม“ກວຽນ” “เกวียน” และ “ທຽນ” “เทียน” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “เฒ้ม” “เล่ม”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “เฒ้ม” “เล่ม” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “เฒ้ม” “เล่ม”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ແຂ້ວ” “ฟัน”
[อวัยวะของร่างกายมนุษย์]
[ใช้ในการเคี้ยวอาหาร]
[มีลักษณะยาว]

คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ

คำนาม “ทอฺม” “เกวียน”	คำนาม “ท฽ม” “เทียน”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]	[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใช้ในการขนส่ง]	[ใช้จุดให้แสงสว่าง]
[มีลักษณะยาว]	**[มีลักษณะยาว]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “เฒ้ม” “เล่ม” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว จากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีลักษณะยาว ได้แก่ คำนาม “ແຂ້ວ” “ฟัน” ซึ่งเป็นอวัยวะของร่างกายมนุษย์ และเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “เฒ้ม” “เล่ม” กับคำนาม“ແຂ້ວ” “ฟัน” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบ ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทยานพาหนะ เช่น “ทอฺม” “เกวียน” และคำนามประเภทของใช้ เช่น “ท฽ม” “เทียน” ที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน

25. คำลักษณนาม “ซอๆ” /sɔ:ŋ/ “ซอง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ซอๆ” “ซอง” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 34

ตาราง 34 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຊອງ” “ซอง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
ຊອງ (ซอง)	ຊອງบุน (ซองบุญ)	**40**				40
	ຊອງบัดเชิน (ซองบัตรเชิญ)		**36**		4	40
	ຊອງจดหมาย (ซองจดหมาย)		4	**31**	5	40
	ຊອງเอกสาน (ซองเอกสาร)			9	**31**	40

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ຊອງบุน” /sɔ:ŋbun/ “ซองบุญ” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ຊອງบัดเชิน” /sɔ:ŋbátsə́:n / “ซองบัตรเชิญ” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “ຊອງจดหมาย” /sɔ:ŋtɕót mă:j/ “ซองจดหมาย” และคำนาม “ຊອງเอกสาน” /sɔ:ŋʔe:k kásă:n/ “ซองเอกสาร”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม“ຊອງบุน” “ซองบุญ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ຊອງ” “ซอง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ຊອງบัดเชิน” “ซองบัตรเชิญ” “ຊອງจดหมาย” “ซองจดหมาย” “ຊອງเอกสาน” “ซองเอกสาร” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ຊອງ” “ซอง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຊອງ” “ซอง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ซอง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ซองบุญ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการใส่ปัจจัยเพื่อทำบุญ]

[ใช้บรรจุเอกสาร]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ซองบัตรเชิญ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการเชิญมาร่วมงานพิธี]

[ใช้บรรจุเอกสาร]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ม]

คำนาม “ซองจดหมาย”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการส่งข้อความถึงกัน]

[ใช้บรรจุเอกสาร]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

คำนาม “ซองเอกสาร”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในงานราชการ]

[ใช้บรรจุเอกสาร]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຊອງ” “ซอง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพและหน้าที่การใช้งาน คือ **[ใช้บรรจุเอกสาร] [มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ຊອງบุบ” “ซองบุญ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ຊອງบัดเชิ้บ” “ซองบัตรเชิญ” “ຊອງจิดหมาย” “ซองจดหมาย” “ຊອງเอกกะสาบ”“ซองเอกสาร” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุเอกสาร] [มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุเอกสาร]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุนั้น และคุณสมบัติทางความหมาย **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม ได้แก่ คำนาม “ຊອງบุบ”“ซองบุญ” ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ຊອງ” “ซอง” กับคำนาม “ຊອງบุบ”“ซองบุญ” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ຊອງบัดเชิ้บ” “ซองบัตรเชิญ” “ຊອງจิดหมาย” “ซองจดหมาย” “ຊອງเอกกะสาบ” “ซองเอกสาร”

26. คำลักษณนาม “ดาๆ” /da:ŋ/ “ดาง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ดาๆ” “ดาง” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 35

ตาราง 35 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ดาๆ” “ดาง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
ดาๆ (ดาง)	ແห (แห)	**40**				40
	ม่อๆ (ตาข่ายดักปลา)		**35**	2	3	40
	ກะดุ้งๆ (ยอ)		3	**31**	6	40
	มุ้งๆ (มุ้ง)		1	8	**31**	40

จากตาราง 35 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ແห” /hɛ̌:/ “แห” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ม่อๆ” /mɔ́:ŋ/ “ตาข่ายดักปลา” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “ກะดุ้งๆ” /kádùŋ/ “ยอ” และคำนาม “มุ้งๆ” /mùŋ/ “มุ้ง

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦉᦲ” “ᦉᦲ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᥑᥱᥒ” “ดาง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦙᥲᥒ” “ตาข่ายดักปลา” “ᦓᦷᥒ” “ยอ” “ᦙᥱᥒ” “มุ้ง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᥑᥱᥒ” “ดาง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᥑᥱᥒ” “ดาง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ดาๆ” “ดาง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “แห” “แห”

[เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง]

[ใช้ทอดแผ่ลงในน้ำแล้วดึงขึ้นมา]

[ลักษณะเป็นตาข่าย]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “มอๆ” “ตาข่ายดักปลา”

[เครื่องมือหาปลาชนิดหนึ่ง]

[ใช้ดักปลา]

[ลักษณะเป็นตาข่าย]

คำนาม “ยะอุ้ๆ” “ยอ”

[เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง]

[เป็นร่างแหสี่เหลี่ยม]

[มีคันสำหรับยก]

[ลักษณะเป็นตาข่าย]

คำนาม “มุ้ๆ” “มุ้ง”

[เครื่องนอน]

[มีรูปร่างอย่างจอมแห]

[ใช้กางสำหรับป้องกันยุง]

[ลักษณะเป็นตาข่าย]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ดาๆ” “ดาง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[ลักษณะเป็นตาข่าย]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[ลักษณะเป็นตาข่าย]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ จากแบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่าระบบคำลักษณนามในภาษาลาวจัดคำนามประเภท “ແห” “แห” “ᥛᥱᥒ” “ตาข่ายดักปลา” “ᦷᦷᦲᦷ” “ยอ” “ᥛᥨᥒᥰ” “ᥛᥨᥒᥴ” เข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยมีคุณสมบัติทางความหมายที่เชื่อมโยงกับคำนามต้นแบบ จากการใช้คำลักษณนาม “ดาๆ” “ดาง” สะท้อนให้เห็นจากประสบการณ์ของคนลาวที่มีความผูกพันอยู่กับการทำการประมงในลุ่มแม่น้ำโขงและแม่น้ำสาขาต่างๆ ของแม่น้ำโขงที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนลาวโดยการใช้เครื่องมือหาปลาขนาดเล็กในการจับปลา ได้แก่ คำนาม “ແห” “แห” ด้วยเหตุผลนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ดาๆ” “ดาง” กับคำนาม“ແห” “แห” ต่อจากนั้นได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องมือหาปลา ได้แก่ “ᥛᥱᥒ” “ตาข่ายดักปลา” “ᦷᦷᦲᦷ” “ยอ” ในขณะเดียวกันยังขยายไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องนอน ได้แก่ “ᥛᥨᥒᥰ” “ᥛᥨᥒᥴ” ที่มีคุณสมบัติร่วมกันกับคำนามต้นแบบ อีกด้วย

27. คำลักษณนาม “ต๊ิบ” /tôn/ “ต้น”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ต๊ิบ” “ต้น” จำนวน 13 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 36

ตาราง 36 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ต๊ิ้บ” “ต้น”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน													รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
ต๊ิ้บ (ต้น)	ต๊ิ้บไม้ (ต้นไม้)	**39**							1						40
	ต๊ิ้บໜาๆพ้าอ (ต้นมะพร้าว)		**35**	3	1									1	40
	ต๊ิ้บໜาๆม่วงๆ (ต้นมะม่วง)			**34**	2	2						2			40
	ต๊ิ้บໜาๆม๊ี้ (ต้นขนุน)		1	1	**32**	2	1							3	40
	ต๊ิ้บໜาๆ (ต้นหมาก)				2	**32**	1		2		1	1		1	40
	ต๊ิ้บໜาๆไม้ (ต้นผลไม้)				1	1	**32**	2					3	1	40
	ต๊ิ้บไผ่ (ต้นไผ่)			1		1	1	**29**	1	2	1	2	1	1	40
	ต๊ิ้บก้อย (ต้นกล้วย)		1		1		1	1	**27**	1	1	2	2	3	40
	ต๊ิ้บໜาๆเฮือ (ต้นมะเขือ)								2	**25**	1	3	6	3	40
	ต๊ิ้บสาลิ (ต้นข้าวโพด)		2	1	1	1	1	5		2	**23**	1	1	5	40
	ต๊ิ้บผักกาด (ต้นผักกาด)					1	1	2	2	2	7	**21**	2	2	40
	ต๊ิ้บเฮ๊ี้ (ต้นข้าว)	1					1	1	1	8		5	**20**	3	40
	ต๊ิ้บเงิบต๊ิ้บทองๆ (ต้นเงินต้นทอง)		1				1	1	2	1	6	3	5	**20**	40

จากตาราง 36 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ต้ิบไม้” /tônmàj/ “ต้นไม้” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ต้ิบໝາກพ้าอ” /tônmâ:kp^{h}à:w/ “ต้นมะพร้าว” ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 3 เท่ากันกับคำนาม “ต้ิบໝາກม่วง” /tônmâ:kmūa:ŋ/ “ต้นมะม่วง” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 4-6 เท่ากันกับคำนาม “ต้ิบໝາກมี้” /tônmâ:kmì:/ “ต้นขนุน” คำนาม “ต้ิบໝາก”/tônmâ:k/ “ต้นหมาก” และคำนาม “ต้ิบໝາกไม้”/tônmâ:kmàj/ “ต้นผลไม้” ผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “ต้ิบไผ่” /tônp^{h}āj/ “ต้นไผ่” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “ต้ิบก้อย” /tônkùa:j/ “ต้นกล้วย” ผู้บอกภาษาจำนวน 25 คน ให้ระดับคะแนน 9 กับคำนาม “ต้ิบໝາกเຂือ”/tônmâ:kk^{h}ŭa:/ “ต้นมะเขือ” ผู้บอกภาษาจำนวน 23 คน ให้ระดับคะแนน 10 กับคำนาม “ต้ิบสาลี” /tônsă:lí:/ “ต้นข้าวโพด” ผู้บอกภาษาจำนวน 21 คน ให้ระดับคะแนน 11 กับคำนาม “ต้ิบผักกาด” /tônp^{h}ákka:t/ “ต้นผักกาด” ส่วนระดับสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 20 คน ให้ระดับคะแนน 12-13 เท่ากันกับคำนาม “ต้ิบเข้า” /tônk^{h}âw/ “ต้นข้าว”และคำนาม “ต้ิบเงินต้ิบทอง” /tônŋɔ́ntônt^{h}ɔ́:ŋ/ “ต้นเงินต้นทอง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ต้ิบไม้” “ต้นไม้” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ต้ิบ” “ต้น” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ต้ิบໝາกพ้าอ” “ต้นมะพร้าว” “ต้ิบໝากม่วง” “ต้นมะม่วง” “ต้ิบໝากมี้” “ต้นขนุน” “ต้ิบໝาก” “ต้นหมาก” “ต้ิบໝากไม้” “ต้นผลไม้” “ต้ิบไผ่” “ต้นไผ่” “ต้ิบก้อย” “ต้นกล้วย” “ต้ิบໝากเຂือ” “ต้นมะเขือ” “ต้ิบสาลี” “ต้นข้าวโพด” “ต้ิบผักกาด” “ต้นผักกาด” “ต้ิบเข้า” “ต้นข้าว” “ต้ิบเงินต้ิบทอง” “ต้นเงินต้นทอง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ต้ิบ” “ต้น”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ต้ิบ” “ต้น” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ติ้บ” “ต้น”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ ติ้บไม้” “ต้นไม้”

[ไม้ยืนต้น]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ติ้บฆาฆพ้าอ” “ต้นมะพร้าว”

[ไม้ยืนต้น]

[ให้ผลลูกกลมใหญ่เป็นทลาย]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น] [มีลำต้น]

คำนาม “ติ้บฆาฆา” “ต้นหมาก”

[ไม้ยืนต้น]

[ให้ผลเป็นลูกกลมขนาดเล็กเป็นทลาย]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ติ้บฆาฆาม่วงๆ” “ต้นมะม่วง”

[ไม้ยืนต้น]

[ให้ผลลูกกลมเล็กเป็นพวง]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ติ้บฆาฆาไม้” “ต้นผลไม้”

[ไม้ยืนต้น]

[ต้นผลไม้ทั่วไป]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ติ้บฆาฆามี้” “ต้นขนุน”

[ไม้ยืนต้น]

[ให้ผลเป็นลูกขนาดใหญ่]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

คำนาม “ติ้บไฆ่” “ต้นไผ่”

[ไม้ยืนต้น]

[ให้ผลเป็นหน่อ]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ต้น” “ต้น” (ต่อ)

คำนาม “ต้นก้อย” “ต้นกล้วย”

[พืชยืนต้น]

[ให้ผลเป็นลูกยาวเป็นหวี]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ต้นผักกาด” “ต้นผักกาด”

[พืชผัก]

[พืชผักใบเขียว]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ต้นหมากเขือ”“ต้นมะเขือ”

[พืชยืนต้น]

[ให้ผลเป็นลูกกลมขนาดเล็ก]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ต้นเข้า” “ต้นข้าว”

[ธัญพืช]

[ให้ผลเป็นเมล็ดขนาดเล็กเป็นรวง]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม “ต้นสาลี” “ต้นข้าวโพด”

[พืชยืนต้น]

[ให้ผลเป็นฝัก]

[มีใบมีกิ่งก้าน]

[มีลำต้น]

คำนาม“ต้นเงินต้นทองๆ”“ต้นเงินต้นทอง”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[ใช้ในพิธีทางพุทธศาสนา]

[เครื่องสังฆภัณฑ์]

[มีกิ่งก้านมีใบเป็นธนบัตร]

[มีลำต้น]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ติ้บ” “ต้น” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีใบมีกิ่งก้าน]** และ **[มีลำต้น]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ติ้บไม้” “ต้นไม้” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ติ้บໝາກຜ້າວ” “ต้นมะพร้าว” “ติ้บໝາກມ່ວງ” “ต้นมะม่วง” “ติ้บໝາກມີ້” “ต้นขนุน” “ติ้บໝາກ” “ต้นหมาก” “ติ้บໝາກໄມ้” “ต้นผลไม้” “ติ้บไผ่” “ต้นไผ่” “ติ้บก้วย” “ต้นกล้วย” “ติ้บໝາກເຂືອ” “ต้นมะเขือ” “ติ้บสาลิ” “ต้นข้าวโพด” “ติ้บผักกาด” “ต้นผักกาด” “ติ้บเข้า” “ต้นข้าว” และ“ติ้บเงินติ้บทอง” “ต้นเงินต้นทอง” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีใบมีกิ่งก้าน]** และ **[มีลำต้น]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีใบมีกิ่งก้าน]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสบัติทางกายภาพของวัตถุ และคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลำต้น]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสูงและตั้งตรง จากคำนามต้นแบบ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษาลาวได้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดลาวน่าจะมีวิถีชีวิตที่ผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของความเชื่อในสองมิติ คือ มิติความเชื่อที่หนึ่ง ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา โดยคนลาวเชื่อว่าต้นไม้สามารถคุ้มครองปกป้องชีวิตความเป็นอยู่ของคนลาวเพราะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ในต้นไม้ ส่วนมิติความเชื่อที่สอง คือ คนลาวเชื่อว่าต้นไม้เป็นสิ่งที่มีชีวิตเหมือนเด็กแรกเกิด มีการเจริญเติบโตเช่นเดียวกับมนุษย์ ดังนั้นคนลาวจึงเอาต้นไม้ไปเปรียบกับเด็กที่มีความเจริญเติมโตเหมือนกัน ดังจะเห็นได้จาก เมื่อถึงวันที่ 1 มิถุนายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันเด็กแห่งชาติของลาวจะมีการปลูกต้นไม้ทั่วประเทศโดยพร้อมเพียงกัน ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ติ้บ” “ต้น” กับคำนาม “ติ้บไม้”“ต้นไม้” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทพืชเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ และยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องสังฆภัณฑ์ ได้แก่ “ติ้บเงินติ้บทอง” “ต้นเงินต้นทอง” ซึ่งคำนามต้นเงินต้นทองต่างก็มีคุณสมบัติร่วมกันกับคำนามต้นแบบ นั่นเอง

28. คำลักษณนาม “ใบ” /baj/ “ใบ”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ใบ” “ใบ”จำนวน 12 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 37

ตาราง 37 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ใบ” “ใบ”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน												รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
ใบ (ใบ)	ใบไม้ (ใบไม้)	**40**												40
	ใบโพ (ใบโพธิ์)		**37**	3										40
	ใบໝາກຂາມ (ใบมะขาม)			**35**	2	1						2		40
	ใบຕອງ (ใบตอง)			1	**33**	1	1	1			1		2	40
	ใบลาน (ใบลาน)				1	**32**	1	1	2		1	1	1	40
	ใบໝາກພ້າວ (ใบมะพร้าว)			1	1	1	**30**		1	2	1	2	1	40
	เจ้ย (กระดาษ)		1		1		1	**28**	1	2	2	2	2	40
	ฮูบ (รูปถ่าย)							1	**27**	1	2	3	6	40
	บັດປະຊາຊົນ (บัตรประชาชน)				1	2	1	6	1	**26**	2	1		40
	ใบเงิน(ธนบัตร)					1	2	2	2	2	**25**	3	3	40
	ใบพัดลิม(ใบพัดลม)		2		1	2	2		4	3	1	**25**		40
	ใบเຮືอ (ใบเรือ)						2	1	2	2	7	1	**25**	40

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ใบไม้”/bajmàj/ “ใบไม้” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ใบโพ”/bajpʰó:/ “ใบโพธิ์” ผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ใบໝາກຂາມ” /bajmâ:kkʰă:m/ “ใบมะขาม” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ใบตอง” /bajtɔ:ŋ/ “ใบตอง” ผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ใบลาม”/bajla:n/ “ใบลาน” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม “ใบໝາກพ้าว”/bajmâ:kpʰà:w/ “ใบมะพร้าว” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “เจ้ย” /tɕìa:/ “กระดาษ” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “ฮูบ” /hû:p/ “รูป” ผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 9 กับคำนาม “บัดปะຊาຊົນ”/bátpásá:són/ “บัตรประชาชน” ส่วนระดับสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 25 คน ให้ระดับคะแนน 10-12 เท่ากันกับคำนาม “ใบเงิน” /bajŋɔ́n/ “ธนบัตร” คำนาม “ใบพัดลิม” /bajpʰátlóm/ “ใบพัดลม” และคำนาม “ใบพัดเฮือ” /bajpʰát hɯ́a:/ “ใบพัดเรือ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ใบไม้” “ใบไม้” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ใบ” “ใบ” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ใบโพ” “ใบโพธิ์” “ใบໝາກຂາມ” “ใบมะขาม” “ใบตอง” “ใบตอง” “ใบลาม” “ใบลาน” “ใบໝາກพ้าว” “ใบมะพร้าว” “เจ้ย” “กระดาษ” “ฮูบ” “รูป” “บัดปะຊาຊົນ” “บัตรประชาชน” “ใบเงิน” “ธนบัตร” “ใบพัดลิม” “ใบพัดลม” “ใบพัดเฮือ” “ใบพัดเรือ” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ใบ” “ใบ”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 12 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ใบ” “ใบ” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ใบ” “ใบ”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ใบไม้”“ใบไม้”
[ทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงต้นไม้]
[มีรูปทรงโค้งมน]
[มีลักษณะบาง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ใบโพ”“ใบโพธิ์”
[ทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงต้นไม้]
[มีลักษณะรูปหัวใจ]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบลาบ”“ใบลาน”
[ทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงต้นไม้]
[มีลักษณะรูปพัด]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบ[illegible]” “ใบมะขาม”
[ทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงต้นไม้]
[มีรูปทรงโค้งมนเล็กเรียงกันตามก้าน]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบ[illegible]”“ใบมะพร้าว”
[ทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงต้นไม้]
[มีรูปทรงยาวเรียงกันตามก้าน]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบ[illegible]” “ใบตอง”
[ทำหน้าที่ผลิตอาหารเลี้ยงต้นไม้]
[มีรูปทรงโค้งยาว]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “เจ้ย” “กระดาษ”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[อุปกรณ์เครื่องเขียน]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ใบ” “ใบ” (ต่อ)

คำนาม “ฐูบ” “รูป”
[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]
[ภาพที่บันทึกด้วยวิธีการใช้แสง]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ปัดปะชาชิม”“บัตรประชาชน”
[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]
[เป็นบัตรแสดงตน]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบเงิม” “ธนบัตร”
[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]
[ใช้ในการชำระหนี้]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบพัดลิม” “ใบพัดลม”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า]
[ให้ความเย็น]
[มีรูปทรงโค้งมน]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ใบพัดเธือ” “ใบพัดเรือ”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ดันเรือให้เดินไปข้างหน้า]
[มีรูปทรงโค้งมน]
[มีลักษณะบาง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 12 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ใบ” “ใบ” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะบาง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติที่ทางความหมาย **[มีลักษณะบาง]** ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic mode ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงที่มีลักษณะบาง จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่มีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีลักษณะบาง ได้แก่ “ใบไม้” “ใบไม้” สิ่งดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าคนลาวมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ที่พบเห็นเป็นประจำ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจริงใช้คำลักษณนาม “ใบ” “ใบ” กับคำนาม “ใบไม้” “ใบไม้” ต่อมาได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทใบพืชที่มีลักษณะบาง ได้แก่ “ใบโพ” “ใบโพธิ์” “ใบໝາກຂາມ” “ใบมะขาม” “ใบตอง” “ใบตอง” “ใบลาน” “ใบลาน” “ใบໝາກພ້າວ” “ใบมะพร้าว” นอกจากนี้ยังได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทอื่นๆ ที่มีลักษณะบาง ได้แก่ “เจ้ย” “กระดาษ” “ธูบ” “รูป” “ບັດປະຊາຊົນ” “บัตรประชาชน” “ใบเงิน” “ธนบัตร” “ใบพัดลົມ” “ใบพัดลม” “ใบพัดເຮືອ” “ใบพัดเรือ”

29. คำลักษณนาม “ບານ” /ba:n/ “บาน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ບານ” “บาน” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 38

ตาราง 38 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ບານ” “บาน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ບານ (บาน)	ປะตู (ประตู)	**32**	3	5	40
	ວົງกົบปะตู(วงกบประตู)	5	**29**	6	40
	ป่อๆยู้ม (หน้าต่าง)	3	8	**29**	40

จากตาราง 38 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ปะตู”/pá:tu:/ “ประตู” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ວົງกົบปะตู” /wóŋ kóp pá:tu:/ “วงกบประตู” และคำนาม “ป่อๆยู้ม” /pɔ̄:ŋ jùa:m/ “หน้าต่าง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ปะตู” “ประตู” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “บาม” “บาน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “อิงฮิบปะตู” “วงกบประตู” “ป่องยู้ม” “หน้าต่าง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “บาม” “บาน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “บาม” “บาน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “บาม” “บาน”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ปะตู” “ประตู”</u>
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[เป็นช่องทางเข้า-ออกบ้านเรือน]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีขนาดสูง]

<u>คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “อิงฮิบปะตู” “วงกบประตู”</u>	<u>คำนาม“ป่องยู้ม” “หน้าต่าง”</u>
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]	[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ทำหน้าที่เป็นกรอบบานประตู]	[ทำหน้าที่รับแสงและอากาศ]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]	**[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]**
[มีลักษณะสูง]	**[มีลักษณะสูง]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “บาม” “บาน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม] [มีลักษณะสูง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ปะตู”“ประตู” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “อิงฮิบปะตู” “วงกบประตู” และ“ป่องยู้ม” “หน้าต่าง” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม] [มีลักษณะสูง]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม และตั้งตรง จากคำนามต้นแบบจะเห็นได้ว่าเป็นส่วนประกอบของบ้าน และใช้เป็นช่องทางเข้า-ออกบ้านเรือน ซึ่ง

สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ບາບ” “บาน” กับคำนาม “ປະຕູ”“ประตู” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ວົງກົບປະຕູ” “วงกบประตู” และ“ປ່ອງຢ້ຽມ”“หน้าต่าง”

30. คำลักษณนาม “ກະປ໋ອງ” /ká: pɔ̄:ŋ/ “กระป๋อง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກະປ໋ອງ” “กระป๋อง” จำนวน 7 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 39

ตาราง 39 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກະປ໋ອງ” “กระป๋อง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน							รวม
		1	2	3	4	5	6	7	
ກະປ໋ອງ (กระป๋อง)	ກະປ໋ອງນົມ (กระป๋องนม)	**39**						1	40
	ກະປ໋ອງນ້ຳ (กระป๋องน้ำ)	1	**38**					1	40
	ກະປ໋ອງນ້ຳອັດລົມ (กระป๋องน้ำอัดลม)		1	**36**	1		1	1	40
	ກະປ໋ອງເບຍ (กระป๋องเบียร์)			1	**34**	2	1	2	40
	ກະປ໋ອງປາ (กระป๋องปลา)		1		3	**30**	3	3	40
	ກະປ໋ອງແປ້ງ (กระป๋องแป้ง)			2	2	4	**30**	2	40
	ກະປ໋ອງສີ (กระป๋องสี)			1		4	5	**30**	40

จากตาราง 39 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ກະປ໋ອງນົມ” /ká: pɔ̄:ŋ nóm/ “กระป๋องนม” ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ກະປ໋ອງນ້ຳ” /ká: pɔ̄:ŋ nàm/ “กระป๋องน้ำ” ผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ກະປ໋ອງນ້ຳອັດລົມ” /ká: pɔ̄:ŋ nàm ʔát lóm/ “กระป๋องน้ำอัดลม” ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ກະປ໋ອງເບຍ” /ká: pɔ̄:ŋ bia:/ “กระป๋องเบียร์” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 5-7 เท่ากันกับคำนาม “ກະປ໋ອງປາ” /ká: pɔ̄:ŋ pa:/ “กระป๋องปลา” คำนาม “ກະປ໋ອງແປ້ງ” /ká: pɔ̄:ŋ pɛ̀:ŋ/ “กระป๋องแป้ง” และคำนาม “ກະປ໋ອງສີ” /ká: pɔ̄:ŋ sĭ:/ “กระป๋องสี”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ກະປ໋ອງນົມ” “กระป๋องนม” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ກະປ໋ອງ” “กระป๋อง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ກະປ໋ອງນ້ຳ” “กระป๋องน้ำ” “ກະປ໋ອງນ້ຳອັດລົມ” “กระป๋อง

น้ำอัดลม” “ทะป่องเบย” “กระป๋องเบียร์” “ทะป่องปา” “กระป๋องปลา” “ทะป่องแป้ง” “กระป๋องแป้ง” “ทะป่องสี” “กระป๋องสี” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ทะป่อง” “กระป๋อง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ทะป่อง” “กระป๋อง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ทะป่อๆ” “กระป๋อง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ทะป่อๆนม” “กระป๋องนม”

[ใช้บรรจุนม]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ทะป่อๆน้ำ” “กระป๋องน้ำ”

[ใช้บรรจุน้ำ]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ทะป่อๆปา” “กระป๋องปลา”

[ใช้บรรจุปลา]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม“ทะป่อๆน้ำอัดลม” “กระป๋องน้ำอัดลม”

[ใช้บรรจุน้ำอัดลม]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ทะป่อๆแป้ง” “กระป๋องแป้ง”

[ใช้บรรจุแป้งฝุ่น]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ทะป่อๆเบย” “กระป๋องเบียร์”

[ใช้บรรจุเบียร์]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

คำนาม “ทะป่อๆสี” “กระป๋องสี”

[ใช้บรรจุสี]

[ข้างในกลวง]

[มีลักษณะกลม]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 7 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ทะป่อๆ” “กระป๋อง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพและหน้าที่การใช้งาน คือ **[ใช้บรรจุสิ่งของ] [ข้างในกลวง] และ [มีลักษณะกลม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ทะป่อๆนิม” “กระป๋องนม” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ทะป่อๆมน้ำ” “กระป๋องน้ำ” “ทะป่อๆมน้ำอัดลิม” “กระป๋องน้ำอัดลม” “ทะป่อๆเบย” “กระป๋องเบียร์” “ทะป่อๆปา” “กระป๋องปลา” “ทะป่อๆแป้ง” “กระป๋องแป้ง” “ทะป่อๆสี” “กระป๋องสี โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุสิ่งของ] [ข้างในกลวง] และ [มีลักษณะกลม]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุสิ่งของ] [ข้างในกลวง]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุนั้น และความสันพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ และคุณสมบัติทางความหมาย และคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะกลม]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลม ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ทะป่อๆ” “กระป๋อง” กับคำนาม “ทะป่อๆนิม” “กระป๋องนม” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทเดียวกับคำนามต้นแบบ

31. คำลักษณนาม “ຜືນ” /p^{h}ɯ̌ːn/ “ผืน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຜືນ” “ผืน” จำนวน 8 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 40

ตาราง 40 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຜືນ” “ผืน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน								รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ຜືນ (ผืน)	ແพ (ผ้า)	**40**								40
	ผ้าไพ (ผ้าไหม)		**36**	1		1	1		1	40
	ผ้าห่ม (ผ้าห่ม)		1	**36**	1			1	1	40
	ผ้าอาบน้ำ (ผ้าขนหนู)			1	**36**	1		1	1	40
	ผ้าสะบิ๋ง (จีวร)			2	2	**29**	3	2	2	40
	สาด(เสื่อ)		2				**29**	4	5	40
	ผ้าสะโห่ง (โสร่ง)		1		1	8		**29**	1	40
	สิ้น (ผ้าถุง)					1	7	3	**29**	40

จากตาราง 40 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᨻᨿ”/pʰɛ̀:/ “ผ้า” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2-4 เท่ากันกับคำนาม “ᨾ้ᩣᨿᩃ” /pʰâ: mă:j/ “ผ้าไหม” “ᨾ้ᩣᩉ่ᩴ” /pʰâ: hóm/ “ผ้าห่ม” คำนาม “ᨾ้ᩣᩋᩣᨿᨿᩮ้” /pʰâ: ʔà:p nàm/ “ผ้าขนหนู” และผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 5-8 เท่ากันกับคำนาม “ᨾ้ᩣᩈᩮᨿᩫ” /pʰâ: sá: bɔ̄:ŋ/ “จีวร” คำนาม “ᩈᩣᨩ” /sá:t/ “เสื่อ” คำนาม “ᨾ้ᩣᩈᩮᩉ่ᩫ” /pʰâ: sá: lɔ̌:ŋ/ “โสร่ง” และคำนาม “ᩈิ้ᨿ” /sîn/ “ผ้าถุง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᨻᨿ” “ผ้า” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᩋᩥᨿ” “ผืน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᨾ้ᩣᨿᩃ” “ผ้าไหม” “ᨾ้ᩣᩉ่ᩴ” “ผ้าห่ม” “ᨾ้ᩣᩋᩣᨿᨿᩮ้” “ผ้าขนหนู” “ᨾ้ᩣᩈᩮᨿᩫ” “จีวร” “ᩈᩣᨩ” “เสื่อ” “ᨾ้ᩣᩈᩮᩉ่ᩫ” “โสร่ง” “ᩈิ้ᨿ” “ผ้าถุง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᩋᩥᨿ” “ผืน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᩋᩥᨿ” “ผืน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ผืน” “ผืน”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “แพ” “ผ้า”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า]
[ทำด้วยเส้นฝ้าย]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ผ้าไหม” “ผ้าไหม”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า]
[ทำด้วยเส้นไหม]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ผ้าห่ม” “ผ้าห่ม”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ใช้เป็นเครื่องนอน]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ผ้าอาบน้ำ” “ผ้าขนหนู”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[เป็นของใช้สำหรับอาบน้ำ]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ผ้าสบง” “จีวร”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[เป็นเครื่องแต่งกายพระ]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “สาด” “เสื่อ”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ใช้รองนั่ง]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ผ้าสะโร่ง” “โสร่ง”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ผ้านุ่งผู้ชาย]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “ถุง” “ผ้าถุง”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ผ้านุ่งผู้หญิง]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]
[มีลักษณะบาง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຜືນ” “ผืน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]**และ **[มีลักษณะบาง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติที่ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า]**และ **[มีลักษณะบาง]** ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม และมีลักษณะบาง จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดของผู้พูดภาษาลาวจากการใช้คำลักษณนาม “ຜືນ” “ผืน” กับคำนาม “ແພ” “ผ้า” ซึ่งมีรูปทรงสี่เหลียม และมีลักษณบาง โดยผู้พูดภาษาลาวนำมาใช้ประโยชน์เป็นเครื่องแต่งกายไม่ว่าจะเป็นหมวก เสื้อ กระโปรง กางเกง รองเท้า สิ่งดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ติดอยู่กับตัวของมนุษย์ตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย ด้วยเหตุนี้คำนาม “ຜືນ” “ผืน” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ແພ” “ผ้า” ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ได้แก่ “ຜ້າໄໝ” “ผ้าไหม” “ຜ້າຫົ່ມ” “ผ้าห่ม” “ຜ້າອາບນ້ຳ” “ผ้าขนหนู” “ຜ້າສະບົງ” “จีวร” “ສາດ” “เสื่อ” “ຜ້າສະໂຫ່ງ” “โสร่ง” “ສິ້ນ” “ผ้าถุง”

32. คำลักษณนาม “แผ่น” /pʰɛ̀n/ “แผ่น”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แผ่น” “แผ่น” จำนวน 13 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 41

ตาราง 41 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “แผ่น” “แผ่น”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน													รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
แผ่น (แผ่น)	แผ่นซีดี (แผ่นซีดี)	**39**											1		40
	แผ่นดิน (แผ่นดิน)		**38**								1			1	40
	แผ่นพับๆสิพิม(กระดาษหนังสือพิมพ์)			**35**	2	1						2			40
	แผนที่ (แผนที่)		1	1	**35**									3	40
	แผ่นรูป (แผ่นรูปภาพ)					**35**			2		1	1		1	40
	เจ้ย (กระดาษ)				1	1	**32**	2					3	1	40
	แผ่นเข้าหงบกุ้งๆ (แผ่นข้าวเกรียบกุ้ง)						2	**32**			2	2		2	40
	ไดแผ่น (แผ่นสาหร่าย)							2	**30**	1	1	2	2	2	40
	แผ่นไม้ (แผ่นไม้)	1						1	2	**30**	2	1	3		40
	แผ่นกะดาบ (แผ่นกระดาน)		1	4			3		2		**30**				40
	แผ่นกาโล่(กระเบื้องปูพื้น)				2	2	1	1	2	2		**30**			40
	แผ่นแก้อ (แผ่นกระจก)					1	2	2	1	2	2		**30**		40
	แผ่นเห฼ก (แผ่นเหล็ก)								1	5	1	2	1	**30**	40

จากตาราง 41 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ແຜ່ນຊີດີ”/pʰèn sí: di:/ “แผ่นซีดี” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ແຜ່ນດິນ” /pʰèn:dín:/ “แผ่นดิน” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3-5 เท่ากันกับคำนาม “ແຜ່ນໜັງສືພິມ” /pʰèn năŋ sŭ: pʰím/ “แผ่นหนังสือพิมพ์” คำนาม “ແຜ່ນທີ່” /pʰèn tʰi:/ “แผ่นที่” และคำนาม “ແຜ່ນຮູບ” /pʰèn hû:p/ “แผ่นรูป” คำนาม “เจ้ย” /tɕìa:/ “กระดาษ” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 32 คน ให้ระดับคะแนน 6-7 เท่ากันกับคำนาม คำนาม “เจ้ย” /tɕìa:/ “กระดาษ” “ແຜ່ນເຂົ້າໜຽບກຸ້ງ” /pʰèn kʰâw kîa:p kùŋ/ “แผ่นข้าวเกรียบกุ้ง” และผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 8-13 เท่ากันกับคำนาม “ໄຂແຜ່ນ” /kʰáj pʰèn/ “แผ่นสาหร่าย” คำนาม “ແຜ່ນໄມ້” /pʰèn màj/ “แผ่นไม้” คำนาม “ແຜ່ນກະດານ” /pʰèn káda:n/ “แผ่นกระดาน” คำนาม “ແຜ່ນກາໂລ່” /pʰè ka: ló:/ “กระเบื้องปูพื้น” คำนาม “ແຜ່ນແກ້ວ” /pʰèn kè:w/ “แผ่นกระจก” และคำนาม “ແຜ່ນເຫຼັກ” /pʰèn lék/ “แผ่นเหล็ก”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ແຜ່ນຊີດີ” “แผ่นซีดี” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ແຜ່ນ” “แผ่น” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ແຜ່ນດິນ” “แผ่นดิน” “ແຜ່ນໜັງສືພິມ” “แผ่นหนังสือพิมพ์” “ແຜ່ນທີ່” “แผ่นที่” “ແຜ່ນຮູບ” “แผ่นรูป” “เจ้ย” “กระดาษ” “เจ้ย” “กระดาษ” “ແຜ່ນເຂົ້າໜຽບກຸ້ງ” “แผ่นข้าวเกรียบกุ้ง” “ໄຂແຜ່ນ” “แผ่นสาหร่าย” “ແຜ່ນໄມ້” “แผ่นไม้” “ແຜ່ນກະດານ” “แผ่นกระดาน” “ແຜ່ນກາໂລ່” “กระเบื้องปูพื้น” “ແຜ່ນແກ້ວ” “แผ่นกระจก” และ “ແຜ່ນເຫຼັກ” “แผ่นเหล็ก” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ແຜ່ນ” “แผ่น”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ແຜ່ນ” “แผ่น” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “แผ่น” “แผ่น”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “แผ่นซีดี” “แผ่นซีดี”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[ใช้ในการเก็บข้อมูลเสียงและภาพ]

[มีรูปทรงกลม]

[มีลักษณะบาง]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “แผ่นดิน” “แผ่นดิน”

[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]

[พื้นดินของโลก]

[มีรูปทรงกลม]

[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผ่นรูป” “แผ่นรูป”

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[รูปภาพ]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผ่นหนังสือพิมพ์” “แผ่นหนังสือพิมพ์”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[สิ่งพิมพ์นำเสนอข่าวสาร]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะบาง]

คำนาม “เจ้ย” “กระดาษ”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อุปกรณ์เครื่องเขียน]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผนที่” “แผ่นที่”

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[ใช้ในการบอกทิศทางและสถานที่]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผ่นเอี๊ยะทรงกรุบกรุบ” “แผ่นข้าวเกรียบกุ้ง

[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]

[อาหารทำจากข้าวเหนียว]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะบาง]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “แผ่น” “แผ่น” (ต่อ)

คำนาม “ไอแผ่น” “แผ่นสาหร่าย”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[อาหารทำจากสาหร่าย]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผ่นไม้” “แผ่นไม้”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใช้สำหรับก่อสร้าง]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผ่นกระดาน” “แผ่นกระดาน”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[อุปกรณ์ในการสอนหนังสือ]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม “แผ่นกระโล่” “กระเบื้องปูพื้น”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]
[ใช้สำหรับก่อสร้าง]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม“แผ่นแก้ว” “แผ่นกระจก”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ทำจากแก้วที่ทำเป็นแผ่น]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

คำนาม“แผ่นเหล็ก” “แผ่นเหล็ก”
[สิ่งที่มนุษย์ผลิตขึ้น]
[ใช้สำหรับก่อสร้าง]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]
[มีลักษณะบาง]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 13 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “แผ่ม” “แผ่น” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะบาง]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ແຜ່ນຊີດີ” “แผ่นซีดี” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับ “ແຜ່ນດິນ” “แผ่นดิน” “ແຜ່ນໜັງສືພິມ” “แผ่นหนังสือพิมพ์” “ແຜ່ນທີ່” “แผ่นที่” “ແຜ່ນຮູບ” “แผ่นรูป” “เจ้ย” “กระดาษ” “เจ้ย” “กระดาษ” “ແຜ່ນເຂົ້າໜຽບກຸ້ງ” “แผ่นข้าวเกรียบกุ้ง” “ไຄແຜ່ນ” “แผ่นสาหร่าย” “ແຜ່ນໄມ້” “แผ่นไม้” “ແຜ່ນກະດານ” “แผ่นกระดาน” “ແຜ່ນກາໂລ่” “กระเบื้องปูพื้น” “ແຜ່ນແກ້ວ” “แผ่นกระจก” และ “ແຜ່ນເຫຼັກ” “แผ่นเหล็ก” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะบาง]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงที่มีลักษณะบาง ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “แผ่ม” “แผ่น” กับคำนาม “ແຜ່ນຊີດີ” “แผ่นซีดี” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ที่มีลักษณะบางเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ

33. คำลักษณนาม “ภับ” /káp/ “กล่อง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ภับ” “กล่อง” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 42

ตาราง 42 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ภับ” “กล่อง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
ภับ (กล่องขนาดเล็ก)	ภับไฟ (กล่องไม้ขีดไฟ)	**40**				40
	ภับสໍ (กล่องดินสอ)		**38**	1	1	40
	ภับสໍຂາວ (กล่องชอล์ก)		2	**35**	3	40
	ภับຂะໜົມ (กล่องขนม)			5	**35**	40

จากตาราง 42 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ภับไฟ” /kápfáj/ “กล่องไม้ขีดไฟ” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ภับสໍ” /kápsɔ̌:/ “กล่องดินสอ” และผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “ภับสໍຂາວ” /kápsɔ̌:kʰǎ:w/ “กล่องชอล์ก” และคำนาม “ภับຂะໜົມ” /kápkʰánǒm/ “กล่องขนม”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ภับไฬ” “กล่องไม้ขีดไฟ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ภับ” “กล่อง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้คะแนนคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ภับสำ” “กล่องดินสอ” “ภับสะาอ” “กล่องชอล์ก” และ“ภับะะฒิม” “กล่องขนม” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ภับ” “กล่อง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ภับ” “กล่อง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ภับ” “กล่อง”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ภับไฟ” “กล่องไม้ขีดไฟ”</u>

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้บรรจุไม้ขีดไฟ]

[มีขนาดเล็ก]

[รูปทรงสี่เหลี่ยม]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ภับสໍ” “กล่องดินสอ”</u>[1]	<u>คำนาม “ภับสะๆอ” “กล่องชอล์ก”</u>	<u>คำนาม “ภับຂะໜົມ” “กล่องขนม”</u>
[อุปกรณ์เครื่องเขียน]	[อุปกรณ์เครื่องเขียน]	[เป็นของหวาน]
[ใช้บรรจุดินสอ]	**[ใช้บรรจุชอล์ก]**	**[ใช้บรรจุขนม]**
[มีขนาดเล็ก]	**[มีขนาดเล็ก]**	**[มีขนาดเล็ก]**
[รูปทรงสี่เหลี่ยม]	**[รูปทรงสี่เหลี่ยม]**	**[รูปทรงสี่เหลี่ยม]**

[1] คำนาม “ภับสໍ” “กล่องดินสอ” ในภาษาลาวหมายถึงกล่องที่ทำด้วยกระดาษขนาดเล็กที่ใช้บรรจุดินสอจำนวน 6 แท่ง หรือ 12 แท่ง ไม่ใช่กล่องที่ใช้บรรจุปากกา ดินสอ ยางลบ

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ກັບ” “กล่อง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพและหน้าที่การใช้งาน คือ **[ใช้บรรจุสิ่งของ] [มีขนาดเล็ก]และ [รูปทรงสี่เหลี่ยม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ກັบໄฟ” “กล่องไม้ขีดไฟ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ກັบสໍ” “กล่องดินสอ” “ກັบสໍຊาอ” “กล่องชอล์ก” และ“ກັบຊะฆ๋ม” “กล่องขนม” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุสิ่งของ] [มีขนาดเล็ก]และ [รูปทรงสี่เหลี่ยม]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุสิ่งของ] [มีขนาดเล็ก]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุนั้น และความสันพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ส่วนคุณสมบัติทางความหมาย **[รูปทรงสี่เหลี่ยม]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม จากคำนามต้นแบบ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้เป็นอุปกรณ์ในการทำครัว เช่น การก่อไฟเพื่อการประกอบอาหาร และมีมาช้านาน ในปัจจุบันคนลาวก็ยังคงใช้เป็นของใช้ครัวเรือน ถึงแม้ว่าจะมีอุปกรณ์ในการก่อไฟที่ทันสมัยเข้ามาใหม่ เช่น ไฟแช็ค แต่คนลาวก็ยังนิยมใช้ “ກັบໄฟ” “กล่องไม้ขีดไฟ” อยู่เช่นเดิม ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ກັบ” “กล่อง” กับคำนาม “ກັบໄฟ” “กล่องไม้ขีดไฟ” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ກັบสໍ” “กล่องดินสอ” “ກັบสໍຊาอ” “กล่องชอล์ก” และ“ກັบຊะฆ๋ม” “กล่องขนม

34. คำลักษณนาม “อ๊ๅ” /wóŋ/ “วง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ อ๊ๅ” “วง” จำนวน 2 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 43

ตาราง 43 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “อ๊ๅ” “วง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน		รวม
		1	2	
อ๊ๅ (วง)	ແหวน (แหวน)	**34**	6	40
	อ๊ๅม๋น (วงกลม)	11	**29**	40

จากตาราง 43 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ແຫວນ” /wɛ̌:n/ “แหวน” และผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ວົງມົນ” /wóŋmón/ “วงกลม”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ແຫວນ” “แหวน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ວົງ” “วง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ວົງມົນ” /wóŋmón/ “วงกลม” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“ວົງ” “วง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 2 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ວົງ” “วง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ວົງ” “วง”

<u>คำนามต้นแบบ</u>	**<u>คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ</u>**
<u>คำนาม “ແຫວນ” “แหวน”</u>	<u>คำนาม “ວົງມົນ” “วงกลม”</u>
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]	[รูปทรงเรขาคณิต]
[เป็นเครื่องประดับ]	**[มีลักษณะกลม]**
[สวมที่นิ้ว]	
[มีลักษณะกลม]	

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 2 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ວົງ” “วง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะกลม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติที่ **[มีลักษณะกลม]** ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงกลม จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวจากการใช้คำลักษณนาม “ວົງ” “วง” โดยมีภาพร่างทางความคิดที่มีลักษณะกลมได้แก่ คำนาม “ແຫວນ” “แหวน” ซึ่งเป็นเครื่องประดับใช้ในชีวิตประจำวันของคนลาว ด้วยเหตุนี้คำนาม “ແຫວນ” “แหวน” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ວົງ” “วง” ต่อมาได้ขยายไปใช้กับคำนามที่มีรูปทรงกลมได้แก่ “ວົງມົນ” “วงกลม” ที่มีคุณสมบัติร่วมกัน

35. คำลักษณนาม “ກອງ” /kɔ:ŋ/ “กอง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦎᦲᦵ” “กอง” จำนวน 8 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 44

ตาราง 44 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦎᦲᦵ” “กอง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน								รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ᦎᦲᦵ (กอง)	ᦎᦲᦵᦓᦱᦡ (กองทราย)	**40**								40
	ᦎᦲᦵᦗᦱᦣ (กองดิน)		**36**	1		1	1		1	40
	ᦎᦲᦵᦲᦱᦣ (กองหิน)			**36**	1	1		1	1	40
	ᦎᦲᦵᦣᦲᦴ (กองไม้)		1	1	**35**	1		1	1	40
	ᦎᦲᦵᦝᦱᦣ (กองฟืน)		1	2	2	**30**	2	2	2	40
	ᦎᦲᦵᦣᦲᦉ (กองไฟ)		1			1	**29**	4	5	40
	ᦎᦲᦵᦞᦳᦋᦹ (กองผ้า)				2	6	2	**29**	1	40
	ᦎᦲᦵᦙᦳᦙᦴ (กองบุญ)					1	7	3	**29**	40

จากตาราง 44 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᦎᦲᦵᦓᦱᦡ” /kɔ:ŋsá:j/ “กองทราย” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ᦎᦲᦵᦗᦱᦣ” /kɔ:ŋdin/ “กองดิน” และคำนาม “ᦎᦲᦵᦲᦱᦣ” /kɔ:ŋhĭn/ “กองหิน” ผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม “ᦎᦲᦵᦣᦲᦴ” /kɔ:ŋmàj/ “กองไม้” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ᦎᦲᦵᦝᦱᦣ” /kɔ:ŋ fúːn/ “กองฟืน” และผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 6-8 เท่ากันกับคำนาม “ᦎᦲᦵᦣᦲᦉ” /kɔ:ŋfáj/ “กองไฟ” คำนาม “ᦎᦲᦵᦞᦳᦋᦹ” /kɔ:ŋpʰâ:/ “กองผ้า” และคำนาม “ᦎᦲᦵᦙᦳᦙᦴ” /kɔ:ŋ bun/ “กองบุญ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦎᦲᦵᦓᦱᦡ” “กองทราย” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦎᦲᦵ” “กอง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦎᦲᦵᦗᦱᦣ” “กองดิน” “ᦎᦲᦵᦲᦱᦣ” “กองหิน” “ᦎᦲᦵᦣᦲᦴ” “กองไม้” “ᦎᦲᦵᦝᦱᦣ”“กองฟืน” “ᦎᦲᦵᦣᦲᦉ” “กองไฟ” “ᦎᦲᦵᦞᦳᦋᦹ” “กองผ้า” และ “ᦎᦲᦵᦙᦳᦙᦴ” “กองบุญ” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“ᦎᦲᦵ” “กอง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦎᦲᦵ” “กอง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฑอๆ” “กอง”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ฑอๆฉาย” “กองทราย”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[มีลักษณะเป็นเม็ดละเอียด]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ฑอๆดิน” “กองดิน”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[มีลักษณะเป็นเนื้อละเอียด]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนาม “ฑอๆหิน” “กองหิน”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[มีลักษณะเป็นก้อนแข็ง]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนาม “ฑอๆไม” “กองไม้”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[มีลักษณะเป็นไม้ท่อนยาว]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนาม “ฑอๆฟืน” “กองฟืน”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[ใช้สำหรับเป็นเชื้อเพลิง]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนาม“ฑอๆไฟ” “กองไฟ”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[ให้ความร้อน]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนาม“ฑอๆผ้าๆ” “กองผ้า”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[เป็นเครื่องนุ่งห่ม]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

<u>คำนาม“ฑอๆบุญ” “กองบุญ”</u>

[สิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น]

[เป็นเครื่องทำบุญ]

[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 8 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ᦓᦳᦺ” “กอง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติ **[มีลักษณะรวมสุมกันไว้]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองแบบ คือ propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของวัตถุ จากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้คำลักษณะนามในภาษาลาวจัดคำนาม “ᦓᦳᦺᦋᦲᦷ” “กองทราย” “ᦓᦳᦺᦟᦱᦹ” “กองดิน” “ᦓᦳᦺᦠᦲᦹ” “กองหิน” “ᦓᦳᦺᦣᦱᦹ” “กองไม้” “ᦓᦳᦺᦝᦲᦹ” “กองฟืน” “ᦓᦳᦺᦣᦲᦟ” “กองไฟ” “ᦓᦳᦺᦙᦳᦷ” “กองผ้า” ตามคุณสมบัติที่มีอยู่ร่วมกัน แต่ในขณะเดียวกันยังได้ขยายไปใช้กับคำนาม “ᦓᦳᦺᦺᦴᦹ” “กองบุญ” ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ผู้พูดภาษาลาวนำเครื่องสังขภัณฑ์หลายประเภทมารวมกันเพื่อนำไปทำบุญถวายพระ จึงทำให้เกิดมีคุณสมบัติที่มีลักษณะรวมสุมกันไว้ นั่นเอง ดังนั้นผู้พูดภาษาลาวได้จัดคำนามเหล่านี้เข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อใช้คำลักษณนาม “ᦓᦳᦺ” “กอง”

36. คำลักษณนาม “ᦟᦱᦂᦺ” /lăŋ/ “หลัง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦟᦱᦂᦺ” “หลัง” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 45

ตาราง 45 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦟᦱᦂᦺ” “หลัง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ᦟᦱᦂᦺ (หลัง)	ᦣᦲᦷᦺᦴᦹ (บ้าน)	**39**	1		40
	ᦟᦱᦂᦺᦍᦱᦣᦲᦷᦺᦴᦹ (หลังคาบ้าน)		**37**	3	40
	ᦓᦰᦱᦓᦲᦱ(ยุ้งข้าว)	1	2	**37**	40

จากตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᦣᦲᦷᦺᦴᦹ” /húa:n/ “บ้าน” และผู้บอกภาษาจำนวน 23 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ᦟᦱᦂᦺᦍᦱᦣᦲᦷᦺᦴᦹ” /lăŋkʰá:húa:n/ “หลังคาบ้าน” และคำนาม “ᦓᦰᦱᦓᦲᦱ” /lâw kʰáw/ “ยุ้งข้าว”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦣᦲᦷᦺᦴᦹ” “บ้าน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦟᦱᦂᦺ” “หลัง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦟᦱᦂᦺᦍᦱᦣᦲᦷᦺᦴᦹ” “หลังคาบ้าน” และ “ᦓᦰᦱᦓᦲᦱ” “ยุ้งข้าว” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“ฆฺ้ๆ” “หลัง”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฆฺ้ๆ” “หลัง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฆฺ้ๆ” “หลัง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“เฮือน”/hŵa:n/ “บ้าน”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[ที่อยู่อาศัย]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ

คำนาม “ฆฺ้ๆดาเฮือน” “หลังคาบ้าน”	คำนาม“เล้าเอ้ๆ” “ยุ้งข้าว”
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]	[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[ใช้มุงที่อยู่อาศัย]	[ใช้เก็บผลผลิตการเกษตร]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]	**[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ฆฺ้ๆ” “หลัง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติที่ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic mode ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาว จากการใช้คำลักษณนาม “ฆฺ้ๆ” “หลัง” โดยมีภาพร่างทางความคิดที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยม ได้แก่ “เฮือน” “บ้าน” ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของผู้พูดภาษาลาวที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้คำนาม “เฮือน” “บ้าน” จึงเป็นคำนามต้นแบบ ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนาม “ฆฺ้ๆดาเฮือน” “หลังคาบ้าน” และ “เล้าเอ้ๆ” “ยุ้งข้าว” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต้นแบบ นั่นเอง

37. คำลักษณนาม “ขั่๋” /nɔ̌:/ “หน่อ”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ขั่๋” “หน่อ” จำนวน 5 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 46

ตาราง 46 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ขั่๋” “หน่อ”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน					รวม
		1	2	3	4	5	
ขั่๋ (หน่อ)	ขั่๋ไม้ (หน่อไม้)	**40**					40
	ขั่๋ก้อย (หน่อกล้วย)		**37**	1	1	1	40
	ขั่๋ข่าๆ (หน่อค่า)		1	**37**	1	1	40
	ขั่๋ฃิๆ (หน่อขิง)			2	**36**	2	40
	ขั่๋ฃี้มิ้น (หน่อขมิ้น)		2		2	**36**	40

จากตาราง 46 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ขั่๋ไม้” /nɔ̌: mǎ:j/ “หน่อไม้” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ขั่๋ก้อย” /nɔ̌: kùa:j/ “หน่อกล้วย” และคำนาม “ขั่๋ข่าๆ” /nɔ̌: kʰā:/ “หน่อข่า” และผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 4-5 เท่ากันกับคำนาม “ขั่๋ฃิๆ” /nɔ̌: kʰí:ŋ/ “หน่อขิง” และคำนาม “ขั่๋ฃี้มิ้น” /nɔ̌:kʰî:mì:n/ “หน่อขมิ้น”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ขั่๋ไม้” “หน่อไม้” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ขั่๋” “หน่อ” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ขั่๋ก้อย” “หน่อกล้วย” “ขั่๋ข่าๆ” “หน่อข่า” “ขั่๋ฃิๆ” “หน่อขิง” และ“ขั่๋ฃี้มิ้น” “หน่อขมิ้น” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“ขั่๋” “หน่อ”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ขั่๋” “หน่อ” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ขั่ม” “หน่อ”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ขั่มไม้” “หน่อไม้”</u>

[ต้นอ่อนของไผ่]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[แตกจากเหง้าใต้ดิน]

[มีรูปทรงกรวย]

<u>คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ขั่มก้วย” “หน่อกล้วย”</u>

[เป็นต้นอ่อนของพืชล้มลุก]

[แตกจากเหง้าใต้ดิน]

[มีรูปทรงกรวย]

<u>คำนาม “ขั่มข่าๆ” “หน่อข่า”</u>

[ต้นอ่อนของพืชที่เป็นเหง้า]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[แตกจากเหง้าใต้ดิน]

[มีรูปทรงกลมสูง]

<u>คำนาม“ขั่มขิงๆ” “หน่อขิง”</u>

[ต้นอ่อนของพืชที่เป็นเหง้า]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[แตกจากเหง้าใต้ดิน]

[มีรูปทรงต้นเทียน]

<u>คำนาม“ขั่มขี้มิ้น” “หน่อขมิ้น”</u>

[ต้นอ่อนของพืชที่เป็นเหง้า]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[แตกจากเหง้าใต้ดิน]

[มีรูปทรงกระบอก]

จากวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ขั่” “หน่อ” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[แตกจากเหง้าใต้ดิน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ขั่ไม้” “หน่อไม้” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับ “ขั่ก้วย” “หน่อกล้วย” “ขั่ข่า” “หน่อข่า” “ขั่ขิง” “หน่อขิง” และ“ขั่ຂີ້ມິ້ນ” “หน่อขมิ้น” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[แตกจากเหง้าใต้ดิน]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ได้แก่ คำนาม “ขั่ไม้” “หน่อไม้” ที่เป็นคำนามต้นแบบ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ขั่” “หน่อ” กับคำนาม “ขั่ไม้” “หน่อไม้” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทพืชแตกจากเหง้าใต้ดินเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ

38. คำลักษณนาม “ปากˊ” /pâ:kˊ/ “ปาก”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ปากˊ” “ปาก” จำนวน 2 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 47

ตาราง 47 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ปากˊ” “ปาก”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน		รวม
		1	2	
ปากˊ (ปาก)	ปากˊ (ปาก)	**40**		40
	ปากถ้ำ (ปากถ้ำ)		**40**	**40**

จากตาราง 47 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1-2 เท่ากันกับคำนาม “ปากˊ” /pâ:kˊ/ “ปาก” และคำนาม “ปากถ้ำ” /pâ:kˊ tʰa:m/ “ปากถ้ำ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ปากˊ” “ปาก” และ “ปากถ้ำ” “ปากถ้ำ” มีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 40 เท่ากัน ผู้วิจัยจึงกำหนดว่า ถ้าคำลักษณนามใดใช้ร่วมกับคำนามมีแค่จำนวน 2 คำ และมีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนเท่ากัน เช่น มีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 40 เท่ากัน ผู้วิจัยจะยึดเอาคำนามที่ผู้บอกภาษาตอบคำนามต้นแบบในขั้นตอนที่ 3 เป็นคำนามต้นแบบ ซึ่งในขั้นตอนที่ 3 คำนาม “ปากˊ” “ปาก” เป็นคำนามต้นแบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดคำนาม “ปากˊ” “ปาก” เป็นคำนามต้นแบบ ส่วนคำนาม “ปากถ้ำ” “ปากถ้ำ” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ปาก” “ปาก”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 2 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ปาก” “ปาก” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ปาก” “ปาก”

คำนามต้นแบบ	**คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ**
คำนาม “ปาก” “ปาก”	คำนาม “ปากถ้ำ” “ปากถ้ำ”
[อวัยวะของร่างกายมนุษย์]	[สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ]
[ใช้เป็นช่องทางเข้า]	**[เป็นช่องทางเข้า]**
[อยู่ส่วนหน้า]	**[อยู่ส่วนหน้า]**

จากวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 2 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ปาก” “ปาก” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านหน้าที่การใช้งานและสถานที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ คือ **[ใช้เป็นช่องทางเข้า] [อยู่ส่วนหน้า]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ปาก” “ปาก” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม“ปากถ้ำ” “ปากถ้ำ” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้เป็นช่องทางเข้า] [อยู่ส่วนหน้า]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุนั้น และความสันพันธ์กับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ คำนามคำนาม “ปาก” “ปาก” ซึ่งเป็นอวัยวะร่างกายของมนุษย์ ทำให้ผู้พูดภาษาลาวมีกระบวนการคิดที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ร่างกาย ได้แก่ “ปาก” ไปใช้กับลักษณนาม “ปาก” ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ปาก” กับคำนาม “ปาก” ต่อมาได้ขยายไปใช้กับคำนาม “ปากถ้ำ” “ปากถ้ำ” ซึ่งเป็นช่องทางเข้าถ้ำ และอยู่ส่วนหน้า นั่นเอง แต่ในขณะเดียวกันยังสะท้อนแบบจำลอง image-schematic model ซึ่งเป็นกระบวนการทางปริชานที่เชื่อมโยงผังภาพการบรรจุ (containment schema) ที่เกิดจากประสบการณ์ของมนุษย์เองในเรื่องการบรรจุ หรือจัดวางสิ่งต่างๆในภาชนะ เช่น แก้ว หรือ กล่อง หรือการเอาสิ่งของใส่ในลิ้นชัก เป็นต้น ดังนั้นคำนามปากจึงเป็นประสบการณ์ของผู้พูดภาษาลาวในเรื่องการบรรจุ โดยใช้ปากเป็นช่องทางในการบรรจุอาหารเข้าไปในร่างกาย และเชื่อมโยงไปยังปากถ้ำที่เป็นช่องทางเข้าถ้ำ นั่นเอง

39. คำลักษณนาม “ຂะบวม” /k^{h}ábua:n/ “ขบวน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຂะบวม” “ขบวน” จำนวน 4 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 48

ตาราง 48 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ” “ᨡᨻᩅᩢᩁ”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน				รวม
		1	2	3	4	
ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ (ขบวน)	ᩃᩥᨯᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ (รถขบวน)	**39**			1	40
	ᩃᩥᨯᩉᩮᩣ (รถไฟ)		**36**	2	2	40
	ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾᩈᩣᩢᩁ (ขบวนช้าง)		2	**35**	3	40
	ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾᩁᩮᩣ (ขบวนแห่)		1	4	**35**	40

จากตาราง 48 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᩃᩥᨯᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ” /lōtk^{h}ábua:n/ “รถขบวน” ผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ᩃᩥᨯᩉᩮᩣ” /lōt fáj/ “รถไฟ” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾᩈᩣᩢᩁ” /k^{h}ábua:nsà:ŋ/ “ขบวนช้าง” และคำนาม “ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾᩁᩮᩣ” /tk^{h}ábua:nhɛ̄:/ “ขบวนแห่”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᩃᩥᨯᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ” “รถขบวน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ” “ขบวน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᩃᩥᨯᩉᩮᩣ” “รถไฟ” “ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾᩈᩣᩢᩁ” “ขบวนช้าง” และ“ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾᩁᩮᩣ” “ขบวนแห่” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ” “ᨡᨻᩅᩢᩁ”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᩋᩮᩋᨻᩮᩣᨾ” “ขบวน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ขะบอม” “ขบวน”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ลิดขะบอม”“รถขบวน”

[เครื่องยนต์]

[มีรถสินค้ามากกว่าสองคัน]

[ใช้ในการขนส่ง]

[ต่อกันเป็นแนวยาว]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ลิดไฟ” “รถไฟ”

[เครื่องยนต์]

[มีโบกี้มากกว่าสองโบกี้]

[ใช้ในขนส่ง]

[ต่อกันเป็นแนวยาว]

คำนาม “ขะบอมช้างๆ” “ขบวนช้าง”

[สัตว์]

[มีช้างมากกว่าสองเชือก]

[ใช้ในงานประเพณีแห่ช้าง]

[ต่อกันเป็นแนวยาว]

คำนาม “ขะบอมแห” “ขบวนแห่”

[มนุษย์]

[มีคนมากกว่าสองคน]

[ใช้ในงานประเพณี]

[ต่อกันเป็นแนวยาว]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 4 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຂະบอม” “ขบวน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[ต่อกันเป็นแนวยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติ **[ต่อกันเป็นแนวยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว จากแนวคิดแบบจำลอง Image-schematic model สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุที่มีลักษณะยาว ได้แก่ “ລົດຂะบอม” “รถขบวน” ด้วยเหตุนี้คำนาม “ລົດຂะบอม” “รถขบวน” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ຂะบอม” “ขบวน” และต่อมาได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทยานพาหนะที่มีลักษณะต่อเป็นแถวยาวยาว เช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ ได้แก่ คำนาม “ລົดไฟ” “รถไฟ” และยังได้ขยายไปใช้กับคำนามประเภทสัตว์ที่ต่อกันเป็นแถวยาว เช่น “ຂะบอมช้างๆ” “ขบวนช้าง” และคำนามประเภทมนุษย์ที่ต่อกันเป็นแถวยาวอีกด้วย เช่น “ຂะบอมแขฯ” “ขบวนแห่” คำนามทั้งหมดที่มีอยู่ร่วมกันเป็นคำนามประเภทเครื่องยนต์ ประเภทสัตว์ และประเภทมนุษย์

40. คำลักษณนาม “ກ” /knɔ̌:/ “กอ”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກ” “กอ” จำนวน 5 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 49

ตาราง 49 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ກ” “กอ”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน					รวม
		1	2	3	4	5	
ກ (กอ)	ກ ไผ่ (กอไผ่)	**39**				1	40
	ກ ไม้ (กอไม้)		**38**			2	40
	ກ ก้วย (กอกล้วย)		2	**36**	1	1	40
	ກ ข่าๆ (กอข่า)			3	**36**	1	40
	ກ หญ้าๆ (กอหญ้า)	1		1	3	**35**	40

จากตาราง 49 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ກ ไผ่” /knɔ̌: pʰāj/ “กอไผ่” ระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม คำนาม “ກ ไม้” /knɔ̌:màj/ “กอไม้” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับ

คำนาม “ᦴᦸᧉᦷᧃᦋᧂᧉ” /knɔ̆:kùa:j/ “กอกล้วย” และคำนาม “ᦴᦸᧈᦷᧃ” /knɔ̆:kʰā:/ “กอข่า” และผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 5 กับคำนาม “ᦴᦸᦉᦲᧃ” /knɔ̆:ɲâ:/ “กอหญ้า”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦴᦸᧈᦷᧃ”“กอไผ่”เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦴᦸ” “กอ” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦴᦸᧉᦷᧃᦋᧂᧉ” “กอไม้” “ᦴᦸᧉᦷᧃᦋᧂᧉ” “กอกล้วย” “ᦴᦸᧈᦷᧃ” “กอข่า” และ “ᦴᦸᦉᦲᧃ” “กอหญ้า” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦴᦸ” “กอ”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦴᦸ” “กอ” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฑำ” “กอ”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ฑำไผ่” “กอไผ่”

[พืชประเภทไม้พุ่ม]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ฑำไม้” “กอไม้”

[พืชประเภทไม้ยืนต้น]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]

คำนาม “ฑำท้อย” “กอกล้วย”

[พืชประเภทผลไม้]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]

คำนาม “ฑำข่า” “กอข่า”

[พืชประเภทสมุนไพร]

[ใช้ปรุงอาหาร]

[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]

คำนาม “ฑำฑย้า” “กอหญ้า”

[พืชประเภทล้มลุก]

[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 5 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ກໍ” “กอ” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ກໍໄຜ่” “กอไผ่” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับ “ກໍໄມ้” “กอไม้” “ກໍກ้วย” “กอกล้วย” “ກໍຂ่าๆ” “กอข่า” และ “ກໍຫຍ้าๆ” “กอหญ้า” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่ม]** ซึ่งสะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ກໍ” “กอ” กับคำนาม “ກໍໄຜ่” “กอไผ่” และได้เกิดการเชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทพืชมีลำต้นรวมกันเป็นกลุ่มเช่นเดียวกับคำนามต้นแบบ

41. คำลักษณนาม “ຮວງ” /húaːŋ/ “รวง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຮວງ” “รวง”จำนวน 2 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 50

ตาราง 50 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຮວງ” “รวง

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน		รวม
		1	2	
ຮວງ (รวง)	ຮວງເຂົ້າ (รวงข้าว)	**38**	2	40
	ຮວງເຜິ้ງ (รวงผึ้ง)	2	**38**	40

จากตาราง 50 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน จากจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 เท่ากันกับคำนาม “ຮວງເຂົ້າ” /húaːŋkʰâw/ “รวงข้าว” และบอกภาษาจำนวน 38 คน จากจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 40 คน ให้ระดับคะแนน 2 เท่ากันกับคำนามคำนาม “ຮວງເຜິ้ງ” /húaːŋpʰôːŋ/ “รวงผึ้ง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ຮວງເຂົ້າ” “รวงข้าว” “ຮວງເຜິ้ງ” “รวงผึ้ง” มีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 40 เท่ากัน ผู้วิจัยจึงกำหนดว่า ถ้าคำลักษณนามใดใช้ร่วมกับคำนามมีแค่จำนวน 2 คำ และมีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนนเท่ากัน เช่น มีผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 40 เท่ากัน ผู้วิจัยจะยึดเอาคำนามที่ผู้บอกภาษาตอบคำนามต้นแบบในขั้นตอนที่ 3 เป็นคำนามต้นแบบ ซึ่งในขั้นตอนที่ 3 คำนาม “ຮວງເຂົ້າ” “รวงข้าว” เป็นคำนามต้นแบบ ดังนั้นผู้วิจัย

จึงยึดคำนาม “ᦎᦳᧃᦣᦲᧉ” “รวงข้าว” เป็นคำนามต้นแบบ ส่วนคำนาม “ᦎᦳᧃᦡᦱᧉ” “รวงผึ้ง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦎᦳᧃ” “รวง”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 2 คำข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦎᦳᧃ” “รวง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ᦎᦳᧃ” “รวง”

คำนามต้นแบบ	**คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ**
คำนาม “ᦎᦳᧃᦣᦲᧉ” “รวงข้าว”	คำนาม “ᦎᦳᧃᦡᦱᧉ” “รวงผึ้ง”
[ธัญพืช]	[รังของสัตว์ประเภทผึ้ง]
[อาหาร]	[อาหาร]
[มีระแง้ซ้อนกัน]	[มีหลอดรวงผึ้ง]
[มีลักษณะโค้งยาว]	**[มีลักษณะโค้งยาว]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 2 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ᦎᦳᧃ” “รวง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะโค้งยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติ **[มีลักษณะโค้งยาว]**ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองแบบ image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงโค้งยาว จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวเกิดภาพร่างในความคิดกับวัตถุมีรูปทรงโค้งยาว ได้แก่ “ᦎᦳᧃᦣᦲᧉ”“รวงข้าว” ซึ่งผู้พูดภาษาลาวพบเห็นและคุ้นเคย ดังนั้นคำนาม “ᦎᦳᧃᦣᦲᧉ” “รวงข้าว” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦎᦳᧃ” “รวง” และต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนาม “ᦎᦳᧃᦡᦱᧉ” “รวงผึ้ง” ที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน

42. คำลักษณนาม “ᦷᦂᧃ” /kàːn/ “ก้าน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦷᦂᧃ” “ก้าน” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 51

ตาราง 51 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᦵᦖᧁ” “ก้าน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ช่วงระดับคะแนน 1-3			รวม
		1	2	3	
ᦵᦖᧁ (ก้าน)	ᦞᧂ (ดินสอ)	**40**			40
	ᦔᦱᦋᦱᦋᦱ (ปากกา)		**37**	3	40
	ᦵᦖᧁᦵᦅᧄ (ก้านกล้วย)		2	**37**	40

จากตาราง 51 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᦞᧂ” /sɔ̌:/ “ดินสอ” ส่วนระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม คำนาม “ᦔᦱᦋᦱᦋᦱ” /pâ:k ka:/ “ปากกา” และคำนาม “ᦵᦖᧁᦵᦅᧄ” /kà:n kùa:j/ “ก้านกล้วย”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᦞᧂ” “ดินสอ” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᦵᦖᧁ” “ก้าน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᦔᦱᦋᦱᦋᦱ” “ปากกา” และ “ᦵᦖᧁᦵᦅᧄ” “ก้านกล้วย” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᦵᦖᧁ” “ก้าน”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᦵᦖᧁ” “ก้าน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ᦵᦖᧁ” “ก้าน”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ᦞᧂ” “ดินสอ”

[เครื่องเขียน]

[มีลักษณะยาว]

[เป็นท่อน]

คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ

คำนาม “ᦔᦱᦋᦱᦋᦱ” “ปากกา”

[เครื่องเขียน]

[มีลักษณะยาว]

[เป็นท่อน]

คำนาม “ᦵᦖᧁᦵᦅᧄ” “ก้านกล้วย”

[ก้านพืชยืนต้น]

[มีลักษณะยาว]

[เป็นท่อน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ฮ้าบ” “ก้าน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว] [เป็นท่อน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “สำ” “ดินสอ” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ปากกา” “ปากกา” และ “ฮ้าบฮ้อย” “ก้านกล้วย” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** และ **[เป็นท่อน]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว และคุณสมบัติทางความหมาย **[เป็นท่อน]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ จากคำนามต้นแบบสะท้อนให้เห็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นอุปกรณ์เครื่องเขียนที่ใช้ ในชีวิตประจำวันของคนลาว ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ฮ้าบ” “ก้าน” กับคำนาม “สำ” “ดินสอ” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนามประเภทเครื่องเขียน ได้แก่ “ปากกา” “ปากกา” และประเภทพืช ได้แก่ “ฮ้าบฮ้อย” “ก้านกล้วย”

43. คำลักษณนาม “ฮ้าบ” /hà:n/ “ร้าน”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฮ้าบ” “ร้าน” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 52

ตาราง 52 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฮ้าบ” “ร้าน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ฮ้าบ (ร้าน)	ฮ้าบ (กระท่อมบนต้นไม้)	**38**	1	1	40
	ฮ้าบหย้า (ร้านหญ้า)		**37**	3	40
	ฮ้าบขายเถื่อๆ (ร้านขายของ)	2	2	**36**	**40**

จากตาราง 52 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ฮ้าบ” /hà:n/ “กระท่อมบนต้นไม้” ระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม คำนาม “ฮ้าบหย้า” /hà:ŋɲâ:/ “เพิงเก็บหญ้ามุงหลังคา” ผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ฮ้าบขายเถื่อๆ” /hà:nkʰă:jkʰɯ̄a:ŋ/ “ร้านค้า”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ธ้าบ” “กระท่อมบนต้นไม้” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ธ้าบ” “ร้าน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ธ้าบขย้า” “เพิงเก็บหญ้ามุงหลังคา” “ธ้าบขายเถื่อๆ” “ร้านค้า” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม“ธ้าบ” “ร้าน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ธ้าบ” “ร้าน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ธ้าบ” “ร้าน”

<u>คำนามต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ธ้าบ” “กระท่อมบนต้นไม้”</u>

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[ใช้เป็นที่นอนเฝ้าดูสวนไร่นา]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

<u>คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ</u>

<u>คำนาม “ธ้าบขย้า” “เพิงเก็บหญ้าสำหรับมุงหลังคา”</u>	<u>คำนาม “ธ้าบขายเถื่อๆ” “ร้านค้า”</u>
[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]	[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]
[ใช้เป็นที่เก็บหญ้ามุงหลังคา]	[ใช้เป็นที่ขายสินค้า]
[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]	**[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ธ้าบ” “ร้าน” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติที่ทางความหมาย **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลองทางความคิดimage-schematic mode ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม จากแนวคิด image-schematic mode สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวมีภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับวัตถุ **[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]** ได้แก่ “ธ้าบ” “กระท่อมบนต้นไม้” ด้วยเหตุนี้คำนาม “ธ้าบ” “กระท่อมบนต้นไม้” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ธ้าบ” “ร้าน” ต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนาม

“ธ้าบขย้า”“เพิงเก็บหญ้ามุงหลังคา” “ธ้าบขายเถื่อๆ” “ร้านค้า” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน

44. คำลักษณนาม “ขอๆ” /pʰúaːŋ/ “พวง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ขอๆ” “พวง” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 53

ตาราง 53 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ขอๆ” “พวง

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
	ขอๆดอกไม้ (พวงดอกไม้)	**39**		1	40
	ขอๆมาลา (พวงมาลา)	1	**38**	1	40
	ขอๆขาๆม่อๆ (พวงมะม่วง)		2	**38**	40

จากตาราง 53 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ขอๆดอกไม้” /pʰúaːŋdɔ̂ːkmàj/ “พวงดอกไม้” ส่วนระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ขอๆมาลา” /pʰúaːŋmáːláː/ “พวงมาลา”และคำนาม “ขอๆขาๆม่อๆ” /pʰúaːŋmâːkmūaːŋ/ “พวงมะม่วง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ขอๆดอกไม้” “พวงดอกไม้” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ขอๆ” “พวง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ขอๆมาลา” “พวงมาลา”และคำนาม “ขอๆขาๆม่อๆ” “พวงมะม่วง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ขอๆ” “พวง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ขอๆ” “พวง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ขอๆ” “พวง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ขอๆดอกไม้” “พวงดอกไม้”
[พืชประเภทเป็นดอกไม้]
[ใช้ในการบูชาพระ]
[มีลักษณะกลม]
[ร้อยรวมกัน]

คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ

คำนาม “ขอๆมาลา” “พวงมาลา”	คำนาม “ขอๆหมากม่วง” “พวงมะม่วง”
[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]	[พืชไม้ยืนต้น]
[ใช้ในพิธีงานศพ]	[ใช้ในการแบ่งขายเป็นส่วนๆ]
[มีรูปทรงกลม]	[มีลักษณะยาว]
[ร้อยรวมกัน]	**[ร้อยรวมกัน]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ขอๆ” “พวง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[ร้อยรวมกัน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ขอๆดอกไม้” “พวงดอกไม้” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ขอๆมาลา” “พวงมาลา”และคำนาม “ขอๆหมากม่วง” “พวงมะม่วง” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[ร้อยรวมกัน]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ขอๆ” “พวง” กับคำนาม “ขอๆดอกไม้” “พวงดอกไม้” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ขอๆมาลา” “พวงมาลา”และคำนาม “ขอๆหมากม่วง” “พวงมะม่วง” จากสิ่งดังกล่าว ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าคุณสมบัติที่ร้อยรวมกัน ผู้พูดภาษาลาวนำมาร้อยรวมกันเพื่อวัตถุประสงค์นำไปใช้งานในด้านต่างๆ ได้แก่ “ขอๆดอกไม้” “พวงดอกไม้” ใช้ในการบูชาพระ “ขอๆมาลา” “พวงมาลา” ใช้ในพิธีงานศพ และ “ขอๆหมากม่วง” “พวงมะม่วง” ใช้ในการค้าขาย โดยแบ่งขายเป็นพวงๆ เช่น ขายมะม่วงพวงละ 10 กีบ ซึ่งในปัจจุบันคนลาวก็ยังคงทำการค้าขายเช่นนี้อยู่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษาลาวมีกระบวนการทางปริชานที่เชื่อมโยงคำนามที่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันเพื่อเรียกใช้คำลักษณนาม นั่นเอง

45. คำลักษณนาม “ᩈᩣᩅ” /săw/ “เสา”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᩈᩣᩅ” “เสา”จำนวน 6 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 54

ตาราง 54 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᩈᩣᩅ” “เสา”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน						รวม
		1	2	3	4	5	6	
ᩈᩣᩅ (เสา)	ᩈᩣᩅᩮᩥᩬᩴ (เสาบ้าน)	**36**	1	1			1	40
	ᩈᩣᩅᩣᩉᩯᩣ (เสาไฟฟ้า)	1	**29**	2	3	2	3	40
	ᩈᩣᩅᩉᩢᩃᩮᩉᩢᩇᩇ (เสาโทรทัศน์)	1	2	**28**	2	2	5	40
	ᩈᩣᩅᩋᩣᩋᩣᩇ (เสาอากาศ)		1	6	**27**	4	2	40
	ᩈᩣᩅᩉᩣᩃᩮᩋᩩᩫ (เสาโทรศัพท์)		4		7	**26**	3	40
	ᩈᩣᩅᩉᩩᩋ (เสาธง)	1	4	2	1	6	**26**	40

จากตาราง 54 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ᩈᩣᩅᩮᩥᩬᩴ” /săwhúa:n/ “เสาบ้าน” ระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 29 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ᩈᩣᩅᩣᩉᩯᩣ” /săwfăjfà/ “เสาไฟฟ้า” ผู้บอกภาษาจำนวน 28 คน ให้ระดับคะแนน 3 กับคำนาม “ᩈᩣᩅᩉᩢᩃᩮᩉᩢᩇᩇ” /săw tʰó:lātʰāt/ “เสาโทรทัศน์” ผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 4 กับคำนาม“ᩈᩣᩅᩋᩣᩋᩣᩇ” /săwʔa:kâ:t/ “เสาอากาศ” และผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 5-6 เท่ากันกับคำนาม “ᩈᩣᩅᩉᩣᩃᩮᩋᩩᩫ” /săwtʰó:lā:sáp/ “เสาโทรศัพท์” และคำนาม “ᩈᩣᩅᩉᩩᩋ” /săwtʰúŋ/ “เสาธง”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ᩈᩣᩅᩮᩥᩬᩴ” “เสาบ้าน” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ᩈᩣᩅ” “เสา” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ᩈᩣᩅᩣᩉᩯᩣ” “เสาไฟฟ้า” “ᩈᩣᩅᩉᩢᩃᩮᩉᩢᩇᩇ” “เสาโทรทัศน์” “ᩈᩣᩅᩋᩣᩋᩣᩇ” “เสาอากาศ” “ᩈᩣᩅᩉᩣᩃᩮᩋᩩᩫ” “เสาโทรศัพท์” และ“ᩈᩣᩅᩉᩩᩋ” “เสาธง” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ᩈᩣᩅ” “เสา”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 6 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ᩈᩣᩅ” “เสา” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ເสิา” “เสา”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ເสิาเฮือบ” “เสาบ้าน”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[ใช้ค้ำยันโครงสร้างของบ้าน]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะยาว]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ເสิาไฟฟ้า” “เสาไฟฟ้า”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[ใช้ขึงสายไฟฟ้า]

[มีรูปทรงสี่เหลี่ยม]

[มีลักษณะยาว]

คำนาม “ເสิาโทละซับ” “เสาโทรศัพท์”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[ใช้ขึงสายโทรศัพท์]

[มีรูปทรงกลม]

[มีลักษณะยาว]

คำนาม “ເสิาทัละทัด” “เสาโทรทัศน์”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[รับสัญญาณคลื่นโทรทัศน์]

[มีรูปทรงกลม]

[มีลักษณะยาว]

คำนาม “ ເสิาทุๆ” “เสาธง”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[แขวนธงชาติ]

[มีรูปทรงกลม]

[มีลักษณะยาว]

คำนาม“ ເสิาอากาด ” “เสาอากาศ”

[สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น]

[รับสัญญาณคลื่นวิทยุโทรทัศน์]

[มีรูปทรงกลม]

[มีลักษณะยาว]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 6 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ເສົາ” “เสา” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

คุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะยาว]** ที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้งหมดสะท้อนแบบจำลอง image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดทีเกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงยาว จากแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่เชื่อมโยงวัตถุที่มีลักษณะยาว ได้แก่ “ເສົາເຮືອນ” “เสาบ้าน” ซึ่งเป็นเสาของบ้านเรือของผู้พูดภาษาลาว จึงทำให้เกิดความคุ้นเคย ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ເສົາ” “เสา” กับคำนาม “ເສົາເຮືອນ” “เสาบ้าน” ที่เป็นต้นแบบ และต่อมาได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามประเภทต่างๆ ที่มีลักษณะยาว ได้แก่ คำนาม “ເສົາໄຟຟ້າ” “เสาไฟฟ้า” “ເສົາທໍລະທັດ” “เสาโทรทัศน์” “ເສົາອາກາດ” “เสาอากาศ” “ເສົາໂທລະຊັບ” “เสาโทรศัพท์” และ“ເສົາທຸງ” “เสาธง” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายรวมกัน

46. คำลักษณนาม “ฝูง” /fú:ŋ/ “ฝูง”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง” จำนวน 10 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 55

ตาราง 55 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน										รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
ฝูง (ฝูง)	ฝูงเป็ด (ฝูงเป็ด)	**40**										40
	ฝูงไก่(ฝูงไก่)		**38**	1							1	40
	ฝูงปา(ฝูงปลา)			**35**	2	1	2					40
	ฝูงกิบ (ฝูงกบ)		1	1	**35**				2		1	40
	ฝูงช้างๆ (ฝูงช้าง)				1	**34**	1	1	2		1	40
	ฝูงม้า (ฝูงม้า)			1		1	**34**	2			2	40
	ฝูงควาย (ฝูงควาย)					1	1	**34**	1	2	1	40
	ฝูงเสือ (ฝูงเสือ)		1	2	1	2			**34**			40
	ฝูงหมาไน (ฝูงหมาไน)				1	1	2	2		**34**		40
	ฝูงมด (ฝูงมด)		1					1	1	4	**33**	40

จากตาราง 55 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ฝูงเป๊ด” /fú:ŋpét/ “ฝูงเป็ด” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ฝูงไก่” /fú:ŋkāj/ “ฝูงไก่” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 3-4 เท่ากันกับคำนาม “ฝูงปา” /fú:ŋpa:/ “ฝูงปลา” และคำนาม “ฝูงกิบ” /fú:ŋkóp/ “ฝูงกบ” และผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 5-9 เท่ากันกับคำนาม “ฝูงช้างๆ” /fú:ŋsà:ŋ/ “ฝูงช้าง” คำนาม “ฝูงม้า” /fú:ŋ mà:/ “ฝูงม้า” “ฝูงคอาย” /fú:ŋkʰwá:j/ “ฝูงควาย” “ฝูงเสือ” /fú:ŋsŭa:/ “ฝูงเสือ” และ “ฝูงหมาไน” /fú:ŋmă:náj/ “ฝูงหมาไน” ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 10 กับคำนาม “ฝูงมด” /fú:ŋmōt/ “ฝูงเสือ”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม เป๊ด” “ฝูงเป็ด” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วน คำนาม “ฝูงไก่” “ฝูงไก่” “ฝูงปา” “ฝูงปลา” “ฝูงกิบ” “ฝูงกบ” “ฝูงช้างๆ” “ฝูงช้าง” “ฝูงม้า” “ฝูงม้า” “ฝูงคอาย” “ฝูงควาย” “ฝูงเสือ” “ฝูงเสือ” “ฝูงหมาไน” “ฝูงหมาไน” และ“ฝูงมด” “ฝูงมด” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 10 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ฝูงเป็ด” “ฝูงเป็ด”
[สัตว์ปีกประเภทเป็ด]
[ใช้เป็นอาหาร]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม“ฝูงไก่” “ฝูงไก่”
[สัตว์ปีกประเภทไก่]
[ใช้เป็นอาหาร]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงช้าง” “ฝูงช้าง”
[สัตว์ป่าประเภทช้าง]
[อาศัยอยู่ในป่า]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงเสือ” “ฝูงเสือ”
[สัตว์ป่าประเภทเสือ]
[อาศัยอยู่ในป่า]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงปลา” “ฝูงปลา”
[สัตว์น้ำประเภทปลา]
[ใช้เป็นอาหาร]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงม้า” “ฝูงม้า”
[สัตว์ป่าประเภทม้า]
[อาศัยอยู่ในป่า]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงหมาไน” “ฝูงหมาไน”
[สัตว์ป่าประเภทหมาไน]
[อาศัยอยู่ในป่า]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงกบ” “ฝูงกบ”
[สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำประเภทกบ]
[ใช้เป็นอาหาร]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงควาย” “ฝูงควาย”
[สัตว์เลี้ยงประเภทควาย]
[ใช้ทำนา]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

คำนาม “ฝูงมด” “ฝูงมด”
[แมลงชนิดหนึ่ง]
[อาศัยอยู่ใต้ดิน]
[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 10 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ **[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ฝูงเปัด” “ฝูงเป็ด” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ฝูงไก่” “ฝูงไก่” “ฝูงปา” “ฝูงปลา” “ฝูงกิบ” “ฝูงกบ” “ฝูงช้าง” “ฝูงช้าง” “ฝูงม้า” “ฝูงม้า” “ฝูงควาย” “ฝูงควาย” “ฝูงเสือ” “ฝูงเสือ” “ฝูงหมาไน” “ฝูงหมาไน” และ“ฝูงมด” “ฝูงมด” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[รวมกันอยู่เป็นจำนวนมาก]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนามนำคำนาม “ฝูง” “ฝูง” กับคำนาม “ฝูงเปัด” “ฝูงเป็ด” จากคำนามทั้งหมดที่มีร่วมกันเป็นคำนามประเภทฝูงสัตว์ทั้งหมด สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าวิถีชีวิตของผู้พูดภาษาลาวมีความผูกพันอยู่กับการเลี้ยงสัตว์ นอกจากการเลี้ยงสัตว์เพื่อช่วยในการทำไรทำนาแล้ว ยังมีการเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ไว้ในครัวเรือนเพื่อการยังชีพ ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องอ่านในหนังสือแบบเรียนลาวของขั้นป 2 ชื่อเรื่อง “ครอบครัวของฉัน” ในตอนหนึ่งของเรื่องกล่าวว่า

> “ອ້າຍ ແລະ ເອື້ອຍຂອງຂ້ອຍ ຮຽນຢູ່ຊັ້ນມັດທະຍົມ ສ່ວນຂ້ອຍເອງຮຽນຢູ່ຊັ້ນປະຖົມ.ແຕ່ລະມື້ ເອື້ອຍຊ່ວຍແມ່ຄົວກິນ ຂ້ອຍເປັນຜູ້ປັດເຮືອນ ສ່ວນອ້າຍໄປຊ່ວຍພໍ່ກວາດເດີນບ້ານ ແລະ <u>ເກືອເປັດເກືອໄກ່</u> ຄົນໃນຄອບຄົວຂອງຂ້ອຍມີຄວາມສາມະຄີກັນດີ”
>
> (แบบຮຽນพาสาลาอชั้นประถົมปีที สอง 1995: 52)

“มีความหมายว่า พี่ชายและพี่สาวของฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยม ส่วนตัวผมเองเรียนชั้นประถมในแต่ละวัน พี่สาวช่วยแม่ทำอาหาร ผมเป็นคนกวาดบ้าน ส่วนพี่ชายช่วยพ่อกวาดลานบ้านและ<u>ให้อาหารเป็ดอาหารไก่</u> ครอบครัวของฉันมีความสุขสามัคคีกันดี”

จากเรื่องครอบครัวของฉันข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าครอบครัวของผู้พูดภาษาลาวส่วนใหญ่ผูกพันอยู่กับการทำการเกษตกรรมและเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ดและไก่ ดังนั้น คำนาม “ฝูงเปัด” จึงเป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ฝูง” “ฝูง” และต่อมาจึงได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ฝูงไก่” “ฝูงไก่” “ฝูงปา” “ฝูงปลา” “ฝูงกิบ” “ฝูงกบ” “ฝูงช้าง” “ฝูงช้าง” “ฝูงม้า” “ฝูงม้า” “ฝูงควาย” “ฝูงควาย” “ฝูงเสือ” “ฝูงเสือ” “ฝูงหมาไน” “ฝูงหมาไน” และ“ฝูงมด” “ฝูงมด” ที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน

47. คำลักษณนาม “ฆู” /hŭ:/ “หู”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฆู” “หู” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 56

ตาราง 56 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฆู” /hŭ:/ “หู”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ฆู (หู)	ฆู (หู)	**38**	1	1	40
	ฆูฆม้ (หูหม้อ)	1	**37**	2	40
	ฆูกะเป๋า (หูกระเป๋า)	1	2	**37**	40

จากตาราง 56 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ฆู” /hŭ:/ “หู” ส่วน ส่วนระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ฆูฆม้” /hŭ:mɔ̂:/ “หูหม้อ” และคำนาม “ฆูกะเป๋า” /hŭ:kápaw/ “หูกระเป๋า”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ฆู” “หู” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ฆู” “หู”เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ฆูฆม้” “หูหม้อ” และ“ฆูกะเป๋า” “หูกระเป๋า” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ฆู” “หู”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฆู” “หู” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฆู” “หู”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ฆู” “หู”

[อวัยวะร่างกายมนุษย์]

[ใช้ในการฟัง]

[มีสองข้าง]

[อยู่ด้านบน]

คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ

คำนาม “ฆูฆม้” “หูหม้อ”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการยกหรือหิ้วหม้อ]

[มีสองข้าง]

[อยู่ด้านบน]

คำนาม“ฆูกะเป๋า” “หูกระเป๋า”

[สิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น]

[ใช้ในการยกหรือหิ้วกระเป๋า]

[มีสองข้าง]

[อยู่ด้านบน]

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ขู” “หู” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านหน้าที่การใช้งานและสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ คือ **[มีสองข้าง] [อยู่ด้านบน]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ขู” “หู” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ขูໝໍ้” “หูหม้อ” และ “ขูກะเป๋า” “หูกระเป๋า” ด้วยคุณสมบัติทางความหมาย **[มีสองข้าง] [อยู่ด้านบน]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่การใช้งานของวัตถุ และความสัมพันธ์กับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ ซึ่งผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ขู” “หู” กับคำนาม “ขู” “หู” และเชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ขูໝໍ้” “หูหม้อ” และ“ขูກะเป๋า” “หูกระเป๋า” โดยคำนามเหล่านี้เชื่อมโยงกันทางด้านหน้าที่การใช้งาน กล่าวคือ หูเป็นอวัยวะของร่างกายนั้นใช้ในการฟัง ส่วนหูหม้อ และหูกระเป๋าทำหน้าที่ในการยกหม้อ หรือสะพายกระเป๋า ส่วนการเชื่อมโยงกับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่นั้น ทั้งคำนาม“ขู” “หู” อยู่ในตำแหน่งสองข้างด้านบนของศรีษะมนุษย์ ส่วน “ขูໝໍ้” “หูหม้อ”“ขูກะเป๋า” “หูกระเป๋า” อยู่ในตำแหน่งด้านบนของวัตถุนั้น

48. คำลักษณนาม “ຂວດ” /k^{h}û:t/ “ขวด”

เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด” จำนวน 3 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนนดังตาราง 57

ตาราง 57 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน			รวม
		1	2	3	
ຂວດ (ขวด)	ຂວດນົມ (ขวดนม)	**39**		1	40
	ຂວດໂຫລ (ขวดโหล)	1	**38**	1	40
	ຂວດແກ້ວ (ขวดแก้ว)		2	**38**	40

จากตาราง 57 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ຂວດນົມ” /k^{h}û:tnóm/ “ขวดนม” ระดับรองลงไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 2-3 เท่ากันกับคำนาม “ຂວດໂຫລ” /k^{h}û:t lō:/ “ขวดโหล” และคำนาม “ຂວດແກ້ວ” /k^{h}û:tkɛ̀:w/ “ขวดแก้ว”

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ຂວດນົມ” “ขวดนม” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วนคำนาม “ຂວດໂຫລ” “ขวดโหล” “ຂວດແກ້ວ” “ขวดแก้ว” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด”

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด”

คำนามต้นแบบ

คำนาม “ຂວດນົມ” “ขวดนม”
[เป็นของใช้เด็ก]
[ใช้บรรจุนม]
[มีฝาปิด]
[มีลักษณะสูงกลม]

คำนามที่ไม่เป็นต้นแบบ

คำนาม “ຂວດໂຫລ” “ขวดโหล”	คำนาม “ຂວດແກ້ວ” “ขวดแก้ว”
[เป็นของใช้ในครัวเรือน]	[เป็นของใช้ทั่วไป]
[ใช้บรรจุอาหาร]	**[ใช้บรรจุสิ่งของหรือยา]**
[มีฝาปิด]	**[มีฝาปิด]**
[มีลักษณะสูงกลม]	**[มีลักษณะสูงกลม]**

จากการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามทั้ง 3 คำ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ຂວດ” “ขวด” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพและหน้าที่การใช้งาน คือ **[ใช้บรรจุอาหาร] [มีฝาปิด]** และ **[มีลักษณะสูงกลม]** ที่มีอยู่ร่วมกัน

ผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงคำนาม “ຂວດນົມ” “ขวดนม” ซึ่งเป็นคำนามต้นแบบกับคำนาม “ ขวดโหล” “ขวดโหล” “ขวดแก้ว” “ขวดแก้ว” โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุอาหาร] [มีฝาปิด]** และ **[มีลักษณะสูงกลม]** โดยคุณสมบัติทางความหมาย **[ใช้บรรจุอาหาร] [มีฝาปิด]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด propositional model ที่เป็นแบบจำลองที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุ ส่วนคุณสมบัติทางความหมาย **[มีลักษณะสูงกลม]** สะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรง ในที่นี้เป็นรูปทรงสูงกลม ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ຂວດ”

“ขวด” กับคำนาม “ຂວດນົມ” “ขวดนม” และได้เชื่อมโยงไปใช้กับคำนาม “ຂວດໂຫລ” “ขวดโหล” “ຂວດແກ້ວ” “ขวดแก้ว”

จากการวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม พบว่าจากคำลักษณนามในภาษาลาวทั้งหมด 49 คำ มีคำลักษณนาม 48 คำ ที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดของผู้พูดภาษาลาวตามแนวคิดแบบจำลองทางความคิด (ICMs) ของ เลคอฟ (Lakoff, 1987) ได้อย่างชัดเจน โดยเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดตามแบบจำลองทางความคิดแบบ propositional model แบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic model และแบบจำลองทางความคิด metonymic model แต่มีคำลักษณนามคำหนึ่งที่ไม่สามารถใช้แนวคิดแบบจำลองทางความคิดมาอธิบายได้ ซึ่งพบในคำลักษณนาม “ອັນ” /ʔan/ “อัน” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

49. คำลักษณนาม “ອັນ” /ʔan/ “อัน”

เมื่อผู้วิจัยสอบถามผู้บอกภาษาพบว่ามีคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ອັນ” “อัน” จำนวน 17 คำ และเมื่อให้ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนนกับคำนามต่างๆ พบว่ามีค่าระดับคะแนน ดังตาราง 58

ตาราง 58 ค่าระดับคะแนนของคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ฮับ” “อัน”

คำลักษณนาม	คำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม	ระดับคะแนน																	รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
ฮับ (อัน)	ไม้ยับหัด (ไม้บรรทัด)	**40**																	40
	ฝาปากกา (ปลอกปากกา)		**39**	1															40
	ท้องแขลมสໍ (ที่เหลาดินสอ)		1	**38**		1													40
	ฝากบก้ (ฝากาน้ำ)				**38**	1	1												40
	ฝาหม้ (ฝาหม้อ)					**38**		1		1									40
	แปงถูแຂ้อ (แปรงสีฟัน)						**37**					1		1				1	40
	มีดตัด(กรรไกร)				1			**36**	1	1			1						40
	ถิมไຂน่อด (คีมไขน็อต)								**35**		1	1				1	1	1	40
	ถ้อนตี (ค้อน)				1			1	1	**34**	1	1					1		40
	ขໍาะแจ (ลูกกุญแจ)						1	1	2	2	**33**			1					40
	เห้ากไຂภะป่อๆ(ที่เปิดกระป๋อง)							1				**33**	1	1	1	1	1	1	40
	โตละขีด (ไขควง)								1	1			**33**			3		2	40
	ขໍเภาะ (ตะขอกางเกง)										3			**31**		1	2	3	40
	แอ่นตา (แว่นตา)			1						1		2	2	1	**30**			3	40
	ฆาหาขวิด (นกหวีด)										2			1	5	**27**	2	3	40
	หวิ(หวี)			1										2	3	7	**27**		40
	เขัด (ตะขอเบ็ด)						1					1	3	2	1		6	**26**	40

จากตาราง 58 แสดงให้เห็นว่า ผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน ให้ระดับคะแนน 1 กับคำนาม “ไม้ยับทัด”/màjbantʰāt/ “ไม้บรรทัด” ลำดับถัดไปมีผู้บอกภาษาจำนวน 39 คน ให้ระดับคะแนน 2 กับคำนาม “ฝาปากกา”/fă:pâ:kka:/ “ปลอกปากกา” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 38 คน ให้ระดับคะแนน 3-5 เท่ากันกับคำนาม “ท้องแหล่งสอ” /kɔ̀:ŋlɛ̌:msɔ̌:/ “ที่เหลาดินสอ” คำนาม “ฝากาบน้ำ” /fă:ka:nàm/ “ฝากาน้ำ” และคำนาม “ฝาหม้” /fă:mɔ̂:/ “ฝาหม้อ” ผู้บอกภาษาจำนวน 37 คน ให้ระดับคะแนน 6 กับคำนาม คำนาม “แปงถูแฮ้อ”/pɛ:ŋtʰŭ:kʰɛ̂:w/ “แปรงสีฟัน” ผู้บอกภาษาจำนวน 36 คน ให้ระดับคะแนน 7 กับคำนาม “มิดตัด” /mì:ttát/ “กรรไกร” ผู้บอกภาษาจำนวน 35 คน ให้ระดับคะแนน 8 กับคำนาม “ถิมไขน่อด” /kʰì:mkʰăjnot/ “คีมไขน็อต” ผู้บอกภาษาจำนวน 34 คน ให้ระดับคะแนน 9 กับคำนาม “ค้อมติ” /kʰɔ̀:nti:/ “ค้อน” นอกจากนี้มี ผู้บอกภาษาจำนวน 33 คน ให้ระดับคะแนน 10-12 เท่ากันกับคำนาม “ฮ่ะแจ”/kʰsɔ̌: kátɛɛ:/ “ลูกกุญแจ” คำนาม “เหู้ยกไฮ่ะป่อๆ” /lèk kʰăj ka pɔ̄ŋ/ “ที่เปิดกระป๋อง” และคำนาม “โตละบิด” /to:lá:bít/ “ไขควง” “เหู้ยกไฮ่ะป่อๆ” /lèk kʰăj ka pɔ̄ŋ/ “ที่เปิดกระป๋อง” ผู้บอกภาษาจำนวน 31 คน ให้ระดับคะแนน 13 กับคำนาม “ฮ่เกาะ”/kʰɔ̌:kɔ̀ / “ตะขอกางเกง” ผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน ให้ระดับคะแนน 14 กับคำนาม “แอ่มตา”/wɛ̄:nta:/ “แว่นตา” ส่วนผู้บอกภาษาจำนวน 27 คน ให้ระดับคะแนน 15-16 เท่ากันกับคำนาม “ขากหวิด”/mâ:kwĭ:t/ “นกหวีด” และคำนาม “หวิ” /wĭ:/ “หวี” และระดับคะแนนสุดท้ายมีผู้บอกภาษาจำนวน 26 คน ให้ระดับคะแนน 17 เท่ากันกับคำนาม “เบ้ด” /bét/ “เบ็ด” เป็นต้น

จากระดับคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาสามารถสรุปได้ว่าคำนาม “ไม้ยับทัด” “ไม้บรรทัด” เป็นคำนามต้นแบบของคำลักษณนาม “ฮับ” “อัน” เนื่องจากผู้บอกภาษาให้ระดับคะแนน 1 ตรงกันมากที่สุด ส่วน คำนาม “ฝาปากกา” “ปลอกปากกา” “ท้องแหล่งสอ” “ที่เหลาดินสอ” “ฝากาบน้ำ” “ฝากาน้ำ” “ฝาหม้” “ฝาหม้อ” “แปงถูแฮ้อ” “แปรงสีฟัน” “มิดตัด” “กรรไกร” “ถิมไขน่อด” “คีมไขน็อต” “ค้อมติ” “ค้อน” “ฮ่ะแจ” “ลูกกุญแจ” “เหู้ยกไฮ่ะป่อๆ” “ที่เปิดกระป๋อง” “โตละบิด” “ไขควง” “เหู้ยกไฮ่ะป่อๆ” “ที่เปิดกระป๋อง” “ฮ่เกาะ” “ตะขอกางเกง” “แอ่มตา” “แว่นตา” “ขากหวิด” “นกหวีด” “หวิ” “หวี” “เบ้ด” “เบ็ด” ไม่เป็นคำนามต้นแบบ

<u>การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม “ฮับ” “อัน”</u>

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามทั้ง 17 คำ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่าเหตุใดผู้พูดภาษาลาวจึงใช้คำลักษณนาม “ฮับ” “อัน” กับคำนามดังกล่าว

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฮับ” “อัน”

คำนามต้นแบบ

คำนาม“ไม้ยับยัด” “ไม้บรรทัด”

[เครื่องเขียน]

[ใช้ขีดเส้น]

[มีลักษณะแบนยาว]

คำนามที่ไม่ใช่ต้นแบบ

คำนาม “ฝาปากกา” “ปลอกปากกา”

[เครื่องเขียน]

[ใช้ปิดปลายปากกา]

[มีรูปทรงกรวย]

คำนาม “ฝาหม้อ” “ฝาหม้อ”

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้เป็นที่ปิดหม้อ]

[มีลักษณะแบน]

คำนาม “ที่เหลาดินสอ” “ที่เหลาดินสอ”

[เครื่องเขียน]

[ใช้เหลาดินสอ]

[มีใบมีด]

คำนาม “แปรงสีฟัน” “แปรงสีฟัน”

[ของใช้ประเภทเครื่องสำอาง]

[ใช้ทำความสะอาดฟัน]

[มีด้ามจับและขนแปรง]

คำนาม“ฝากาน้ำ” “ฝากาน้ำ”

[ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้ในการปิดกาน้ำ]

[มีลักษณะกลมแบน]

คำนาม “กรรไกร” “กรรไกร”

[ของใช้ประเภทเครื่องมือ]

[ใช้ตัดสิ่งของ]

[มีที่ตัดเป็นคานคู่]

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับลักษณนาม “ฮับ” “อัน” (ต่อ)

คำนาม “ถิมไขม่อด” “คีมไขน็อต”

[เครื่องมือช่าง]

[ใช้ขันน็อต]

[มีคันจับและปากจับน็อต]

คำนาม “เฆียกไขกะป๋อๆ” “ที่เปิดกระป๋อง”

[อุปกรณ์ของใช้ในครัวเรือน]

[ใช้เปิดกระป๋อง]

[มีที่จับและปลายเปิดกระป๋อง]

คำนาม “แอ่บตา” “แว่นตา”

[เครื่องแต่งกาย]

[ใช้สวมที่ตา]

[มีขาและเลนส์สองข้าง]

คำนาม “เยัด” “ตะขอเบ็ด”

[อุปกรณ์หาปลา]

[ใช้ตกปลา]

[มีลักษณะโค้งงอ]

คำนาม “ถ้อบติ” “ค้อน”

[เครื่องมือช่าง]

[ใช้ตอกตะปู]

[มีคันจับและหัวค้อน]

คำนาม “โตละบิด” “ไขควง”

[เครื่องมือช่าง]

[ใช้ในการไขน็อต]

[มีส่วนปลายแฉกหรือแบน]

คำนาม “ขาฆขวิด” “นกหวีด”

[ของใช้ทั่วไป]

[ใช้เป่าให้เกิดเสียง]

[มีช่องเปล่าให้เกิดเสียง]

คำนาม “ขะแจ” “ลูกกุญแจ”

[อุปกรณ์ของใช้ในบ้าน]

[ใช้เปิดกุญแจ]

[มีที่จับในส่วนหัวและส่วนปลายแหลม]

คำนาม” “ ขเาะ” “ตะขอกางเกง”

[อุปกรณ์เครื่องตัดเย็บ]

[ใช้เป็นเกี่ยวตะขอกางเกง]

[มีลักษณะโค้ง]

คำนาม “ขวิ” “หวี”

[เครื่องเสริมสวย]

[ใช้หวีผม]

[มีลักษณะแบนเป็นซี่ๆ]

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคำลักษณนาม “ᩋᩢᨷ” “ᩋᩢᨶ” สามารถใช้ร่วมกับคำนามได้หลายประเภท ได้แก่ คำนามประเภทเครื่องเขียน ได้แก่ “ᨣᩮᩣᨿᨷᨻᨶᨴᨾ” “ᨣᩮᩣᨻᨻᨲᨴᨾ” “ᨸᩮᩣᨿᨸᩣᨸᩣ” “ᨸᩃᩮᩣᨠᨸᩣᨠᨠᩣ” “ᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨲᩮᩣᨾᩃᨾᩢ” “ᨴᩦᨾᩮᩣᨲᩮᩣᨾᩃᨾᩢ” คำนามประเภทของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ “ᨸᩣᨸᩣᨶᨿᩮᩣ” “ᨸᩣᨠᩣᨶᩮᩣᨾ” “ᨸᩣᨾᩮᩣᨲᩮᩣ” “ᨸᩣᩉᨾᩮᩣᨲᩮᩣ” “ᨦᩩᨠᩣᨲᩮᩣᨾᩃᨾᩢᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨿᩮᩣ” “ᨴᩦᨾᩮᩣᨲᩮᩣᨾᩃᨾᩢᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨿᩮᩣ” คำนามประเภทเครื่องมือช่าง ได้แก่ “ᨾᩦᨴᨲᨴᨾ” “ᨠᩁᩁᨲᨠᩁ” “ᨣᩥᨾᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨶᨴᨾ” “ᨠᩦᨾᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨶᩮᩣᨲ” “ᨶᩮᩣᨲᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨶᩮᩣᨲ” “ᨠᩮᩣᨶ” “ᨶᩮᩣᨲᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨶᨴᨾ” “ᨲᩮᩣᨶᨠᩩᨬᨬᩮᩣᨶᨴᨾ” “ᨲᩮᩣᨲᩮᩣᨶᩮᩣᨲᨴᨾ” “ᨲᩮᩣᨲᩮᩣᨶᨴᨾ” คำนามประเภทเครื่องมือตัดเย็บ ได้แก่ “ᨶᩮᩣᨲᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨶᩮᩣᨲ” “ᨲᩮᩣᨶᨠᩣᨶᨠᩮᩣᨶᨴᨾ” คำนามประเภทของใช้ ได้แก่ “ᨻᩮᩣᨿᩮᩣᨿᩮᩣᨶᩮᩣᨲᨴᨾ” “ᨻᩮᩣᨿᩮᩣᨶᨴᨾ” “ᨻᩮᩣᨶᨲᩮᩣᨶᨴᨾ” “ᨻᩮᩣᨶᨲᩮᩣᨶᨴᨾ” “ᨴᩦᨾᩮᩣᨲᩮᩣᨾᩃᨾᩢᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨿᩮᩣᨶᩮᩣᨲᨴᨾ” “ᨶᩮᩣᨠᩉᩅᩦᨴᨴᨾ” “ᨴᩦᨴᨴᨾ” “ᨴᩦᨴᨴᨾ” และคำนาม “ᨻᩮᩣᨴᨴᨾ” “ᨲᩮᩣᨶᨠᩩᨬᨬᩮᩣᨶᨴᨾ” เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ดังกล่าวกลับพบว่าไม่มีคุณสมบัติทางความหมายใดร่วมกันเลย ซึ่งคำนามดังกล่าวเหล่านี้มีลักษณะรูปทรงที่ไม่ชัดเจน จึงถูกจำแนกประเภทคำนามที่มีลักษณะไม่ชัดเจนและถูกจัดอยู่ในกลุ่มของเหลือ (residual category)

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “คำลักษณนามในภาษาลาว: แนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยใช้แนวคิดการจำแนกประเภทมาเป็นแนวทางในการจำแนกประเภทคำนามในภาษาลาวเพื่อนำไปสอบถามการใช้คำลักษณนามของผู้บอกภาษา และนำแนวคิดต้นแบบมาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบในภาษาลาวเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคำนามต้นแบบกับคำนามต่างๆ ที่ใช้คำลักษณนามร่วมกัน และได้นำเอาแนวคิดเรื่องคุณสมบัติมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมาย เพื่อแสดงให้เห็นคุณสมบัติของคำนามต้นแบบกับคำนามต่างๆ ที่ใช้คำลักษณนามร่วมกันในภาษาลาว รวมทั้งวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามโดยใช้แนวคิดแบบจำลองทางความคิด (Idealized Cognitive Models) ผู้วิจัยพบคำลักษณนามที่ใช้ร่วมกับคำนามในภาษาลาวทั้งหมด 65 คำ ซึ่งคำนามแต่ละประเภทที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามนั้นต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต้นแบบ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยวิเคราะห์คำลักษณนามในภาษาลาว และกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามพบคำลักษณนามในภาษาลาวจำนวน 65 คำ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเพียงคำเดียว [1] จำนวน 16 คำ และคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามมากกว่าหนึ่งคำจำนวน 49 คำ ดังต่อไปนี้

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเพียงคำเดียวมี ได้แก่

1. ລິบ /lip/ (ลิฟต์)
2. ຂົວ /kʰŭa:/ (สะพาน)
3. ຄົນ /kʰón/ (คน)
4. ป้ายย /pà:j/ (ป้าย)
5. ຕົນ /ton/ (ตน)
6. ອົງ /ʔoŋ/ (องค์)
7. ນິ້ວ /nì:w/ (นิ้ว)
8. ຂັ້ນ /kʰân/ (ขั้น)

[1] ผู้วิจัยไม่นำคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเพียงคำเดียวมาวิเคราะห์เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการหาคำนามต้นแบบของคำลักษณนามรวมทั้งวิเคราะห์หาคุณสมบัติทางความหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคำนามต่างๆ กับคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามเดียวกัน ด้วยเหตุนี้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามเพียงคำเดียว จึงไม่มีความจำเป็นต้องนำมาหาวิเคราะห์หาคำนามต้นแบบ

9. ตุก /tuk/ (ตุก)
10. กอก /kok/ (มวน)
11. แขน /k^{h}ɛ̌:n/ (แขน)
12. โขง /k^{h}oŋ/ (โขลง)
13. มาน /má:n/ (ฝัก)
14. เชือก /sɯ̀a:k/ (เชือก)
15. ขา /k^{h}ǎ:/ (ขา)
16. จับ /ʨáp/ (จับ)

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามมากกว่าหนึ่งคำ ได้แก่

1. ก้อน /kɔ̀:n/ (ก้อน)
2. ด้าม /dà:m/ (ด้าม)
3. เม็ด /mēt/ (เม็ด)
4. ฝัก /f ăk/ (ฝัก)
5. แท่ง /t^{h}ɛ̄:ŋ/ (แท่ง)
6. กะบอก /kábɔ̀:k/ (กระบอก)
7. ม้วน /kɔ̀:/ (ม้วน)
8. แก้ว /kɛ̀w/ (ขวด)
9. บั้ง /bàŋ/ (บั้ง)
10. คัน /k^{h}á:n/ (คัน)
11. ดวง /dŭa:ŋ/ (ดวง)
12. โต /to:/ (โต)
13. ลำ /lám/ (ลำ)
14. หัว /hŭa:/ (หัว)
15. หน่วย /nua:j/ (หน่วย)
16. รัง /há:ŋ/ (รัง)
17. ดอก /dɔ̂:k/ (ดอก)
18. เส้น /sên/ (เส้น)
19. หลอด /lɔ̂:t/ (หลอด)
20. ฉบับ /sábàp/ (ฉบับ)
21. สาย /sǎ:j/ (สาย)
22. แห่ง /hɛ̄:ŋ/ (แห่ง)
23. คู่ /khû:/ (คู่)

คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามมากกว่าหนึ่งคำ ได้แก่

24. ເຫຼ້ມ /lêm/ (เล่ม)
25. ຊອງ /sɔ:ŋ/ (ซอง)
26. ດາງ /da:ŋ/ (ดาง)
27. ຕົ້ນ /tôn/ (ต้น)
28. ໃບ /baj/ (ใบ)
29. ບານ /ba:n/ (บาน)
30. ກະປ໋ອງ /ká: pɔ̄:ŋ/ (กระป๋อง)
31. ຜືນ /pʰŭ:n/ (ผืน)
32. ແຜ່ນ /pʰɛ̀n/ (แผ่น)
33. ກັບ /káp/ (กับ)
34. ວົງ /wóŋ/ (วง)
35. ກອງ /kɔ:ŋ/ (กอง)
36. ອັນ /ʔan/ (อัน)
37. ຫຼັງ /lăŋ/ (หลัง)
38. ໜໍ່ /nɔ̌:/ (หน่อ)
39. ປາກ /pâ:k/ (ปาก)
40. ຂະบอม /kʰábua:n/ (ขบวน)
41. ກໍ /knɔ̌:/ (กอ)
42. ຮວງ /húa:ŋ/ (รวง)
43. ก้าน /kà:n/ (ก้าน)
44. ร้าน /hà:n/ (ร้าน)
45. พวง /pʰúa:ŋ/ (พวง)
46. เสົา /săw/ (เสา)
47. ฝูง /fú:ŋ/ (ฝูง)
48. หู /fú:ŋ/ (หู)
49. ขวด /kʰû:t/ (ขวด)

คำนามต้นแบบที่พบว่ามีการใช้ร่วมกับคำลักษณนามในภาษาลาวมี 49 คำ ดังต่อไปนี้

คำลักษณนาม	**คำนามต้นแบบ**
1. ก้อม /kɔ̀:n/ (ก้อน)	ก้อมหิน (ก้อนหิน)
2. ด้าม /dà:m/ (ด้าม)	ด้ามพ้า (พร้า)
3. เม็ด /mɛ̄t/ (เม็ด)	เม็ดเข้า (เม็ดข้าว)

คำลักษณนาม	**คำนามต้นแบบ**
4. ฝัก /făk/ (ฝัก)[1]	ໝາກຖົ່ວ (ถั่วฝักยาว)
5. แห่ง /t^{h}ɛ̄:ŋ/ (แท่ง)	ຄຳ (ทอง)
6. กะบอก /kábɔ̂:k/ (กระบอก)	ປືນ (ปืน)
7. ก้ำ /kɔ̀:/ (ม้วน)	ก้ำເจ້ຍ (ม้วนกระดาษทิชชู)
8. แก้ว /kɛ̀w/ (ขวด)	แก้ວຢາ (ขวดยา)
9. ปั้ง /bàŋ/ (ปั้ง)	ปั้ງໄຟ (ปั้งไฟ)
10. ค้น /k^{h}á:n/ (คัน)	ລົດ (รถยนต์)
11. ดวง /dŭa:ŋ/ (ดวง)	ດາວ (ดวงดาว)
12. โต /to:/ (ตัว)	ສັດ (สัตว์)
13. ลำ /lám/ (ลำ)	ເຮືອ (เรือ)
14. หิว /hŭa:/ (หัว)	ກະຫล่ำປີ (กะหล่ำปลี)
15. หน่วย /nua:j/ (หน่วย)	ຄຸ (ถังน้ำ)
16. ร้ง /há:ŋ/ (รัง)	ຮັงນົກ (รังนก)
17. ดอก /dɔ̂:k/ (ดอก)	ດອກໄມ້ (ดอกไม้)

ส่วนการวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวพบแบบจำลองทางความคิด (ICMs) ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาลาว 3 แบบ คือ แบบจำลองทางความคิด propositional model แบบจำลองทางความคิด image-schematic model และแบบจำลองทางความคิด metonymic model แต่ไม่พบแบบจำลองทางความคิด metaphorical model อย่างไรก็ดีมีคำลักษณนามบางคำที่ใช้แบบจำลองทางความคิดมากกว่า 1 แบบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบจำลองทางความคิด propositional model พบว่า มี 12 คำลักษณนาม ดังนี้
    1. ก้อน /kɔ̀:n/ “ก้อน”
    2. คัน /k^{h}á:n/ “คัน”
    3. รัง /há:ŋ/ “รัง”
    4. แห่ง /hɛ̄:ŋ/ “แห่ง”
    5. คู่ /khû:/ “คู่”
    6. ดาง /da:ŋ/ “ดาง”
    7. กอง /kɔ:ŋ/ “กอง”
    8. ปาก /pâ:k/ “ปาก”

[1] คำลักษณนาม “ฝัก” făk (ฝัก) ในภาษาลาวใช้กับคำนามถั่วฝักยาว ส่วนข้าวโพดคนลาวจะใช้กับคำลักษณนาม “ม่าม” /má:n/ ส่วนภาษาไทยจะใช้ลักษณนาม ฝัก

9. ພວງ /pʰúaːŋ/ “พวง”
10. ຝູງ /fúːŋ/ “ฝูง”
11. ຫູ /hŭː/ “หู”
12. ກໍ /knɔ̆ː/ “กอ”

2. แบบจำลองทางความคิด image-schematic model พบว่า มี 20 คำลักษณนาม ดังนี้

1. ເມັດ /mēt/ “เม็ด”
2. ແທ່ງ /tʰɛ̄ːŋ/ “แท่ง”
3. ກ້ວ /kɔ̀ː/ “ม้วน
4. ດວງ /dŭaːŋ/ “ดวง”
5. ລຳ /lám/ “ลำ”
6. ດອກ /dɔ̂ːk/ “ดอก”
7. ເສັ້ນ /sên/ “เส้น”
8. ສາຍ /săːj/ “สาย”
9. ເຫຼ້ມ /lêm/ “เล่ม”
10. ໃບ /baj/ “ใบ”
11. ຜືນ /pʰŭːn/ “ผืน”
12. ແຜ່ນ /pʰɛ̀n/ “แผ่น”
13. ວົງ /wóŋ/ “วง”
14. ຫຼັງ /lăŋ/ “หลัง”
15. ໜໍ່ /nɔ̆ː/ “หน่อ”
16. ຂະບວນ /kʰábuaːn/ “ขบวน”
17. ຮວງ /húaːŋ/ “รวง”
18. ຮ້ານ /hàːn/ “ร้าน”
19. ເສົາ /săw/ “เสา”
20. ບານ /baːn/ “บาน”

3. แบบจำลองทางความคิด metonymic model พบว่า มี 1 คำลักษณนาม ได้แก่ “ໂຕ” /toː/ “ตัว”

จากการวิเคราะห์พบคำลักษณนามจำนวน 15 คำ ที่ใช้แบบจำลองทางความคิดมากกว่า 1 แบบแบ่งออกเป็นคำลักษณนามที่ใช้แบบจำลองทางความคิด propositional model และ image-schematic model พบ 14 คำลักษณนาม และแบบจำลองทางความคิดแบบ metonymic model และ image-schematic model จำนวน 1 คำลักษณนาม ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

คำลักษณนามที่ใช้แบบจำลองทางความคิด propositional model และ image-schematic model ได้แก่

1. ฝัก /f ăk/ “ฝัก”
2. กะบอก /kábɔ̂:k/ “กระบอก”
3. แก้ว /kɛ̀w/ “ขวด”
4. บั้ง /bàŋ/ “บั้ง”
5. หัว /hŭa/ “หัว”
6. หน่วย /nua:j/ “หน่วย”
7. หลอด /lɔ̂:t/ “หลอด”
8. สะบับ /sábàp/ “ฉบับ”
9. ซอง /sɔ:ŋ/ “ซอง”
10. ต้น /tôn/ “ต้น”
11. กะป๋อง /ká: pɔ̄:ŋ/ “กระป๋อง”
12. กับ /káp/ “กล่อง”
13. ขวด /kʰû:t/ “ขวด”
14. ก้าน /kà:n/ “ก้าน”

คำลักษณนามที่ใช้แบบจำลองทางความคิด metonymic model กับ image-schematic model ได้แก่ ด้าม /dà:m/ “ด้าม”

อย่างไรก็ดีคำลักษณนาม “อัน” /ʔan/ “อัน” ไม่สามารถอธิบายได้ตามแบบจำลองทางความคิด (ICMs) เนื่องจากคำนามต่างๆที่ใช้ร่วมกันกับลักษณนาม “อัน” /ʔan/ “อัน” ไม่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต้นแบบ

2. อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาวตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน ผลจากการวิเคราะห์พบว่า คำนามในประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามเดียวกันต่างก็มีคำนามต้นแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ รอช (Rosch. 1975) กล่าวว่าต้นแบบเป็นการจำแนกสรรพสิ่งต่างๆ ออกเป็นกลุ่มหรือประเภทต่างๆ โดยนำเอาลักษณะร่วมของสรรพสิ่งต่างๆ หรือนำเอาคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ร่วมกันมาจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน คำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกันกับคำลักษณนามเดียวกันนั้นต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันกับคำนามต้นแบบ ซึ่งคุณสมบัติทางความหมายที่มีร่วมกันนั้นมีความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน คือ การมีคุณสมบัติทางความหมายที่เหมือนกับคำนามต้นแบบและคำนามอื่นๆ เพียงบางประการ ลักษณะดังกล่าวซึ่งเป็นผลของต้นแบบ (prototype effects) ผลของต้นแบบนี้ ได้สะท้อนให้เห็นในขั้นตอนที่ผู้วิจัยวิเคราะห์หาคำนามแรกที่ผู้บอกภาษา

นึกได้เมื่อใช้กับคำลักษณนามแต่ละคำและปรากฏชัดเจนขึ้นในขั้นตอนการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามที่มีอยู่ร่วมกับคำนามต้นแบบที่ใช้ร่วมกันกับคำลักษณนามเดียวกันนั้น โดยพบว่าผู้บอกภาษาลาวมีการจัดลำดับคำนามประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม โดยมีคำนามต่างๆที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบและสามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันได้ ซึ่งความสัมพันธ์ของคำนามที่มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันนั้นมีความสัมพันธ์แบบรัศมี (Radial structure) ตามแนวคิดของรอช กล่าวคือ มีคำนามที่ดีที่สุด (คำนามที่ผู้บอกภาษาเห็นว่าเป็นคำนามที่ควรใช้กับคำลักษณนามแต่ละคำ) เป็นต้นแบบและคำนามอื่นๆ มีคุณสมบัติทางความหมายบางประการร่วมกับคำนามต้นแบบ การลำดับคำนามตามความสัมพันธ์แบบรัศมีนี้ไม่ได้มีเฉพาะในการใช้คำลักษณนามในภาษาลาวเท่านั้น แต่ผู้วิจัยพบการจัดลำดับคำนามตามความสัมพันธ์แบบรัศมีในภาษาไทยอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของยางวอน ฮยอน (2555) ได้ศึกษาการจัดประเภทของคำนามที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามตามแนวคิดปริชานในภาษาไทย ซึ่งยางวอนมองว่า คำนามในประเภทต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามในภาษาไทยต่างก็มีสมาชิกต้นแบบ ซึ่งคำนามแต่ละคำที่เป็นสมาชิกต้นแบบต่างก็มีคุณสมบัติร่วมกันและได้ขยายไปใช้กับคำนามกลุ่มอื่นๆ ที่มีคุณสมบัติร่วมกันกับสมาชิกต้นแบบที่อยู่ขอบนอก เช่น คำลักษณนาม “ตัว” ที่มีกลุ่มสมาชิกต้นแบบที่อยู่พื้นที่ในสุด หรือพื้นที่ 1 ได้แก่ กลุ่มคำนามประเภทสัตว์ เช่น หมา แมว หมู ไก่ เป็ด ควาย ช้าง ซึ่งกลุ่มคำนามต้นแบบเหล่านี้มีคุณสมบัติร่วมกัน คือ มีลำตัว และได้ขยายไปสู่กลุ่มคำนามที่อยู่ขอบนอกพื้นที่ 2 ได้แก่ ประเภทเครื่องเรือน คือ โต๊ะ เก้าอี้ และขยายไปสู่ขอบนอกสุดพื้นที่ 3 ได้แก่ คำนามประเภทเครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อ และกางเกง ซึ่งกลุ่มคำนามที่อยู่ขอบนอกพื้นที่ 2 และ 3 นี้ ต่างก็มีคุณสมบัติร่วมกันกับกลุ่มคำนามต้นแบบ คือ มีลำตัวร่วมกัน

จากกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม โดยใช้แบบจำลองทางความคิด (ICMs) มาอธิบายนั้น พบมีผู้ศึกษาก่อนหน้านี้ โดยเกศกานดา จตุรงคโชค (2538) ได้ศึกษาการปรากฏร่วมของคำลักษณนามกับคำนามในภาษาไทยตามแนวปริชานโดยใช้แบบจำลองทางความคิด จากงานวิจัยดังกล่าว สิ่งที่เห็นเด่นชัดที่สุด คือ การใช้คำลักษณนามตามแบบจำลองทางความคิด metaphorical models ซึ่งเกศกานดา จตุรงคโชค มองว่าคำลักษณนามในภาษาไทยแต่ละคำต่างก็มีคำนามมากมายหลายประเภทที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม คำนามต่างๆ เหล่านั้น มีความหลากหลาย และต่างแวดวง (domain) กัน ดังนั้นจึงมีการถ่ายโยงจากแวดวงต้นทาง (source domain) ไปยังแวดวงปลายทาง (target domain) ดังจะเห็นได้จากคำลักษณนามนาม ตัว ซึ่งใช้กับคำนาม สัตว์ จัดอยู่ในแวดวงต้นทางจึงเกิดการเชื่อมโยงไปยังแวดวงปลายทาง ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ที่มีลำตัวร่วมกับสัตว์นั่นเอง

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์คำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำพบว่าคำนามต่างๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกันตามแบบจำลองทางความคิด ICMs 3 แบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบจำลองทางความคิด propositional model

การใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาลาวโดยวิเคราะห์ตามแบบจำลองทางความคิด propositional model ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนามกับคำนามในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันในด้านกายภาพของวัตถุ ด้านหน้าที่การใช้งานของวัตถุ และด้านสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ ซึ่งคำนามที่มีความสัมพันธ์ในด้านกายภาพของวัตถุพบในคำลักษณนาม 9 คำ ได้แก่ คำลักษณนาม “ກ້ອນ” “ก้อน” “แก้อ” “ขวด” “ຄັນ” “คัน” “ดาๆ” “ดาง” “ກອງ” “กอง” “ขั่ม” “หน่อ” “ฮ่ำ” “กอ” “ขอๆ” “พวง” “ฝูง” “ฝูง” คำนามที่มีความสัมพันธ์ในด้านหน้าที่การใช้งานของวัตถุพบในคำลักษณนาม 2 คำ ได้แก่ คำลักษณนาม “ ຮັ” “รัง” “ຄ่ູ” “คู่” และคำนามที่มีความสัมพันธ์ในด้านสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่พบในคำลักษณนาม 2 คำ ได้แก่ คำลักษณนาม “แข่ๆ” “แห่ง” “ขู” “หู”

จากแบบจำลองทางความคิดนี้สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนประการหนึ่งในการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาลาวตามแบบจำลองทางความคิดที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของวัตถุ เช่น คุณสมบัติของวัสดุที่นำมาผลิตวัตถุนั้น ได้แก่ คำลักษณนาม “แก้อ” /kɛ́w/ “ขวด” โดยผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด” กับคำนาม “แก้อยๆ” “ขวดยา” “แก้อบ้ำขอม” “ขวดน้ำหอม” “แก้อพิกไข” “ขวดพริกไทย” “แก้อเกือ” “ขวดเกลือ” และ “แก้อยาสะผิม” “ขวดยาสระผม” ซึ่งคำนามเหล่านี้จะเห็นได้ว่าประดิษฐ์ขึ้นด้วยวัสดุที่เป็นแก้ว จึงทำให้ผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “แก้อ” “ขวด” กับคำนามเหล่านี้ แต่ถ้าหากคำนาม “แก้อยๆ” “ขวดยา” “แก้อบ้ำขอม” “ขวดน้ำหอม” “แก้อพิกไข” “ขวดพริกไทย” “แก้อเกือ” “ขวดเกลือ” และ “แก้อยาสะผิม” “ขวดยาสระผม” ประดิษฐ์ขึ้นด้วยวัสดุที่เป็นพลาสติก ผู้พูดภาษาลาวจะใช้คำนามเหล่านี้กับคำลักษณนาม “ตุก” /tuk/ “ตุก” สิ่งดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนตามแบบจำลองทางความคิดแบบ propositional model ที่มีความสัมพันธ์กับวัสดุที่นำมาประดิษฐ์และสร้างวัตถุนั้น ส่วนแบบจำลองทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่พบในคำลักษณนาม “แข่ๆ” “แห่ง” และ “ขู” “หู” ซึ่งคำลักษณนาม “แข่ๆ” “แห่ง” นั้นใช้ร่วมกับคำนาม “โธๆธม” “โรงเรียน” “โธๆໝ” “โรงพยาบาล” “ ວัด” “วัด” “ตะขลาด” “ตลาด” “ขู่บ้าบ” “หมู่บ้าน” “สอบ” “สวน” “บ้ำติก” “น้ำตก” “สะบ้ำ” “สระน้ำ” “สอบสัด” “สวนสัตว์” “แข่ๆท่อๆขๆอ” “แหล่งท่องเที่ยว” “โธๆแธม” “โรงแรม” “โธๆๆาบ” “โรงงาน” และ “ทะบาถาบ” “ธนาคาร” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน คือ เป็นสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ ส่วนคำลักษณนาม “ขู” “หู” ใช้กับคำนาม “ขู” “หู” “ขูขั้” “หูหม้อ” และ “ขูกะเป๋า” “หูกระเป๋า” ซึ่งคำนามเหล่านี้มีคุณสมบัติทางความหมายร่วมกัน คือ อยู่ด้านบน กล่าวคือ อยู่ด้านบนร่างกายมนุษย์ และอยู่ด้านบนของหม้อและกระเป๋า สิ่งดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “แข่ๆ” “แห่ง” และ “ขู” “หู” กับคำนามเหล่านี้โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ แต่ในขณะเดียวกันจากกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม ผู้วิจัยพบว่า เกศกานดา จตุรงคโชค

(2538) ได้ศึกษาคำลักษณนาม ดวง ในภาษาไทยตามแบบจำลองทางความคิดแบบ propositional model ที่มีความสัมพันธ์กับสถานที่ที่วัตถุนั้นตั้งอยู่ เกศกานดา จตุรงคโชค กล่าวว่าคำลักษณนาม ดวง ที่ใช้ร่วมกับคำนาม ดวงดาว ดวงจันทร์ และพระอาทิตย์ ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีคุณสมบัติร่วมกัน คือ อยู่บนท้องฟ้า ส่วนคำลักษณนาม “ᨴᨾ” “ดวง” ในภาษาลาวผู้วิจัยพบว่าผู้พูดภาษาลาวใช้ร่วมกับคำนาม “ᨴᩣᨩ” “ดวงดาว” ที่เป็นคำนามต้นแบบได้ได้ขยายไปใช้กับคำนามไปเภทอื่น ได้แก่ “ᨣᨾᩬᨶ” “ดวงเดือน” “ᨲᩣᨾᩮᨶᨿ์” “พระอาทิตย์” “ᨲᩣ” “ตา” “ᨴᨾᩉᨩ” “ดวงใจ” “ᩉᩮᨾ” “เข็ม” “ᨾᩥᨴ” “มีด” “สะแต็ม” “สแตมป์” ซึ่งคำนามเหล่านี้ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนาม “ᨴᨾ” “ดวง” โดยอ้างถึงคุณสมบัติทางด้านกายภาพ คือ มีลักษณะกลม ร่วมกับคำนามต้นแบบ นั่นเอง สิ่งดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีมโนทัศน์ที่แตกต่างจากผู้พูดภาษาไทยในการใช้คำลักษณนาม ถึงแม้ว่าทั้งสองภาษาจะอยู่ในภาษาตระกูลไตกะได ก็ตาม

แบบจำลองทางความคิด image-schematic model

การใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาลาวสะท้อนแบบจำลองทางความคิด image-schematic model เป็นแบบจำลองที่มีภาพร่างทางความคิดที่เกี่ยวกับรูปทรง ซึ่งพบในรูปทรงยาว รูปทรงกลม และรูปทรงสี่เหลี่ยม จากการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาลาวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนามกับคำนามประเภทที่มีลักษณะยาว คำนามประเภทที่มีลักษณะเป็นเส้นยาว และคำนามที่มีลักษณะโค้งยาว ซึ่งคำนามประเภทที่มีลักษณะยาวพบในคำลักษณนาม 11 คำ ได้แก่ “ᨴ้ᩣᨾ” “ด้าม” “ᨾᩮᨠ” “ฝัก” “แห่ง” “แท่ง” “ᨾᩃᨶᨠ” “กระบอก” “ᨻᩱᨿ” “บั้ง” “ᩃᩢᩣ” “ลำ” “ᨾᩪᨴ” “หลอด” “เฒ้ม” “เล่ม” “ᨡᨻᨻᨶ” “ขบวน” “ᨠ้ᩣᨶ” “ก้าน” และ“เสิา” “เสา” คำนามประเภทที่มีลักษณะเป็นเส้นยาวพบในคำลักษณนาม 2 คำ ได้แก่ “สาย” “สาย” และ“เส้ัน” “เส้น” และคำนามประเภทที่มีลักษณะโค้งยาวพบในคำลักษณนาม 1 คำ ได้แก่ “ᨹᨶᨿ” “รวง” ส่วนคำนามประเภทที่มีลักษณะกลมพบในคำลักษณนาม 6 คำ ได้แก่ “เม้ด” “เม็ด” “ᨴᨾ” “ดวง” “ᩉᩥᨶ” “หัว” “ᩉᩪᨿ” “หน่วย” “ᨾᩢᨻ่ᨿᨿ” “กระป๋อง” และ “อิง” “วง” และคำนามประเภทที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยมพบในคำลักษณนาม 6 คำ ได้แก่ “สะบับ” “ฉบับ” “ᨡᨶᨿ” “ซอง” “ᨻᩣᨻ” “บาน” “ᨸᩢᨻ” “กล่อง” “ᨾᩢᨦ” “หลัง” และ“ร้ᩣᨶ” “ร้าน”

จากภาพร่างทางความคิดของผู้พูดภาษาลาวที่เชื่อมโยงกับคำนามที่มีรูปทรงยาว รูปทรงกลม และรูปทรงสี่เหลี่ยมแล้ว ยังพบว่าผู้พูดภาษาลาวยังเชื่อมโยงภาพร่างทางความคิดกับวัตถุที่มีรูปทรงซ้อนทับกันซึ่งพบในคำลักษณนาม “ก้ำ” “ม้วน” ที่ใช้กับคำนาม “ก้ำเจ้ย”“ม้วนกระดาษทิชชู” “ ก้ำด้าย” “ม้วนด้ายเย็บผ้า” “ก้ำสายไฟ” “ม้วนสายไฟ” “ ก้ำฝ้าย” “ม้วนฝ้าย” “ ก้ำเชือก” “ม้วนเชือก” ซึ่งคำนามเหล่านี้ต่างก็มีลักษณะม้วนซ้อนทับกันและเมื่อคลี่ออกมาก็จะมีลักษณะเป็นเส้นยาว ซึ่งสอดคล้องกับ เลคอฟ (Lakoff. 1987: 27) ได้กล่าวถึงภาพร่างทางความคิดที่เชื่อมโยงกับรูปทรงยาวเรียว และเส้นตรง เช่น เทียนไข ปากกา ดินสอ ที่ใช้กับลักษณนาม “hon” ในภาษาญี่ปุ่นแล้ว นอกจากนี้คำลักษณนาม “hon” ยังขยายไปใช้กับพวกคำนามประเภทอื่นๆ เช่น ม้วนเทป ซึ่งเกิด

จากภาพของฟิล์มที่ถูกม้วนอยู่ในตลับเทป ซึ่งเมื่อคลี่ฟิล์มออกมาจะมีลักษณะยาวอยู่นั่นเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามของผู้พูดภาษาลาวยังสะท้อนในด้านประสบการณ์ทางร่างกายโดยพบในคำลักษณนาม 2 คำ ได้แก่ “ปากๆ” /pâ:k/ “ปาก” และ “เห้ม” /lêm/ “เล่ม” ซึ่งมีคำนามต้นแบบที่สะท้อนประสบการณ์ทางร่างกายมนุษย์ ได้แก่ “ปากๆ” /pâ:k/ “ปาก “แฮ้อ”/k^{h}ê:w/ “ฟัน” ตามลำดับ คำนาม “ปากๆ” “ปาก” ซึ่งเป็นอวัยวะร่างกายของมนุษย์ ต่อมาได้ขยายไปใช้กับคำนาม “ปากถ้ำ” “ปากถ้ำ” ซึ่งเป็นช่องทางเข้าถ้ำ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวมีกระบวนการทางปริชานในการเชื่อมโยงภาพร่างการบรรจุ (containment schema) ที่เกิดจากประสบการณ์ของมนุษย์เองในเรื่องการบรรจุ หรือจัดวางสิ่งต่างๆ ในภาชนะ เช่น แก้ว หรือ กล่อง หรือการเอาสิ่งของใส่ในลิ้นชัก ดังนั้นจึงเชื่อมโยงประสบการณ์ โดยการใช้ปากเป็นช่องทางในการบรรจุอาหารเข้าไปในร่างกายไปยังปากถ้ำที่เป็นช่องทางเข้าถ้ำ ส่วนคำลักษณนาม “เห้ม” “เล่ม” พบว่าผู้พูดภาษาลาวเชื่อมโยงประสบการณ์จากอวัยวะร่างกายมนุษย์ ได้แก่ “แฮ้อ” “ฟัน” ที่เป็นคำนามต้นแบบ และได้เกิดการขยายไปใช้กับคำนามอื่นๆ เช่น “ກວຽນ” /kwia:n/ “เกวียน” “ທຽນ” /t^{h}ia:n/ “เทียน” ที่มีคุณสมบัติทางความหมายที่มีรูปลักษณะยาวร่วมกัน

แบบจำลองทางความคิด metonymic model

การใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนแบบจำลองทางความคิด metonymic model พบในคำลักษณนาม “ໂຕ” “ตัว” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ໂຕ” “ตัว” กับคำนาม “สัด” “สัตว์” “เสื้อๆบุ่งๆ” “เสื้อผ้า” “ตุกกะตาๆ” “ตุ๊กตา” ที่เกิดการใช้ส่วนหนึ่งเพื่ออ้างถึงทั้งหมด (part for whole) จากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาลาวใช้คำลักษณนาม “ໂຕ” “ตัว” กับคำนามต้นแบบ “สัด” “สัตว์” ที่มีคุณสมบัติทางความหมาย มีลำตัว มีแขน และมีขา มาใช้ในความหมายที่อ้างถึงสิ่งนั้นทั้งหมด กล่าวคือ ผู้พูดภาษาลาวได้นำเอาลำตัว แขน และขา ของสัตว์มาอ้างถึงลำตัว แขน และขาของเสื้อผ้า และตุ๊กตาทั้งหมด ซึ่งทั้ง “เสื้อๆบุ่งๆ” “เสื้อผ้า” และ“ตุกกะตาๆ” “ตุ๊กตา” ต่างก็มีลำตัว แขน และขาร่วมกับสัตว์ นั่นเอง

ข้อสังเกตจากการประยุกต์แนวคิดแบบจำลองทางความคิด (ICMs) กับการศึกษาคำลักษณนาม “ฮับ” /ʔan/ “อัน” ในภาษาลาว

จากการวิเคราะห์กระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม พบว่าจากคำลักษณนามในภาษาลาวทั้งหมด 49 คำ มีคำลักษณนาม 48 คำ ที่สะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดของผู้พูดภาษาลาวตามแนวคิดแบบจำลองทางความคิด (ICMs) ของ เลคอฟ (Lakoff, 1987) ได้อย่างชัดเจน โดยเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดตามแบบจำลองทางความคิดแบบ propositional model แบบจำลองทางความคิดแบบ image-schematic model และแบบจำลองทางความคิด metonymic model แต่มีคำลักษณนามคำหนึ่งที่ไม่สามารถใช้แนวคิดแบบจำลองทางความคิดมาอธิบายได้ ซึ่งพบในคำลักษณนาม “ฮับ” “อัน” จากการวิเคราะห์ข้อมูล

พบว่าคำลักษณนาม “ฮับ” “อัน” สามารถใช้ร่วมกับคำนามได้หลายประเภท ได้แก่ คำนามประเภทเครื่องเขียน ได้แก่ “ไม้ยับ ขัด” “ไม้บรรทัด” “ฝาปากกา” “ก้อๆแหลมสั” “ที่เหลาดินสอ” คำนามประเภทของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ “ฝาหาบจ้ำ” “ฝากาน้ำ” “ฝาหม้” “ฝาหม้อ” “เผ้ากไข ภะป่อๆ” “ที่เปิดกระป๋อง” คำนามประเภทเครื่องมือช่าง ได้แก่ “มิดตัด” “กรรไกร” “ถิมไขม่อด” “คีมไขน็อต” “ถ้อบติ” “ค้อน”“ฮ้ภะแจ” “ลูกกุญแจ” “โตละบิด” “ไขควง” คำนามประเภทเครื่องมือตัดเย็บ ได้แก่ “ฮ้เภาะ” “ตะขอกางเกง” คำนามประเภทของใช้ ได้แก่ “แปงฐูแฮ้อ” “แปรงสีฟัน” “แอ่บตา” “แว่นตา” “หมากหอิด” “นกหวีด” “หอิ” “หวี” และคำนาม “เบ็ด” “ตะขอเบ็ด” เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำนามต่างๆ ดังกล่าวกลับพบว่าไม่มีคุณสมบัติทางความหมายใดร่วมกันเลย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นว่าระบบความคิดของผู้พูดภาษาลาวมีการจำแนกประเภทสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นระบบและสามารถอธิบายได้ดังที่พบในการใช้คำลักษณนาม 48 คำ และประเภทที่ไม่มีความชัดเจนและไม่สามารถอธิบายได้ ซึ่งการจำแนกประเภทที่ไม่ชัดเจนนี้จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มของเหลือ (residual category) ดังที่พบในการใช้คำลักษณนาม “ฮับ” “อัน”

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ศึกษาคำลักษณนามในภาษาลาว ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน โดยศึกษาเฉพาะคำลักษณนามที่ใช้ในภาษาลาวมาตรฐานที่ใช้อย่างเป็นทางการอยู่ในปัจจุบันนี้หรือเรียกว่าคำลักษณนามในภาษาเวียงจันทร์ จึงมีความเห็นว่าควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาลาวเวียงจันทร์กับคำลักษณนามภาษาลาวถิ่นใต้ หรือ คำลักษณะนามในภาษาลาวถิ่นเหนือ เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการทางปริชานของผู้พูดภาษาลาวที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามต่างกันอย่างไร เนื่องจากการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาลาวในแต่ละภาคนั้นมีทั้งเหมือนกันและต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลา นาคะศิริ; และอื่นๆ. (2543). *พจนานุกรม ไทย-ลาว-อังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กระทรวงศึกษาธิการประเทศลาว. (2505). *พจนานุกรมภาษาลาว (อัดจะบาบุก็บพาสาลาอ)*. เวียงจันทร์: สำนักพิมพ์ ระทรวงศึกษาธิการประเทศลาว.

ขวัญใจ วงษ์อยู่. (2536). *การเทียบเคียงลักษณนามในภาษาซองกับภาษาไทย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

คะซุโอะ นะงะมะสึ. (2550). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามภาษาไทยกับภาษายี่ปุ่น*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จรัลวิไล จรูญโรจน์, ม.ล. (2548). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จันทรา จงศิริโชค. (2531). *วิวัฒนาการของคำลักษณนามในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

จรัลวิไล จรูญโรจน์. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเภททางไวยากรณ์ของคำนามกับระบบปริชานของผู้พูดภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ชวนพิศ อิฐรัตน์. (2518). *การใช้คำและสำนวนในสมัยสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน บุนยาวง. (2538). *พจนานุกรมประกอบรูป (อัดจะบาบุก็บปะกอบธูบ)*. เวียงจันทร์: สำนักพิมพ์ไผ่หนาน (ไผ่ขบาบ).

ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2553, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ปริชาน และวัฒนธรรม. *วารสารศิลปศาสตร์*. ปีที่2 (ฉบับที่ 2)

นันทนา วงษ์ไทย. (2552). *อุปลักษณ์ประสาทสัมผัสในภาษาไทย:* การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

นันทนา วงษ์ไทย. (2557). ความสำคัญของร่างกายที่มีต่อระบบความคิด. *วารสารอักษรศาสตร์*. 43 (1).

บรรจบ พันธุเมธา. (2541). *หลักภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บัวหลวง วงศ์ภักดี. (2527). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยากับสมัยปัจจุบัน.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พูมี วงวิจิด (ພູມີ ວົງວິຈິດ). (2534). *ไวยากรณ์ลาว.* เวียงจันทร์: สำนักพิมพ์สำนักงานศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติประเทศลาว (ຫ້ອງການສູນການຈັດຕັ້ງແນວລາວສ້າງຊາດປະເທດລາວ).

พรทิพย์ วิฐูชุลี. (2545) *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกรูปทรงในภาษาญี่ปุ่น และภาษาไทย.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ญี่ปุ่นศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์. (2543). *พจนานุกรมลาว-ไทย-อังกฤษ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยางวอน ฮยอน. (2555) *การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการจัดประเภทคำนามด้วยคำลักษณนามในภาษาไทยกับภาษาเกาหลีตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

เรณู ไชยขันธ์. (2541). *คำลักษณนามในภาษาถิ่นใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.

วิเชียร อำพนรักษ์. (2551). *หนังสือภาษาลาวพื้นฐาน 1.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิเชียร อำพนรักษ์. (2551). *หนังสือภาษาลาวพื้นฐาน 2.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิเชียร อำพนรักษ์. (2551). *หนังสือภาษาลาวพื้นฐาน 3.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิเชียร อำพนรักษ์. (2551). *หนังสือภาษาลาวพื้นฐาน 4.* กรุงเทพฯ: สำนักพิพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วีระพงศ์ มีสถาน. (2543). *พจนานุกรมภาษาไทย-ภาษาลาว*: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สหธรรมิก.

ศิริวงษ์ หงษ์สวรรค์. (2540). *คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม*: การศึกษาเปรียบเปรียบวิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุนทรี ชัยสถาผล. (2543). *การศึกษาเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาจีนกลางกับภาษาไทย.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (ภาษาจีน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

โสภา จุฑาพัฒนา. (2535). *การเทียบเคียงคำลักษณนามในภาษาญัฮกุร* (ชาวบน) กับภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เหรียญทอง ชำนาญรบ. (2540). *คำลักษณนามภาษาอีสาน.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม (ภาษาไทย) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อัญชลี สิงห์น้อย. (2547). *คำประสม ศาสตร์และศิลป์การสร้างคำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2539). *หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วาจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์)* กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ປ່ຽຄຳ ສີສຸວັນ; ແລະ ມີທອງ ສຸວັນວົໄຊ. (1995). *ແບບຮຽນພາສາລາວ ປ. 2.* ວຽງຈັນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ.

ມີທອງ ສຸວັນມີໄຊ; ແລະຄົນອື່ນໆ. (2008). *ແບບຮຽນພາສາແລະວັນນະຄະດີຊັ້ນມັດທະຍົມຫປີທີສາມ.* ວຽງຈັນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ.

ອ່ອນແກ້ວ ນວນນະວົງ; ແລະຄົນອື່ນໆ. (2008). *ແບບຮຽນພາສາແລະວັນນະຄະດີຊັ້ນມັດທະຍົມຫປີທີສອງ.* ວຽງຈັນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ.

Aitchison, Jean. (2012). *Words in the mind: an introduction to the mental lexical*. UK: Manchester, West Sussex.

Dixon, Robert M.W. (1972). *The Dyirbal language of North Queensland*. Cambridge: Cambridge University Press.

Enfield, N. J. (1966). *A grammar of Lao*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

John R, Taylor. (1944). *Linguistic categorization*. New York: Oxford University Press.

Ketkanda, Jaturongkachok. (1995). *Cognitive models of the thai classifier system*. Bangkok: National Institute of Development Administration.

Kasumi, Yamamoto. (2005). *The acquisition of numeral classifiers*: the case of Japanness children.

Lakoff, George. (1987). *Women, fire, and dangerous things: what categories reveal about the mind*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Nida, Eugene Albert. (1979). *Componential analysis of meaning*. cambridge UK: University Press, Cambridge.

Piriyawiboon, Nattaya. (2010). *Classifiers and Determiner-less Languages*: The Case of Thai, Department of Linguistics. University of Toronto.

Tatsuo, Hoshino; & Russell, Marcus. (1980). *Lao for beginners: An Introduction to the spoken and written of Laos*. Tokyo: Charles E. Tuttle Company.

Ungerer, F; & Schmid, H.J. (1996). *An introduction to cognitive linguistics*. Oxford: Basil Blackwell.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

แบบรายการคำที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อรวบรวมคำลักษณนาม

ແบบสอบถามผู้บอกพาสาซาวลาว

ข้้มูนผู้บอกพาสาซาวลาว

ชื่่.....อายุ.....ปี เพด.....

บ่อนเกิด ..... อาชีบ.....

ละดับกานสึกสา.....

ลำดับ	คำนามพาสาลาว	คำลักสะนะนาม
1.	กานค้	
2.	ตั่งอี้	
3.	ผ้า	
4.	ก้องถ่ายรูบ	
5.	ม้านั่ง	
6.	สะหวึ่ง	
7.	ขิม (เคื่องดินตี)	
8.	พะยาบาม	
9.	คำ	
10.	กะต่าย	
11.	หมากขุบ	
12.	กอย / หัวกอย	
13.	ดอกจำปา	
14	พูเขา	
15.	เสิาโทละซับ	
16.	เจ้ย	
17.	กอุม	
18.	กำ่ปั่น	
19.	กะต๋	
20.	ดินจี่	
21.	กิบมี (ใช้สำลับขูดไม้)	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
22.	ກາລະວັດ	
23.	ຕູ້ເຢັນ	
24.	ດອກຈຳປີ	
25.	ກະເປົາເງິນ	
26.	ເສື້ອກະແຫຼ່ງ	
27.	ກະບີ່	
28.	ເຂັມ	
29.	ຜ້າອ້ອມ	
30.	ອຸນຫ້	
31.	ຖ້ຽງປູກດອກໄມ້	
32.	ເຕົ້າໂລ່	
33.	ເຄື່ອງສູບນ້ຳ/ຈັກສູບນ້ຳ	
34.	ກະຈູດ (ເຄື່ອງມືຈັບສັດ)	
35.	ແຄນ	
36.	ຄີນ	
37.	ພະລີສີ	
38.	ໄກ່ແກ້ວ	
39.	ໝາກມ່ວງ	
40.	ແປງຖູກແຂ້ວ	
41	ຫົວກາລິດ	
42.	ເຈ້ຍຂຽນ	
43.	ພະຈັນ (ເດືອນ)	
44.	ຕຶກ	
45	ປ່ອງຢ້ຽມ	
46.	ດອກກຸຫລາບ	
47.	ລິດສາມລໍ້	
48.	ດອກປີກໄກ່	
49.	ໝາກຖົ່ວເຫລືອງ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
50.	ສະແຕມ	
51.	ເກັບຕົ້ນຕໍ່/ ເກັບສິ້ນຕໍ່	
52.	ສາດ	
53.	ສາຍສ້ອຍ	
54.	ກະຍັງ	
55.	ງ້າວ	
56.	ດ້າຍ	
57.	ຫົວສີໄຄ	
58.	ກະຕ່າ	
59.	ກະຫລໍ່ປີ	
60.	ກະສວຍ	
61.	ກະໂຊ້	
62.	ກອງ	
63.	ແມ່ຈ້າງ	
64.	ໝາກນາວ	
65.	ກຸ້ງ	
66.	ທຽນ	
67.	ກະໂຖນ	
68.	ຍັກ	
69.	ດອກໄມ້	
70.	ແມ່ນ້ຳ	
71.	ເສົາໄຟຟ້າ	
72.	ໝາກເຄັງ	
73.	ຊອງຈົດໝາຍ	
74.	ຍົນ (ເຮືອບິນ)	
75.	ກະທິງ	
76.	ຜ້າຂາວມ້າ	
77.	ມີດແຖ	
78.	ກະໂປງ	
79.	ກຽງ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
80.	ກະປ່ອງແປ້ງ	
81.	ປະລັກແຂນ	
82.	ກະດິ້ງ	
83.	ທະນູ	
84.	ຮ້ານຂາຍຊີ້ນ	
85.	ຄ່າ	
86.	ກະຊັງ	
87.	ກະບອຍ	
88.	ກົ້ງຕັກ	
89.	ແມ່ແຮງ	
90.	ກະບຸງ	
91.	ກະຈັບປີ່	
92.	ຜັກກາດ	
93.	ເມັດເຂົ້າສານ	
94.	ກົບ	
95.	ໝາກລຳໄຍ	
96.	ເມັດງາດຳ	
97.	ຜີສາດ	
98.	ປີ້ກ້ວຍ	
99.	ພະອາທິດ (ຕະເວັນ)	
100.	ທໍ່ນ້ຳ	
101	ປີ້	
102	ລິດຖ້ຽ	
103	ເຮືອຮົບ	
104	ໄມ້ຕີກ໊ອບ	
105	ຫຼອດຢາຖູແຂ້ວ	
106	ຜ້າເຊັດໜ້າ /ຜ້າເຊັດໂຕ	
107	ເກີບແຕະ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
108.	ຂວານ	
109.	ຕ່ອງໜູ	
110	ເຂີ່ງ	
111.	ສະໜັບ	
112.	ກີ	
113.	ຂີ່ງ	
114.	ກັບແກ້	
115.	ຕັ່ງ	
116.	ຕູ້ນ້ຳກ້ອນ	
117.	ແກ້ວຢາສະຜົມ	
118.	ຫອຍສັງ	
119.	ຂັ້ນໄດ	
120.	ຜ້ຶປອບ	
121.	ກະຕິບເຂົ້າ	
122.	ຄ້ອງ	
123.	ໝອນ	
124.	ໝາກກ້ຽງ	
125.	ມັນຝະລັ່ງ	
126.	ຮ້ານຂາຍຢາ	
127.	ທ່ານໝໍ	
128.	ກ້ອນເມກ	
129.	ສໍ	
130.	ລູກສອນໄຟ (ຈະຫຼວດ)	
131.	ໝາກບານ	
132.	ແກ້ວນ້ຳຫອມ/ ນ້ຳອີບ	
133.	ຕະປູ	
134.	ເສື້ອ (ແຂນສັ້ນ ແຂນຍາວ)	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
135.	ຕຸກກະຕາ	
136.	ຂາ	
137.	ຄີກມອງ	
138.	ປືນ	
139.	ຂໍເກາະ (ໂສ້ງ ເສື້ອ)	
140.	ແວ່ນຕາ	
141.	ກະສອບ	
142.	ຟອງນ້ຳ	
143.	ຕຽງ	
144.	ເຄື່ອງໄລ່ເລກ/ຈັກໄລ່ເລກ	
145.	ພວງມາລາ	
146.	ເຊັ້ງ	
147.	ຜັກຊີ	
148.	ຂີ້ວ	
149.	ໝາກບວບ	
150.	ກະປອມ	
151.	ແຂ້	
152.	ໝາກເລີແຊງ	
153.	ພະເອກ	
154.	ນົກ	
155.	ເຊືອກ	
156.	ຊ້າງ	
157.	ເຮືອນ	
158.	ໄຟສາຍ	
159.	ອະທິບໍດີ	
160.	ໄສ້ກອກ	
161	ໂຄມໄຟ	
162.	ເຫຼັກໄຂກະປ໋ອງ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
163.	ນັກຮຽນ	
164.	ຊ້ອມ	
165.	ຫົນທາງ	
166.	ຈານ	
167.	ເສືອ	
168.	ທະຫານ	
169.	ໝາກສີດາ	
170.	ຫົວ	
171.	ຫລອດຝ້າຍ	
172.	ປາກກາ	
173.	ສິງ	
174.	ເລົ້າເຂົ້າ	
175.	ໄຖ /ຄັນໄຖ	
176.	ໝາກໆ /ເມັດໆ	
177.	ຫອຍ	
178.	ຫົວຜັກບົ່ວ	
179.	ລີ້ງລົມ	
180.	ມັນ	
181.	ເດັກນ້ອຍ	
182.	ຜັກອີ່ຕູ່	
183.	ຈັກກະພັດ	
184.	ສະດຸ້ງ	
185.	ໃບໄມ້	
186.	ພະພຸດທະເຈົ້າ	
187.	ຕູ້ເຄື່ອງນຸ່ງ	
188.	ປະທານປະເທດ	
189.	ກອກຢາ	
190.	ຜີ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
191.	ຕຸ້ມໃສ່ອ່ຽນ	
192.	ງູ	
193.	ໂທລະຊັບ	
194.	ຄວາຍ	
195.	ຜູ້ໂດຍສານ	
196.	ເສັ້ນເຝີ	
197.	ຂີ້ກະເດືອນ	
198.	ວັດ	
199.	ຈອນພອນ	
200.	ຈອກເຫຼົ້າ	
201.	ນັກສະແດງຮູບເງົາ	
202.	ແມງກະເບື້ອ	
203.	ດອກບົວ	
204.	ໂຮງໝໍ	
205.	ມ້າ	
206.	ໝາກສີ້ມໂອ	
207.	ຜູ້ພິພາກສາ	
208.	ແມງວັນ	
209.	ເປຍໂນ	
210.	ແມງນ້ຳມວກ	
211.	ແມ່ຂາວ	
212.	ບຶກ	
213.	ໝາກເຂືອ	
214.	ປ່າ	
215.	ທະນາຄານ	
216.	ໝາກແຄ້ງ	
217.	ປຶ້ມ	
218.	ໝູ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
219.	ເຂົ້າປຸ້ນ	
220.	ແກ້ວນ້ຳປາ	
221.	ເຄື່ອງຊັກຜ້າ/ຈັກຊັກຜ້າ	
222.	ເປັດ	
223.	ຕູ້ເຊັບ	
224.	ປີ້ງ	
225.	ຫອກ	
226.	ວິຫານ	
227.	ປັ້ງສູບ	
228.	ມືອດ	
229.	ຖົງຕີນ	
230.	ນົກຍາງ	
231.	ຕຸ້ມຫູ	
232.	ໂມງ (ນາລິກາ)	
233.	ໝວກ	
234.	ແບ້	
235.	ສີຟ້າ	
236.	ເປັດ	
237.	ໝໍ້ໜຶ້ງ	
238.	ແອ (ເຄື່ອງປັບອາກາດ)	
239.	ພາເຂົ້າ	
240.	ໂທລະພາບ /ທໍລະທັດ	
241.	ຊາມ	
242.	ຫີບສຽງ ແອັກຄໍດ້ຽນ	
243.	ກົງດີດຜ້າ	
244.	ຫູ	
245.	ກໍ້ດ້າຍ	
246.	ປັ້ງເຂົ້າຫລາມ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
247.	ສໍຂຽນຄິ້ວ	
248.	ຄີມ (ເຄື່ອງມືຂອງຊ່າງ)	
249.	ເຫງົ້ນ	
250.	ລິບສະຕິກ	
251.	ຜ້າໄໝ	
252.	ໝາກບານບ່ວງ	
253.	ເລື່ອຍມື	
254.	ໜັງສືພິມ	
255.	ກະສັດ/ເຈົ້າຊີວິດ	
256.	ໝາກເຜັດ	
257.	ກອງເພນ	
258.	ລາຊິນີ	
259.	ໝາກຟັກ	
260.	ແມ່ທັບ	
261.	ຊະແລງ	
262.	ດັກແດ້	
263.	ກະໂຕກເຂົ້າ	
264.	ນົກອ້ຽງ	
265.	ຊາວນາ	
266.	ປາເຂັ້ງ	
267.	ກະປ່ອງນົມ	
268.	ໝາກຂາມ	
269.	ຮ້ານ	
270.	ໂຮງຮຽນ	
271.	ດອກຜັກກາດ	
272.	ປຶ້ມອ່ານ	
273.	ລິດຖີບ	
274.	ເຮືອ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
275.	ຂໍກະແຈ	
276.	ເກີບບັ໊ງຕຸບ/ ເກີບສຸບ	
277.	ລູກປືນ	
278.	ສະລິບ / ໂສ້ງຊ້ອນ	
279.	ເສື່ອ	
280.	ຜ້າບ່ຽງ	
281.	ລິ້ດຂະບວນ	
282.	ເກີບສົ້ນສູງ /ເກີບຕົ້ນສູງ	
283.	ລະເບີດ / ໝາກແຕກ	
284.	ຜ້າຕູ້ມ/ ຜ້າຫົ່ມ	
285.	ເຫລັກ	
286.	ຈີກ	
287.	ຢູດ	
288.	ໝອນ	
289.	ອ່ຽນ	
290.	ສຽມ	
291.	ນາງເງືອກ	
292.	ອາຈານ	
293.	ຟັກຄຳ	
294.	ເຮືອໃບ	
295.	ແມງງອດ	
296.	ເຜືອກ	
297.	ຢາແກ້ໄຂ້	
298.	ແມງສາບ	
299.	ເຮືອສຳເພົາ	
300.	ປະຕູ	
301.	ແກ້ວຢາຫາເລັບ	
302.	ສາຍໄຟ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
303.	ເລື່ອຍໄຟຟ້າ	
304.	ໄຂຄວງ/ ໂຕລະບິດ	
305.	ຜ້ານວມ	
306.	ເສື້ອແວັດ	
307.	ຜ້າກັ້ງ	
308.	ຄັນຮົ່ມ	
309.	ປາກ	
310.	ປັ້ງໄຟ	
311.	ດ້າຍ/ ເສັ້ນດ້າຍ	
312.	ບ໊ອຫົດນ້ຳ	
313.	ໝວກແ໋ງບ	
314.	ໝາກສາລີ	
315.	ລະນາດ	
316.	ແໜມ	
317.	ນິກສາລິກາ	
318.	ຖ່ານໄຟສາຍ	
319.	ກັບສໍຂາວ	
320.	ມີດ	
321.	ດອນ (ເກາະ)	
322.	ກ້ອນຫີນ	
323.	ປ້າຍ	
324.	ສາງ	
325.	ພະຍານາກ	
326.	ລົດຈັກ	
327.	ສະບູ່	
328.	ເຮືອຈັກ	
329.	ຮູ່	
330.	ລົດຍົນ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
331.	ສາຍແອວ	
332.	ປັ້ງຢາສູບ	
333.	ນົກເຄົ້າ	
334.	ພູໄຟ	
335.	ມັງກອນ	
336.	ໄກ່	
337.	ຜູ້ຈັດການ	
338.	ໝໍ້ນັບໄຟຟ້າ/ ມິດເຕີ້ໄຟຟ້າ	
339.	ເຂີ່ງ (ໃຊ້ສຳລັບສ້ອນປາ)	
340.	ຄັນເບັດ	
341.	ຕູ້ໃສ່ຖ້ວຍຈານ	
342.	ຄັນຄາກ	
343.	ໂຖ	
344.	ຫົວກະທຽມ	
345.	ໝູ	
346.	ຂ້ອງ	
347.	ຊຸ່ຍ	
348.	ໝາກພ້າວ	
349.	ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ	
350.	ກະປູ	
351.	ນາງກວັກ	
352.	ໝາກໂມ	
353.	ເຂົ້າຈີ່	
354.	ລົດໄຟ	
355.	ດວງດາວ	
356.	ສະນາກ/ມີດສະນາກ	
357.	ຕົ້ນຜັກບົ່ວ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
358.	ເສັ້ນລວດ	
359.	ຫອຍປັ່ງ	
360.	ທະນະບັດ	
361.	ໝາກຫຸ່ງ	
362.	ເຄື່ອງຊັ່ງ	
363.	ຫອຍຈູບ	
364.	ລິບ	
365.	ເຄື່ອງສາຍ (ຮູບເງົາ)	
366.	ໂຕະເຣັດອງກ	
367.	ເຄື່ອງຈັກ	
368.	ນາຍພານ	
369.	ໝໍ້ຕົ້ມນ້ຳໄຟຟ້າ	
370.	ໄຫ	
371.	ສຸ່ມໄກ່	
372.	ແຄນລົມ	
373.	ເມັດຖົ່ວດຳ	
374.	ໂຕະ	
375.	ນັກທຸລະກິດ	
376.	ງົວ	
377.	ກອງຊາຍ	
378.	ເມັດຖົ່ວແດງ	
379.	ດອກດາວເຮືອງ	
380.	ຝັກພ້າ	
381.	ໂຮງງານ	
382.	ສໍຊາວ	
383.	ໂຮງການ	
384.	ໝາກຖົ່ວ	
385.	ທະເລ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
386.	ກົກໄມ້ / ຕົ້ນໄມ້	
387.	ໄມ້ຕີປີ້ງປອງ	
388.	ລໍ້ຍູ້	
389.	ລົດໄຖ	
390.	ໄມ້ຕີດອກປີກໄກ່	
391.	ເຄື່ອເປົ່າຜົມ/ຈັກເປົ່າຜົມ	
392.	ເສື້ອຍ່ານ	
393.	ໄມ້ແມັດ	
394.	ມີດຕັດ	
395.	ໄມ້ໄຜ	
396.	ໂສ້ງ (ຂາສັ້ນ ຂາຍາວ)	
397.	ໄມ້ຄ້ອນເທົ້າ	
398.	ຜ້າພັນບາດ	
399.	ກະແຈ (ໜ່ວຍ)	
400.	ກະເປ໋າຖື (ຂອງແມ່ຍິງ)	
401.	ໄມ້ຄານ	
402.	ດ້ານພ້າ	
403.	ຮັ້ງກ	
404.	ປະຕູ	
405.	ແຂນ	
406.	ແມວໂພງ	
407.	ຮອງເຜີ້ງ	
408.	ຍາຄູ / ພະສົງ	
409.	ໄວໂອລີນ	
410.	ເຫັດ	
411.	ມົດ	
412.	ຈິ້ວນ້ອຍ / ສາມະເນນເນນ	
413.	ສັງກະສີ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
414.	ກັບໄຟ	
415.	ຂຽງ	
416.	ເຄື່ອງພິມເອກສານ	
417.	ພວງດອກໄມ້	
418.	ຫີບ	
419.	ຄຸ	
420.	ພິມດີດ	
421.	ຈັກຕັດຜ້ົມ (ຕອງເດີ)	
422.	ແຫ	
423.	ຫ້ຶງ	
424.	ນາງກິນນະລີ	
425.	ຈິດໝາຍ	
426.	ໝີແພນດ້າ	
427.	ໝາກຟັກ	
428.	ໂລກ (ຈັກກະວານ)	
429.	ໃບມີດແຖ	
430.	ໝາຈິ້ງຈອກ/ ໝາຈອກ	
431.	ລິດເມ	
432.	ໝາກບູນ	
433.	ກະປ໋ອງແປ້ງ	
434.	ໝອນກອດ	
435.	ຄ້ອນຕີ	
436.	ເສ້ືອຊ້ອນ	
437.	ແປງຖູຫ້ອງນ້ຳ	
438.	ແປ້ນ	
439.	ແຫວນ	
440.	ແຂ້ວ	
441.	ດາບ	

ລຳດັບ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
442.	ຂີ້ຈ້ຽມ	
443.	ສົ່ວ	
444.	ພະພຸດທະຮູບ	
445.	ຂີ້ເຂັບ	
446.	ປີ	
447.	ແຊ້ງ	
448.	ຕະໂພນ	
449.	ແກ້ວພິກໄທ	
450.	ເຄື່ອງເຮັດນ້ຳອຸ່ນ	
451.	ປາ	
452.	ວິທະຍຸ	
453.	ປາຄໍ່	
454.	ແຜ່ນສຽງ	
455.	ໜໍ່ໄມ້	
456.	ຈອກກາເຟ	
457.	ວິດສະວະກອນ	
458.	ຢາງລຶບ	
459.	ຊ້ອນ	
460.	ໄມ້ຖູເຮືອນ	
461.	ຊິບ (ໃສ່ໂສ້ງ ກະໂປງ)	
462.	ພຶ້ມ (ໃຊ້ສຳລັບຕ່ຳຫູກ)	
463.	ຫລາ (ໃຊ້ເຂັນຝ້າຍ ຫຼື ໄໝ)	
464.	ຕາ	
465.	ໜ້າ (ໃຊ້ເປັນອາວຸດ)	
466.	ຄາດ (ໃຊ້ສຳລັບຄາດໜາ)	
467.	ເຫຼັກຊີ	
468.	ໝາກປ່ຽງປອງ	
469.	ແມ່ແຮງ	

ລຳດັບ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
470.	ຈອກແກ້ວ	
471	ໂຕະນ້ອຍ	
472.	ເຄື່ອງກະຈາຍສຽງ	
473.	ກ້ຽງຂ້ຽງສັດ	
474.	ລອບ	
475.	ກີຕ້າ	
476.	ຕຸກນ໋ຳ	
477.	ນົກອ້ຽງ	
478.	ເມັດຖົ່ວຂຽວ	
479.	ກະຕ່າຍຊູດໝາກພ້າວ	
480.	ດອກກະດັ່ນໆ	
481.	ຖ້ຽນາ	
482.	ປາສະຫລາມ	
483.	ຕະໄບ	
484.	ເສື້ອກັ້ກ	
484.	ຄາດ (ສຳລັບຄາດຂີ້ເຫຍື່ອ)	
486.	ຖາດ	
487.	ສາຍແມັດວັດແທກ	
488.	ໃບຕອງ	
489.	ເສັ້ນຜົມ	
490.	ຈອກນ໋ຳ	
491.	ກ໋ຳໄຜ່	
492.	ຕູ້	
493.	ທູບ	
493.	ກະຖຸນ	
495.	ກະດຸມ	
496.	ນ້ຶ້ອມ	
497.	ແອກ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
498.	ໄມ້ຈີ້ມແຂ້ວ	
499.	ຖົງມື	
500.	ຫີບປ່ອນຈົດໝາຍ	
501.	ຫວີ	
502.	ສິ້ນ	
503.	ດ້ວງ	
504.	ຕູບນ້ອຍ	
505.	ດອກເຜົ້ງ	
506.	ມັນດ້ຽງ	
507.	ກ່ຽວ	
508.	ໝີ	
509.	ໄມ້ບັນທັດ	
510.	ໝາກເລັ່ນ	
511.	ແມງໄມ້	
512.	ຊໍ	
513.	ດອກຈານ	
514.	ໝາ	
515.	ມອງ	
516.	ຕູ້ໃສ່ປຶ້ມ	
517.	ແຊກໂຊໂຟນ	
518.	ແມງເງົ່າ	
519.	ຮ້ານບູຊາ/ຫໍ້ງພະ	
520.	ເທວະດາ	
521.	ແມງຕັບເຕ່າ	
522.	ບາດ	
523.	ລີ້ງ	
524.	ໄຊ	
525.	ກະຕ້າບ	

ลำดับ	ຄຳນາມພາສາລາວ	ຄຳລັກສະນະນາມ
526.	ปาอาม	
527.	ໝໍ້ຂາງ /ໝໍ້ຈີ່ນ	
528.	ນົກຍູງ	
529.	ໝໍ້	
530.	ຜ້າແພ	
531	ຝູງສັດ	
532.	ເຜິ້ງ	
533.	ຖົ່ງ	
534	ໂຂງຊ້າງ	
535.	ຖ້ວຍ	
536.	ແມວ	
537.	ຈອງ	
538.	ຫວດ	
539.	ຊ້າງລ້ຽງ	
540.	ຂວດນົມ	

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข

แบบรายการคำที่ใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อสอบถามคำนามแรก

ແบบสอบถามผู้บอกพาสาซาวลาว

ข้มูนผู้บอกพาสาซาวลาว

ชื่.....อายุ.....ปี เพด.....

บ่อนเกิด.....อาชีบ.....

ละดับกานสึกสา.....

ลำดับ	คำลักสะนะนาม	คำนามทำอิด
1.	ก้อม	
2.	ด้าม	
3.	เม็ด	
4.	ลิบ	
5.	ฝัก	
6.	แห่ง	
7.	กะบอก	
8.	ก๋ำ	
9.	ฮิว	
10.	แก้ว	
11.	บั้ง	
12.	ทลอด	
13.	ถัน	
14.	ถิน	
15.	เส้น	
16.	สาย	
17.	แห่ง	
18.	สะบับ	
19.	ดอง	
20.	ดอก	

ລຳດັບ	ຄຳລັກສະນະນາມ	ຄຳນາມ
21.	ດາງ	
22.	ຄູ່	
23.	ເຫລັ້ມ	
24.	ໂຕ	
25.	ຕົ້ນ	
26.	ປ້າຍ	
27.	ຊອງ	
28.	ຕົນ	
29.	ໃບ	
30.	ບານ	
31.	ກະປ໋ອງ	
32.	ຜືນ	
33.	ແຜ່ນ	
34.	ລຳ	
35.	ວົງ	
36.	ຫົວ	
37.	ອັນ	
38.	ອົງ	
39.	ປາກ	
40.	ກັບ	
41.	ໜ່ວຍ	
42.	ຫຼັງ	
43.	ນິ້ວ	
44.	ຂັ້ນ	
45.	ຂະບວນ	
46.	ຮວງ	
47.	ກ້ານ	
48.	ກອກ	
49.	ຈັບ	
50.	ຮ້ານ	
51.	ແຂນ	

ลำดับ	ຄຳລັກສະນະນາມ	ຄຳນາມ
52.	ໜໍ່	
53.	ກໍ	
54.	ພວງ	
55.	ກອງ	
56.	ຮັ່ງ	
57.	ຝູງ	
58.	ຕຸກ	
59.	ເຊືອກ	
60.	ຂາ	
61.	ມານ	
62.	ເສົ້າ	
63.	ໂຂງ	
64.	ຫູ	
65.	ຂວດ	

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบสอบถาค่าระดับคะแนนของคำนามต่าง ๆ ที่ใช้ร่วมกับคำลักษณนามแต่ละคำ

ແບບສອບຖາມຜູ້ບອກພາສາຊາວລາວ

ຂໍ້ມູນຜູ້ບອກພາສາຊາວລາວ

ຊື່.....ອາຍຸ.....ປີ ເພດ.....

ບ່ອນເກີດ.....ອາຊີບ.....

ລະດັບການສຶກສາ.....

ຂໍ້ແນະນຳ

1.ໃຫ້ຜູ້ບອກພາສາເລືອກຄຳນາມທີ່ທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ສົມຄວນໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມແຕ່ລະຄຳໃນແບບສອບຖາມ

2.ໃຫ້ຜູ້ບອກພາສາໃສ່ລະດັບຄະແນນ (1) ກັບຄຳນາມທີ່ທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ສົມຄວນໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມນັ້ນ

3.ສ່ວນຄຳນາມຄຳອື່ນໆ ທີ່ທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນາມໃນລະດັບຮອງລົງໄປໃຫ້ທ່ານໃສ່ລະດັບຄະແນນ (2) (3) (4) ..... ຮອງລົງໄປ

ຕົວຢ່າງ

ຄຳລັກສະນະນາມ	ຄຳນາມທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມ	ຜູ້ບອກພາສາຕອບ
ກ້	ກ້ໍເຈ້ຍ	3
	ກ້ໍດ້າຍ	2
	ກ້ໍສາຍໄຟ	5
	ກ້ໍຝ້າຍ	1
	ກ້ໍເຊືອກ	4
	ກ້ໍສາຍໄຟມ໊ນ	6
	ກ້ໍສາຍຢາງ	7

ໃຫ້ທ່ານໃສ່ລະດັບຄະແນນ (1) ກັບຄຳນາມທີ່ທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ສົມຄວນໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມໃນຕາຕະລາງຢູ່ລຸ່ມນີ້ແລະຖ້າທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມໃດທີ່ສົມຄວນໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມໃນລຳດັບຮອງລົງໄປໃຫ້ທ່ານໃສ່ລະດັບຄະແນນ (2) (3) (4)... (13) ຕາມລຳດັບ

ຄຳລັກສະນະນາມ	ຄຳນາມທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມ	ຜູ້ບອກພາສາຕອບ
1. ກ້ອນ	ນ້ຳກ້ອນ	
	ຄຳ	
	ກ້ອນເຄັກ	
	ກ້ອນນ້ຳຕານ	
	ກ້ອນດິນ	
	ກ້ອນຂະໜົມ	
	ກ້ອນຂະໜົມອົມ	
	ກ້ອນຫີນ	
	ຖ່ານ	
	ກ້ອນດິນຈີ່	
	ກ້ອນສະບູ່	
	ກ້ອນຢາ	
	ກ້ອນເຂົ້າຈີ່	

ໃຫ້ທ່ານໃສ່ລະດັບຄະແນນ (1) ກັບຄຳນາມທີ່ທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ສົມຄວນໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມໃນຕາຕະລາງຢູ່ລຸ່ມນີ້ແລະຖ້າທ່ານຄຶດວ່າເປັນຄຳນາມໃດທີ່ສົມຄວນໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມໃນລຳດັບຮອງລົງໄປໃຫ້ທ່ານໃສ່ລະດັບຄະແນນ (2) (3) (4)... (8) ຕາມລຳດັບ

ຄຳລັກສະນະນາມ	ຄຳນາມທີ່ໃຊ້ຮ່ວມກັບຄຳລັກສະນະນາມ	ຜູ້ບອກພາສາຕອບ
2. ດ້ານ	ດ້ານຈີກ	
	ດ້ານສຽມ	
	ດ້ານມີດ	
	ດ້ານສື່ອ	
	ດ້ານຊ້ອນ	
	ດ້ານໄມ້ຟອຍ	
	ດ້ານດາບ	
	ດ້ານພ້າ	

ภาคผนวก ง

ภาคผนวก ง

สัทอักษรภาษาลาว

การถ่ายถอดเสียงภาษาลาวในงานวิจัยนี้ใช้สัทอักษรสากล IPA (International Phonetic Alphabet: 2005) ดังนี้

พยัญชนะในภาษาลาว

Maner of Articulation	Vibration of Vocalcord	Place of articulation					
			Labials	dentals	palatal	velar	Glottal
Stop	Voiceless	Unaspirated	p	t	c	k	ʔ
		Aspirated	p^h	t^h		k^h	
	Voiced		b	d			
Fricative	voiceless		f	s			h
Nasal	voiced		m	n	ɲ	ŋ	
Laterals	voiced			l			
Flap	voiced			r			
Glide or semi-vowel	voiced		w		j		

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก The International Phonetic Alphabets (IPA). 2000.

สัทอักษรที่ใช้แทนเสียงในภาษาลาวประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ 20 เสียง และเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง สระผมสม 6 เสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พยัญชนะ	**ตัวอย่างคำ**
k	ງູ /k̲ùŋ/ ມຸກ /mūk̲/
k^h	ຂະຈັດ /k̲^{h}átát/ ຄະຍະ /k̲^{h}āŋā/
ŋ	ງາ /ŋ̲á:/ ເໜ໋ງ /ŋ̲ǎw/ ນາງ /ŋá:ŋ̲/
tɕ	ຈະ /tɕ̲á/
s	ສຳບາຍ /s̲ămba:j/ ເຊື່ອ /s̲ūa:/

ɲ	ຍ່ າ /ɲ̲āː/ ໜ ຍ ້ ນ /ɲ̲ân/
d	ດ ະ /d̲aː/
t	ຕ ົ ກ /t̲ɯk/ ກ ົ ດ /kót̲/
t^h	ຖ ະ ນ ັ ດ /t̲ʰánāt/ ທ ໍ າ /t̲ʰám/
n	ນ າ /n̲áː/ ໜ ້ າ /n̲âː/ ພ າ ນ /pʰáː n̲/
b	ບ ົ ກ /b̲ók/
p	ເ ປ ່ າ /p̲āw/ ບ ວ ບ /bûaː p̲/
p^h	ຜ າ /p̲ʰăː/ ເ ພ ື ່ ອ /p̲ʰɯ̄aː/
f	ຝ າ /f̲āː/ ຟ ้ า /f̲aː/
m	ม ะ ต ี /māːtí/ ໝ າ ກ /m̲âːk/ ຫ ຸ ่ ม /hūm̲/
j	ຢ າ /j̲aː/ ຍ າ ย /ɲáː j̲/
l	ล ้ า ๆ /l̲àŋ/ ຫ ຼ ງ /l̲ǒŋ/
w	ว า จ า /w̲áːʨaː/ ห ว ้ า ย /w̲âːj/ เ ล อ /léː w̲/
h	ห า /h̲ăː/
ʔ	ອ ຸ /ʔ̲ú/

<u>สระเดี่ยว</u>	**<u>ตัวอย่างคำ</u>**
a	ง ะ /ŋ̲á/
aː	ง า /ŋ̲áː/
i	ส ิ ล ิ /síl̲i/
iː	ส ี่ /sī̲ː/
ɯ	ต ึ ก /tɯ̲́k/
ɯː	ต ื ่ น /tɯ̲̄ː n/

u	ทุ้ม /tʰu̱m/
u:	ทูด /tʰu̱:t/
e	เละ /le̱/
e:	เละ /le:/
ɛ	แตะ /tɛ̱/
ɛ:	แต่ /tɛ̱:/
o	ดึ่ง /do̱ŋ/
o:	โดด /do̱:t/
ɔ	เมาะ /mɔ̱/
ɔ:	ม่ /mɔ̱:/
ə	เบิ่ง /bə̱ŋ/
ə:	เบิ้ก /bə̱:k/

สระผสม	**ตัวอย่างคำ**
ia	เหี้ย /tʰi̱a /
ia:	สฺงฺ /si̱a:ŋ/
ɯa	เป็อ /pɯ́a /
ɯa:	เสื็อ /sɯ̌a:/
ua	ติ๊อะ /tú̱a/
ua:	สวย /sŭ̱a:j/

เสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวเวียงจันทร์

เสียงวรรณยุกต์ 5 เสียงใช้สัทลักษณ์ดังนี้

เสียงวรรณยุกต์	ตัวอย่าง
◌̄ เสียงสามัญ หรือ เสียงกลาง (mid tone)	k^{h}ā: ຄ່າ (price)
◌́ เสียงสูง (high tone)	k^{h}á: ຄາ (stuck)
◌̀ เสียงต่ำ (low tone)	k^{h}à: ຄ້າ (trade)
◌̌ เสียงขึ้น (rising tone)	k^{h}ǎ: ຂາ (leg)
◌̂ เสียงสูงตก (high falling tone)	k^{h}â: ຂ້າ (kill)

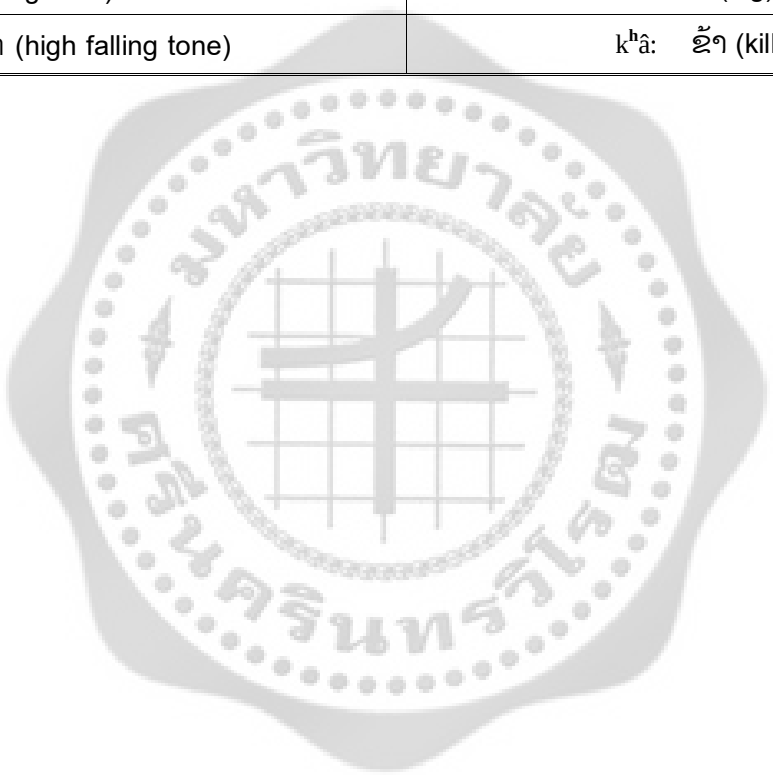

การเทียบตัวอักษรภาษาลาวกับตัวอักษรภาษาไทย

ตัวอักษรภาษาลาวมี 33 ตัว โดยเทียบเคียงภาษาไทย

ກ **ก**	ຂ **ข**	ຄ **ค**	ງ **ง**	ຈ **จ**	ສ **ส.ษ.ศ**	ຊ **ซ**	ຍ **ย**	ດ **ด**
ຕ **ต**	ຖ **ถ.ฐ**	ທ **ท.ธ**	ນ **น**	ບ **บ**	ປ **ป**	ຜ **ผ**	ຝ **ฝ**	ພ **พ**
ຟ **ฟ**	ມ **ม**	ຢ **อย**	ຣ **ร**	ລ **ล**	ວ **ว**	ຫ **ห**	ອ **อ**	ຮ **ฮ**
อักษรคู่ในภาษาลาวมี 6 ตัว								
ຫງ **หง**	ຫຍ / ຫຽ **หย**	ຫນ / ຫນ **หน**	ໝ / ຫມ **หม**	ຫຼ / ຫລ **หล**	ຫວ **หว**			

สระในภาษาลาวมี 28 ตัว

◌ະ -ะ	◌າ -า	◌ິ - ิ	◌ີ -ี	◌ຶ -ึ	◌ື -ื	◌ຸ -ุ	◌ູ -ู	ເ◌ະ เ-ะ	ເ◌ เ-	ແ◌ະ แ-ะ	ແ◌ แ-	ໂ◌ະ โ-ะ	ໂ◌ โ-
ເ◌າະ เ-าะ	◌ໍ -อ	ເ◌ິ เ-อะ	ເ◌ີ เ-อ	ເ◌ັຍ เ-ียะ	ເ◌ຍ เ-ย	ເ◌ືອ เ-ือะ	ເ◌ືອ เ-ือ	◌ົວ -ัวะ	◌ົວ -ัว	ໄ◌ ไ-	ໃ◌ ใ-	ເ◌າ เ-า	◌ຳ -ำ

วรรณยุกต์มี 4 เสียง

◌່ เอก	◌้ โท	◌๊ ตรี	◌๋ จัตวา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	รัตนประชา อานาลี
วันเดือนปีเกิด	30 เมษายน 2511
สถานที่เกิด	Savannakhet, Lao People's Democratic Republic
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8 ซอย อ่อนนุช 44 ถนน สุขุมวิท 77 แขวง สวนหลวง เขต สวนหลวง กรุงเทพฯ 10120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2529	Upper Secondary School Diploma From Udomsuksa No.6 (Sisattanak High School) Vientiane, Lao People's Democratic Republic
พ.ศ. 2531	Associate Degree in Architect From Architect College, Vientiane, Lao People's Democratic Republic
พ.ศ. 2551	สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2555	สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2557	สำเร็จการศึกษาการศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์การศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ